

PHRSR UMR Zvolen

Príloha 1

Analýzy a zoznamy

OBSAH

1. Analýza vonkajšieho prostredia	5
Analýza PESTLE.....	5
Politické faktory	5
Ekonomické faktory	5
Sociálne faktory.....	6
Technologické faktory.....	7
Legislatívne faktory	8
Ekologické faktory.....	8
2. Analýza vnútorného prostredia	11
Sociálno-demografická analýza územia UMR Zvolen	11
Demografia a ľudské zdroje	11
Stav a pohyb obyvateľstva	11
Vekové zloženie	14
Národnostné zloženie	17
Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	18
Ekonomika a hospodárstvo.....	19
Výkonnosť regionálnej ekonomiky	19
Štruktúra hospodárstva	21
Nezamestnanosť a pracovná sila	36
Inovačný potenciál	41
Ekonomická a podnikateľská aktivita.....	46
Občianska infraštruktúra.....	49
Bývanie, občianska vybavenosť a verejné služby.....	49
Sociálna a zdravotná starostlivosť	51
Vzdelávanie	57
Kultúra, šport a cestovný ruch	63
Územno-technická analýza územia UMR Zvolen	69
Poloha a rozloha.....	69
Dopravná infraštruktúra	75
Dopravný systém.....	75
Cestná doprava	75
Železničná doprava	80
Letecká doprava	81
Doprava a logistika.....	82

Verejná hromadná doprava	82
Cyklodoprava	82
Pešia doprava	84
Bezpečnosť dopravy	84
Technická infraštruktúra	85
Vodné hospodárstvo	85
Telekomunikácie a širokopásmové pripojenie.....	88
Odpadové hospodárstvo	89
Urbánna bezpečnosť	91
Energetika a surovinové zdroje	92
Prírodno-environmentálna analýza územia UMR Zvolen	94
Geomorfologické aspekty	94
Klimatické pomery	95
Kvalita životného prostredia	95
Ovzdušie	96
Voda	97
Pôda	101
Chránené územia	101
Environmentálne záťaže	102
Environmentálne povedomie	104
Klimatická zmena	104
Inštitucionálno-organizačná analýza územia UMR Zvolen	106
Spolupráca medziobecná a medzinárodná	106
Hospodárenie samospráv	109
Transparentnosť samospráv	109
Občianska spoločnosť	110
Absorpčná kapacita územia	113
Charakteristika územia	113
Charakteristika územia UMR Zvolen.....	113
Charakteristika mesta Zvolen.....	117
Charakteristika mesta Sliač	122
Charakteristika obce Budča	128
Charakteristika obce Kováčová	129
Charakteristika obce Lieskovec	133
Programy rozvoja miest a obcí na území UMR Zvolen platné v rokoch 2014 – 2020	136
Opatrenia realizované v meste Zvolen v rokoch 2014 – 2020.....	137

Opatrenia realizované v meste Sliač v rokoch 2014 – 2020	140
Opatrenia realizované v obci Budča v rokoch 2014 – 2020	141
Opatrenia realizované v obci Kováčová v rokoch 2014 – 2020	142
Opatrenia realizované v obci Lieskovec v rokoch 2014 – 2020	142
Prieskumy.....	143
Prieskum spokojnosti občanov vo Zvolene	143
Prieskum v oblasti školstva vo Zvolene.....	144
Prieskum potrieb mladých ľudí vo Zvolene.....	144
Novo vynárajúce sa potreby detí a mladých ľudí vo Zvolene	145
3. Zoznamy	146
Zoznam skratiek	146
Zoznam partnerov pre tvorbu a spracovanie stratégie	148
Kooperačná rada UMR Zvolen	148
Riadiaci výbor UMR Zvolen	149
Vedúci tematických pracovných skupín.....	149
Projektoví koordinátori	149
Členovia tematických pracovných skupín	149
Externí konzultanti	151
Sekretariát Kooperačnej rady UMR Zvolen.....	151
Zoznam bibliografických odkazov	152
Zoznam informačných zdrojov.....	156

1. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

ANALÝZA PESTLE

Pre analýzu vonkajšieho prostredia sme zvolili analýzu PESTLE. Ide o analýzu rôznych (P) politických, (E) ekonomických, (S) sociálnych, (T) technologických, (L) legislatívnych a (E) ekologických faktorov. V analýze vonkajších faktorov vychádzame najmä z opisu globálnych megatrendov a ich hodnotenia z pohľadu Slovenskej republiky v publikácii SAV¹, z dokumentu Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030² a ďalších dokumentov MIRRI³ a SAV⁴.

Politické faktory

Globálny megatrend: diverzifikujúce sa prístupy k riadeniu majú súvislosť s riadením verejných politík. "Hlavným globálnym trendom je posun od riadenia založeného na hierarchii k decentralizovaným a participatívnym formám riadenia."⁵

Podľa hodnotení EÚ i OECD je problémom aj nízka efektívnosť a nedostatočná pružnosť verejných politík v reagovaní na identifikované problémy/potreby, malá koncentrovanosť na priority dané problémovou situáciou (v projektoch sledovanie priorít výziev namiesto priorít problémov regiónu či obce), absencia rámcov pre uplatňovanie inovatívnych nástrojov politiky a pretrvávajúce nekoordinované prístupy v rámci jednotlivých sektorov.⁶

Ekonomické faktory

„Slovensko zaostáva vo využití inovatívnych finančných nástrojov umožňujúcich optimálnu kombináciu rôznych módov financovania (napr. grantové, revolvingové) a súbeh rôznych zdrojov (štátny rozpočet, rozpočet samospráv, privátny kapitál). Rozdelenie zdrojov a zodpovedností za ich

¹ Lubyová, M., Filčák, R. eds. 2016. *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava : Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016. 268 s. ISBN 978-80-970850-2-5.

² Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 53 s. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.

³ Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. 2020. *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/regionalny-rozvoj/metodicke-a-koncepcne-materialy/index.html>.

⁴ Fífeková, E., Nemcová, E. 2016. *Priemysel 4.0 a jeho implikácie pre priemyselnú politiku EÚ*. In *Prognostické práce*. ISSN 1338-3590. 2016. s. 23-40. [online]. Dostupné na internete: <http://www.prog.sav.sk/sites/default/files/2018-03/Priemysel.4.0.a.jeho.implikacie.pre.priemyselnu.politiku.pdf>.

⁵ Lubyová, M., Filčák, R. eds. 2016. *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava : Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016. 230-231 s. ISBN 978-80-970850-2-5.

⁶ Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 28 s. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.

manažment nekorešponduje s rozdelením kompetencií v oblastiach zodpovedností verejného sektora na jednotlivých úrovniach verejnej správy.⁷

V rámci krajín EÚ27 patrí Slovensko ku krajinám, ktoré majú najnižšiu mieru účasti dospelých v ďalšom vzdelávaní a odbornej príprave. Toto je obzvlášť závažný problém v kontexte aktuálnej a najmä očakávanej vekovej skladby disponibilnej pracovnej sily, v ktorej čoraz viac dominujú pracovníci s väčším odstupom od ukončenia základného kvalifikačného vzdelania.⁸

„Súčasťou sociálneho kapitálu je aj kultúrny kapitál, ktorý predstavuje jednu zo základných konkurenčných výhod danej spoločnosti alebo štátu. Nevyhnutným predpokladom pre čo najúčinnšie využitie potenciálu, ktorý v sebe ľudský kapitál a kultúra (vrátane kultúrneho a kreatívneho priemyslu) prináša, je jeho všestranný rozvoj. V tomto kontexte je dôležité uplatňovať už od útleho veku princípy tzv. STEAM vzdelávania (predstavuje moderný, interdisciplinárny prístup k výskumu a inováciám, spájajúci vedu a umenie v školskom vzdelávaní), ktoré podporuje schopnosti ako kritické myslenie, čitateľskú gramotnosť, či kreativitu. Silnou témou ostáva budovanie kultúrnej gramotnosti, ktorá korešponduje s kompetenciou kultúrneho povedomia a vyjadrenia, čo je predpokladom k aktívnemu občianstvu, spolupráci, rešpektu k vlastnej kultúrnej identite a k ostatným kultúram. Jedným z najsilnejších prvkov kultúrneho potenciálu SR, ktorý sa dá kapitalizovať, predstavuje hustá sieť drobných kultúrnych inštitúcií, angažovanosť jednotlivcov a komunít a mimoriadne bohatstvo a rozmanitosť kultúrneho dedičstva.“⁹

Sociálne faktory

Pôrodnosť, úmrtnosť a migrácia významne ovplyvňujú aj vývoj populácie na Slovensku. V súčasnosti sa zaraďujeme medzi európske krajiny s najnižším vekom dožitia. Súčasný a očakávaný populačný vývoj na Slovensku povedie k významným zmenám v stave a štruktúre obyvateľstva. Prírastky obyvateľstva sa budú znižovať a postupne sa zmenia na úbytky. Po roku 2030 bude nasledovať pokles počtu obyvateľov trvajúci niekoľko desaťročí. Tieto zmeny budú mať závažný vplyv na spoločenský vývoj – na trh práce, zdravotníctvo, sociálne služby, aj na životné prostredie. Viac ľudí v produktívnom a poproduktívnom veku znamená vyššiu spotrebu prírodných zdrojov vrátane energií, spojenú s tvorbou odpadov, ako aj rastúce požiadavky na bývanie, dopravu a infraštruktúru.¹⁰

⁷ Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 29 s. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.

⁸ Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 13 s. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.

⁹ Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 13-14 s. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.

¹⁰ Lubyová, M., Filčák, R. eds. 2016. *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava : Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016. 220-221 s. ISBN 978-80-970850-2-5.

„Slovensko patrí k členským krajinám EÚ, ktoré sa z hľadiska miery chudoby a sociálneho vylúčenia pohybujú dlhodobo pod celoeurópskym priemerom, kde je problémom viacgeneračná chudoba a nízka sociálna mobilita najviac ohrozených skupín.“¹¹

„Výchovno-vzdelávací systém dlhodobo nedokáže prekonávať prekážky, ktorým deti, žiaci a študenti čelia v súvislosti s ich sociálno-ekonomickým zázemím, zdravotným stavom či znevýhodnením, materinským jazykom či v súvislosti s rozmanitosťou ich výchovno-vzdelávacích potrieb. To sa prejavuje silným vplyvom sociálno-ekonomického zázemia žiakov na ich výsledky v národných a medzinárodných testovaniach, vyššou mierou opakovania ročníka a predčasného ukončovania školskej dochádzky v prípade žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, či nadmerným zastúpením žiakov so zdravotným znevýhodnením v špeciálnom vzdelávacom prúde. Problémom je aj pretrvávajúca diskriminácia a priestorová segregácia rómskych žiakov, ako aj ich nadmerné zaradovanie do špeciálneho vzdelávacieho prúdu. Vysoký je aj podiel mladých ľudí predčasne ukončujúcich školskú dochádzku.“¹²

Výrazné rozdiely sú v dostupnosti práce ako kľúčovom faktore kvality života, predovšetkým znevýhodnených skupín obyvateľov, najviac u ľudí so zdravotným postihnutím a u ľudí z nízkou kvalifikáciou.¹³

Technologické faktory

Ďalším globálnym megatrendom je "zrýchľujúci sa technologický pokrok, hlavne v oblasti bio- a nanotechnológií a v informatizácii. Nové technológie prispievajú k zvyšovaniu kvality života."¹⁴

„Spoločenský rozvoj krajín EÚ vrátane Slovenska a najmä jeho ekonomiky je úzko spojený s transformáciou od priemyselnej k post-industriálnej vedomostne založenej spoločnosti. V tomto vývoji zohrávajú kľúčovú úlohu mestá a mestské regióny, v ktorých sa koncentruje obyvateľstvo, ale aj ekonomické, sociálne a kultúrne aktivity. Mimo tohto vývoja však nie sú ani vidiecke sídla, ktoré čelia rovnakým výzvam a často v oveľa zložitejších podmienkach. Aj ony musia priťahovať a stabilizovať mladých vzdelaných a zručných ľudí, vytvárať vhodné prostredie pre inovatívne podnikanie, vytvárať podmienky pre zvyšovanie kvality života obyvateľov, byť atraktívne pre návštevníkov, využívajúc rozumne svoj potenciál. Kvalita „smart“ sa stáva kľúčovou konkurenčnou výhodou nielen miest, ale aj vidieckych obcí a celých regiónov.“¹⁵

¹¹ Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 27 s. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.

¹² Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 13 s. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.

¹³ Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 28 s. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.

¹⁴ Lubyová, M., Filčák, R. eds. 2016. *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava : Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016. 224 s. ISBN 978-80-970850-2-5.

¹⁵ Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. 2020. *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí*

„Európa stojí na počiatku novej priemyselnej revolúcie, ktorá je považovaná za v poradí už štvrtý skok takého druhu vpred, preto dostal názov Priemysel 4.0. Znamená rozsiahlu transformáciu celej sféry priemyselnej výroby prostredníctvom prepojenia digitálnych technológií a robotizácie s konvenčným priemyslom do vysoko integrovaného hodnotového reťazca. Táto úplne nová filozofia zasahuje celý rad oblastí od priemyslu, cez oblasť technickej štandardizácie, bezpečnosti, systému vzdelávania, právneho rámca, vedy a výskumu až po trh práce a spoločenský systém. Za hlavný hnací motor zmien v oblasti hodnotovej výmeny možno označiť digitalizáciu. Verejný sektor môže zohrať určitú úlohu pri vytváraní ekosystému, ktorý pomôže pri prispôbení malých a stredných podnikov na požiadavky Priemyslu 4.0.“¹⁶

Legislatívne faktory

Globálny megatrend: diverzifikujúce sa prístupy k riadeniu znamená aj to, že „silnie význam a potreba medzinárodných záväzkov a je potrebné zásadné posilnenie domácich politík.“¹⁷ Verejné politiky by zároveň mali dodržiavať Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (tzv. Aarhuský dohovor), ktorý zaručuje právo na prístup k informáciám, účasť verejnosti na rozhodovacom procese a prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.¹⁸

Ekologické faktory

Slovensko v roku 2017 podľa hodnoty Indexu environmentálnej výkonnosti (EPI) patrilo medzi 30 krajín s najkvalitnejším životným prostredím. Slovensko drží na vysokej hodnote indexu pretrvávajúca vitalita ekosystémov a solídny systém ochrany životného prostredia. Najhoršie hodnoty dosahuje kvalita ovzdušia (predovšetkým znečistenie tuhými časticami), stav lesov a kvalita habitatov. Slovensko nedosahuje požadované úrovne zníženia znečisťujúcich látok ako sú NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, ozón a benzo(a)pyrén. V súčasnosti využívané nástroje na znižovanie emisií nie sú dostatočné na dosiahnutie požadovaného zníženia emisií do roku 2030.

Slovensko taktiež zaznamenáva nárast negatívnych prejavov zmeny klímy. Ekonomické straty z extrémov v dôsledku zmeny klímy dosiahli podľa odhadov na Slovensku len v roku 2013 hodnotu viac ako 1,2 mld. eur. Bez efektívnej politiky adaptácie ekonomiky a spoločnosti je možné očakávať ich ďalší rast.

s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. Príloha 6 – Smart udržateľný rozvoj. [online]. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/regionalny-rozvoj/metodicke-a-koncepcne-materialy/index.html>.

¹⁶ Fifeková, E., Nemcová, E. 2016. *Priemysel 4.0 a jeho implikácie pre priemyselnú politiku EÚ*. In *Prognostické práce*. ISSN 1338-3590. 2016. s. 23-40. [online]. Dostupné na internete: http://www.prog.sav.sk/sites/default/files/2018-03/Priemysel.4.0.a.jeho_implikacie_pre_priemyselnu_politiku.pdf.

¹⁷ Lubyová, M., Filčák, R. eds. 2016. *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava : Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016. 230-231 s. ISBN 978-80-970850-2-5.

¹⁸ Lubyová, M., Filčák, R. eds. 2016. *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava : Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016. 230-231 s. ISBN 978-80-970850-2-5.

Slovenská ekonomika spotrebúva viac prírodných zdrojov na obyvateľa, ako je ich kapacita tvoriť tieto zdroje, a teda ekologická stopa slovenskej ekonomiky je negatívna, s deficitom 4,1 globálneho hektára.

Slovensko zaostáva v ekologických inováciách za väčšinou krajín EÚ.

Máme jedno z energeticky najnáročnejších hospodárstiev v EÚ a väčšina využívaných energetických zdrojov je neobnoviteľných. Kritická situácia je v sektore dopravy, kde najväčší podiel spotreby palív tvorí konečná spotreba kvapalných palív. Problém spotreby energie a predovšetkým obnoviteľných zdrojov energie úzko súvisí aj s energetickou chudobou, ktorá sa na Slovensku stala významným faktorom nielen kvality života, ale priamo aj kvality životného prostredia. Zelené obstarávanie tvorí len nepatrný podiel na celkovom objeme obstarávaných tovarov a služieb.

Miera recyklácie komunálneho odpadu je na úrovni 40 % (rok 2019), čo je pod priemerom krajín EÚ (47 %). Až 50,6 % (rok 2019) z celkového množstva komunálneho odpadu skončilo na skládkach. Pričom podľa OECD polovica všetkých oblastí, ktoré na Slovensku predstavujú vysoké riziko pre zdravie obyvateľstva a životné prostredie, sú skládky odpadu. Na konci roka 2019 bolo v informačnom systéme environmentálnych záťaží evidovaných 1 815 lokalít. V rokoch 2009 – 2015 bolo preskúmaných 141 záťaží a sanovaných 19 a v rokoch 2015 – 2021 prebehol alebo prebieha prieskum na 102 a sanácia na 51 lokalitách. Na Slovensku sa dlhodobo ťaží menej dreva, než ho dorastá. Prevládajú stabilnejšie listnaté a zmiešané lesy a ich zastúpenie sa každoročne zvyšuje. Lesy Slovenska sú však značne ovplyvnené zmenou klímy a pôsobením biotických a abiotických škodlivých činiteľov. Zhoršuje sa kvalita pôdy a zvyšuje sa erózia. Takmer 99 % poľnohospodárskeho pôdneho fondu je hygienicky nevyhovujúcich, pričom zostávajúca časť kontaminovanej pôdy je viazaná prevažne na oblasti priemyselnej činnosti a oblast vplyvu tzv. geochemických anomálií horských a podhorských oblastí. V roku 2019 bolo na Slovensku aktuálnou vodnou eróziou ohrozených 275 454 ha poľnohospodárskej pôdy. Ekologická poľnohospodárska výroba v roku 2019 predstavovala 10,19 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy.¹⁹

V oblasti životného prostredia pôsobia štyri globálne megatrendy: rastúci tlak na ekosystémy, rastúce znečistenie životného prostredia, meniace sa zaťaženie chorobami a riziká pandémie, zmena klímy – zvyšovanie závažnosti problému a jeho dôsledkov. Z dlhodobého hľadiska dochádza k strate prírodného kapitálu SR.”²⁰

Znečistenie životného prostredia priamo ovplyvňuje ľudské zdravie a blahobyt obyvateľstva. Významným problémom globálneho rozsahu je nevyhovujúca kvalita povrchovej a podzemnej vody. Úbytok podzemnej vody sa v niektorých regiónoch môže stať najväčším ohrozením pre poľnohospodárstvo a zdroje vody pre mestá. Z hľadiska jej ďalšieho vývoja môžu na ňu negatívne vplývať extrémne situácie vyskytujúce sa vo väzbe na zmenu klímy (výskyt období sucha, povodní).

Degradácia pôdy má priamy dosah na kvalitu vody a ovzdušia, biologickú diverzitu a zmenu klímy. Môže tiež vyvolať zhoršenie zdravotného stavu obyvateľov a ohrozovať bezpečnosť potravín a krmív.

¹⁹ Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 15-16 s. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.

²⁰ Lubyová, M., Filčák, R. eds. 2016. *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava : Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016. 227-228 s. ISBN 978-80-970850-2-5.

Degradácia pôdy bude v globálnom, európskom i lokálnom meradle pokračovať pravdepodobne ešte rýchlejším tempom ako doteraz.”²¹

„Faktormi, ktoré ovplyvňujú zdravie obyvateľstva, sú znečistenie ovzdušia, vody, zlé hygienické podmienky, nedostatok potravy, spánku, zmenené klimatické podmienky, nesprávne stravovacie návyky, nevhodné zaobchádzanie s chemikáliami, ale aj neprimeraná fyzická aktivita – či už jej nedostatok alebo prebytok. Zmena klímy bude mať vplyv aj na faktory, ako je rozširovanie invázií rastlín a s tým spojené riziká, častejšie a menej predvídateľné záplavy a následky pre zdravie ľudí. Problémom sú stúpajúce emisie z dopravy a s tým spojená kvalita ovzdušia. Znečistenie ovzdušia má za následok desaťnásobne viac obetí ako dopravné nehody.”²²

Tabuľka 1 Hodnotenie a výzvy globálnych megatrendov z pohľadu Slovenskej republiky

Globálny megatrend	Relevancia/SR	Hlavné výzvy
Rozdielne globálne populačné trendy	Silná	Zastavenie demografického poklesu a riadená migrácia
Zvyšujúca sa miera urbanizácie vo svete	Stredná	Podporiť koncept udržateľných miest a sídiel
Meniace sa zaťaženie chorobami a riziká pandémie	Stredná	Prevenia a komplexné stratégie prepojenia environmentálnych a zdravotných opatrení
Zrýchľujúci sa technologický pokrok	Silná	Podporovať progresívne technologické riešenia postavené na nízkouhlíkových prístupoch a princípoch predbežnej opatrnosti
Pokračujúci hospodársky rast	Silná	Rozvíjať koncept rastu v kontexte obehovej ekonomiky a alternatív k meraniu kvality rastu
Multipolárny svet	Silná	Podporovať mierové riešenie konfliktov a medzinárodnú spoluprácu
Intenzívnejšia globálna súťaž o zdroje	Silná	Efektívne využívanie zdrojov a dematerializácia výroby a potreby
Rastúci tlak na ekosystémy	Silná	Zameranie na príčiny tlaku a komplexné riešenia
Zmena klímy – zvyšovanie závažnosti problému a dôsledkov	Silná	Pokračovať v mitigácii, príprava nízkouhlíkovej stratégie a podpora adaptačných opatrení
Rastúce znečistenie životného prostredia	Silná	Hľadať prepojenie technických a politických riešení v kontexte rozvoja nových ekonomických modelov
Diverzifikujúce sa prístupy k riadeniu	Stredná	Hľadať dlhodobé a fungujúce riešenia založené na transparentnosti a participatívnom riadení

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky – Marina Lubyová, Richard Filčák – 2016, ISBN 978-80-970850-2-5

Údaje: k 2016

²¹ Lubyová, M., Filčák, R. eds. 2016. *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava : Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016. 229-230 s. ISBN 978-80-970850-2-5.

²² Lubyová, M., Filčák, R. eds. 2016. *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava : Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016. 222-223 s. ISBN 978-80-970850-2-5.

2. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA ÚZEMIA UMR ZVOLEN

Demografia a ľudské zdroje

Stav a pohyb obyvateľstva

V roku 2020 bol celkový počet obyvateľov UMR Zvolen 51 434, z toho bolo 24 479 mužov (47,59 %) a 26 955 žien (52,41 %). Počtom obyvateľov patrí UMR Zvolen k menším UMR v SR. Dlhodobu sledujeme mierny pokles počtu obyvateľov a výraznejšiu zmenu vekovej štruktúry obyvateľstva v súlade s celoslovenským trendom starnutia populácie.

Na území UMR Zvolen žije 75,06 % obyvateľov okresu Zvolen. V meste Zvolen žije 42 092 obyvateľov (61,31 % obyvateľov okresu Zvolen, vysoká miera urbanizácie), je 12. najväčším mestom na Slovensku podľa počtu obyvateľov. Mesto Sliač s takmer 5 000 obyvateľmi patrí medzi malé mestá na Slovensku. V každej z obcí na území UMR Zvolen žije menej ako 2 000 obyvateľov.

V období od roku 2014 do roku 2020 poklesol počet obyvateľov UMR Zvolen o 878 obyvateľov, počet obyvateľov vzrástol v obciach Budča (+61) a Kováčová (+115), ale klesol v obci Lieskovec (-22), mestách Sliač (-77) a Zvolen (-955). Každý rok v období 2014 až 2020 pozorujeme celkový úbytok obyvateľov UMR Zvolen, priemerne o 125 obyvateľov ročne, z toho 34 prirodzeným úbytkom a 99 sťahovaním. V roku 2020 to bol úbytok o 86 obyvateľov, z toho bol prirodzený úbytok 96 obyvateľov (narodení 452, zomretí 545) a prírastok sťahovaním 10 obyvateľov (pristáhovalo sa 730, odsťahovalo sa 720). Najčastejšie odchádzajú obyvatelia UMR Zvolen do susedných okresov Banská Bystrica a Detva a taktiež do Bratislavy.

Demografická situácia UMR Zvolen nasleduje trend demografického vývoja na Slovensku. Podľa prognózy²³ klesne počet obyvateľov okresu Zvolen v roku 2030 na 67 316 obyvateľov, a to najmä z dôvodu prirodzeného úbytku. Pri počte 68 657 obyvateľov okresu Zvolen v roku 2020 to predstavuje pokles o 1 341 obyvateľov za 15 rokov, t.j. o 90 obyvateľov ročne.

Tabuľka 2 Počet obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	Celkom	1 295	1 316	1 321	1 351	1 346	1 341	1 356
	Muži	644	647	645	662	665	661	662
	Ženy	651	669	676	689	681	680	694
Obec Kováčová	Celkom	1 488	1 531	1 541	1 552	1 575	1 601	1 603
	Muži	750	769	767	762	780	798	801
	Ženy	738	762	774	790	795	803	802
Obec Lieskovec	Celkom	1 467	1 434	1 453	1 450	1 434	1 452	1 445
	Muži	701	696	711	708	698	712	711
	Ženy	766	738	742	742	736	740	734
Mesto Sliač	Celkom	5 015	4 997	4 977	4 980	4 986	4 959	4 938
	Muži	2 422	2 419	2 399	2 398	2 398	2 390	2 380
	Ženy	2 593	2 578	2 578	2 582	2 588	2 569	2 558
Mesto Zvolen	Celkom	43 047	42 868	42 688	42 476	42 321	42 167	42 092

²³ Šprocha, B., Vaňo, B. a Bleha, B. 2013. Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035 [online]. Bratislava : REPRO PRINT, 2013. 97 s. ISBN 978-80-89019-25-0. Dostupné na internete: http://www.infostat.sk/vdc/pdf/Progniza_okresy_SR_2035.pdf.

	Muži	20 452	20368	20 316	20 220	20 104	19 995	19 925
	Ženy	22 595	22 500	22 372	22 256	22 217	22 172	22 167
UMR Zvolen	Celkom	52 312	52 146	51 980	51 809	51 662	51 520	51 434
	Muži	24 969	24 899	24 838	24 750	24 645	24 556	24 479
	Ženy	27 343	27 247	27 142	27 059	27 017	26 964	26 955
Okres Zvolen	Celkom	69 009	68 932	68 930	68 925	68 832	68 685	68 657
	Muži	33 161	33 153	33 203	33 223	33 156	33 078	33 040
	Ženy	35 848	35 779	35 727	35 702	35 676	35 607	35 617
Banskobystrický kraj	Celkom	65 5359	653 024	651 509	649 788	647 874	645 276	643 102
	Muži	31 7552	316 587	316 032	315 340	314 636	313 434	312 479
	Ženy	33 7807	336 437	335 477	334 448	333 238	331 842	330 623
Slovenská republika	Celkom	5 421 349	5 426 252	5 435 343	5 443 120	5 450 421	5 457 873	5 459 781
	Muži	2 642 328	2 646 082	2 651 684	2 656 514	2 661 077	2 665 350	2 666 486
	Ženy	2 779 021	2 780 170	2 783 659	2 786 606	2 789 344	2 792 523	2 793 295

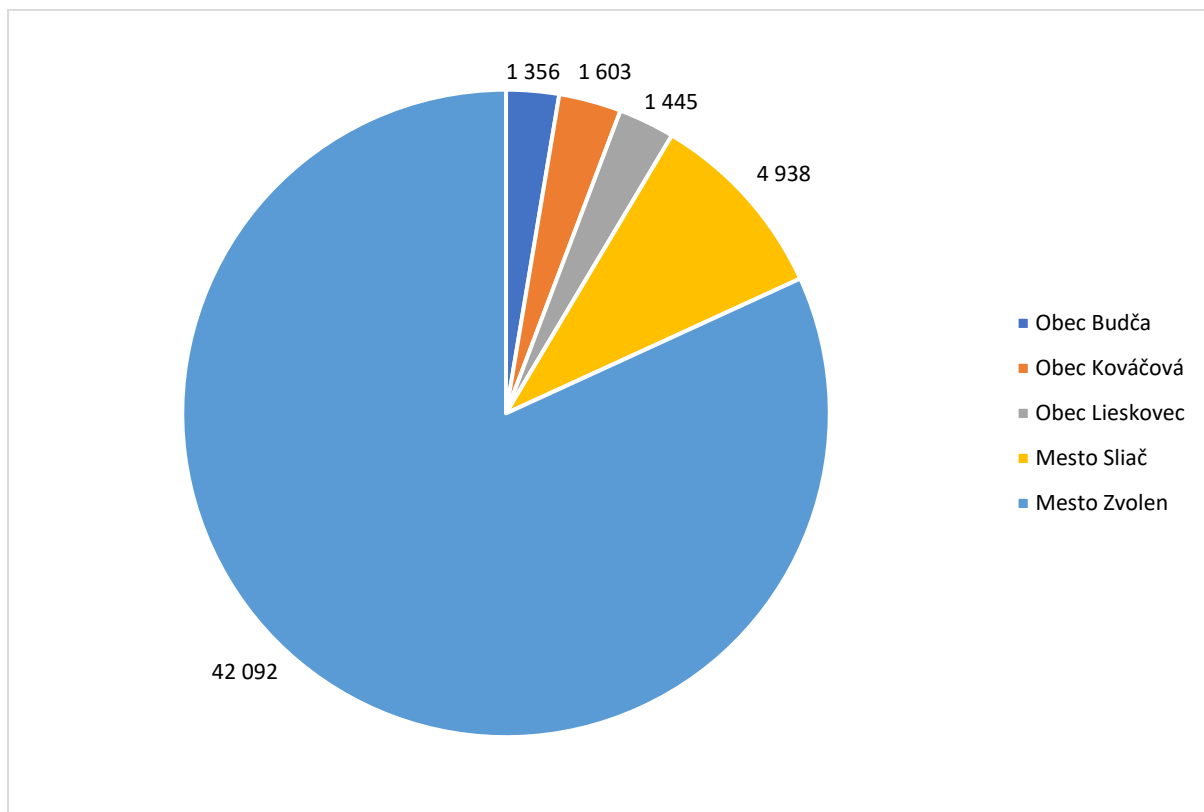
Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Graf 1 Podiel počtu obyvateľov územia UMR Zvolen podľa obcí v roku 2020

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2020

Tabuľka 3 Celkový prírastok obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	8	21	5	30	-5	-5	15
Obec Kováčová	-26	43	10	11	23	26	2
Obec Lieskovec	27	-33	19	-3	-16	18	-7
Mesto Sliač	-10	-18	-20	3	6	-27	-21
Mesto Zvolen	-53	-179	-180	-212	-155	-154	-75
UMR Zvolen	-54	-166	-166	-171	-147	-142	-86
Okres Zvolen	20	-77	-2	-5	-93	-147	-28
Banskobystrický kraj	-1 454	-2 335	-1 515	-1 721	-1 914	-2 598	-2 174
Slovenská republika	5 400	4 903	9 091	7 777	7 301	7 452	1 908

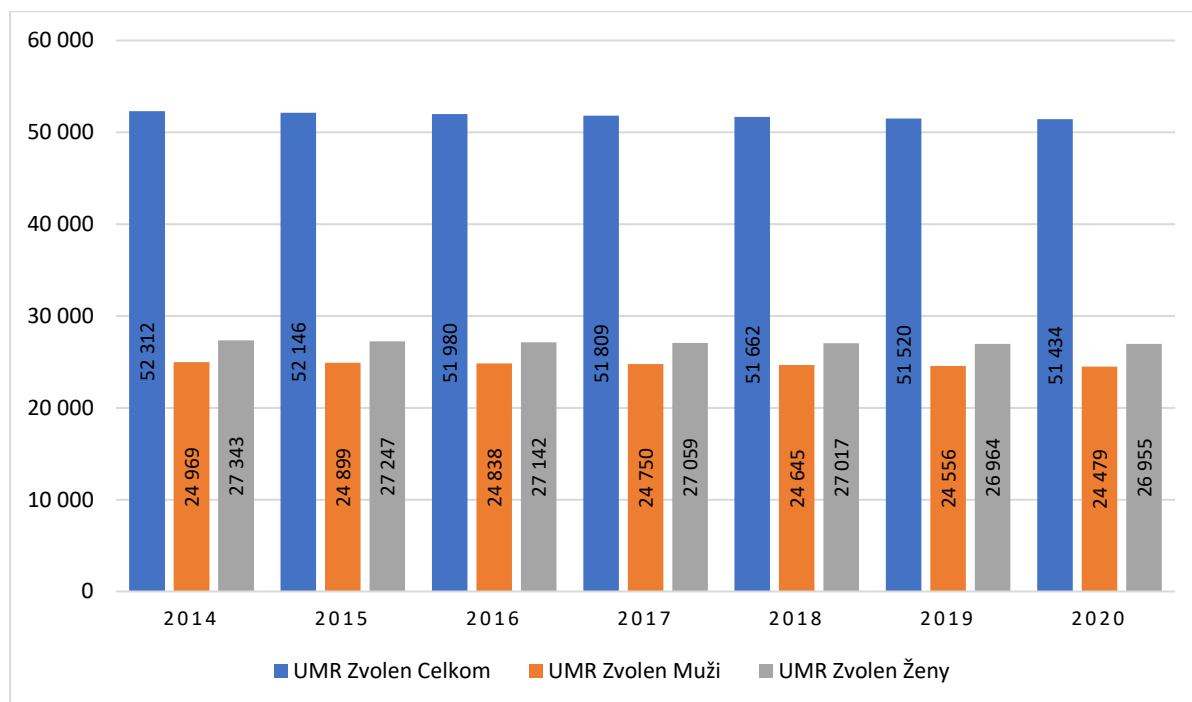
Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Graf 2 Vývoj počtu obyvateľstva v obciach na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2020

Tabuľka 4 Prirodzený prírastok obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	Celkom	5	-6	5	0	-4	1	2
	Narodení	9	8	14	19	9	9	16
	Zomretí	4	14	9	19	13	8	14
Obec Kováčová	Celkom	-6	-13	-3	-6	-9	-7	-2
	Narodení	8	9	13	9	12	5	15
	Zomretí	14	22	15	15	21	12	17
Obec Lieskovec	Celkom	6	-1	2	10	-10	1	0
	Narodení	16	13	16	19	8	13	12
	Zomretí	10	14	14	9	18	12	12
Mesto Sliach	Celkom	-11	7	10	-14	12	-8	-17
	Narodení	33	52	54	39	53	41	40
	Zomretí	44	45	44	53	40	49	57
Mesto Zvolen	Celkom	-5	-13	-34	-21	-29	-4	-79
	Narodení	357	359	384	372	386	407	369
	Zomretí	361	371	418	393	414	410	445
UMR Zvolen	Celkom	-11	-26	-20	-31	-40	-17	-96
	Narodení	423	441	481	458	468	475	452
	Zomretí	433	466	500	489	506	491	545
Okres Zvolen	Celkom	-25	-84	-31	-40	-84	-36	-137
	Narodení	594	567	656	628	613	631	604
	Zomretí	618	650	685	668	695	666	738
Banskobystrický kraj	Celkom	-631	-1 167	-598	-731	-925	-1 151	-1 518
	Narodení	6 079	5 934	6 262	6 301	6 117	5 976	6 000
	Zomretí	6 690	7 074	6 840	7 019	7 011	7 108	7 496
Slovenská republika	Celkom	3 687	1 776	5 206	4 055	3 346	3 820	-2 439
	Narodení	55 199	55 786	57 717	58 128	57 808	57 216	56 830
	Zomretí	51 346	53 826	52 351	53 914	54 293	53 234	59 089

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 5 Prírastok obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR sťahovaním v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	Celkom	3	27	0	30	-1	-6	13
	Pristáhovalo sa	30	48	21	64	23	22	35
	Odstáhovalo sa	27	21	21	34	24	28	22
Obec Kováčová	Celkom	-20	56	13	17	32	33	4
	Pristáhovalo sa	19	80	35	53	72	62	28
	Odstáhovalo sa	39	24	22	36	40	29	24
Obec Lieskovec	Celkom	21	-32	17	-13	-6	17	-7
	Pristáhovalo sa	40	32	38	20	33	41	28
	Odstáhovalo sa	19	64	21	33	39	24	35
Mesto Sliach	Celkom	1	-25	-30	17	-6	-19	-4
	Pristáhovalo sa	89	98	96	119	98	81	79
	Odstáhovalo sa	88	123	126	102	104	100	83
Mesto Zvolen	Celkom	-48	-166	-146	-191	-126	-150	4
	Pristáhovalo sa	601	552	568	596	572	574	560
	Odstáhovalo sa	649	718	714	787	698	724	556
UMR Zvolen	Celkom	-43	-140	-146	-140	-107	-125	10
	Pristáhovalo sa	779	810	758	852	798	780	730
	Odstáhovalo sa	822	950	904	992	905	905	720
Okres Zvolen	Celkom	45	7	29	35	-9	-111	109
	Pristáhovalo sa	700	696	757	775	741	711	703
	Odstáhovalo sa	655	689	728	740	750	822	594
Banskobystrický kraj	Celkom	-823	-1 168	-917	-990	-989	-1 447	-656
	Pristáhovalo sa	2 426	2 286	2 516	2 449	2 505	2 380	2 423
	Odstáhovalo sa	3 249	3 454	3 433	3 439	3 494	3 827	3 079
Slovenská republika	Celkom	1 713	3 127	3 885	3 722	3 955	3 632	4 347
	Pristáhovalo sa	5 357	6 997	7 686	7 188	7 253	7 016	6 775
	Odstáhovalo sa	3 644	3 870	3 801	3 466	3 298	3 384	2 428

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie. Údaje o počte pristáhovaných a vystáhovaných na trvalý pobyt za UMR Zvolen nezohľadňujú sťahovanie v rámci územia UMR Zvolen. Pristáhovaní na trvalý pobyt / Vystáhovaní z trvalého pobytu – osoby bez ohľadu na štátne občianstvo, ktoré zmenili obec trvalého pobytu v rámci územia SR (vnútorné sťahovanie) alebo ktoré zmenili krajinu trvalého pobytu (zahraničné sťahovanie).

Tabuľka 6 Porovnanie výsledkov o obyvateľstve SODB 2001, SODB 2011 a SODB 2021 za mesto Zvolen

Ukazovateľ/ SODB	2001	2011	2021
Počet obyvateľov	43 789	43 318	40 637
Počet mužov	20 874	20 608	19 196
Počet žien	22 915	22 710	21 411
Podiel obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	18,7 %	13,2 %	13,5 %
Podiel obyvateľov v produktívnom veku (15-64)	64,5 %	73,9 %	67,3 %
Podiel obyvateľov v poproduktívnom veku (65+)	16,8 %	12,9 %	19,2 %
Podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním	13,1 %	18,4 %	24,6 %
Počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva	23 313	21 172	.

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k SODB 2001, SODB 2011, SODB 2021, osoby

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý. SODB 2001 - do predproduktívneho veku boli zaradené osoby vo veku do 14 rokov, do produktívneho veku boli zaradení muži vo veku 15 – 59 rokov a ženy vo veku 15 – 54 rokov, do poproduktívneho veku boli zaradení muži vo veku od 60 a viac rokov a ženy vo veku od 55 a viac rokov.

Vekové zloženie

Okres Zvolen patrí medzi nadpriemerne rýchlo starnúce v rámci kraja, čo sa prejavuje aj na území UMR Zvolen, najmä v meste Zvolen. Okres má vyšší podiel obyvateľov nad 65 rokov a nižší podiel obyvateľov

do 15 rokov oproti priemeru kraja a SR, podiel obyvateľov v produktívnom veku je na celonárodnej úrovni. V roku 2020 na území UMR Zvolen tvorilo predproduktívnu zložku vo veku 0 – 14 rokov 6 883 obyvateľov (UMR Zvolen 13,28 %, SR 15,90 %), produktívnu zložku vo veku 15 – 64 rokov 34 730 obyvateľov (UMR Zvolen 67,52 %, SR 67,03 %) a poproduktívnu zložku vo veku nad 65 rokov 9 871 obyvateľov (UMR Zvolen 19,19 %, SR 17,07 %).

Z porovnania základných demografických ukazovateľov okresu Zvolen a celoslovenského priemeru vyplýva, že v okrese Zvolen je vyšší priemerný vek obyvateľov 43,05 roka (SR 41,26 roka), nižšia hustota osídlenia 90,47 osôb/km² (SR 111,33 osôb/km²), vyšší index starnutia 136,21 (SR 107,34) a nižší index ekonomického zaťaženia 48,47 (SR 49,20). Zvýšila sa stredná dĺžka života pri narodení sa v okrese Zvolen, a to v rokoch 2014 – 2019 u mužov zo 74,08 na 74,90 roka a u žien z 81,05 na 81,64 roka, je o niečo vyššia ako celoslovenský priemer (v roku 2019 muži 74,31, ženy 80,84 roka).

Na území UMR Zvolen bola v roku 2020 hodnota indexu starnutia 144,46 % a index ekonomického zaťaženia 48,10 %.

Priemerný vek obyvateľov okresu v roku 2030 bude 46,42 rokov. Pokles počtu obyvateľov v predproduktívnom a produktívnom veku a nárast najstaršej zložky obyvateľstva povedie k zvýšeniu ekonomického zaťaženia v území. Tento trend by mohla zastaviť len významná imigrácia obyvateľstva v produktívnom veku, k čomu sú potrebné dodatočné investície územia do sociálnej a technickej infraštruktúry, rozvoja bývania, aktívneho marketingu územia a významné investície na podporu ekonomického rastu.

Tabuľka 7 Počet obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR podľa veku v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Celkom	0-14	15-64	65+
Obec Budča	1 356	196	947	213
Obec Kováčová	1 603	206	1 054	343
Obec Lieskovec	1 445	210	958	277
Mesto Sliač	4 938	671	3 302	965
Mesto Zvolen	42 092	5 550	28 469	8 073
UMR Zvolen	51 434	6 833	34 730	9 871
Okres Zvolen	68 657	9 489	46 243	12 925
Banskobystrický kraj	643 102	94 453	432 727	115 922
Slovenská republika	5 459 781	868 294	3 659 463	932 024

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 8 Podiel obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR podľa veku v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	0-14	15-64	65+
Obec Budča	14,45	69,84	15,71
Obec Kováčová	12,85	65,75	21,40
Obec Lieskovec	14,53	66,30	19,17
Mesto Sliač	13,59	66,87	19,54
Mesto Zvolen	13,19	67,64	19,18
UMR Zvolen	13,28	67,52	19,19
Okres Zvolen	13,82	67,35	18,83
Banskobystrický kraj	14,69	67,29	18,03
Slovenská republika	15,90	67,03	17,07

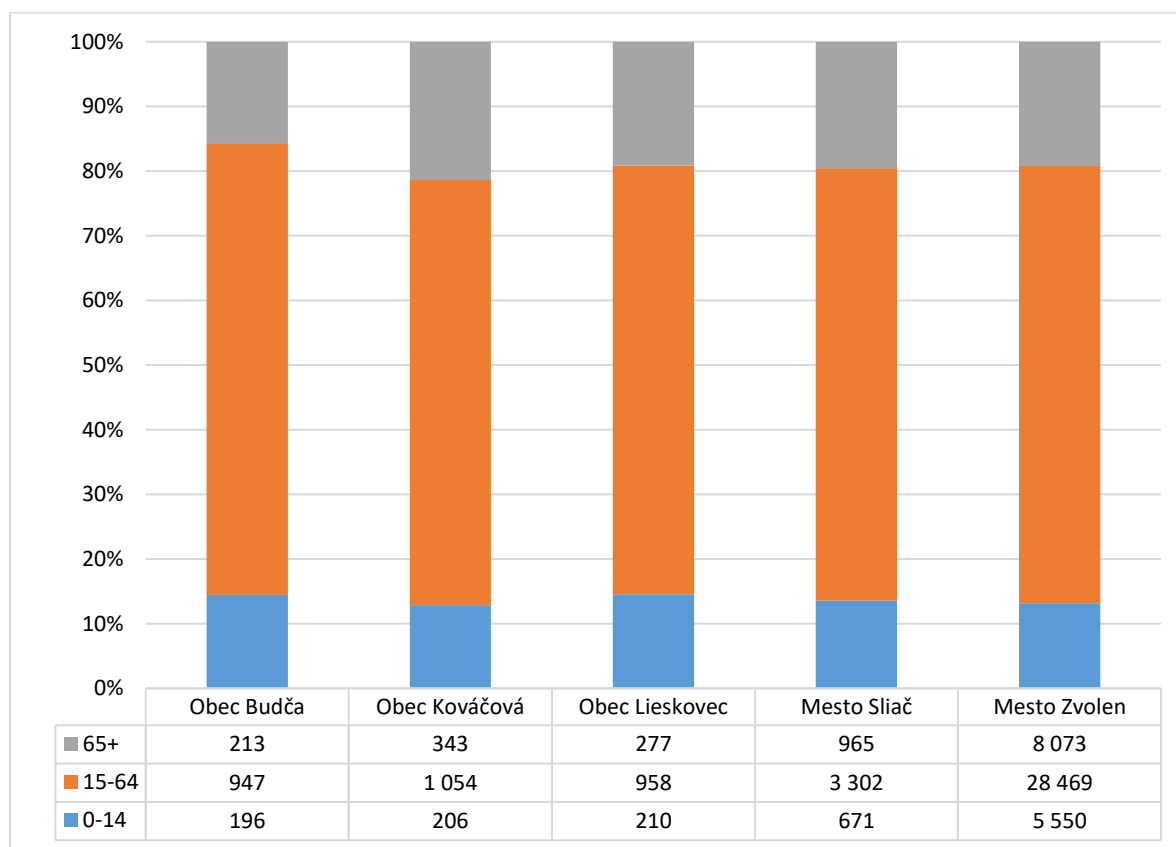
Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, %

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Graf 3 Veková štruktúra obyvateľov v obciach na území UMR v roku 2020

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2020

Tabuľka 9 Porovnanie demografických ukazovateľov na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Priemerný vek obyvateľov (roky)	Hustota osídlenia (osoba/ km²)	Index starnutia	Index ekonomického zaťaženia
Obec Budča	41,40	84,76	108,67	43,19
Obec Kováčová	44,83	224,01	166,50	52,09
Obec Lieskovec	42,74	104,23	131,90	50,84
Mesto Sliač	43,85	124,24	143,82	49,55
Mesto Zvolen	43,45	426,73	145,46	47,85
UMR Zvolen	***	293,29	144,46	48,10
Okres Zvolen	43,05	90,47	136,21	48,47
Banskobystrický kraj	42,23	68,14	122,73	48,62
Slovenská republika	41,26	111,33	107,34	49,20

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. 2020

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie. Hustota obyvateľstva - počet obyvateľov územnej jednotky / rozloha územnej jednotky v km² - Stredný stav obyvateľstva sa do roku 2010 spracovával bilančnou metódou k 1. 7. referenčného roka, od roku 2011 sa stredný stav obyvateľstva počíta ako aritmetický priemer počiatočného (1.1.) a koncového (31.12.) stavu obyvateľstva v referenčnom roku. Táto zmena vyplýva z postupov zaužívaných v európskom priestore. ***Priemerný vek obyvateľov za UMR Zvolen podľa metodiky ŠÚ SR v súčasnosti nie je možné presne vypočítať.

Tabuľka 10 Stredná dĺžka života obyvateľov v okrese BBSK a SR pri narodení podľa pohlavia v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
-------------	------	------	------	------	------	------	------

Okres Zvolen	Muži	74,08	74,41	74,35	74,85	74,72	74,90	.
	Ženy	81,05	81,19	81,41	81,68	81,57	81,64	.
Banskobystrický kraj	Muži	72,17	72,36	72,73	72,87	73,32	73,22	.
	Ženy	79,84	80,05	80,20	80,13	80,29	80,46	.
Slovenská republika	Muži	73,19	73,03	73,71	73,75	73,71	74,31	.
	Ženy	80,00	79,73	80,41	80,34	80,35	80,84	.

Zdroj dát: Inštitút informatiky a štatistiky, www.infostat.sk

Údaje: k 31.12. v danom roku, roky

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý. Najnižšia dostupná granularita údajov je na úrovni okresu.

Tabuľka 11 Prognóza počtu obyvateľov v okrese Zvolen, BBSK a SR podľa pohlavia a veku v roku 2030

Územie/ Ukazovateľ	Celkom	Muži	Ženy	0-14	15-64	65+
Okres Zvolen	67 316	32 316	34 999	8 214	42 915	16 186
Banskobystrický kraj	632 050	305 116	326 935	84 688	407 017	140 345
Slovenská republika	5 557 973	2 734 033	2 823 940	785 829	3 593 565	1 177 579

Zdroj dát: Prognóza vývoja počtu obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035 – Branislav Šprocha, Boris Vaňo, Branislav Bleha – 2013, ISBN 978-80-89019-25-0; Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060 - Branislav Šprocha, Boris Vaňo, Branislav Bleha – 2013 - ISBN 978-80-89398-23-2

Údaje: k 31.12. v danom roku, osoby

Poznámka: Najnižšia dostupná granularita údajov je na úrovni okresu.

Tabuľka 12 Odhad zmeny počtu detí vo veku 5 až 19 rokov v okrese Zvolen v roku 2030 oproti roku 2020

Vek/ Ukazovateľ	Počet v roku 2020	Odhad počtu v roku 2030	Zmena (počet)	Zmena (%)
5-9 rokov	3 085	2 734	- 351	- 11,38
10-14 rokov	3 215	3 113	- 102	- 3,17
15-19 rokov	3 037	3 276	239	7,87

Zdroj dát: Prognóza vývoja počtu obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035 – Branislav Šprocha, Boris Vaňo, Branislav Bleha – 2013, ISBN 978-80-89019-25-0; Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 2013 prognóza na rok 2030 a k 31.12. 2020 počet v roku 2020

Národnostné zloženie

V roku 2020 sa v okrese Zvolen k slovenskej národnosti hlásilo 60 038 obyvateľov čo predstavovalo 87,45 % všetkých obyvateľov okresu. Druhou a tretou najpočetnejšou národnosťou boli rómska národnosť (1 %) a česká národnosť (0,82 %). Nezistenú alebo inú národnosť malo až 9,64 % obyvateľov okresu Zvolen.

Národnostné zloženie v obciach sa podľa SODB 2021 v porovnaní s SODB 2011 výrazne nezmenilo. Vo všetkých obciach UMR Zvolen sa najviac obyvateľov hlásilo k slovenskej národnosti, spolu 49 832 obyvateľov (90,41 %). Ďalej nasledovali národnosti česká (0,69 %), maďarská (0,38 %) a rómska (0,32 %). Znížil sa počet nezistených národností obyvateľov z 12,80 % (SODB 2011) na 7,35 % (SODB 2021).

Tabuľka 13 Obyvateľstvo podľa národnosti v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Národnosť/Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Slovenská	59 909	59 932	59 991	60 078	60 048	60 013	60 038
Maďarská	236	243	249	256	259	262	271
Rómska	691	694	699	698	700	701	706
Rusínska	27	27	28	27	26	27	27
Ukrajinská	80	78	79	80	81	82	84
Česká	530	535	538	545	552	556	565
Nemecká	54	59	60	60	61	61	61
Poľská	62	62	65	66	69	69	72
Ruská	41	41	43	43	45	46	47
Židovská	7	7	7	7	7	7	7
Moravská	63	62	62	62	62	62	60

Bulharská	17	17	17	17	18	17	17
Grécka	2	3	4	4	4	4	4
Rumunská	31	34	37	37	38	38	39
Rakúska	9	10	11	11	11	11	11
Vietnamská	27	28	28	28	28	29	30
Iná a nezistená	7 223	7 100	7 012	6 906	6 823	6 700	6 618
Spolu	69 009	68 932	68 930	68 925	68 832	68 685	68 657

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, <http://datacube.statistics.sk/>

Údaje: k 31.12. v danom roku, počet

Tabuľka 14 Počet obyvateľov podľa národnosti v obciach na území UMR Zvolen k SODB 2021

Národnosť/ Územie	Obec Budča	Obec Kováčová	Obec Lieskovec	Mesto Sliač	Mesto Zvolen	UMR Zvolen
Slovenská	1 300	1 490	1 359	4 673	36 229	45 051
Maďarská	4	3	3	21	158	189
Rómska	9	0	8	0	140	157
Rusínska	0	1	0	3	27	31
Česká	7	7	1	58	273	346
Ukrajinská	0	1	0	3	62	66
Nemecká	1	0	0	3	9	13
Moravská	2	0	0	3	15	20
Poľská	1	0	0	4	36	41
Ruská	2	5	0	6	28	41
Vietnamská	0	0	0	0	36	36
Bulharská	0	0	0	3	6	9
Chorvátska	0	0	0	0	5	5
Srbská	0	0	0	1	7	8
Židovská	0	0	0	0	4	4
Rumunská	0	0	0	2	9	11
Albánska	0	2	0	1	2	5
Rakúska	0	0	0	0	4	4
Grécka	0	0	0	1	1	2
Čínska	0	0	0	1	18	19
Talianska	0	1	0	2	8	11
Anglická	2	0	0	3	3	8
Francúzska	0	0	0	0	3	3
Turecká	0	0	0	0	12	12
Iránska	0	0	0	1	1	2
Írska	0	0	0	1	0	1
Iná	1	2	1	4	64	72
Nezistená	11	40	37	100	3 477	3 665
Spolu	1 340	1 552	1 409	4 894	40 637	49 832

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2021, <https://www.scitanie.sk/>

Údaje: k 01.01.2021, počet

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Na území UMR Zvolen je veľmi priaznivá vzdelanostná úroveň v porovnaní s inými podobnými mestskými funkčnými územiami, ktoré tvoria okresné mestá a spádová oblasť bez prítomnosti vysokej školy alebo univerzity. Podľa údajov SODB 2021 podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním na území UMR Zvolen predstavoval 24,92 %, čo je nad priemerom Banskobystrického samosprávneho kraja (15,75 %) aj nad celoslovenským priemerom, ktorý je 18,38 %. V porovnaní s výsledkami SODB 2011 sa počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním zvýšil z 10 883 na 12 419, čo predstavuje nárast o 14,11 % v tejto kategórii. Vzdelanostnú úroveň územia UMR Zvolen ovplyvňuje viacero faktorov – napríklad existencia významných vedecko-výskumných a vývojových centier, prítomnosť univerzity, vysoký počet stredných škôl a vysoký podiel verejných služieb, ktoré sú dané pozíciou Zvolena ako univerzitného mesta a administratívneho centra. Sieť škôl a školských zariadení je na území UMR Zvolen široká. Na 11 stredných školách a na Technickej univerzite vo Zvolene študovalo v roku 2020 viac ako 5 000 študentov (2 913 na SŠ, 2 171 na TU).

Tabuľka 15 Počet a podiel obyvateľov obcí na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania k SODB 2021

Územie/Ukazovateľ		Spolu	Bez ukončeného vzdelania (0-14)	Základné vzdelanie	Stredoškolské vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie	Bez školského vzdelania (15+)	Nezistené
Obec Budča	Počet	1 340	149	224	654	283	6	24
	Podiel (%)	100	11,12	16,72	48,81	21,12	0,45	1,79
Obec Kováčová	Počet	1 552	147	168	781	417	4	35
	Podiel (%)	100	9,47	10,82	50,32	26,87	0,26	2,26
Obec Lieskovec	Počet	1 409	152	250	689	292	5	21
	Podiel (%)	100	10,79	17,74	48,9	20,72	0,35	1,49
Mesto Sliach	Počet	4 894	478	558	2 322	1 438	6	92
	Podiel (%)	100	9,77	11,4	47,45	29,38	0,12	1,88
Mesto Zvolen	Počet	40 637	3 863	5 173	19 439	9 989	64	2 109
	Podiel (%)	100	9,51	12,73	47,84	24,58	0,16	5,19
UMR Zvolen	Počet	49 832	4 789	6 373	23 885	12 419	85	2 281
	Podiel (%)	100	9,61	12,79	47,93	24,92	0,17	4,58
Okres Zvolen	Počet	66 750	6 649	9 279	32 770	15 309	116	2 627
	Podiel (%)	100	9,96	13,90	49,09	22,93	0,17	3,94
Banskobystrický kraj	Počet	625 601	66 484	120 798	312 850	98 547	2 022	24 900
	Podiel (%)	100	10,63	19,31	50,01	15,75	0,32	3,98
Slovenská republika	Počet	5 449 270	623 199	924 608	2 659 026	1 001 446	14 987	226 004
	Podiel (%)	100	11,44	16,97	48,80	18,38	0,28	4,15

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2021, <https://www.scitanie.sk/>

Údaje: k 01.01.2021

Poznámka: Skupina „bez ukončeného vzdelania (0 - 14)“ predstavuje obyvateľov bez školského vzdelania vo veku menej ako 15 rokov. Skupina „so základným vzdelaním“ predstavuje obyvateľov s ukončeným 1. alebo 2. stupňom základnej školy. Skupina „s vysokoškolským vzdelaním“ predstavuje obyvateľov s ukončeným 1. alebo 2. alebo 3. stupňom vysokej školy. Skupina „bez školského vzdelania (15+)“ predstavuje obyvateľov bez školského vzdelania vo veku 15 rokov a viac. Stredoškolské vzdelanie (učňovské bez maturity, stredné odborné bez maturity, úplné stredné učňovské s maturitou, úplné stredné odborné s maturitou, úplné stredné všeobecné, vyššie odborné).

Ekonomika a hospodárstvo

Výkonnosť regionálnej ekonomiky

Okres Zvolen patrí medzi ekonomicky výkonnejšie územia, z hľadiska HDP na obyvateľa mu patrí druhé miesto v rámci BBSK, pričom najvýznamnejšie podniky sú koncentrované v meste Zvolen, okres Zvolen sa dlhodobo umiestňuje medzi top 15 najvýkonnejšími okresmi SR.²⁴

Najväčší podiel na tvorbe HDP v rámci odvetvovej štruktúry územia v okrese Zvolen v roku 2019 mal sektor priemyslu reprezentovaný zároveň aj najväčšími zamestnávateľmi. Nasleduje sektor obchodu a služieb a sektor vedy a výskumu, ktorý je na území UMR Zvolen významne zastúpený. V porovnaní s inými menšími mestskými funkčnými územiami v SR je podiel územia UMR Zvolen na HDP SR významnejší, ak porovnáme napríklad podiel UMR Humenné alebo UMR Martin, príp. UMR Rimavská Sobota a UMR Lučenec.²⁵

Tržby najväčších zamestnávateľov v okrese Zvolen vzrástli z 651 mil. eur v roku 2014 na 783 mil. eur v roku 2020 čo predstavuje nárast o 20,31 %. Najvyšší podiel tržieb mali priemyselné podniky, nasledujú podniky pôsobiace v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu.

²⁴ Ľudia v Tatrách, o. z., *Výkonnosť okresov SR v rokoch 2000 – 2020, 2021* (na vyžiadanie).

²⁵ Ľudia v Tatrách, o. z., *Výkonnosť okresov SR v rokoch 2000 – 2020, 2021* (na vyžiadanie).

Stav priamych zahraničných investícií (kumulácia prílevu) v okrese Zvolen v období 2014 – 2018 klesol z 222 mil. eur na 195 mil. eur. Z celkovej sumy PZI v roku 2018 v SR vo výške 52,3 mld. eur pripadlo na okres Zvolen 195 tis. eur (0,37 %).

Medzi nosné hospodárske odvetvia UMR Zvolen patria – strojársky, drevospracujúci, stavebný a potravinársky priemysel a kúpeľníctvo s previazaním na vybrané produkty cestovného ruchu. Územie má dobre rozvinutý priemysel s vysokým potenciálom pre ďalší rozvoj a väčšina významných podnikov má sídlo v meste Zvolen. Ekonomická aktivita sa koncentruje v meste Zvolen. Je možné očakávať rast podielu služieb spojených s novými technológiami a logistikou previazanými na veľkoobchod, maloobchod, dopravu a skladovanie.

Tabuľka 16 Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	.	.	.	.	.	.	.
Banskobystrický kraj	76 269,799	79 767,564	81 051,499	84 532,191	89 505,506*	93 865,177*	.
Slovenská republika	6 504,090	6 919,135	7 011,270	7 349,950	7 824,606*	8 175,239*	.

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, mil. eur

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý. *Údaje za rok 2018 a 2019 sú predbežné, vybilancované na základe výpočtu Eurostatu. Najnižšia dostupná granularita údajov o regionálnom HDP je dostupná na úrovni kraja (NUTS3). V nižšej granularite sa nemeria.

Tabuľka 17 Zamestnávateľia s najväčším počtom zamestnancov na území UMR Zvolen v roku 2020

Názov	Priemerný počet zamestnancov v roku 2020	Odvetvie
Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o. Zvolen	975	automobilový priemysel
Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť	906	doprava
Technická univerzita Zvolen	693	vzdelávanie, VaV
Nemocnica Zvolen a.s.	651	zdravotníctvo
Železničné opravovne a strojárne Zvolen, a.s.	573	strojársky priemysel
Národné rehabilitačné centrum	276	zdravotníctvo
KRONOSPAN, s.r.o.	273	drevársky priemysel
Mesto Zvolen	266	verejná správa
VZOR, výrobné družstvo Zvolen	218	výroba odevov a obalov
Národné lesnícke centrum	216	veda a výskum
Geis SK s.r.o.	215	logistika

Zdroj dát: vlastné spracovanie, FinStat, 2020

Údaje: k 31.12.2020

Tabuľka 18 Zamestnávateľia s najväčšími tržbami v okrese Zvolen v roku 2020

Subjekt/ Rok	2014	2020	Zmena	Zmena v %
Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	220 108 011	259 345 000	39 236 989	17,83
Domäsko s.r.o.	11 807 089	107 617 317	95 810 228	811,46
KRONOSPAN, s.r.o.	90 556 922	95 013 334	4 456 412	4,92
GLS General Logistics Systems Slovakia s.r.o.	16 208 198	54 826 985	38 618 787	238,27
ML consortium s.r.o.	*	37 002 748	37 002 748	100,00
Geis SK s.r.o.	22 095 052	32 775 440	10 680 388	48,34
GLOBUS spol. s r.o.	25 526 070	32 483 189	6 957 119	27,25
Nemocnica AGEL Zvolen a.s.	14 401 824	28 893 302	14 491 478	100,62
Zvolenská mliekareň s.r.o.	42 585 775	28 410 240	-14 175 535	-33,29
M ä s p o m a spol. s r.o.	22 447 408	27 735 341	5 287 933	23,56
Železničné opravovne a strojárne Zvolen, a.s.	37 699 164	19 620 558	-18 078 606	-47,95
VIAKORP, s.r.o.	*	19 565 267	19 565 267	100,00
INMEDIA spol. s r.o.	16 556 420	19 268 674	2 712 254	16,38
PaletExpress, s.r.o.	2 266 270	18 882 756	16 616 486	733,21
Vojenské lesy a majetky SR, štátny podnik	16 846 554	13 694 792	-3 151 762	-18,71
AUTOTECHNA BARÁNEK, s.r.o.	7 687 108	13 157 054	5 469 946	71,16
ASCOMP spol. s r.o.	18 505 552	12 761 170	-5 744 382	-31,04

OSIVO, a.s.	14 042 777	12 509 121	-1 533 656	-10,92
HYDINA SLOVENSKO s.r.o.	81 677 901	12 418 850	-69 259 051	-84,80
Zvolenská teplárenská, a.s.	18 529 314	11 649 143	-6 880 171	37,13
BETAMONT s.r.o.	4 869 236	11 217 989	6 348 753	130,38
Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť	20 400 507	10 747 167	-9 653 340	-47,32
BDI spol. s r.o.	12 930 875	10 451 435	-2 479 440	-19,17
Spolu	717 748 027	890 046 872	172 298 845	24,01

Zdroj dát: vlastné spracovanie, FinStat, 2020, www.finstat.sk, Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k 2020, eur

Poznámka: V zozname sú len zamestnávateľi podľa štatistického číselníka kategórie TYPJS – 1100 a zároveň s tržbami v roku 2020 nad 10 mil. eur. * Spoločnosť vznikla po roku 2014 a zmena je teda počítaná z nulových tržieb v roku 2014.

Tabuľka 19 Zahraničné investície v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	222 132	191 486	182 913	186 643	195 297	.	.
Banskobystrický kraj	760 536	784 792	1 006 232	970 108	1 052 217	.	.
Slovenská republika	40 969 240	42 265 453	45 105 265	49 619 709	52 279 396	.	.

Zdroj dát: Národná banka Slovenska, www.nbs.sk

Údaje: k 31.12. v danom roku, v tis. eur

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý.

Štruktúra hospodárstva

Z celkového priemerného evidenčného počtu zamestnancov v roku 2019 v okrese Zvolen (25 518) pracovalo najviac zamestnancov v oblastiach: priemysel (4 308), vzdelávanie (4 064), priemyselná výroba (3 681), doprava a skladovanie (3 373), veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov (3 233).

Zdrojom konkurenčnej výhody UMR Zvolen môže byť zároveň vysoká zamestnanosť v službách spojených s vedou, výskumom a inováciami, čo je typické pre krajské a univerzitné mestá.

Tabuľka 20 Štruktúra zamestnancov podľa ekonomickej činnosti (zistení pracoviskovou metódou) SK NACE Rev. 2 v okrese Zvolen v roku 2019

Ekonomická činnosť	Priemerný evidenčný počet zamestnancov
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	571
Priemysel spolu	4 308
Ťažba a dobývanie	28
Priemyselná výroba	3 681
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	380
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	219
Stavebníctvo	1 776
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	3 233
Doprava a skladovanie	3 373
Ubytovacie a stravovacie služby	702
Informácie a komunikácia	230
Finančné a poisťovacie činnosti	136
Činnosti v oblasti nehnuteľností	41
Odborné, vedecké a technické činnosti	1 039
Administratívne a podporné služby	559
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	2 469
Vzdelávanie	4 064
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1 936
Umenie, zábava a rekreácia	641
Ostatné činnosti	439
Spolu	25 518

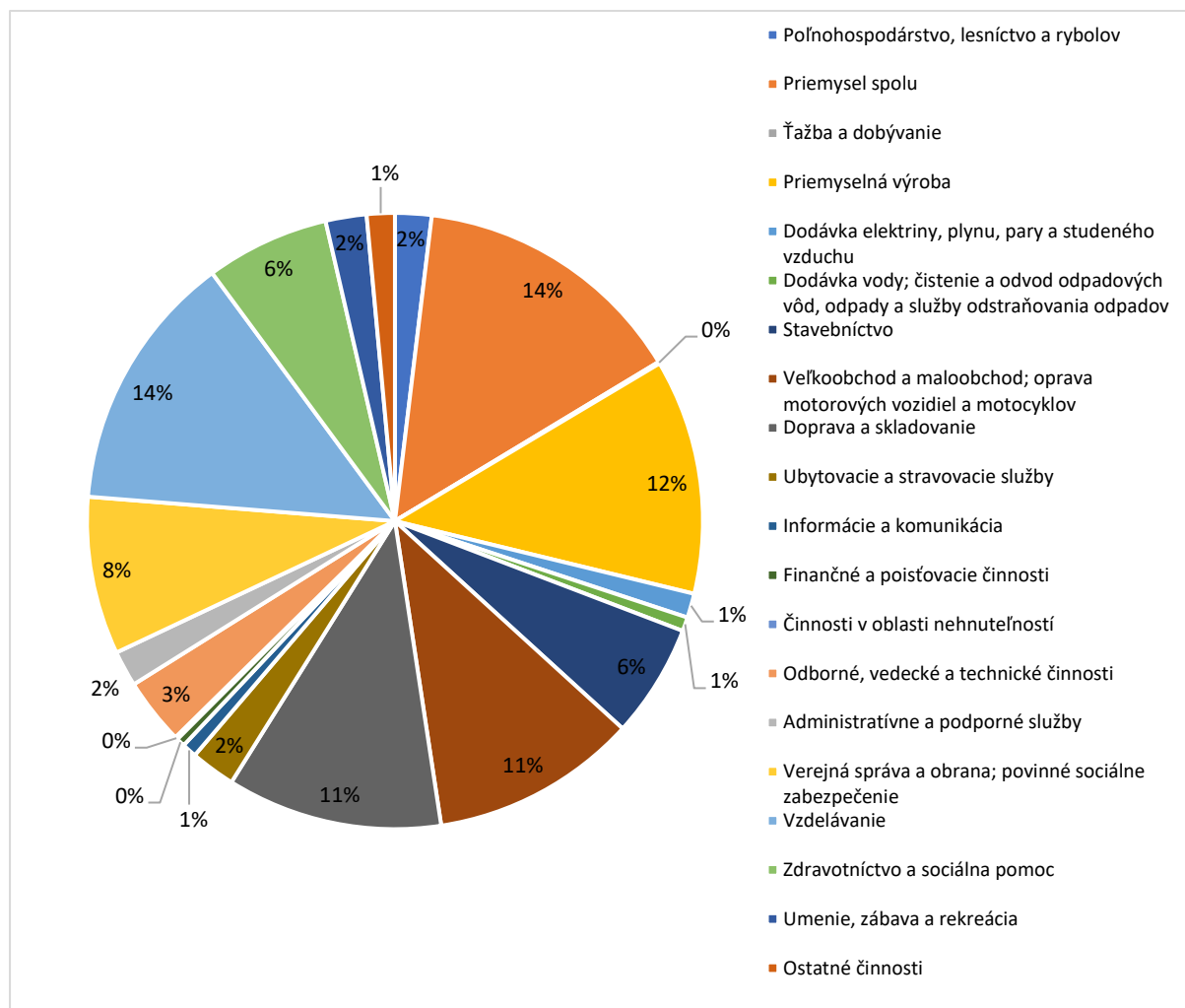
Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2019, osoby

Poznámka: Najnovší verejne prístupný údaj je za rok 2019, a to ukazovateľ - priemerný evidenčný počet zamestnancov.

Graf 4 Štruktúra zamestnancov podľa ekonomickej činnosti (zistení pracoviskovou metódou) SK NACE Rev. 2 v okrese Zvolen v roku 2019

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2019

Tabuľka 21 Štruktúra zamestnancov podľa zamestnania (zistení pracoviskovou metódou) SK ISCO-08 v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2019

Územie / Ukazovateľ	Celkom	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	n/a
Okres Zvolen	26 150	1 367	1 307	5 123	3 216	1 944	2 959	181	2 600	2 844	1 726	2 883
Banskobystrický kraj	167 019	1 608	7 911	28 566	22 983	11 139	17 643	1 270	15 249	20 079	12 926	27 646
Slovenská republika	1 710 718	13 391	86 081	299 620	212 278	120 046	176 856	7 352	144 086	208 733	107 172	335 103

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2019, osoby

Poznámka: Najnižšia dostupná granularita údajov je za okres.

- 0 – príslušníci armády (profesionálni vojaci)
- 1 – zákonodarcovia, riadiaci pracovníci
- 2 – špecialisti
- 3 – technici a odborní pracovníci
- 4 – administratívny pracovníci
- 5 – pracovníci v službách a obchode
- 6 – kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve
- 7 – kvalifikovaní pracovníci remeselníci
- 8 – operátori a montéri strojov a zariadení
- 9 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
- n/a – nezistené

Primárny sektor

Na území UMR Zvolen je menej lesnej a viac poľnohospodárskej pôdy ako je slovenský priemer. Územie tvorí 35 % lesná pôda, 51 % poľnohospodárska pôda a 14 % ostatná pôda (slovenský priemer je 41 % lesná pôda, 48 % poľnohospodárska pôda a 10 % ostatná pôda).

Z celkového počtu 2 942 podnikateľských subjektov v okrese Zvolen v roku 2020 pôsobilo iba 117 subjektov (3,98 %) v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rybolovu.

V okrese Zvolen v období 2014 – 2021 malo pestovanie zrnín, obilnín, zemiakov a viacročných krmovín stúpajúcu tendenciu, pestovanie olejník kleslo. Hektárová úroda plodín bola v roku 2020 s výnimkou viacročných krmovín podpriemerná. V období 2014 – 2019 stúpol chov hovädzieho dobytku a kráv a klesol chov oviec a ošípaných. Intenzita chovu hospodárskych zvierat v roku 2020 bola u hovädzieho dobytku nadpriemerná a u oviec a ošípaných podpriemerná.

Tabuľka 22 Index krajinej štruktúry v obciach na území UMR Zvolen, v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Pomer lesnej, poľnohospodárskej a ostatnej pôdy	Lesná pôda (ha)	Poľnohospodárska pôda (ha)	Ostatná pôda (ha)
Obec Budča	3,57 : 5,19 : 1,24	568	825	198
Obec Kováčová	2,73 : 5,59 : 1,68	195	400	120
Obec Lieskovec	6,13 : 2,36 : 1,50	852	328	209
Mesto Sliač	3,84 : 5,26 : 0,91	1 528	2 095	361
Mesto Zvolen	3,11 : 5,34 : 1,55	3 066	5 272	1 534
UMR Zvolen	3,54 : 5,08 : 1,38	6 209	8 920	2 422
Okres Zvolen	3,61 : 4,71 : 1,68	27 412	35 769	12 721
Banskobystrický kraj	4,95 : 4,31 : 0,74	467 851	407 248	70 300
Slovenská republika	4,14 : 4,84 : 1,02	2 027 852	2 375 025	500 528

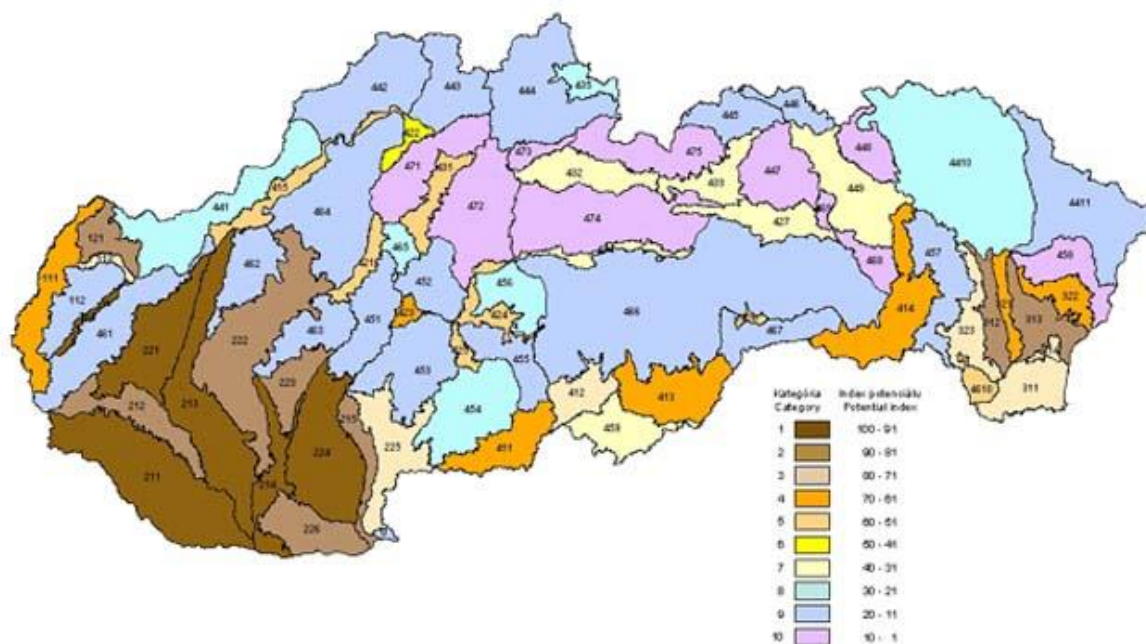
Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2020

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Mapa 1 Kategórie potenciálu poľnohospodárskeho využívania pôdno-ekologických regiónov

Zdroj: Enviroportál, 2020

Tabuľka 23 Pestovanie plodín v okrese Zvolen období 2014 – 2020

Plodina/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zrniny spolu	4,22	3,50	4,93	3,99	3,87	4,41	4,42
Obilniny	4,25	3,51	5,09	4,11	3,93	4,43	4,50
Olejniny	3,41	1,52	3,12	2,17	2,31	2,41	2,37
Zemiaky	5,30	5,54	29,66	10,52	12,77	12,49	7,54
Cukrová repa	.	.	.	.	.	.	.
Viacročné krmoviny na ornej pôde	4,16	3,59	6,36	4,19	3,69	4,55	4,80

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, v tonách na hektár

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý

Tabuľka 24 Pestovanie plodín v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020

Územie/Plodina	Zrniny spolu	Obilniny	Olejniny	Zemiaky	Cukrová repa	Viacročné krmoviny na ornej pôde
Okres Zvolen	4,42	4,50	2,37	7,54	.	4,80
Banskobystrický kraj	4,57	4,63	2,37	12,51	D	3,80
Slovenská republika	6,08	6,13	2,70	23,75	60,39	4,39

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2020, v tonách na hektár

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý. (D) údaj nie je možné publikovať pre jeho dôverný charakter.

Tabuľka 25 Chov hospodárskych zvierat v okrese Zvolen v období 2014 – 2020

Hospodárske zvieratá / Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hovädzí dobytok	34,2	35,1	36,0	38,6	39,0	39,5	38,3
Kravy	13,1	13,1	13,3	14,7	15,1	15,7	15,9
Ovce	36,5	29,9	29,9	26,6	22,4	15,3	13,7
Ošipané	12,9	13,6	13,3	14,2	12,5	11,5	2,6
Hydina	647,0	2672,4	1436,7	208,9	204,9	17497,4	.
Sliepky	159,6	169,6	175,2	172,8	169,4	168,3	.

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, hovädzí dobytok, kravy a ovce na 100 ha poľnohospodárskej pôdy, ošipané, hydina a sliepky na 100 ha ornej pôdy

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý.

Tabuľka 26 Chov hospodárskych zvierat v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020

Územie/ Hospodárske zvieratá	Hovädzí dobytok	Kravy	Ovce	Ošípané	Hydina	Sliepky
Okres Zvolen	38,3	15,9	13,7	2,6	.	.
Banskobystrický kraj	25,5	11,4	30,5	36,1	.	.
Slovenská republika	23,2	10,0	15,4	40,0	.	.

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2020, hovädzí dobytok, kravy a ovce na 100 ha poľnohospodárskej pôdy, ošípané, hydina a sliepky na 100 ha ornej pôdy

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý.

Sekundárny sektor

V sekundárnom sektore dlhodobo dominuje priemysel drevospracujúci, strojársky, stavebný a potravinársky.

Silné zastúpenie priemyselnej výroby v tomto území je viditeľné aj z pohľadu zastúpenia najväčších zamestnávateľov, pretože územie UMR je sídlom siedmich väčších podnikateľských subjektov s počtom zamestnancov nad 250, ktorí pôsobia v stabilných a dostatočne konkurencieschopných. Medzi najväčších zamestnávateľov na území UMR Zvolen patria Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o. Zvolen (automobilový priemysel) a Slovenská autobusová doprava Zvolen, a.s. Medzi najväčších exportérov na území UMR Zvolen patria Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o. Zvolen (automobilový priemysel) a Kronospan, s.r.o. Zvolen (drevospracujúci priemysel).

Napriek vysokému zastúpeniu priemyslu nie je na území UMR Zvolen evidovaný žiadny priemyselný park – existujúci ani pripravovaný. Územná rezerva je však vytvorená pre obchodné a výrobné centrum Zvolen-Teplice, priemyselnú zónu na Lieskovskej ceste medzi Zvolenom a Lieskovcom, centrum multimodálnej dopravy (logisticko-dopravný hub medzinárodného významu) a výrobnotechnickú zónu v Budči. Potenciál je aj v revitalizácii a reštrukturalizácii zanedbaných území a objektov (tzv. brownfieldov).

Významné postavenie v oblasti logistiky dokazuje lokalizácia najvýznamnejších hráčov v oblasti veľkoobchodu a distribúcie na území UMR Zvolen. Hlavnými hnacími silami dopytu po priemyselných priestoroch na Slovensku zostávajú prevádzkovatelia logistiky a automobiloví výrobcovia (ako uvádzajú viaceré sektorové štúdie a články z oblasti dopravy a logistiky, napr. od SARIO²⁶). Priemyselné a logistické parky triedy A, teda najmodernejšie a spĺňajúce súčasné kvalitatívne požiadavky, sú momentálne koncentrované predovšetkým v bratislavskom a trnavskom kraji, no z pohľadu plánovaných nových investícií a lokalizačných faktorov územia sa budú rozširovať práve do lokalít medzi okresy Žiar nad Hronom a Zvolen.

Tabuľka 27 Najväčší zamestnávatelia – ziskové subjekty v okrese Zvolen v roku 2020

Počet zamestnancov	Názov subjektu	Sídlo (mesto, obec)	Sektor (SKNACE)
500-999	Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť	Zvolen	Mestská alebo prímestská osobná pozemná doprava
	Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	Zvolen	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá
	Nemocnica AGEL Zvolen a.s.	Zvolen	Činnosti nemocníc
250-299	Železničné opravovne a strojárne Zvolen, a.s.	Zvolen	Oprava a údržba ostatných dopravných prostriedkov
	Domáško s.r.o.	Lieskovec	Maloobchod s mäsom a mäsovými výrobkami v špecializovaných predajniach
	KRONOSPAN, s.r.o.	Zvolen	Výroba dosiek a drevených panelov

²⁶ SARIO. *Sektorové a regionálne prehľady. Publikácie*. 2021. [online]. Dostupné na internete:

<https://www.sario.sk/sk/investujte-na-slovensku/sektorove-regionalne-prehľady>, <https://www.sario.sk/sk/o-nas/publikacie>

	HYDINA SLOVENSKO s.r.o.	Lieskovec	Spracovanie a konzervovanie hydínového mäsa
200-249	M a s p o m a spol. s r.o.	Zvolen	Výroba korenín a chuťových prípad
	Geis SK s.r.o.	Zvolen	Ostatné pomocné činnosti v doprave
	GLOBUS spol. s r.o.	Zvolen	Nešpecializovaný veľkoobchod s potravinami, nápojmi a tabakom
	Vojenské lesy a majetky SR, štátny podnik	Pliešovce	Ťažba dreva
100-149	BETAMONT s.r.o.	Zvolen	Výroba ostatných elektrických zariadení
	Zvolenská mliekareň s.r.o.	Zvolen	Prevádzka mliekarní a výroba syrov
	KÚPELE SLIAČ a.s.	Sliač - kúpele	Ostatná zdravotná starostlivosť i. n.
	ZYRY - Tem, s.r.o.	Zvolen	Výstavba elektrických a telekomunikačných sietí
	DRU a.s.	Zvolen	Výroba suchárov a keksov; výroba trvanlivého pečiva a koláčov
	PaletExpress, s.r.o.	Zvolen	Ostatné pomocné činnosti v doprave
	GLS General Logistics Systems Slovakia s.r.o.	Budča	Ostatné poštové služby a služby kuriérov
	AUTOTECHNA BARÁNEK, s.r.o.	Zvolen	Veľkoobchod s dielmi a príslušenstvom motorových vozidiel

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k 30.06.2021, zamestnávateľa nad 100 zamestnancov

Poznámka: V zozname sú len zamestnávateľa podľa štatistického číselníka kategórie TYP SJ – 1100.

Tabuľka 28 Najväčší exportéri na území UMR Zvolen v roku 2020

Názov	Export (tis. eur)	Odvetvie
Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o. Zvolen	340 809	automobilový priemysel
Kronospan, s.r.o. Zvolen	98 205	drevársky priemysel

Zdroj dát: vlastné spracovanie, FinStat, 2020

Údaje: k 31.12.2020

Tabuľka 29 Priemyselné parky v BBSK v roku 2020

Sídlo (mesto, obec)	Typ	Rozloha (ha)
Banská Bystrica	zelený park	36,4 ha možnosť rozšírenia o 33 ha
Detva	zelený park	11,00 ha
Detva	hnedý park	3 ha
Fiľakovo	hnedý park	1,37 ha
Fiľakovo	zelený park	3,34 ha
Hnúšťa	hnedý park	22,5 ha
Krupina	zelený park	76,8 ha celá priemyselná zóna z toho 22 ha priemyselný park
Lučenec	zelený park	6,2 ha
Malý Krtíš	zelený park	23,4 ha
Poltár	zelený park	25,7 ha
Rimavská Sobota	hnedý park	10,00 ha
Tornaľa	hnedý park	3,81 ha
Víglaš	zelený park	37,8 ha
Žarnovica	hnedý park	15,42 ha
Žarnovica	zelený park	51,60 ha
Žarnovica	zelený park	19,8 ha
Víglaš	zelený park	166 ha

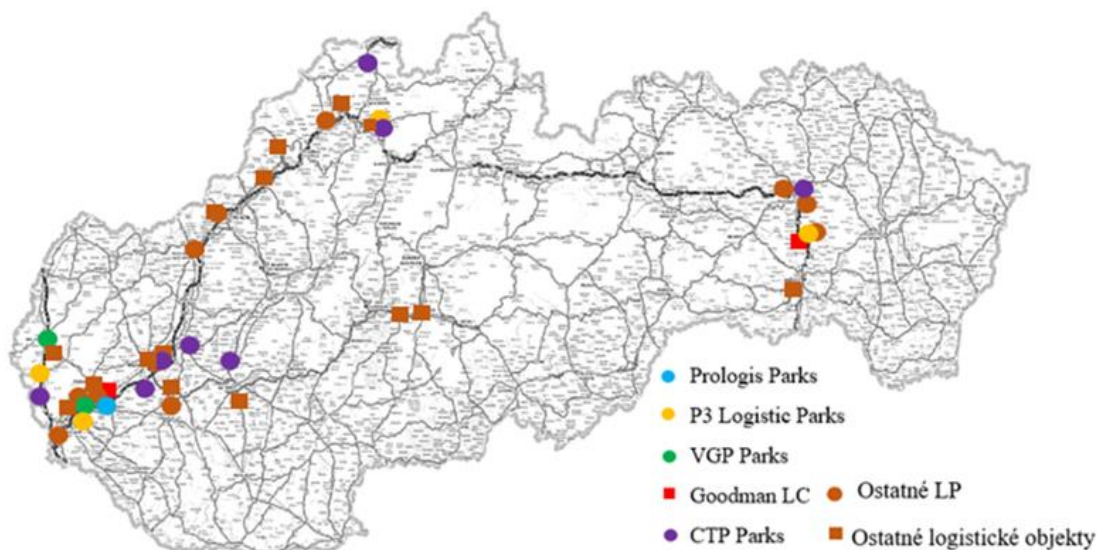
Zdroj dát: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, www.priemyselneparkyslovenska.sk

Údaje: k 31.12.2020

Poznámka: Podľa Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky sa v okrese Zvolen nenachádza žiadny priemyselný park.

Mapa 2 Logistické centrá a logistické parky na území Slovenska v roku 2020

Zdroj: <http://www.svetdopravy.sk/logisticke-centra-a-logisticke-parky-na-uzemi-slovenskej-republiky/>, 2020

Terciárny sektor

Terciárny sektor (sektor služieb) je najrýchlejšie sa rozvíjajúci sektor s vysokým tempom zavádzania vedecko-technického pokroku. „Prognózy o vývoji ekonomiky spolu s rastúcim významom umelej inteligencie, automatizácie a informačných technológií podčiarkujú dôležitosť podpory znalostnej ekonomiky s vyššou pridanou hodnotou v regiónoch. Odvetvia s vysokou pridanou hodnotou majú pozitívny dopad na výkonnosť ekonomiky a rast priemerných miezd.“²⁷

V okrese Zvolen v sektore služieb pracovalo najviac zamestnancov v odvetviach vzdelávanie, veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov a v odvetví doprava a skladovanie.

Kreatívny priemysel možno vnímať ako súhrn odvetví, ktoré sú postavené na využívaní výsledkov duševnej tvorivej činnosti z oblasti umenia, kultúry a ďalších odvetví, napr. architektúra, dizajn, film, hudba, tvorba počítačových hier či reklám a iné. Jeho súčasťou je aj kultúrny priemysel a kultúrne dedičstvo pričom generuje aj ďalšie produkty (vrátane kreatívnych odvetví v digitálnom prostredí, ako sú počítačové hry, softvér, on-line marketing).

V oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu bolo na území UMR Zvolen v roku 2020 evidovaných 323 subjektov, z toho najviac v oblasti reklamy (146). Od roku 2014 vzrástol počet subjektov pôsobiach v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu o 106, najväčší nárast subjektov zaznamenalo mesto Zvolen (nárast o 83 subjektov).

Cestovný ruch je dobre rozvinutý, o čom svedčia údaje o počte návštevníkov a ubytovaní. Záujem turistov o územie rastie, návštevnosť ubytovacích zariadení sa do roku 2019 každoročne mierne zvyšovala. V roku 2020 návštevnosť v dôsledku pandémie covid-19 poklesla. Najvyššiu návštevnosť zaznamenávajú ubytovacie zariadenia dlhodobo v letnej sezóne. Návštevníci zostávajú v ubytovacích

²⁷ Banskobystrický samosprávny kraj. *Analytická časť PHSR BBSK 21-27 s výhľadom do 2030, pracovná verzia. 23-12-2021.* s. 59.

zariadeniach dlhšie a tržby na 1 návštevníka sú vyššie ako je priemer kraja. Na tom má vysoký podiel kúpeľníctvo, a to hlavne kúpeľné zariadenia v Sliači a Kováčovej.

Na území UMR Zvolen bolo v roku 2020 evidovaných 40 ubytovacích zariadení s počtom izieb 956 a počtom lôžok 2 446. Celkový počet návštevníkov bol 48 731, z toho 43 239 domácich a 5 492 zahraničných. Návštevníci strávili v území v priemere 4,07 noci, pričom domáci 4,33 noci a zahraniční 2,01 noci.

Podľa strategických dokumentov v oblasti cestovného ruchu²⁸ má územie UMR Zvolen priaznivé podmienky na rozvoj cestovného ruchu, a to na mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch, šport a turistiku, zdravotný a vidiecky cestovný ruch. Poskytuje možnosti letnej i zimnej rekreácie, kúpeľných pobytov, poznávacích pobytov, pešej turistiky, cykloturistiky, zimných športov, vodáctva, rybárstva, poľovníctva, golfu. Región má tradíciu a dobré podmienky na kúpeľníctvo (Kúpele Sliač a.s., Kúpele Kováčová s.r.o., Národné rehabilitačné centrum, Špecializovaný liečebný ústav Marína, unikátne minerálne pramene, termálne kúpaliská, atraktívne areály kúpeľov). Na území UMR Zvolen sa nachádza viacero významných kultúrnych pamiatok a archeologických lokalít. Unikátny je najmä Pustý hrad, kde sa každoročne organizuje mnoho kultúrnych a športových podujatí. V jeho areáli a okolí prebiehajú dlhoročné archeologické výskumy a obnova areálu. V roku 2020 bolo použitých na obnovu a zachovanie NKP Pustý hrad 155 863 eur, ktoré pochádzali z rôznych zdrojov (Medzinárodný vyšehradský fond, MIRRI, MK SR, BBSK, Rozvojová agentúra BBSK, mesto Zvolen). Pustý hrad, Zvolenský hrad (zámok) a Kúpeľný park v Sliači sú zapísané v zozname národných kultúrnych pamiatok s prioritou ochrany a obnovy²⁹. Dominantou jadrového mesta Zvolen je rozľahlé zrekonštruované námestie a goticko-renesančný Zvolenský zámok, v stredoveku občasné sídlo uhorských kráľov. Napriek tomu územie UMR Zvolen nepatrí k najvýkonnejším destináciám cestovného ruchu a nemá výrazne identifikovateľnú značku a identitu územia. Potenciál cestovného ruchu územia nie je dostatočne využitý.

Cez územie UMR Zvolen prechádzajú turistické poznávacie trasy Pohronská hradná cesta³⁰ (spája hrady na rieke Hron) a Barborská cesta³¹ (spája banské pamiatky a zaujímavosti v oblasti stredného Slovenska), tiež náučné turistické chodníky Pustý hrad, Údolie rieky Slatiny a Boky.

Tabuľka 30 Kultúrny a kreatívny priemysel v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie/ SK NACE	Kultúrne dedičstvo, archívy a knižnice	Literatúra a tlačené médiá	Vizuálne umenie	Dizajn	Architektúra	Scénické umenie	Hudba audiovizia a multimédia	Reklama	Umelecké vzdelávanie	Remeselná výroba	Spolu
Obec Budča	0	1	1	1	2	0	1	2	1	.	9
Obec Kováčová	0	2	3	0	0	0	1	2	0	.	8
Obec Lieskovec	0	1	0	1	2	2	1	2	0	.	9
Mesto Sliač	1	3	7	4	2	0	7	14	1	.	39
Mesto Zvolen	3	26	18	22	25	18	12	126	8	.	258

²⁸ Mesto Zvolen. 2009. *Stratégia rozvoja cestovného ruchu v meste Zvolen*. [online]. 12 s. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=71464.

²⁹ Pamiatkový úrad Slovenskej republiky. 2022. Evidencia národných kultúrnych pamiatok na Slovensku. [online]. Dostupné na internete: <http://www.pamiatky.sk/sk/page/evidencia-narodnych-kulturnych-pamiatok-na-slovensku>.

³⁰ Pohronská hradná cesta. 2021. [online]. Dostupné na internete: <https://www.pohronskehrady.sk/>.

³¹ Barborská cesta. 2021. [online]. Dostupné na internete: <https://barborskacesta.sk/>.

UMR Zvolen	4	33	29	28	31	20	22	146	10	.	323
------------	---	----	----	----	----	----	----	-----	----	---	-----

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Príloha č. 3 k Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku - Podrobná definícia odvetví kultúrneho a kreatívneho priemyslu, Tabuľka 1: Prehľad odvetví podľa NACE kódov v rámci KKP na Slovensku podľa ESSnet-Culture, Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k 2020, počet

Poznámka: Významné subjekty pôsobiace v oblasti kreatívneho priemyslu. (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý.

Tabuľka 31 Počet subjektov pôsobiacich v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu v obciach na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	4	4	4	6	6	6	9
Obec Kováčová	4	5	5	8	9	9	8
Obec Lieskovec	3	3	4	7	9	10	9
Mesto Sliač	31	24	30	38	36	39	39
Mesto Zvolen	175	182	203	226	250	248	258
UMR Zvolen	217	218	246	285	310	312	323

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Príloha č. 3 k Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku - Podrobná definícia odvetví kultúrneho a kreatívneho priemyslu, Tabuľka 1: Prehľad odvetví podľa NACE kódov v rámci KKP na Slovensku podľa ESSnet-Culture, Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k 01/2022, počet

Poznámka:

Tabuľka 32 Počet návštevníkov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	Celkom	D	D	D	D	D	D	D
	Domáci	D	D	D	D	D	D	D
	Zahraniční	D	D	D	D	D	D	D
Obec Kováčová	Celkom	7 669	10 714	11 858	12 324	12 246	11 764	8 145
	Domáci	7 581	10 561	11 721	12 079	12 076	11 633	8 051
	Zahraniční	88	153	137	245	170	131	94
Obec Lieskovec	Celkom	D	D	D	D	D	D	D
	Domáci	D	D	D	D	D	D	D
	Zahraniční	D	D	D	D	D	D	D
Mesto Sliač	Celkom	31 030	34 337	32 591	38 231	39 369	38 980	18 536
	Domáci	25 679	27 844	27 106	32 124	33 739	34 515	17 231
	Zahraniční	5 351	6 493	5 485	6 107	5 630	4 465	1 305
Mesto Zvolen	Celkom	28 692	30 423	31 576	34 397	37 187	43 588	22 050
	Domáci	18 939	20 779	20 701	23 236	27 001	32 280	17 957
	Zahraniční	9 753	9 644	10 875	11 161	10 186	11 308	4 093
UMR Zvolen	Celkom	67 391	75 474	76 025	84 952	88 802	94 332	48 731
	Domáci	52 199	59 184	59 528	67 439	72 816	78 428	43 239
	Zahraniční	15 192	16 290	16 497	17 513	15 986	15 904	5 492
Okres Zvolen	Celkom	69 313	78 527	80 377	90 720	95 221	100 276	50 641
	Domáci	53 697	61 744	63 405	72 438	78 056	83 138	44 845
	Zahraniční	15 616	16 783	16 972	18 282	17 165	17 138	5 796
Banskobystrický kraj	Celkom	384 801	448 568	520 895	569 164	627 660	743 807	418 553
	Domáci	320 304	371 650	433 613	475 087	524 627	631 757	375 343
	Zahraniční	64 497	76 918	87 282	94 077	103 033	112 050	43 210
Slovenská republika	Celkom	3 727 710	4 330 249	5 023 629	5 375 475	5 596 407	6 432 934	3 210 007
	Domáci	2 252 693	2 609 056	2 996 620	3 213 091	3 340 380	3 957 840	2 355 996
	Zahraniční	1 475 017	1 721 193	2 027 009	2 162 384	2 256 027	2 475 094	854 011

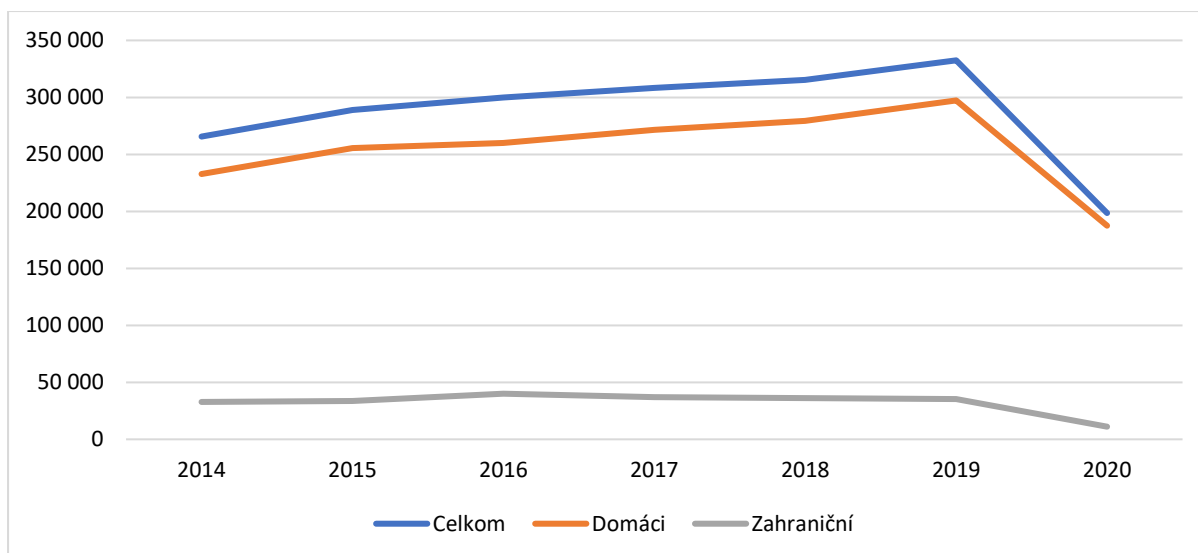
Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k 31.12. v danom roku, osoby

Poznámka: (D) údaj nie je možné publikovať pre jeho dôverný charakter. Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Graf 5 Počet návštevníkov územia UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky a Banskobystrický samosprávny kraj, vlastné spracovanie, 2020

Tabuľka 33 Počet prenocovaní návštevníkov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	Celkom	D	D	D	D	D	D	D
	Domáci	D	D	D	D	D	D	D
	Zahraniční	D	D	D	D	D	D	D
Obec Kováčová	Celkom	101 938	113 743	118 416	119 801	118 289	117 758	84 115
	Domáci	101 733	113 256	117 860	118 827	116 303	117 051	83 624
	Zahraniční	205	487	556	974	1 986	707	491
Obec Lieskovec	Celkom	D	D	D	D	D	D	D
	Domáci	D	D	D	D	D	D	D
	Zahraniční	D	D	D	D	D	D	D
Mesto Sliac	Celkom	115 369	121 761	121 442	129 670	129 737	133 605	73 849
	Domáci	103 221	107 788	105 835	114 400	116 539	123 362	71 002
	Zahraniční	12 148	13 973	15 607	15 270	13 198	10 243	2 847
Mesto Zvolen	Celkom	48 445	53 551	60 149	58 821	67 395	81 162	40 560
	Domáci	27 919	34 390	36 288	38 189	46 544	56 920	32 819
	Zahraniční	20 526	19 161	23 861	20 632	20 851	24 242	7 741
UMR Zvolen	Celkom	265 752	289 055	300 007	308 292	315 421	332 525	198 524
	Domáci	232 873	255 434	259 983	271 416	279 386	297 333	187 445
	Zahraniční	32 879	33 621	40 024	36 876	36 035	35 192	11 079
Okres Zvolen	Celkom	271 488	296 658	313 212	323 252	329 812	347 429	202 488
	Domáci	237 636	262 076	272 294	285 054	291 336	309 070	190 862
	Zahraniční	33 852	34 582	40 918	38 198	38 476	38 359	11 626
Banskobystrický kraj	Celkom	1 293 066	1 397 260	1 614 400	1 680 911	1 825 981	2 141 489	1 335 801
	Domáci	1 108 905	1 195 233	1 381 928	1 446 996	1 562 745	1 857 883	1 217 753
	Zahraniční	184 161	202 027	232 472	233 915	263 236	283 606	118 048
Slovenská republika	Celkom	10 900 434	12 350 080	14 138 420	14 936 766	15 515 083	17 703 695	9 790 597
	Domáci	6 995 966	7 893 672	8 993 087	9 507 435	9 818 699	11 452 830	7 443 029
	Zahraniční	3 904 468	4 456 408	5 145 333	5 429 331	5 696 384	6 250 865	2 347 568

Zdroj dát: Štatistický úrad slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k 31.12. v danom roku, počet

Poznámka: (D) údaj nie je možné publikovať pre jeho dôverný charakter. Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 34 Štatistika ubytovacích zariadení v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Počet ubytovacích zariadení	Počet izieb	Počet lôžok
Obec Budča	D	D	D
Obec Kováčová	14	192	493
Obec Lieskovec	D	D	D
Mesto Sliac	6	350	754

Mesto Zvolen	20	414	1 199
UMR Zvolen	40	956	2 446
Okres Zvolen	49	1 017	2 604
Banskobystrický kraj	625	8 502	22 524
Slovenská republika	4 309	69 313	181 588

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k 31.12.2020

Poznámka: (D) údaj nie je možné publikovať pre jeho dôverný charakter. Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 35 Kultúrne dedičstvo na území UMR Zvolen

Katastrálne územie	Adresa	Názov pamiatkového objektu	Zaužívaný názov pamiatkového objektu	Bližšie určenie pamiatkového objektu	Číslo ústredného zoznamu pamiatkového fondu
Môťová	.	HRADISKO VÝŠINNÉ	Hradisko Priekopa	skúmané, prezentované	1205
Zolná	Povstaleckých letcov ul., 72	KOSTOL	filialny kostol r. k .sv. Matúša	r. k. sv. Matúša	1127
Zolná	Povstaleckých letcov ul., 68	KAŠTIEĽ	kaštieľ	solitér	1128
Zolná	.	MIESTO PAMÄTNÉ	pamätné miesto poľného letiska	letisko	1185
Zvolen	SNP nám., 1	PALÁC HRADNÝ	Zvolenský zámok	palác s nádvorím	1129
Zvolen	SNP nám.	KAPLNKA HRADNÁ	hradná kaplnka	palác s nádvorím	1129
Zvolen	SNP nám.	NÁDVORIE HRADNÉ I.	vnútorné nádvorie	palác s nádvorím	1129
Zvolen	SNP nám.	STUDŇA HRADNÁ	hradná studňa	palác s nádvorím	1129
Zvolen	SNP nám.	BRÁNA OPEVNENIA	brána opevnenia	opevnenie hradu	1129
Zvolen	SNP nám.	STAVBA I.	strážny dom	opevnenie hradu	1129
Zvolen	SNP nám.	STAVBA II.	kapitánsky dom	opevnenie hradu	1129
Zvolen	SNP nám.	MÚR HRADBOVÝ	hradbový múr	opevnenie hradu	1129
Zvolen	SNP nám.	BAŠTA I.	V bašta	opevnenie hradu	1129
Zvolen	SNP nám.	BAŠTA II.	JV bašta	opevnenie hradu	1129
Zvolen	SNP nám.	BAŠTA III.	JZ bašta	opevnenie hradu	1129
Zvolen	SNP nám.	BAŠTA IV.	SZ bašta	opevnenie hradu	1129
Zvolen	SNP nám.	NÁDVORIE HRADNÉ II.	vonkajšie nádvorie	opevnenie hradu	1129
Zvolen	SNP nám.	ÚPRAVA SADOVNÍCKA	park	hradná	1129
Zvolen	SNP nám.	STUDŇA HRADNÁ	hradná studňa	areál parku	1129
Zvolen	.	MÚR HRADBOVÝ	hradbový múr	.	1130
Zvolen	.	BAŠTA DELOVÁ	JZ delová bašta mestského opevnenia	.	1130
Zvolen	Dobronivská cesta	BASTIÓN	Bastión mestského opevnenia	.	1130
Zvolen	Kubányho ul.	BASTIÓN	SZ bastión mestského opevnenia	.	1130
Zvolen	Tótha V.P. ul.	BASTIÓN	SV bastión mestského opevnenia	.	1130
Zvolen	.	PALÁC HRADNÝ	Zvolenský hrad	ruína	1131
Zvolen	.	PRIEKOPA HRADNÁ	hradná priekopa		1131
Zvolen	.	VEŽA HRADNÁ	hradná veža		1131
Zvolen	.	BRÁNA OPEVNENIA	brána opevnenia	hradná	1131
Zvolen	SNP nám.	KOSTOL	kostol sv. Alžbety	r. k. sv. Alžbety	1132
Zvolen	SNP nám.	PARK	park pri kostole sv. Alžbety	prikostolný	1132
Zvolen	SNP nám., 15	KOSTOL	ev. a. v. kostol	ev. a. v.	1133
Zvolen	SNP nám., 31	DOM MEŠTIANSKY	meštiansky dom	radový	1134
Zvolen	SNP nám., 35	DOM MEŠTIANSKY	meštiansky dom	radový	1135
Zvolen	SNP nám., 33	DOM MEŠTIANSKY	meštiansky dom	radový	1136
Zvolen	SNP nám., 39	DOM MEŠTIANSKY	meštiansky dom	radový	1137

Zvolen	SNP nám., 37	DOM MEŠTIANSKY	meštiansky dom	radový	1138
Zvolen	SNP nám., 34	DOM MEŠTIANSKY	meštiansky dom	radový	1139
Zvolen	SNP nám., 36	DOM MEŠTIANSKY	meštiansky dom	radový	1140
Zvolen	SNP nám., 36	DOM MEŠTIANSKY	meštiansky dom	radový	1142
Zvolen	SNP nám., 41	DOM MEŠTIANSKY	patricijský dom, Finkova kúria	solitér	1143
Zvolen	.	CINTORÍN VOJNOVÝ	cintorín vojakov rumunskej armády	rumunská armáda	1186
Zvolen	.	POMNÍK	pomník padlým rumunským vojakom	padlí vojaci rumunskej armády	1186
Zvolen	.	CINTORÍN VOJNOVÝ	cintorín sovietskej armády	Sovietska armáda	1187
Zvolen	.	CINTORÍN PAMÄTNÝ	cintorín padlých v SNP	padlí v SNP	1188
Zvolen	.	NÁHROBNÍK	náhrobník zavraždených občanov	zavraždení občania	1189
Zvolen	SNP nám.	POMNÍK	pomník padlým v II.sv. vojny	padlí v II. sv. vojny	1190
Zvolen	Jesenského Janka ul., 2	DOM PAMÄTNÝ	sídlo vojenského štábu	štáb vojenský	1191
Zvolen	Jesenského Janka ul., 2	TABUĽA PAMÄTNÁ	Pamätná tabuľa vojenského štábu	štáb vojenský	1191
Zvolen	Sládkovičova ul., 10	BANKA PAMÄTNÁ	banka, sídlo partizánskeho štábu	partizánsky štáb	1192
Zvolen	Sládkovičova ul., 10	TABUĽA PAMÄTNÁ	pamätná tabuľa partizánskeho štábu	partizánsky štáb	1192
Zvolen	Kozáčekova ul., 2	BANKA	Legiobanka	nárožná	1193
Zvolen	Divadelná ul., 5	TLAČIAREŇ PAMÄTNÁ	povstalecká tlačiareň	povstalecká tlačiareň	1194
Zvolen	Divadelná ul., 5	TABUĽA PAMÄTNÁ	Pamätná tabuľa povstaleckej tlačiarne	povstalecká tlačiareň	1194
Zvolen	Divadelná ul., 3	TABUĽA PAMÄTNÁ	Pamätná tabuľa osvetovej činnosti	činnosť osvetová	1195
Zvolen	Divadelná ul., 3	DIVADLO	Divadlo J. G. Tajovského	činnosť osvetová	1195
Zvolen	Masarykova ul., 20	GYMNÁZIUM PAMÄTNÉ	gymnázium, partizánska nemocnica	partizánska nemocnica	1196
Zvolen	Masarykova ul., 20	TABUĽA PAMÄTNÁ	Pamätná tabuľa partizánskej .nemocnice	SNP	1196
Zvolen	.	MIESTO PAMÄTNÉ S PAM.TAB.	poprava 128 antifašistov, povstaleckých vojakov	zavraždení občania	1198
Zvolen	Jesenského ul., 11	NÁPIS PAMÄTNÝ	nápis sovietskej armády	Sovietska armáda	1200
Zvolen	.	VOZEŇ PANCIEROVÝ	tankový vozeň s tankom Škoda Lt.35	SNP	2732
Zvolen	.	VLAK PANCIEROVÝ- KÓPIA	pancierový vlak – pomník	SNP	2888
Zvolen	.	CINTORÍN PAMÄTNÝ S POMNÍKOM	Symbolický cintorín obetí SNP	symbolický, SNP	2891
Zvolen	SNP nám., 26	DOM BYTOVÝ	Wittmannov dom	radový	10684
Zvolen	SNP nám., 28	DOM MEŠTIANSKY	meštiansky dom	pavlačový, radový	10685
Zvolen	SNP nám., 32	DOM MEŠTIANSKY	Vavrinec	radový	10686
Zvolen	SNP nám., 32	DOM MEŠTIANSKY	meštiansky dom	radový	10686
Zvolen	SNP nám., 41	DOM MEŠTIANSKY	Bayerov dom	prejazdový, radový	10770
Zvolen	SNP nám., 41	MÚR PARCELAČNÝ	hraničný múr	kamenný	10770
Zvolen	.	VAL	obranný val na Dráhach	skúmaný	12079
Zvolen	Moyzesa Štefana ul., 1, 3, 5, 7, 4, 6, 8, 10	DOM BYTOVÝ	štátne bytové, úradnícke domy	Schodiskový solitér	12108
Zvolen	Moyzesa Štefana ul.	OPLOTENIE	oplotenie	betón, kov	12108

Hájniky	Čsl. armády ul., 17	KOSTOL	kostol sv. Mikuláša	r. k. sv. Mikuláša	1116
Hájniky	Čsl. armády ul., 17	HROB S NÁHROBKOM	1817-1863, národovec, kňaz	Záhorský Štefan	1116
Hájniky	Sládkovičova ul., 4	KAŠTIEĽ	Bezekovský kaštieľ	.	1117
Hájniky	Sládkovičova ul., 4	ZÁHRADA	záhrada pri kaštieli	.	1117
Hájniky	.	POMNÍK	pomník padlým v SNP	padlí v SNP	1182
Rybáre	.	ALTÁNOK	altánok	.	1119
Rybáre	.	DOM LIEČEBNÝ	Liečebný dom Detva	.	1119
Rybáre	.	KAPLNKA	kaplnka sv. Hildegardy	r. k. sv. Hildegardy	1119
Rybáre	.	DOM LIEČEBNÝ	Liečebný dom Slovensko	partizánska nemocnica	1119
Rybáre	.	TABUĽA PAMÄTNÁ	PT partizánskej nemocnice	partizánska nemocnica	1119
Rybáre	.	PARK	kúpeľný park	kúpeľný	1119
Rybáre	.	PRAMEŇ	liečebný prameň	.	1119
Rybáre	.	POMNÍK	pomník padlým letcom v SNP	padlí v SNP – letci	2887
Rybáre	.	DOM LIEČEBNÝ	Komplex LD Palace	Palace	11211
Budča	.	KOSTOL	kostol sv. Michala	r. k. sv. Michala	1083
Kováčová	.	POMNÍK	pomník padlým v SNP	padlí v SNP	1162
Kováčová	Kúpeľná ul., 60	DOM PAMÄTNÝ	kúpeľný dom	štáb kpt. Nálepku	1163
Kováčová	Kúpeľná ul., 60	TABUĽA PAMÄTNÁ	Pamätná štábu kpt. Nálepku	štáb kpt. Nálepku	1163
Kováčová	.	DOM ĽUDOVÝ S HOSP. ČASŤ.	ľudový dom s hospodárkou časťou	murovaná-kamenná konštrukcia	11055
Kováčová	Slobody ul., 13	SÝPKA	sýpka	murovaná-kombinovaná konštrukcia	11334

Zdroj dát: Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, <http://www.pamiatky.sk/sk>

Údaje: k 14.04.2022

Poznámka: V tabuľke sa nachádzajú nehnuteľné národné kultúrne pamiatky na území UMR Zvolen. (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý.

Tabuľka 36 Pamätihodnosti na území UMR Zvolen

Typ pamätihodnosti	Názov	Sídlo (mesto, obec)
Obec Budča		
	Evanjelická zvonica	Centrum obce Budča.
	Rímskokatolícky kostol sv. Michala	Centrum obce Budča.
	Pomník Obetiam SNP a 2. svetovej vojny	Stred obce, malý parčík vedľa autobusovej zastávky, pri križovatke SNP a Partizánskej.
	Prírodná pamiatka Čertova skala – skalný hrieb	V Národnej prírodnej rezervácii Boky v extraviláne obce Budča.
	Národná prírodná rezervácia Boky	Národná prírodná rezervácia Boky
Obec Kováčová		
	Pamätník SNP Kováčová	Kováčová, na začiatku lesa, pri termálnom kúpalisku.
	Ľudový dom s hospodárskou časťou	Ul. Trávniky 67, 962 37 Kováčová
	Dom pamätný s tabuľou (sídlo partizánskeho štábu kpt. Nálepku)	Ul. Kúpeľná 60, 962 37 Kováčová
	Sýpka	Ul. Slobody 13, 962 37 Kováčová
	Pomník obyvateľom obce padlým v 2. svetovej vojne	Ul. Kúpeľná 12, 962 37 Kováčová (pri obecnom úrade)
	Duby v Kováčovej	Areál chatovej osady JZ od obce Kováčová.
Obec Lieskovec		
	Archeologická lokalita Hrádok	Ostroh Hrádok sa nachádza pri komunikácii Lieskovec – Zolná, asi 1 km za Lieskovcom.
	Evanjelická zvonica	Ul. Stredisková, 962 21 Lieskovec
	Tradičné studne s drevenou nadstavbou	Ul. Horná a Ul. Osloboditeľov, 962 21 Lieskovec
Mesto Sliač		
	Rímsko-katolícky kostol svätého Mikuláša	Československej armády 15, 962 31 Sliač - Hájniky
	Evanjelická zvonica	Ul. Československej armády, 962 31 Sliač
	Ranorenesančný kaštieľ a kúria rodiny Bezeghovcov	Sládkovičova 4, 962 31 Sliač - Hájniky
	Bezeghovská (rybárska) kúria s pamätnou tabuľou	Továrenská 472/17, 962 31 Sliač-Rybáre – stred

	Hájnický most	Ul. Slovenského národného povstania, 962 31 Sliač
	Budovy Kúpeľov Sliač	Areál Kúpeľov Sliač
	Pamätná tabuľa A. N. Asmolova	Budova ZŠ A. Sládkoviča, Pionierska 9, 962 31 Sliač- Rybáre - stred
	Busta A. Sládkoviča	Areál pred ZŠ A. Sládkoviča, Pionierska 9, 962 31 Sliač
	Kaplnka sv. Hildegardy	Areál Kúpeľov Sliač
	Evanjelický kostol	Ul. Slovenského národného povstania, 962 31 Sliač
	Historické letisko Tri Duby	Letisko Sliač
	Pamätník povstaleckým výsadkárom	Ul. Slovenského národného povstania, 962 31 Sliač (budova MŠ)
	Pamätník Obetiam 1. a 2. svetovej vojny	Československej armády, pred kostolom sv. Mikuláša
	Pamätník Obetiam SNP – 40 padlým letom a vojakom	Československej armády, za vchodom do cintorína v časti Hájniky, vpravo
	Pamätník obetiam 1 svetovej vojny a SNP	Ul. Slovenského národného povstania, 962 31 Sliač
	Pamätník letcom SNP	Areál Kúpeľov Sliač
	Pamätník odsunu sovietskych vojsk z Československa	Ul. Cikkerova, 962 31 Sliač
	Pamätník „Lietadlo“	Park Tri duby pri železničnej stanici Sliač
Mesto Zvolen		
Architektúra	Komplex osobnej železničnej stanice	Ul. T. G. Masaryka č. 294/3
	Robotnícky dom	Pri Malej stanici
	Remeselnícky dom	Dnes Krajská knižnica Ľ. Štúra
	Budova Strednej zdravotníckej školy/bývalá Meštianska škola	Ul. J. Kozáčka 225/4
	Komplex Technickej univerzity	Ul. T. G. Masaryka č. 802/72
	Komplex NLC – Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania	Ul. Sokolská č. 2
	Komplex Námestia slobody	Okolo Námestia slobody
	Základný kameň nadjazdu z roku 1967	Pod Zvolenským zámkom
	Prísažný stĺp andrášiovský (andrásyovský)	lokalita Unionka
	Legiodom – bytový dom	Ul. Jesenského a Belu IV.
	Vodojem s pamätnou tabuľou na Sarvaške	Lokalita Sarvaška nad mestom
	Budova Reštaurácie Akademik s pamätnou tabuľou Ľudovej banky	Hviezdoslavova ulica č. 13
	Objekty bývalej továrne Union	Dnes objekty Stredoslovenskej distribučnej a.s.
	Objekt bývalej synagógy	Ul. J. Kozáčka
Pamätníky a výtvarné diela	Pamätník SNP/Valaška	Námestie SNP
	Pamätník Joža Urbana	Park Ľ. Štúra
	Pamätník Zvolenského manifestu	Park Štefana Višňovského
	Pamätník 1. čs. leteckého stíhacieho pluku	Zolná, poľné letisko
	Pamätník Ľ. Štúra	Park Ľ. Štúra
	Pamätník Technickej univerzity	Park prof. Adolfa Priesola
	Pamätník železničiarom	Park Štefana Višňovského v blízkosti pancierového vlakú
	Pamätník padlým železničiarom	Park pred starou železničnou stanicou, Ul. J. Jesenského
	Pamätník generálom J. Golianovi a R. Viestovi	Ulica J. Jiskru, pred Veliteľstvom vzdušných síl OS SR
	Pamätník stavby pancierových vlakov	Areál ŽOS
	Pamätník obetiam fašizmu ČSD – Výhrevne Zvolen	Areál ZSSK Cargo Zvolen, Môťovská cesta (predtým Rušňové depo Zvolen)
	Pamätník J. C. Hronského s bustou	Park Ľ. Štúra
	Busta Jozefa Kozáčka	Park Ľ. Štúra
	Busta Štefana Višňovského	Pri Osobnej železničnej stanici
	Socha Živena	Námestie slobody
	Socha Dve ženy	Vedľa potravín Za múrami, roh ulíc M. R. Štefánika a Študentskej
	Socha Dievča s miskou	Priestor pred poliklinikou
	Súsošie Pieseň	Sídliisko Sekier
	Socha A. S. Jegorova	Nádvorná ulica, v minulosti areál Jegorovových kasární
	Sgrafito s mierovou tematikou	Ul. Študentská, interiér Klientskeho centra
	Pamätník obetiam komunizmu	Námestie slobody
Pamätné tabule a epitafy	Pamätná tabuľa Jozefa Leváka	Fasáda domu č. 72/32 na Nám. SNP
	Pamätná tabuľa štábu Ľudovej milície na budove Legiobanky	Ul. J. Kozáčka 2/829
	Pamätná tabuľa II. partizánskej brigády Za oslobodenie Slovanov	Zvolenský zámok
	Pamätná tabuľa Valentína Balašu	Zvolenský zámok
	Pamätná tabuľa Ľ. Štúra	Fasáda Starej radnice
	Pamätná tabuľa Jozefa Kozáčka	Fasáda Rímsko-katolíckej fary, Nám. SNP

	Pamätná tabuľa Karola Kuzmányho	Nám. SNP č. 15, dom starej evanjelickej fary za evanjelickým kostolom
	Pamätná tabuľa Mikuláša Štefana Ferienčíka	Nám. SNP č. 36
	Pamätná tabuľa Zvolenského manifestu	Nám. SNP – Divadlo J.G. Tajovského, oproti vstupu do divadla
	Pamätná tabuľa Josefa Šnejdárka	Fasáda budovy na Nám. SNP č. 75/26 (Wittmannov dom)
	Pamätná tabuľa Ignáca a Vojtecha Wittmanna	Fasáda budovy na Nám. SNP č. 75/26 (Wittmannov dom)
	Pamätná tabuľa povstaleckej tlačie	Divadelná ulica č. 5 – bývalá tlačiareň
	Pamätná tabuľa k 750. výročiu obnovenia mestských privilégií	Nám. SNP, dlažba
	Pamätná tabuľa umučeným evanjelikom	Evanjelický kostol sv. Trojice, Nám. SNP
	Pamätná tabuľa sídla revolučných národných výborov	Fasáda Starej radnice
	Pamätná tabuľa prestavby veže kostola	Južná strana veže Kostola sv. Alžbety na Nám. SNP
	Pamätná tabuľa Matúša Tomaníka	Ul. Dukelských hrdinov č. 34
	Pamätná tabuľa Židovskej náboženskej obce	Ul. J. Kozáčka, fasáda bývalej Synagógy
	Pamätná tabuľa Rudolfa Blažovského	Ul. J. Kozáčka č. 37
	Pamätná tabuľa akademikovi Jánovi Hovorkovi	Ul. T. G. Masaryka, interiér Slovenskej lesníckej a drevárskej knižnici TU Zvolen
	Pamätná tabuľa Františkovi Turčekovi	Ul. Ľ. Štúra, interiér Ústavu ekológie lesa SAV
	Pamätná tabuľa posádkam pancierových vlakov	Môťovská cesta, ZSSK Cargo Zvolen
	Pamätná tabuľa robotníkom, ktorí vyrobili pancierové vlaky	Môťovská cesta, objekt Závodu protipožiarnej ochrany železníc SR
	Pamätná tabuľa železničiarom padlým v SNP	Môťovská cesta, objekt Závodu protipožiarnej ochrany železníc SR
	Pamätná tabuľa obetiam 2. sv. vojny	Ul. T. G. Masaryka, vestibul osobnej železničnej stanice
	Pamätná tabuľa k výstavbe bytov na Sekieri	
	Pamätná tabuľa PhDr. Václava Hanuliaka	Pustý hrad, vstupná brána
	Pamätná tabuľa vyzbrojenia 1. partizánskeho oddielu Ernesta Thälmana	Obytný dom v časti Unionka
	Pamätná tabuľa obetiam havárie vrtuľníka pod Pustým hradom	
	Pamätná tabuľa sídla samostatného partizánskeho oddielu S. Nogradyho	Budova banky na rohu Ul. A. Sládkoviča a J. Jiskru
	Pamätná tabuľa sídla vojenskej a partizánskej nemocnice	Budova Slovenskej lesníckej a drevárskej knižnici TU Zvolen
Parky a záhrady	Park zabudnutých susedov s plačúcou fontánou	Tehelná ulica
	Park ušľachtilých duší s Obeliskom nádeje a Cestou pokory	Pred Židovským cintorínom
	Park Jozefa Dekreta Matejovie	Zlatý Potok
	Park Lanice	Za kanálom
	Park prof. Adolfa Priesola	Pri Technickej univerzite vo Zvolene
	Park Štefana Višňovského	
Cintoríny a hroby	Židovský cintorín	Ul. T. G. Masaryka, veľa areálu TUZVO
Technické pamiatky	Komplex nákladnej/starej železničnej stanice	Môťovská cesta, Jesenského ulica
Prírodná lokalita	Borová hora	
	Zvolenské medokýše (Červený, Podlanický, Osobná stanica)	
Pamätihodnosti hnutelné	Erb mesta Zvolen	
	Mestské kroniky	
	Ocenenia mestské (Cena primátora mesta Zvolen, Cena mesta Zvolen)	
Pamätihodnosti nehmotné	Deň obnovenia mestských privilégií	28. december 1243
	Deň bitky pri Zvolene	13. jún 1919
	Deň oslobodenia Zvolena	14. marec 1945
Pamätihodnosti Zvolena nachádzajúce sa trvale mimo územia mesta	Socha Františka Rákociho (Rákoczyho) II. v Borši	V rokoch 1907 – 1919 na námestí vo Zvolene ako dar železničiarov, od roku 1969 nainštalovaná pred rodným kaštieľom Františka Rákociho v Borši

Zdroj dát: Odbor rozvoja mesta, Pamäť mesta a miesta – materiál o zachovaní, obnove, starostlivosti a prezentácii pamiatok a pamätihodností na území mesta Zvolen, Príloha Pamätihodnosti – návrh (návrh interného dokumentu), vlastné zisťovanie
Údaje: k 14.04.2022

Kvartérny sektor

Kvartérny (znalostný) sektor hospodárstva je založený na znalostiach a zahŕňa najmä vedu a výskum. Niekedy sa tiež uvádza širšie poňatie sektora vrátane všetkých služieb založených na znalostiach a informáciách teda vzdelávanie, odvetví informačných a komunikačných technológií, poradenstvo a ďalšie. Kvartérny sektor je založený na vysokej vzdelanosti a vyžaduje vysoko kvalifikovaných pracovníkov. Znalostný sektor je rastúci predovšetkým v najvyspelejších štátoch a je hnacím motorom inovácií v ostatných sektoroch, najmä v priemysle a službách. Znalostný sektor prináša nové trhy, vytvára nové odvetvia, produkuje inovatívne služby, produkty alebo metódy práce. Z toho dôvodu je kľúčový pre rozvoj ekonomiky a celej spoločnosti.³² Detailnejšie sa jednotlivým zložkám sektora venujeme v časti Inovačný potenciál.

Nezamestnanosť a pracovná sila

Situácia na trhu práce je v okrese Zvolen priaznivá. Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Zvolen k 31.12.2020 dosiahla 5,30 % (3,48 % v roku 2019 pred koronakrízou) a je druhá najnižšia v kraji. V období rokov 2014 až 2020 klesla miera nezamestnanosti v okrese Zvolen z 10,55 % na 5,30 %, v roku 2020 to predstavovalo nižšiu hodnotu ako bola miera nezamestnanosti v BBSK (9,83 %) a SR (7,57 %). Výnimku predstavuje len dlhodobá nezamestnanosť marginalizovanej rómskej komunity a ich závislosť na štátnych sociálnych dávkach a v budúcnosti významnejšie zastúpenie žien nad 65+ spôsobené zmenou legislatívy odchodu do dôchodku,³³ čo potvrdzuje vývoj dlhodobej nezamestnanosti žien nad 55 rokov. Počet voľných pracovných miest v okrese Zvolen v roku 2020 bol 342 a počet UoZ v okrese Zvolen v roku 2020 bol 2 205.

Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) na území UMR Zvolen v rokoch 2014 až 2020 klesol z 2 802 na 1 593. V roku 2020 z celkového počtu uchádzačov 1 593 bolo 737 mužov a 856 žien, najväčšiu skupinu tvorili uchádzači s vyšším sekundárnym vzdelaním (1 017 UoZ), podľa veku 31 – 35 rokov (222 UoZ) a 56 – 60 rokov (202 UoZ), podľa dĺžky evidencie 4-6 mesiacov (360 UoZ) a 0-3 mesiacov (336 UoZ), podľa profesie bezprostredne pred evidenciou bez zamestnania (740 UoZ).

Okres Zvolen mal k 31.12.2020 mierne vyšší podiel uchádzačov o zamestnanie starších ako 55 rokov (okres Zvolen 20,36 %; BBSK 19,50 %), mierne vyšší podiel UoZ vo vekovej skupine 35 – 49 rokov (okres Zvolen 35,87 %; BBSK 35,69 %), vyšší podiel uchádzačov do 24 rokov (okres Zvolen 10,57%; BBSK 12,21 %, čo môže signalizovať nezosúladenie ponuky SŠ v území), výrazne nižší podiel UoZ s maximálne základným vzdelaním (okres Zvolen 16,24 %; BBSK 36,40 %; SR 28,52 %), výrazne nižší podiel dlhodobo nezamestnaných (okres Zvolen 30,66 %; BBSK 42,84 %; SR 35,04 %). V okrese je stále relatívny nedostatok voľných pracovných miest vo vhodnej štruktúre pre UoZ – voľné pracovné miesta sú najmä na pozície kvalifikovaní pracovníci a remeselníci, špecialisti, pracovníci v službách a obchode, pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

V hmotnej núdzi je 1,55 % obyvateľov okresu, tento podiel je dlhodobo pod krajským priemerom. Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi klesol v okrese Zvolen v období 2014 až 2020 z 2 896 na 1 061. Tento pokles mohol byť zapríčinený legislatívnymi opatreniami – zvyšoval sa rodičovský príspevok (po započítaní rodičovského príspevku do príjmov už žiadatelia nespĺnili kritériá pre poskytnutie dávky v hmotnej núdzi) a v súvislosti s COVID-19 bola v roku 2020 zavedená dotácia na podporu humanitárnej pomoci (tzv. SOS dotácia bola vyššia ako dávky v hmotnej núdzi).

Medzi cieľové skupiny ohrozené sociálnym vylúčením patria najmä rodiny s deťmi v ohrození, seniori, osoby so zdravotným postihnutím a osoby so sociálnym znevýhodnením (občania v núdzi), dlhodobo

³² Banskobystrický samosprávny kraj. *Analytická časť PHSR BBSK 21-27 s výhľadom do 2030, pracovná verzia*. 23-12-2021. s. 62.

³³ Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

nedostatočne riešeným problémom najmä na území jadrového mesta je inklúzia marginalizovaných rómskych komunít.³⁴

Priemerná nominálna mzda v okrese Zvolen v roku 2019 dosiahla 1 182 eur, čo je viac ako hodnota v BBSK (1 113 eur) ale menej ako v SR (1 266 eur). Priemerná nominálna mzda zamestnancov okresu dosahuje 93 % slovenského priemeru, pričom je ovplyvnená nízkym podielom sektorov s vysokými mzdami (IT sektor, finančníctvo a poisťovníctvo). Muži zarábajú o 20 % viac ako ženy (muži 1 289 eur, ženy 1 072 eur). V priemere najviac zarábajú zamestnanci vo verejnej správe a obrane (1 648 eur), vo finančných a poisťovacích činnostiach (1 505 eur) a v sektore dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (1 589 eur). Najnižšie mzdy majú zamestnanci v administratívnych a podporných službách (612 eur) a ubytovacích a stravovacích službách (782 eur). Nízke mzdy zamestnancov v administratíve, ktoré tvoria prevažne ženy a zvyšujúci sa vek dožitia u žien môže viesť najmä v tejto skupine obyvateľov k rastu tzv. mestskej chudoby, zapríčinennej aj zvyšovaním nákladov na bývanie, základné potraviny a na zdravotnú starostlivosť najmä v mestách Zvolen a Sliach.

Tabuľka 37 Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	10,55	9,32	7,85	4,73	3,56	3,48	5,30
Banskobystrický kraj	17,22	14,94	12,80	8,67	7,03	6,69	9,83
Slovenská republika	12,29	10,63	8,76	5,94	5,04	4,92	7,57

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, %

Poznámka: Najnižšia dostupná granularita údajov je na úrovni okresu.

Tabuľka 38 Počet voľných pracovných miest v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	55	195	140	257	499	491	342

Zdroj dát: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, na vyžiadanie

Údaje: k 31.12. v danom roku, pracovné miesta

Poznámka: Najnižšia dostupná granularita údajov je za okres.

Tabuľka 39 Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obciach na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	85	79	66	55	41	28	45
Obec Kováčová	52	53	38	32	27	26	33
Obec Lieskovec	87	81	73	48	34	33	40
Mesto Sliach	244	199	193	129	103	112	157
Mesto Zvolen	2 334	2 131	1 804	1 088	923	900	1 318
UMR Zvolen	2 802	2 543	2 174	1 352	1 128	1 099	1 593

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

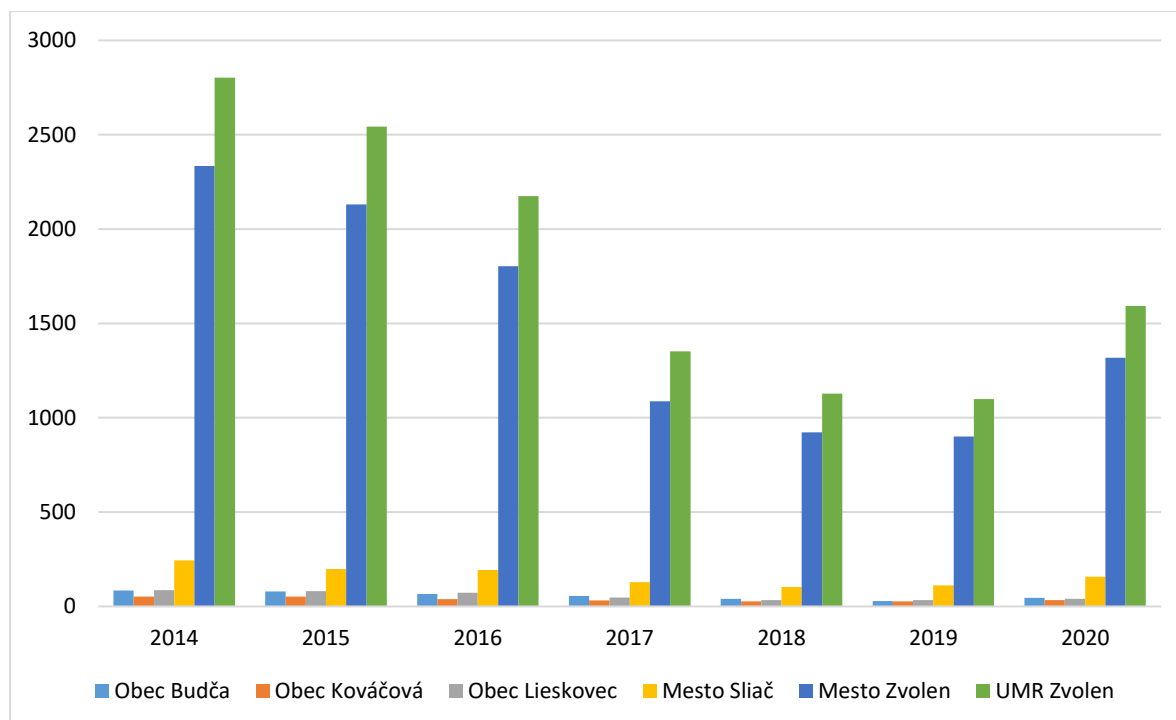
Údaje: k 31.12. v danom roku, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Graf 6 Vývoj evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obciach na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2020

³⁴ Mesto Zvolen. 2018. *Komunitný plán sociálnych služieb v meste Zvolen na roky 2018 – 2023*. [online]. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1033944.

Tabuľka 40 Štruktúra evidovaných uchádzačov o zamestnanie podľa pohlavia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie / Ukazovateľ	Celkom	Muži	Ženy
Obec Budča	45	20	25
Obec Kováčová	33	19	14
Obec Lieskovec	40	13	27
Mesto Sliač	157	82	75
Mesto Zvolen	1 318	603	715
UMR Zvolen	1 593	737	856

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2020, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 41 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie / Ukazovateľ	Celkom	0	1	2	3	4	5	6	7	8	n/a
Obec Budča	45	0	1	19	15	0	0	2	8	0	0
Obec Kováčová	33	0	0	2	18	0	0	2	11	0	0
Obec Lieskovec	40	0	0	7	26	1	0	1	5	0	0
Mesto Sliač	157	0	0	12	104	2	1	4	32	2	0
Mesto Zvolen	1 318	0	3	161	854	12	2	39	236	6	5
UMR Zvolen	1 593	0	4	201	1 017	15	3	48	292	8	5

Zdroj dát: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, www.upsvr.gov.sk

Údaje: k 31.12.2020, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

- 0 - predprimárne vzdelanie
- 1 - primárne vzdelanie
- 2 - nižšie sekundárne vzdelanie
- 3 - vyššie sekundárne vzdelanie
- 4 - post sekundárne neterciárne vzdelanie
- 5 - terciárne vzdelanie (nie VŠ)
- 6 - terciárne vzdelanie (VŠ 1. stupeň)
- 7 - terciárne vzdelanie (VŠ 2. stupeň)
- 8 - terciárne vzdelanie (VŠ 3. stupeň)

- n/a - nezistené

Tabuľka 42 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie / Ukazovateľ	Celkom	<20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	60>
Obec Budča	45	2	4	1	10	7	5	7	1	3	5
Obec Kováčová	33	0	5	6	4	2	4	5	0	5	2
Obec Lieskovec	40	0	5	2	4	4	3	7	4	9	2
Mesto Sliač	157	0	13	17	24	19	21	11	18	23	11
Mesto Zvolen	1 318	18	123	150	180	145	166	152	124	162	98
UMR Zvolen	1 593	20	150	176	222	177	199	182	147	202	118

Zdroj dát: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, www.upsvr.gov.sk

Údaje: k 31.12.2020, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 43 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie / Ukazovateľ	Celkom	Do 3M	4-6M	7-9M	10-12M	13-18M	19-24M	25-30M	31-36M	37-42M	43-48M	48M+
Obec Budča	45	10	8	11	5	6	1	2	1	1	0	0
Obec Kováčová	33	4	8	7	3	4	1	0	1	2	0	3
Obec Lieskovec	40	7	11	3	4	7	2	0	0	0	1	5
Mesto Sliač	157	31	34	25	15	20	9	4	2	3	0	14
Mesto Zvolen	1 318	284	299	221	143	124	64	33	14	15	7	114
UMR Zvolen	1 593	336	360	267	170	161	77	39	18	21	8	136

Zdroj dát: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, www.upsvr.gov.sk

Údaje: k 31.12. 2020, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 44 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa profesie SK ISCO-08 vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie / Ukazovateľ	Celkom	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	n/a
Obec Budča	45	0	2	1	2	2	5	0	2	0	2	28	1
Obec Kováčová	33	0	0	2	0	3	3	0	1	0	2	22	0
Obec Lieskovec	40	0	0	2	3	4	5	0	3	4	3	16	0
Mesto Sliač	157	0	4	12	13	13	28	1	8	4	15	58	1
Mesto Zvolen	1 318	0	35	50	98	104	171	3	46	61	132	616	2
UMR Zvolen	1 593	0	41	67	116	126	212	4	60	69	154	740	4

Zdroj dát: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, www.upsvr.gov.sk

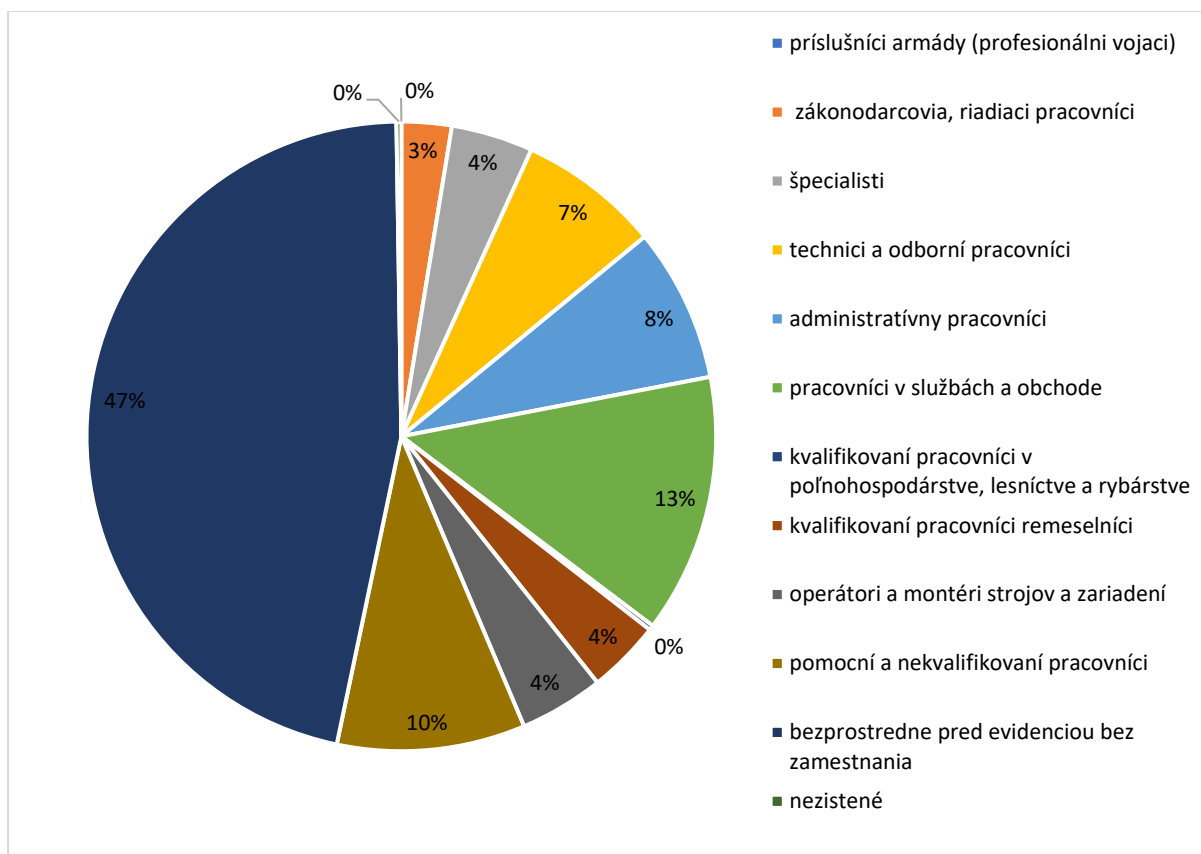
Údaje: k 31.12.2020, osoby

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

- 0 – príslušníci armády (profesionálni vojaci)
- 1 – zákonodarcovia, riadiaci pracovníci
- 2 – špecialisti
- 3 – technici a odborní pracovníci
- 4 – administratívny pracovníci
- 5 – pracovníci v službách a obchode
- 6 – kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve
- 7 – kvalifikovaní pracovníci remeselníci
- 8 – operátori a montéri strojov a zariadení
- 9 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
- A – bezprostredne pred evidenciou bez zamestnania
- n/a – nezistené

Graf 7 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa profesie SK ISCO-08 vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie za UMR Zvolen v roku 2020

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2020

Tabuľka 45 Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi so spoločne posudzovanými osobami v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	2 896	2 469	2 205	1 630	1 171	1 052	1 061
Banskobystrický kraj	61 448	52 329	46 791	37 231	32 011	29 476	30 502
Slovenská republika	293 415	245 529	213 859	172 812	148 460	137 959	134 197

Zdroj dát: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, www.upsvar.sk

Údaje: k 31.12. v danom roku, osoby

Poznámka: Najnižšia zverejnená granularita údajov je na úrovni okresu.

Tabuľka 46 Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	Celkom	921	963	993	988	1 096	1 182	.
	Muži	1 029	1 087	1 116	1 083	1 224	1 289	.
	Ženy	798	823	857	884	963	1 072	.
Banskobystrický kraj	Celkom	837	861	897	940	1 023	1 113	.
	Muži	920	944	976	1 026	1 110	1 192	.
	Ženy	749	774	812	854	933	1 035	.
Slovenská republika	Celkom	957	993	1 034	1 095	1 171	1 266	.
	Muži	1 076	1 116	1 160	1 224	1 306	1 401	.
	Ženy	824	855	891	951	1 020	1 119	.

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, eur

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý.

Tabuľka 47 Mzdy zamestnancov podľa ekonomickej činnosti (zistení pracoviskovou metódou) SK NACE
Rev. 2 v okrese Zvolen v roku 2019

Ekonomická činnosť	Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	1 064
Priemysel spolu	1 344
Ťažba a dobývanie	1 401
Priemyselná výroba	1 332
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1 589
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	1 114
Stavebníctvo	1 019
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	1 178
Doprava a skladovanie	1 103
Ubytovacie a stravovacie služby	782
Informácie a komunikácia	1 333
Finančné a poisťovacie činnosti	1 505
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1 153
Odborné, vedecké a technické činnosti	1 168
Administratívne a podporné služby	612
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	1 648
Vzdelávanie	1 087
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1 229
Umenie, zábava a rekreácia	800
Ostatné činnosti	840
Spolu	1 182

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2019, eur

Poznámka: Najnovší verejne prístupný údaj je za rok 2019, a to ukazovateľ – priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca.

Inovačný potenciál

Zvolen je významným centrom vzdelania a vedy so širokou sieťou stredných škôl (11 SŠ), Technickej univerzity (4 fakulty) a vedecko-výskumných inštitúcií (Národné lesnícke centrum, Ústav ekológie lesa SAV) a ďalších vývojových pracovísk. Potenciál akademických, vedecko-výskumných, vývojových a inovačných inštitúcií pôsobiach na území UMR nie je dostatočne využitý, čo dokazuje počet medzinárodných projektov excelentného výskumu za posledné obdobie troch rokov (8 projektov TUZVO a NLC podľa európskej databázy Cordis)³⁵³⁶, zaradenie VaV infraštruktúry do európskeho registra (3 projekty mimoriadneho európskeho významu a 1 pracovisko) a počet spoločných projektov univerzity a malých a stredných podnikateľov (každoročný nárast priemerne o 5 spoločných projektov na 1 fakultu).

V okrese Zvolen sa v období 2014 – 2020 sa počet udelených patentov pohyboval v rozmedzí 2 až 6 ročne a počet zapísaných úžitkových vzorov v rozmedzí 6 – 14 ročne. V oblasti priemyselného vlastníctva je najaktívnejšia Technická univerzita (v období 2014 – 2020 jej bolo udelených 5 udelených patentov z 10 podaných patentových prihlášok a zapísaných 39 úžitkových vzorov zo 40 prihlášok úžitkových vzorov), potom nasleduje prof. Mgr. Juraj Ladomerský, CSc. (4 patenty) a doc. Ing. Emília Hroncová, PhD. (4 patenty). V období 2014 – 2020 stúpol počet medzinárodných projektov v oblasti výskumu a vývoja vo vybraných inštitúciách z 30 na 47, stúpol aj počet spoločných projektov v oblasti

³⁵ Medzinárodná banka per obnovu a rozvoj/ Svetová banka. 2021. *Slovakia Catching-Up Regions - Prepájanie priemyslu a výskumu a vývoja v Banskobystrickom samosprávnom kraji (BBSK)*. [online]. 131 s. Dostupné na internete: https://www.bbsk.sk/Portals/0/catchingup/2021/PREPAJANIE%20PRIEMYSLU%20A%20VYSKUMU_Suhrnna%20sprava_SK.pdf.

³⁶ The Community Research and Development Information Service. 2021. [online]. Dostupné na internete: <http://cordis.europa.eu/>.

vedy a výskumu s podnikateľmi zo 49 na 56. Počet zamestnancov výskumu a vývoja stúpol v BBSK stúpol v rokoch 2014 – 2020 z 28 825 na 33 584, údaje za okres Zvolen nie sú k dispozícii.

Významný inovačný potenciál je najmä v oblasti strojárskoho priemyslu a službách spojených s dopravou a logistikou a vo využívaní prírodných zdrojov (napríklad dreva), ako uvádza aj štúdia Európskej komisie a Svetovej banky v rámci iniciatívy Catching-Up Regions (CURI).

Na území UMR Zvolen sa nenachádza žiadna špecializovaná podnikateľská zóna zameraná na podporu mladých podnikateľov (napr. aj z radov študentov univerzity, freelancerov, kultúrneho a kreatívneho priemyslu, ako sú podnikateľský alebo technologický inkubátor doplnený podpornými službami pre podnikanie, co-working a pod.).

Tabuľka 48 Výskumné ústavy a vývojové pracoviská v okrese Zvolen v roku 2021

SK NACE	Názov výskumného ústavu/vývojového pracoviska	Sídlo
Ostatný výskum a experimentálny vývoj v oblasti prírodných a technických vied (72190)	Národné lesnícke centrum	Zvolen
	Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied	Zvolen
	IPM Industries, s.r.o.	Zvolen
	ATEM, spol. s r.o.	Zvolen
	K W D s.r.o.	Zvolen
	EMG Minerals s. r. o.	Zvolen
	Lunterov ranč, n.o.	Zvolen
	Ing. Martin Ďurkovic	Zvolen
	Dušan Melicháček - PROTOON CCS	Sliač
	R-DAS, s.r.o.	Sliač
	FULCRUM, s.r.o.	Sliač
	Ing. Miroslav Mitter	Kováčová
	AQREMON s. r. o.	Zvolenská Slatina
Výskum a experimentálny vývoj v oblasti spoločenských a humanitných vied (72200)	Ján Pivoluska	Očová
	Lunterov ranč, n.o.	Zvolen
	Ing. Ján Hudec, PhD. - RnD	Kováčová

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k 30.6.2021

Poznámka: Triedenie podľa kategórie štatistického číselníka SKNACE – 72190 a 72200.

Tabuľka 49 Výskumné ústavy a vývojové pracoviská v okrese Zvolen akreditované MH SR v roku 2021

Organizácia	Sídlo	Odvetvie	Zameranie VaV
Drevárska fakulta: Technická univerzita vo Zvolene	Zvolen	drevárstvo, konštrukcie a procesy výroby drevárskych výrobkov, nábytok, drevené stavby, technológie spracovania dreva,	Výskum, vývoj a inovácie materiálov, produktov, technológií a postupov v procesoch výroby a spracovania dreva a drevených materiálov, poradenstvo a expertízna činnosť, vzdelávanie, modifikácia a ochrana dreva a materiálov na báze dreva, štruktúra a vlastnosti dreva a materiálov na báze dreva, protipožiarna ochrana a bezpečnosť, ekonomika a manažment podnikov drevospracujúceho priemyslu, dizajn nábytku a interiéru.
IPM Industries, s.r.o.	Zvolen	strojárstvo	Vývojové činnosti v oblasti strojárstva.
i2- industrial innovations, s.r.o.	Dubodiel (pracovisko vo Zvolene)	strojárstvo, zubné lekárstvo, ortopédia, očné lekárstvo, potravinárstvo, automobilový priemysel, vývoj produktov, optimalizácia procesov, vzdelávanie a rozvoj technických zručností a kompetencií	3D tlač, 3D skenovanie, 3D modelovanie a gravirovanie, vstrekovanie plastov, topologické úpravy, výskum a vývoj materiálov, poradenské služby zamerané na urýchlenie inovácií, školenia.
Best Slovakia Travel s.r.o.	Zvolen	vzdelávacie, profesionálne poradenské aktivity zamerané na zavádzanie inovácií do fungovania podniku, optimalizovanie a digitalizáciu procesov	Vzdelávacie aktivity a konzultačná činnosť zameraná na inovácie v podniku, optimalizáciu procesov, odborné poradenstvo, marketingové

			a obchodné inovácie, stratégie, personálne poradenstvo a motivácia zamestnancov, inovovanie interných procesov, transformáciu a digitalizáciu, finančné modelovania, trhové predikcie a analýzy, štúdie uskutočniteľnosti.
DROBNOCHOV, s.r.o	Zvolen	vzdelávacie, profesionálne poradenské aktivity zamerané na zavádzanie inovácií do fungovania podniku, optimalizovanie a digitalizáciu procesov	Vzdelávacie aktivity a konzultačná činnosť zameraná na inovácie v podniku, optimalizáciu procesov, odborné poradenstvo, marketingové a obchodné inovácie, stratégie, personálne poradenstvo a motivácia zamestnancov, inovovanie interných procesov, transformáciu a digitalizáciu, finančné modelovanie, trhové predikcie a analýzy, štúdie uskutočniteľnosti.
ENARR s.r.o.	Zvolen	vzdelávanie v oblasti automatizácie digitalizácie interných procesov vo väzbe na inovačné projekty	Vykonávanie mimoškolskej vzdelávacej činnosti, sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu, služieb, výroby.
LHesrei, s.r.o	Zvolen	technické a prírodné vedy	Výskum a vývoj a poradenstvo v oblasti environmentálnych technológií, znižovaní negatívnych dopadov jestvujúcich technológií a prechodu priemyselných spoločností, miest a obcí k nízko uhlíkovým technológiám, v ochrane ovzdušia a kvalite ovzdušia.
LuLeT, občianske združenie	Zvolen	Kultúra, vzdelávanie, zdravá výživa	Poradenské služby zamerané na urýchlenie inovácií.
ML consortio s.r.o.	Lieskovec	vzdelávanie v oblasti automatizácie digitalizácie interných procesov	Činnosť podnikateľských, organizačných a ekonomických poradcov, sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb.
Národné lesnícke centrum	Zvolen	pôdohospodárstvo, environment, potravinová bezpečnosť a energetika, so zameraním na progresívne technológie a postupy v oblasti pôdohospodárstva, lesného hospodárstva, spracovania dreva a potravín	výskum a vývoj v oblasti lesníctva, pôdohospodárstva a životného prostredia
QSCert, spol. s r.o.	Zvolen	stavebníctvo, strojárstvo, služby, informačné technológie	Audít a optimalizácia procesov, vzdelávanie, certifikácia manažérskych systémov.
R-DAS, s.r.o.	Sliač	IT/IKT, elektronika, mikro/nanoelektronika, biotechnológie, senzorka a monitorovanie, výskum a vývoj v oblasti technických vied, výroba a služby, zdravotníctvo a farmaceutický priemysel, doprava a mobilita, energetický priemysel a obnoviteľné zdroje, bezpečnostné systémy a ochrana	Výskum a vývoj, inovácie, služby, výroba v oblastiach: informačné a komunikačné technológie, integrované obvody, integrované riešenia na čipe, bezpečnostné a platobné systémy, mikro/nanoelektronika, bioelektronika, Ambient Assisted living, Ageing, SW, HW, FW riešenia, cloud riešenia, senzorové systémy a technológie, poradenské a konzultačné služby.
SK-BIOM	Zvolen	výskum a vývoj, inžinierske a expertné činnosti; konzultácie a poradenské aktivity zamerané na alternatívne - obnoviteľné a sekundárne zdroje energie, nosiče energie - slnečné žiarenie, biomasa, voda, vietor, geotermálne médiá a energia životného prostredia s aplikáciami technológie tepelných čerpadel	Alternatívne zdroje energie so zameraním na biomasu a biopalivá / bioenergetiku a ochranu životného prostredia; racionálne a efektívne využívanie primárnych surovín v sektore energetiky; inovatívne technológie pre využívanie OZE.

Technická univerzita vo Zvolene: Fakulta ekológie a environmentalistiky	Zvolen	ekológia a environmentalistika	Poskytované služby: posudzovanie kvality vodných biotopov podľa požiadaviek Rámcovej smernice o vodách (2000/60/ES), posudzovanie vplyvov na životné prostredie (Environmental Impact Assessment - EIA), hodnotenie životného cyklu materiálov, výrobkov resp. celých stavieb (Life Cycle Assessment – LCA), hodnotenie vplyvov výroby na kvalitu životného a pracovného prostredia: stanovenie polietavého prachu vo voľnom ovzduší, stanovenie frakcií vzdušného aerosólu, odber vzoriek na stanovenie toxických látok v pracovnom ovzduší, posudzovanie rádioaktívnej bezpečnosti a rizík ionizujúceho a neionizujúceho žiarenia.
Technická univerzita vo Zvolene: Fakulta techniky	Zvolen	strojárstvo a technika, automatizácia výrobných procesov, vzdelávanie a rozvoj technických zručností a kompetencií	Sušenie laboratórnych vzoriek dreva, štiepky, zemín a iných sypkých materiálov v súlade s príslušnými normami, meranie teplotných polí termovíznou kamerou, školenie základov, diagnostiky a návrh hydraulických a pneumatických systémov, 3D tlač plastových komponentov, testovanie mechanických vlastností materiálov, školenie v oblasti materiálového inžinierstva, neakreditované merania rizikových faktorov pracovného prostredia.
Technická univerzita vo Zvolene: Lesnícka fakulta	Zvolen	výskum, vývoj a inovácie v lesníctve, poradenstvo a expertízna činnosť, vzdelávacia činnosť v oblasti integrovaných ťažbovo-dopravných technológií v lesníctve, lesníckych lanoviek	Lesníctvo, poskytované služby v oblasti: hodnotenia kvality biopalív(výhrevnosť, vlhkosť, spaľovacie teplo, stanovenie obsahu popola, granulometrický rozbor), vypracovanie marketingovej analýzy obchodu s drevom, telefonické a počítačom podporované ankety, 20 000 herbárových položiek cievnatých rastlín, fragmentačná analýza DNA a Sangerovo sekvenovanie, forenzné analýzy niektorých druhov poľovnej zveri, chránených druhov živočíchov a lesných drevín, meranie rýchlosti asimilácie a transpirácie, hodnotenie efektívnosti hospodárenia s vodou, meranie efektivity primárnej fotosyntézy: možnosti vytipovať genotypy/druhy odolné voči stresu.
SIEXTAR s.r.o	Sliač	všetky odvetvia hospodárstva	Rozvojové programy a zážitkové tréningy nastavené na mieru pre rast našich klientov s cieľom znásobiť svoj prínos a zvýšiť svoju hodnotu pre budúce vízie pre skupiny i jednotlivcov, osobne i online so zameraním na: produktivitu, stratégie a plnenie cieľov, definovanie vízie a procesy zavádzania firemnej kultúry, inovatívne formy pracovných pohovorov – prijímanie nových zamestnancov, hodnotiace pohovory, expertnú komunikáciu - najmä v procesoch zmien zrelosť a

			kompetencie, emocionálnu inteligenciu a kvocient adaptability, sebavedomú zdravú osobnosť.
--	--	--	--

Zdroj dát: <https://www.mhsr.sk/uploads/files/1cETDSr6.pdf>

Údaje: k 30.6.2021

Poznámka: Databáza sa pravidelne aktualizuje.

Tabuľka 50 Najvýznamnejšie spoločné projekty v oblasti vedy a výskumu na území UMR Zvolen v období 2014 – 2020

Organizácia	Názov projektu	Zameranie projektu
Technická univerzita vo Zvolene	ALTFERFOR (H 2020)	Zavádzanie modelov lesného hospodárstva v EÚ.
	CHARMED (H 2020)	Nové spoločenské prístupy pri riešení meniacej sa demografickej situácie tzv. zelených mikroprostredí (s dôrazom na cestovný ruch).
	PRISAR (H 2020)	Inovatívny prístup v zobrazovacích technológiách (pre použitie v zdravotníctve).
	RISE-WELL (H 2020)	Nové stratégie starostlivosti o zlepšenie kvality života ľudí.
Slovenská akadémia vied vo Zvolene – Ústav ekológie lesa	SIMPRA (H2020)	Pochopenie sociálnych inovácií v poľnohospodárstve, lesníctve a rozvoji vidieka s dôrazom na sociálne otázky.
	eLTER	Sieť výskumných ekosystémových lokalít a sociálno-ekologických platforiem.
Národné lesnícke centrum Zvolen	DIABOLO (H 2020)	Metodický rámec pre presnejšie, harmonizované a aktuálne informácie o lesoch v reálnom čase.
	LignoSilva	Centrum excelentnosti v oblasti lesníctva, drevospracujúceho priemyslu a celulózo-papierenského priemyslu.
	RPOSEWOOD 4.0.	Najlepšie postupy a mobilizácia dreva.
	BIOEASTsUP	Iniciatíva EÚ krajín k prechodu na biohospodárstvo.
R-DAS, s.r.o. Sliač	CONNECT (H 2020)	Koncepty, technológie a komponenty zamerané na integráciu obnoviteľných zdrojov energie.
	OneCard	Inováciu a uvedenie na trh vlastnej microSD karty.
	PROGRESSUS	Ochrana klímy zavedením inteligentnej siete novej generácie.

Zdroj dát: CORDIS, www.cordis.europa.eu

Údaje: k 31.12. v danom roku

Tabuľka 51 Patentové prihlášky a udelené patenty v okrese Zvolen, BBSK a SR v období 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	Patentové prihlášky	3	2	6	6	3	3	2
	Udelené patenty	4	3	6	3	2	0	2
Banskobystrický kraj	Patentové prihlášky	14	13	18	19	14	10	9
	Udelené patenty	11	8	13	6	6	2	4
Slovenská republika	Patentové prihlášky	209	228	218	183	216	206	206
	Udelené patenty	58	36	81	59	86	68	79

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, na vyžiadanie, Výročná správa Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky za roky 2014-2020, www.indprop.gov.sk

Údaje: k 31.12. v danom roku, počet patentových prihlášok a počet udelených patentov

Poznámka: Do patentových prihlášok za Slovenskú republiku sú započítané iba domáce patentové prihlášky, ktoré boli v jednotlivých rokoch podané na Úrade priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky. Do udelených patentov za Slovenskú republiku sú započítané iba domáce udelené patenty v danom roku. Patentové prihlášky a udelené patenty za okres Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 52 Prihlášky úžitkových vzorov a zapísané úžitkové vzory v okrese Zvolen, BBSK a SR v období 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	Prihlášky úžitkových vzorov	10	10	14	9	8	12	8
	Zapísané úžitkové vzory	14	8	10	6	12	7	9
Banskobystrický kraj	Prihlášky úžitkových vzorov	30	24	29	27	40	32	25
	Zapísané úžitkové vzory	43	21	21	22	25	26	29
Slovenská republika	Prihlášky úžitkových vzorov	331	372	300	343	320	281	342
	Zapísané úžitkové vzory	283	261	322	246	262	267	272

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, na vyžiadanie, Výročná správa Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky za roky 2014-2020, www.indprop.gov.sk

Údaje: k 31.12. v danom roku, počet prihlášok úžitkových vzorov a počet zapísaných úžitkových vzorov

Poznámka: Do prihlášok úžitkových vzorov za Slovenskú republiku sú započítané iba domáce prihlášky úžitkových vzorov, ktoré boli v jednotlivých rokoch podané na Úrade priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky. Do zapísaných úžitkových vzorov za Slovenskú republiku sú započítané iba domáce zapísané úžitkové vzory v danom roku. Prihlášky úžitkových vzorov a zapísané úžitkové vzory za okres Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 53 Medzinárodné projekty v oblasti vedy a výskumu vo vybraných inštitúciách na území UMR Zvolen v období 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Technická univerzita vo Zvolene	7	9	7	3	8	6	16
Ústav ekológie lesa SAV vo Zvolene	15	16	20	15	19	25	20
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen	8	9	8	10	12	10	11
Spolu	30	34	35	28	39	41	47

Zdroj dát: Technická univerzita vo Zvolene, na vyžiadanie, Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, na vyžiadanie,

Ústav ekológie lesa SAV, na vyžiadanie

Údaje: k 31.12. v danom roku, projekty

Tabuľka 54 Spoločné projekty v oblasti vedy a výskumu vo vybraných inštitúciách na území UMR Zvolen v období 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Technická univerzita vo Zvolene	14	17	14	18	21	26	23
Ústav ekológie lesa SAV vo Zvolene	11	10	9	10	9	12	11
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen	24	16	18	20	17	20	22
Spolu	49	43	41	48	47	58	56

Zdroj dát: Technická univerzita vo Zvolene, na vyžiadanie, Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, na vyžiadanie,

Ústav ekológie lesa SAV, na vyžiadanie

Údaje: k 31.12. v danom roku, projekty

Poznámka: Pri Technickej univerzite vo Zvolene sú v spoločných projektoch započítané VEGA, KEGA projekty, ktoré realizovala univerzita v spolupráci s inými subjektmi a projekty aplikovaného výskumu financované Agentúrou na podporu výskumu a vývoja. Pri Technickej univerzite vo Zvolene - projekty za rok 2020 ešte neboli verifikované MŠVVaŠ SR.

Tabuľka 55 Počet zamestnancov výskumu a vývoja v BBSK a SR rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Banskobystrický kraj	2 287	2 216	2 143	2 080	2 094	2 127	2 418
Slovenská republika	28 825	28 752	29 671	29 784	31 265	31 789	33 584

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, osoby

Poznámka: Zmena metodiky od r. 2018 v obsahu ukazovateľa zamestnanci výskumu a vývoja vo fyzických osobách; zahŕňa celkový počet zamestnancov VaV počas sledovaného roka, predtým zahŕňal počet zamestnancov VaV ku koncu referenčného roka. Najnižšia dostupná granularita údajov je na úrovni kraja.

Ekonomická a podnikateľská aktivita

V roku 2020 bolo v okrese Zvolen 37 800 ekonomicky aktívnych obyvateľov, čo predstavuje 55,06 % z celkového počtu obyvateľov a to je vyššia hodnota, akú dosiahol BBSK (52,12 %) a SR (50,15 %).

Na území UMR Zvolen bolo 25 851 ekonomicky aktívnych obyvateľov podľa SODB 2011.

V rokoch 2014 až 2020 sa počet právnických osôb so sídlom na území UMR Zvolen zvýšil z 2 968 na 3 042 právnických osôb, počet živnostníkov naopak klesol z 3 115 v roku 2014 na 2 593 v roku 2020. V roku 2020 to bolo 2 488 ziskových.

V období 2014 až 2020 v okrese Zvolen vzrástol počet ziskových podnikov zo 2 416 na 2 942, naopak počet živnostníkov klesol z 4 018 v roku 2014 na 3 454 v roku 2020. Najväčší počet podnikateľských subjektov pôsobil v oblastiach: veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov

(654), odborné, vedecké a technické činnosti (499), priemysel spolu (329) a priemyselná výroba (307), administratívne a podporné služby (294), stavebníctvo (231). Najviac podnikov malo 0 – 49 zamestnancov.

Podnikateľská aktivita obyvateľov je priemerná, k 31.12.2020 bolo v okrese Zvolen evidovaných 6,36 podnikateľských subjektov na 100 obyvateľov v produktívnom veku (5,17 v BBSK; 7,07 v SR), na 1000 obyvateľov pripadalo 50,31 živnostníkov (48,27 v BBSK; SR v 57,19).

Tabuľka 56 Počet a podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Celkový počet obyvateľov	Počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva	Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov
Okres Zvolen	68 657	37 800	55,06 %
Banskobystrický kraj	643 102	335 226	52,13 %
Slovenská republika	5 459 781	2 738 004	50,15 %

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2020

Poznámka: Najnižšia dostupná granularita údajov je na úrovni okresu.

Tabuľka 57 Počet a podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obciach na území UMR Zvolen k SODB 2011

Územie/ Ukazovateľ	Celkový počet obyvateľov	Počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva	Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov
Obec Budča	1 266	640	50,55 %
Obec Kováčová	1 522	746	49,01 %
Obec Lieskovec	1 440	728	50,56 %
Mesto Sliach	5 117	2 565	50,13 %
Mesto Zvolen	43 318	21 172	48,88 %
UMR Zvolen	52 663	25 851	49,09 %

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, www.statistics.sk

Údaje: k SODB 2011

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 58 Počet právnických osôb v obciach na území UMR Zvolen a okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	Právnické osoby spolu	49	39	43	55	61	65	76
	Právnické osoby ziskové	32	34	37	44	50	53	60
	Právnické osoby neziskové	17	5	6	11	11	12	16
Obec Kováčová	Právnické osoby spolu	52	47	50	53	56	58	65
	Právnické osoby ziskové	34	42	44	42	42	44	51
	Právnické osoby neziskové	18	5	6	11	14	14	14
Obec Lieskovec	Právnické osoby spolu	78	64	64	80	86	80	83
	Právnické osoby ziskové	62	59	59	71	75	70	72
	Právnické osoby neziskové	16	5	5	9	11	10	11
Mesto Sliach	Právnické osoby spolu	221	167	177	209	225	226	250
	Právnické osoby ziskové	156	156	164	180	180	180	198
	Právnické osoby neziskové	65	11	13	29	45	46	52
Mesto Zvolen	Právnické osoby spolu	2 568	1 968	2 110	2 375	2 493	2 546	2 568
	Právnické osoby ziskové	1 814	1 801	1 905	1 974	2 035	2 112	2 107
	Právnické osoby neziskové	754	167	205	401	458	434	461
UMR Zvolen	Právnické osoby spolu	2 968	2 285	2 444	2 772	2 921	2 975	3 042
	Právnické osoby ziskové	2 098	2 092	2 209	2 311	2 382	2 459	2 488
	Právnické osoby neziskové	870	193	235	461	539	516	554
Okres Zvolen	Právnické osoby spolu	3 487	2 656	2 845	3 256	3 442	3 510	3 640
	Právnické osoby ziskové	2 416	2 417	2 554	2 680	2 764	2 855	2 942
	Právnické osoby neziskové	1 071	239	291	576	678	655	698

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 06.05.2021, počet

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 59 Počet fyzických osôb – podnikateľov podľa právnych foriem v obciach na území UMR Zvolen a okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	Fyzické osoby - podnikatelia	95	89	97	98	84	92	91
	z toho živnostníci	83	81	88	89	71	79	81
Obec Kováčová	Fyzické osoby - podnikatelia	97	87	84	87	92	84	80
	z toho živnostníci	90	82	79	79	76	71	69
Obec Lieskovec	Fyzické osoby - podnikatelia	106	111	112	116	92	100	94
	z toho živnostníci	101	101	103	106	81	91	89
Mesto Sliač	Fyzické osoby - podnikatelia	380	359	354	350	328	331	304
	z toho živnostníci	335	335	327	319	299	312	276
Mesto Zvolen	Fyzické osoby - podnikatelia	2 833	2 550	2 590	2 556	2 392	2 429	2 355
	z toho živnostníci	2 506	2 313	2 349	2 318	2 095	2 157	2 078
UMR Zvolen	Fyzické osoby - podnikatelia	3 511	3 196	3 237	3 207	2 988	3 036	2 924
	z toho živnostníci	3 115	2 912	2 946	2 911	2 622	2 710	2 593
Okres Zvolen	Fyzické osoby - podnikatelia	4 549	4 163	4 215	4 227	3 970	4 009	3 897
	z toho živnostníci	4 018	3 781	3 813	3 809	3 481	3 587	3 454

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 04.05.2021, počet

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 60 Počet podnikateľských subjektov podľa počtu zamestnancov v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	0 – 49	.	1 383	1 360	1 460	1 494	1 575	1 600
	50 – 249	.	37	37	37	42	40	35
	250 a viac	.	7	7	7	8	8	7
	Nezistené	.	990	1 150	1 176	1 220	1 232	1 300
	Spolu	.	2 417	2 554	2 680	2 764	2 855	2 942

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, subjekty

Poznámka: Dostupné údaje sú za kategórie 0 – 49, 50 – 249 a 250+ zamestnancov – kategória mikropodnikov sa v databáze nenachádza.

(.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý.

Tabuľka 61 Štruktúra podnikateľských subjektov v okrese Zvolen podľa ekonomických činností SK NACE v roku 2020

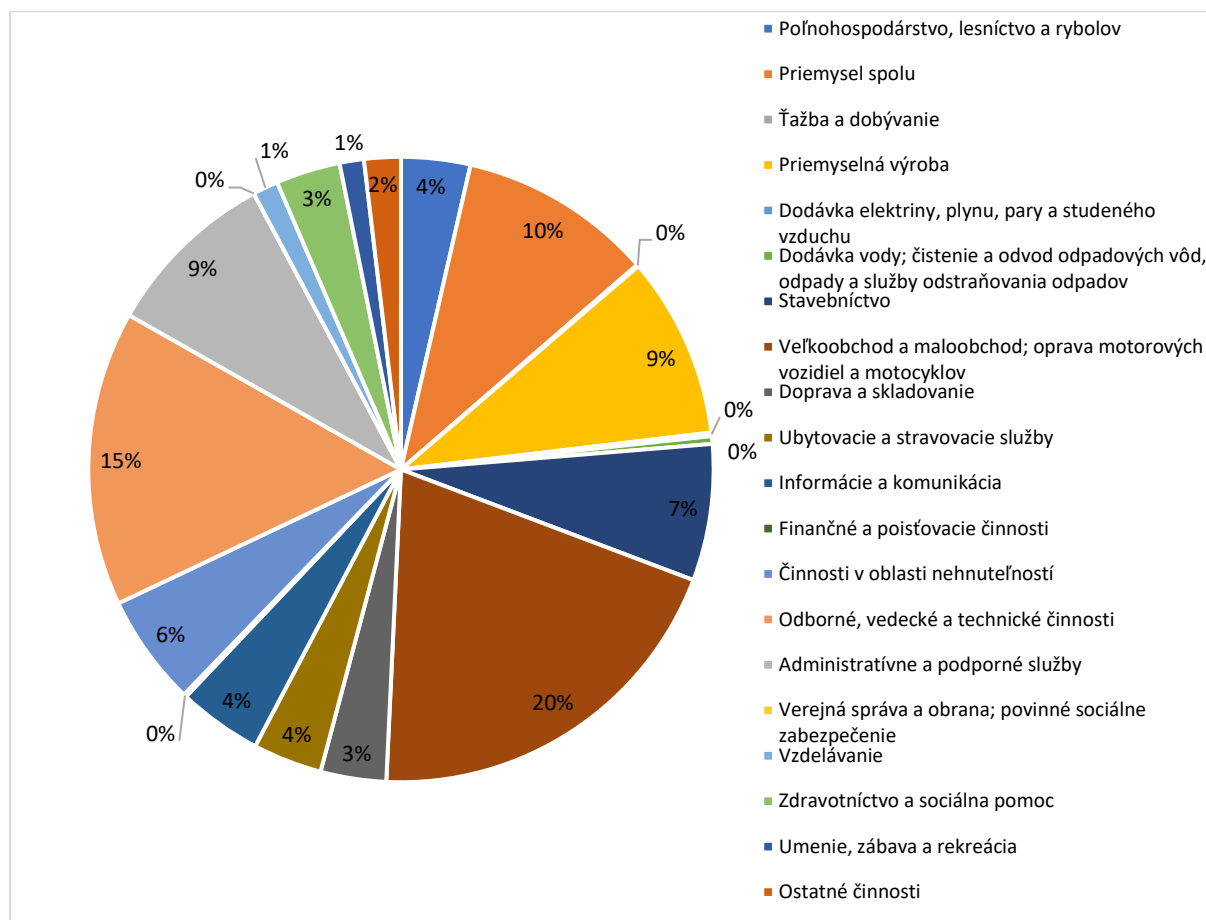
Ekonomická činnosť	Počet subjektov
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	117
Priemysel spolu	329
Ťažba a dobývanie	3
Priemyselná výroba	307
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	6
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	13
Stavebníctvo	231
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	654
Doprava a skladovanie	111
Ubytovacie a stravovacie služby	117
Informácie a komunikácia	142
Finančné a poisťovacie činnosti	5
Činnosti v oblasti nehnuteľností	188
Odborné, vedecké a technické činnosti	499
Administratívne a podporné služby	294
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	0
Vzdelávanie	43
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	109
Umenie, zábava a rekreácia	41
Ostatné činnosti	62
Spolu	2 942

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2020, subjekt

Graf 8 Štruktúra podnikateľských subjektov podľa ekonomických činností SK NACE v okrese Zvolen v roku 2020

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2020

Tabuľka 62 Podnikateľská aktivita v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Počet podnikateľských subjektov	Počet živnostníkov	Počet obyvateľov v produktívnom veku	Počet obyvateľov	Počet podnikateľských subjektov na 100 obyvateľov v produktívnom veku	Počet živnostníkov na 1000 obyvateľov
Okres Zvolen	2 942	3 454	46 243	68 657	6,36	50,31
Banskobystrický kraj	22 398	31 044	432 727	643 102	5,17	48,27
Slovenská republika	258 813	312 269	3 659 463	5 459 781	7,07	57,19

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2020

Poznámka: Počet podnikateľských subjektov na 100 obyvateľov v produktívnom veku je vypočítaný ako počet podnikateľských subjektov / počet obyvateľov v produktívnom veku k 31.12.2020. Počet živnostníkov na 1000 obyvateľov je vypočítaný ako počet živnostníkov / počet obyvateľov k 31.12.2020.

Občianska infraštruktúra

Bývanie, občianska vybavenosť a verejné služby

Bývanie na území UMR Zvolen môžeme rozdeliť na typicky mestské bývanie vo Zvolene a Sliachi, kde prevažuje bývanie v bytových domoch a bývanie prímestské v okolitých obciach, kde prevažuje bývanie v rodinných domoch. Počet bytov v mestách a obciach UMR Zvolen sa podľa SODB 2021 v porovnaní s SODB 2011 navýšil z 19 379 bytov na 22 190 bytov. Väčšina bytov sa nachádza na území

mesta Zvolen (18 452 bytov), čo predstavuje 83,2 % z celkového počtu bytov na území UMR Zvolen. V počte bytov na 1000 obyvateľov je územie nad priemerom SR (445 UMR Zvolen, 410 SR). Ponuka v meste Zvolen z hľadiska veľkosti a ceny bytov je však nepriaznivá najmä pre mladé rodiny, ceny sú vysoké nad možnosti ich príjmu. V období 2014 – 2020 sa na území UMR Zvolen postavilo 611 bytov, z toho 234 v rodinných domoch a 359 v bytových domoch.

Ponuka služieb na území UMR je rozmanitá. Občianska vybavenosť a verejné služby na území UMR Zvolen sú koncentrované v meste Zvolen, ktoré je administratívnym a spoločenským centrom regiónu. V meste Zvolen je dostupná kompletná občianska vybavenosť zodpovedajúca štandardom okresného mesta s počtom obyvateľov do 50 000 obyvateľov. V rámci projektu ZOMES – Zvolenská optická metropolitná sieť samospráva od roku 2005 systematicky buduje vlastnú komunikačnú sieť na báze optických vlákien a pripája verejnosprospešné inštitúcie na internet. V roku 2020 bola dĺžka vybudovanej optickej trasy cca 15 km, do ZOMES bolo pripojených 35 inštitúcií a 37 kamier. V meste Sliač absentuje moderná kultúrna infraštruktúra a v ostatných obciach bude potrebné dobudovať najmä multifunkčné priestory pre komunitné aktivity, tieto požiadavky vychádzajú z plánovaných investícií samospráv a prieskumov potrieb obyvateľstva.

Tabuľka 63 Štatistika bývania v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR k SODB 2021

Územie/ Ukazovateľ	Počet bytov celkom	Z toho počet bytov v RD	Z toho počet bytov v BD	Počet bytov na 1000 obyvateľov
Obec Budča	527	462	49	393
Obec Kováčová	634	434	163	409
Obec Lieskovec	582	394	144	413
Mesto Sliač	1 995	863	1 091	408
Mesto Zvolen	18 452	2 198	15 598	454
UMR Zvolen	22 190	4 351	17 345	445
Okres Zvolen	29 491	10 422	17 962	442
Banskobystrický kraj	271 582	136 345	121 757	434
Slovenská republika	2 235 586	1 098 868	1 025 735	410

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2021, <https://www.scitanie.sk/>

Údaje: k 01.01.2021

Poznámka: RD – rodinné domy, BD – bytové domy. Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie. Rozdiel medzi bytmi celkom a súčtom bytov v RD a v BD je tvorený počtom bytov v polyfunkčných budovách, ostatných budovách na bývanie, neskolaudovaných rodinných domoch, núdzových objektoch, neurčených na bývanie, inštitucionálnych a kolektívnych zariadeniach, ostatné a nezistené.

Tabuľka 64 Počet postavených bytov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	Celkom	6	3	3	14	6	4	6
	V RD	6	3	3	14	6	4	6
	V BD	0	0	0	0	0	0	0
Obec Kováčová	Celkom	11	8	6	22	3	10	4
	V RD	11	8	6	22	3	10	4
	V BD	0	0	0	0	0	0	0
Obec Lieskovec	Celkom	4	1	4	3	0	0	0
	V RD	4	1	4	3	0	0	0
	V BD	0	0	0	0	0	0	0
Mesto Sliač	Celkom	.	.	.	2	8	7	6
	V RD	.	.	.	2	8	7	6
	V BD	.	.	.	0	0	0	0
Mesto Zvolen	Celkom	13	107	25	33	73	103	116
	V RD	12	15	12	12	12	16	14
	V BD	0	90	10	18	61	78	102
UMR Zvolen	Celkom	34	119	38	74	90	124	132
	V RD	33	27	25	53	29	37	30
	V BD	0	90	10	18	61	78	102
Okres Zvolen	Celkom	177	233	224	277	227	321	323

	V RD	88	70	107	119	74	75	87
	V BD	89	163	117	158	153	246	236
Banskobystrický kraj	Celkom	1516	1657	1674	1478	1692	2225	1997
	V RD	573	543	621	620	625	780	777
	V BD	943	1 114	1 053	858	1067	1445	1220
Slovenská republika	Celkom	25 026	25 331	26 867	28 493	31 758	33 509	34 911
	V RD	10041	9860	11195	11547	12687	13338	13421
	V BD	14 985	15 471	15 672	16 946	19071	20171	21490

Zdroj dát: Odbor stavebnej správy mesta Zvolen, Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, byty

Poznámka: RD – rodinné domy, BD – bytové domy. (.)údaje za mesto Sliač sú len od 07/2017, kedy mesto Sliač vstúpilo do spoločného obecného úradu. Rozdiel za mesto Zvolen je spôsobený tým, že byty boli dokončené aj v iných budovách ako sú RD a BD a to v počte 1 v roku 2014, 2 v roku 2015, 2 v roku 2016, 3 v roku 2017, 0 v roku 2018, 9 v roku 2019 a 0 v roku 2020. Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 65 Porovnanie výsledkov o domoch a bytoch SODB 2001, SODB 2011 a SODB 2021 za mesto Zvolen

Ukazovateľ/ SODB		2001	2011	2021
Počet domov	Celkom	3 145	3 273	3 886
	Z toho počet RD	2 071	*	2 175
	Z toho počet BD	988	*	1 122
Počet bytov	Celkom	16 588	17 488	18 456
	Z toho počet bytov v RD	2 357	**	2 198
	Z toho počet bytov v BD	14 133	**	15 598
Počet domácností		18 478	18 717	.

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k SODB 2001, SODB 2011 a SODB 2021, počet

Poznámka: RD – rodinné domy, BD – bytové domy. (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý. *Dostupný údaj len o počte RD a BD v meste Zvolen počítaný z celkového počtu len obývaných domov. Celkový počet obývaných domov bol 2 949 z toho bol počet RD 1 826 a BD 1 025. **Dostupný údaj len o počte bytov v RD a BD v meste Zvolen počítaný z celkového počtu len obývaných bytov. Celkový počet obývaných bytov bol 16 076, z toho bol počet bytov v RD 2 156 a v BD 13 740.

Sociálna a zdravotná starostlivosť

Na území UMR je vybudovaná sieť zariadení sociálnych služieb. Z celkového počtu 42 zariadení sociálnych služieb 10 zariadení poskytuje sociálne služby terénnou formou, 25 ambulantnou formou a 7 pobytovou formou. V zariadeniach s ročnou pobytovou formou je k dispozícii 140 miest v 4 domovoch sociálnych služieb, 170 miest v 3 zariadeniach pre seniorov a 22 miest v 1 útulku. V zariadení s týždennou pobytovou formou (DSS Symbia) je k dispozícii 6 miest. Z hľadiska druhu poskytovaných služieb, najvyššie zastúpenie majú denné centrá (9), domovy sociálnych služieb (4), opatrovateľská služba (4) a zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov dieťaťa (4). Najväčším zariadením sociálnych služieb je DD a DSS Záhonok vo Zvolene (zriaďovateľ BBSK), ktoré má spolu so strediskami, ktoré prevádzkuje, celkovú kapacitu približne 250 miest. V meste Zvolen aktívne pôsobia organizácie v sociálnej oblasti (ÚPSVaR, mimovládne organizácie, Komunitné centrum Romano Jilo, ...). Samosprávy zriadili pre seniorov denné centrá (kluby dôchodcov), poskytujú tiež opatrovateľskú či prepravnú službu. Úbytok a rýchle starnutie obyvateľstva vyvoláva potrebu zabezpečenia dôstojného starnutia a zvýšenia kapacít v zariadeniach pre seniorov a to najmä formou ambulantných a podporných služieb.

Na území UMR Zvolen pôsobí 5 nemocníc (Nemocnica Zvolen a.s., Národné rehabilitačné centrum Kováčová, Špecializovaný liečebný ústav Marína š.p. Kováčová, Oftal s.r.o. Zvolen, Gynpor s.r.o. Sliač) a 2 polikliniky (Poliklinika Novapharm Zvolen, Poliklinika MO SR Sliač). Najväčším prevádzkovateľom zdravotnej starostlivosti v okrese je Nemocnica Agel Zvolen a.s. (33 ambulancií), ktorej kapacita je takmer 300 lôžok. Podľa štatistiky zdravotníckych zariadení bolo v roku 2019 na území UMR 204 samostatných ambulancií lekára (21 praktických lekárov pre dospelých, 12 praktických lekárov pre deti, 29 praktických lekárov stomatólogov, 8 praktických lekárov gynekológov a 134 lekárov špecialista), 26 lekární, 5 výdajní zdravotníckych pomôcok a 2 zariadenia rýchlej zdravotníckej pomoci.

V roku 2020 v okrese Zvolen pôsobilo 106 praktických lekárov, z toho bolo 21 lekárov vo veku nad 65 rokov (19,81 %).

Sociálne podnikanie

Nedostatok pracovných príležitostí pre sociálne znevýhodnených obyvateľov vytvára potrebu pomoci získať zamestnanie v úzkej spolupráci s ostatnými podpornými organizáciami, napr. aj v sociálnych podnikoch a podporou spoločensky zodpovedného podnikania vo všetkých oblastiach. Na území UMR Zvolen bolo v roku 2021 registrovaných 5 podnikov so sociálnym zameraním – 1 všeobecný registrovaný sociálny podnik a 4 integračné podniky.

Marginalizované rómske komunity

V roku 2019 bol Úradom splnomocnenca vlády pre rómske komunity už tretí krát (prvý v roku 2004, druhý v roku 2013) realizovaný projekt Atlas rómskych komunít. Atlas sa zameriava na mapovanie životných podmienok a dostupnosť vybraných služieb, no nepokrýva celú šírku znevýhodnení, ktorým Rómovia čelia (napr. diskrimináciu, či iné problémy). Je nástrojom na mapovanie štrukturálnych nerovností medzi Rómami a majoritou. Vo výsledku obsahuje širokú paletu informácií o obciach s rómskymi osídleniami a o samotných osídleniach, preto je dobrým východiskovým zdrojom pre nápravu nerovností prostredníctvom verejných politík.³⁷

Mapovanie ukázalo, že na území UMR Zvolen, konkrétne v meste Zvolen a v obciach Budča a Lieskovec žije 1 % – 10 % rómskeho obyvateľstva, ktoré je situované v siedmich osídleniach. Jedno osídlenie je v obci Budča na ulici Súhradná, jedno je v obci Lieskovec v časti Kotlisko na ulici Agátová. Päť osídlení je situovaných v meste Zvolen a to v časti Neresnica, Pustý hrad, Sokolská, Unionka a Zolná. V týchto osídleniach sa podľa mapovania nachádza 165 obydľí. V priemere má 96,67 % obydľí dostupný verejný vodovod a verejnú kanalizáciu.³⁸

Tabuľka 66 Štatistika zariadení sociálnych služieb podľa formy v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie/ Forma	Terénna	Ambulantná	Pobytová		Iná forma (telefonicky, pomocou telekomunikačných technológií)
			Týždenná	Ročná	
Obec Budča	1	-	-	-	-
Obec Kováčová	1	1	-	-	-
Obec Lieskovec	-	-	-	-	-
Mesto Sliach	1	2	-	1	-
Mesto Zvolen	6	22	1	5	-
UMR Zvolen	10	25	1	6	-

Zdroj dát: vlastné spracovanie, e-VUC, www.e-vuc.sk

Údaje: k 23.08.2021

Poznámka: (-) jav sa nevyskytoval. V tabuľke sú započítané zariadenia sociálnych služieb všetkých poskytovateľov, ktorý pôsobia na území UMR Zvolen, t.j. poskytovateľ služby nemusí mať sídlo na území UMR Zvolen, ale poskytuje službu v rámci územia UMR Zvolen. Za územie UMR Zvolen je započítaná jedna terénna sociálna služba, ktorá je poskytovaná v rámci celého územia UMR Zvolen, avšak nemá sídlo na území UMR Zvolen.

³⁷ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. 2022. *Atlas rómskych komunít 2019*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?atlas-romskych-komunit-2019>.

³⁸ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. 2022. *Atlas rómskych komunít 2019*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?atlas-romskych-komunit-2019>.

Tabuľka 67 Štatistika zariadení sociálnych služieb podľa druhu v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Druh zariadenia	Počet zariadení v roku 2020	Kapacita v roku 2020	Odhad kapacity v roku 2030
Denné centrum	9	-	.
Denný stacionár	1	1	.
Domov sociálnych služieb	4	140	.
Jedáleň	1	30	.
Komunitné centrum	1	-	.
Opatrovateľská služba	4	-	.
Práčovňa	1	-	.
Prepravná služba	1	-	.
Rehabilitačné stredisko	1	17	.
Služba včasnej intervencie	1	-	.
Sociálne poradenstvo - špecializované	2	-	.
Sociálne poradenstvo – základné	2	-	.
Stredisko osobnej hygieny	2	-	.
Špecializované zariadenie	1	6	.
Útulok	1	22	.
Zariadenie pre seniorov	3	170	.
Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	4	63	.

Zdroj dát: vlastné spracovanie, e-VUC, www.e-vuc.sk

Údaje: k 23.08.2021, odhad k 31.12.2030, kapacita v osobách

Poznámka: (-) jav sa nevyskytoval. (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespôľahlivý. Všetky druhy sociálnych služieb, ktoré sú poskytované na území UMR Zvolen. Poskytovateľ služby nemusí mať sídlo na území UMR Zvolen, ale musí poskytovať službu v rámci územia UMR Zvolen. Banskobystrický samosprávny kraj je zriaďovateľom 1 ZSS v meste Zvolen s celkovou kapacitou 280 miest. Banskobystrický samosprávny kraj neplánuje rozširovať kapacity zariadení sociálnych služieb pre občanov so zdravotným postihnutím vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

Tabuľka 68 Zariadenia sociálnych služieb v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie	Typ zariadenia	Názov a sídlo poskytovateľa sociálnej služby	Názov a adresa zariadenia (miesto poskytovania – územná pôsobnosť)	Zriaďovateľ	Forma poskytovania sociálnej služby
Obec Budča	Opatrovateľská služba	Obec Budča, Lhenická 33/13, 962 33 Budča	Obec Budča	Obec Budča	terénna
Obec Kováčová	Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	BENKO family s.r.o., Kúpeľná 88/58, 962 37 Kováčová	Jasličky včeličky u BENKOV, Kúpeľná 88/58, 962 37 Kováčová	Neverejný	ambulantná
	Služba včasnej intervencie	Centrum včasnej intervencie Banská Bystrica, n.o., P.O. Hviezdoslava 121/11, 962 37 Kováčová	- Skuteckého 133/30, 974 01 Banská Bystrica - okres Banská Bystrica, okres Zvolen, okres Banská Štiavnica, okres Brezno, okres Krupina, okres Žiar nad Hronom, okres Detva	Neverejný	ambulantná, terénna
Obec Lieskovec	-	-	-	-	-
Mesto Sliač	Denný stacionár	Mesto Sliač, Letecká 232/1, 962 31 Sliač	Domov pre seniorov Sliač, Pionierska 351/12, 962 31 Sliač	Mesto Sliač	ambulantná
	Zariadenie pre seniorov	Mesto Sliač, Letecká 232/1, 962 31 Sliač	Domov pre seniorov Sliač, Pionierska 351/12, 962 31 Sliač	Mesto Sliač	pobytová – ročná
	Opatrovateľská služba	Mesto Sliač, Letecká 232/1, 962 31 Sliač	Mesto Sliač	Mesto Sliač	terénna
Mesto Zvolen	Rehabilitačné stredisko	Rehabilitačné stredisko DELFÍN, Lučenecká cesta 2266/6, 960 01 Zvolen	Rehabilitačné stredisko DELFÍN, Lučenecká cesta 2266/6, 960 01 Zvolen	Neverejný	ambulantná

	Zariadenie pre seniorov	Diakonické sociálne centrum Ēlim n. o., Elektrárensk 484/7, 960 01 Zvolen	Diakonické socilné centrum Ēlim n. o., Elektrárensk 484/7, 960 01 Zvolen	Neverejn	pobytov - ron
	Domov sociálnych služieb	Domov dchodcov a domov sociálnych služieb, Zvolen, Záhonok 3205/2, 960 01 Zvolen	- DD a DSS Záhonok Zvolen, Záhonok 3205/2, 960 01 Zvolen (pobytov – ron) - DD a DSS Záhonok Zvolen, Sldkoviov 523/2, 962 01 Zvolensk Slatina (pobytov – ron) - Stredisko DSS M.R.Štefánika, M. R.Štefánika 3385/51, 960 01 Zvolen (pobytov – ron) - Stredisko DSS Symbia Zvolen,. Moyzesa 641/50, 960 01 Zvolen (ambulantn) - Stredisko DSS Symbia Zvolen,. Moyzesa 934/48, 960 01 Zvolen (pobytov – tdenn)	VC	ambulantn, pobytov – ron, pobytov - tdenn
	Zariadenie pre seniorov	Domov dchodcov a domov sociálnych služieb, Zvolen, Záhonok 3205/2, 960 01 Zvolen	- DD a DSS Záhonok Zvolen, Záhonok 3205/2, 960 01 Zvolen - DD a DSS Záhonok Zvolen, Sldkoviov 523/2, 962 01 Zvolensk Slatina	VC	pobytov - ron
	pecializovan zariadenie	Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb, Zvolen, Záhonok 3205/2, 960 01 Zvolen	Stredisko DSS Symbia Zvolen,. Moyzesa 641/50, 960 01 Zvolen	VC	ambulantná
	Opatrovateľsk služba	Charita sv. Alžbety n.o., J.Jesenského 495/33, 960 01 Zvolen	Okres Zvolen	Neverejn	terénna
	Socilne poradenstvo - zkladne	Charita sv. Alžbety n.o., J.Jesenského 495/33, 960 01 Zvolen	Charita sv. Alžbety n.o., J.Jesenského 495/33, 960 01 Zvolen	Neverejn	ambulantn
	Jedáleň	Charita sv. Alžbety n.o., J.Jesenského 495/33, 960 01 Zvolen	Charita sv. Alžbety n.o., J.Jesenského 495/33, 960 01 Zvolen	Neverejn	ambulantn
	Stredisko osobnej hygieny	Charita sv. Alžbety n.o., J.Jesenského 495/33, 960 01 Zvolen	Charita sv. Alžbety n.o., J.Jesenského 495/33, 960 01 Zvolen	Neverejn	ambulantn
	Provňa	Charita sv. Alžbety n.o., J.Jesenského 495/33, 960 01 Zvolen	Charita sv. Alžbety n.o., J.Jesenského 495/33, 960 01 Zvolen	Neverejn	ambulantn
	Denne centrum	Mesto Zvolen, Námestie Slobody 2525/22, 960 01 Zvolen	- Denne centrum, Borovianska 635/75, 960 01 Zvolen - Denne centrum, E. M.Šoltésovej 2139/26, 960 01 Zvolen - Denne centrum, J. Alexyho 1915/6, 960 01 Zvolen - Denne centrum, M. Rázusa 1603/14, 960 01 Zvolen - Denne centrum M. R.Štefánika 2526/35, 960 01 Zvolen - Denne centrum Novozmock	Mesto Zvolen	ambulantn

		8741/53, 960 01 Zvolen - Denné centrum, Povstaleckých letcov 30, 960 01 Zvolen - Denné centrum, Ferjenčíkova 1433/1, 960 01 Zvolen - Klub zdravotne postihnutých, Ferjenčíkova 1433/1, 960 01 Zvolen		
Stredisko osobnej hygieny	Mesto Zvolen, Námestie Slobody 2525/22, 960 01 Zvolen	Komunitné centrum "Romano Jilo", Unionka 8791/48, 960 01 Zvolen	Mesto Zvolen	ambulantná
Komunitné centrum	Mesto Zvolen, Námestie Slobody 2525/22, 96001 Zvolen	Komunitné centrum "Romano Jilo", Námestie Slobody 2525/22, 960 01 Zvolen	Mesto Zvolen	ambulantná, terénna
Opatrovateľská služba	Mesto Zvolen, Námestie Slobody 2525/22, 960 01 Zvolen	Mesto Zvolen	Mesto Zvolen	terénna
Prepravná služba	Mesto Zvolen, Námestie Slobody 2525/22, 960 01 Zvolen	Mesto Zvolen, Námestie Slobody 2525/22, 960 01 Zvolen	Mesto Zvolen	terénna
Útulok	Mesto Zvolen, Námestie Slobody 2525/22, 960 01 Zvolen	Útulok Nádej, Stráž 282/1, 960 01 Zvolen	Mesto Zvolen	pobytová - ročná
Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	Mesto Zvolen, Námestie Slobody 2525/22, 960 01 Zvolen	Detské jasle, 1. Mája 161/1, 960 01 Zvolen	Mesto Zvolen	ambulantná
Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	Mgr. Ivana Štefanidesová, A. Nogradyho 576/20, 960 01 Zvolen	HAPPY TOWN - detské jasle, ČSA 67/21, 96231 Sliač	Neverejný	ambulantná
opatrovateľská služba	SENIORKA n.o., Námestie SNP 35/48, 96001 Zvolen	SENIORKA n.o., Námestie SNP 35/48, 96001 Zvolen	Neverejný	terénna
sociálne poradenstvo - špecializované	Slovenský zväz telesne postihnutých, Ferjenčíkova 1433/1, 960 01 Zvolen	Ferjenčíkova 1433/1, 960 01 Zvolen	Neverejný	ambulantná
sociálne poradenstvo - základné	Slovenský zväz telesne postihnutých, Ferjenčíkova 1433/1, 960 01 Zvolen	Ferjenčíkova 1433/1, 960 01 Zvolen	Neverejný	ambulantná, terénna

Zdroj dát: vlastné spracovanie, e-VÚC, www.e-vuc.sk

Údaje: k 23.08.2021

Poznámka: (-) jav sa nevyskytoval. Hlavná kategória zoznamu je druh zariadenia a sídlo poskytovateľa v rámci UMR Zvolen, ak má tento poskytovateľ viac zariadení a foriem poskytovania sociálnej služby, nachádza sa v zozname iba jedenkrát.

Tabuľka 69 Podniky obecných služieb a sociálne podniky v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie	Názov a adresa	Zriaďovateľ	Zameranie
Obec Budča	-	-	-
Obec Kováčová	-	-	-
Obec Lieskovec	-	-	-
Mesto Sliač	BELSPOL, s.r.o., Hronská 1037/27, 962 31 Sliač	Súkromný	Integračný podnik
Mesto Zvolen	POH, s.r.o. "registrovaný sociálny podnik", Lučenecká cesta 2266/6, 960 96 Zvolen	Súkromný	Všeobecný registrovaný sociálny podnik
	AMG Security s.r.o., Lieskovská cesta 6, 960 01 Zvolen	Súkromný	Integračný podnik
	ROBUL clean s.r.o., Sokolská 327/27, 960 01 Zvolen	Súkromný	Integračný podnik
	Formičkáreň.sk, s.r.o., Môťovská cesta 12, 960 01 Zvolen	Súkromný	Integračný podnik

Zdroj dát: Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, www.employment.gov.sk

Údaje: k 1.12.2021

Poznámka: (-) jav sa nevyskytoval.

Tabuľka 70 Zariadenia zdravotníckej starostlivosti v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie	Zariadenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti	Nemocnice	Iné
Obec Budča	5	0	0
Obec Kováčová	4	2	0
Obec Lieskovec	0	0	0
Mesto Sliač	55	1	0
Mesto Zvolen	264	2	1
UMR Zvolen	328	5	1

Zdroj dát: e-VUC, www.e-vuc.sk

Údaje: k 31.03.2021

Poznámka: (-) jav sa nevyskytoval.

Nemocnice:

- Národné rehabilitačné centrum, Sládkovičova 1, Kováčová
- Špecializovaný liečebný ústav Marína, Štátny podnik, Sládkovičova 3, Kováčová
- Gynpor s.r.o., SNP 9, Sliač
- Nemocnica Zvolen a.s., Kuzmányho nábrežie 53/28, Zvolen
- OFTAL s.r.o, Kuzmányho nábrežie 28, Zvolen

Iné:

- LAME, s.r.o. Kuzmányho nábrežie 53/28, Zvolen (dispečing dopravnej zdravotnej služby)

Tabuľka 71 Štatistika zariadení zdravotníckej starostlivosti podľa typu zariadenia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2019

Typ zariadenia	Počet zariadení v roku 2019	Kapacita v roku 2019	Odhad kapacity v roku 2030
Polikliniky samostatné (úz. a záv.)	1	.	.
Nemocnice všeobecné a špecializované	3	.	.
Transfúziologické a hematologické oddelenia	1	.	.
Liečebne, domy ošet. starost., hospice, zar. biomed. výskumu	0	.	.
Lekárne a výdajne liekov	26	.	.
Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	5	.	.
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	21	.	.
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti	12	.	.
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	29	.	.
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	8	.	.
Samostatné ambulancie lekára špecialistu	134	.	.
Rýchla zdravotnícka pomoc	2	.	.

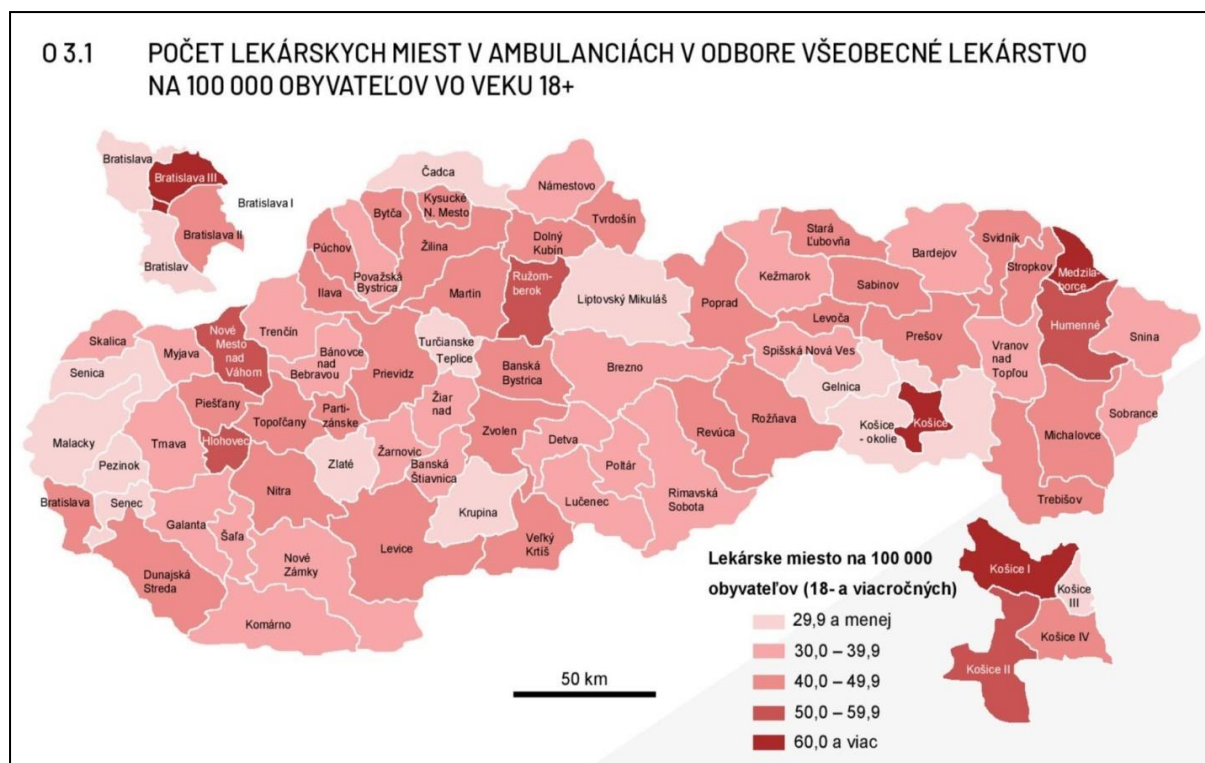
Zdroj dát: Štatistický úrad slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2019, odhad k 31.12.2030

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespôhlivý. Podľa Odboru sociálnych služieb a zdravotníctva Banskobystrického samosprávneho kraja je aktuálny počet poskytovateľov zdravotnej starostlivosti (vrátane ambulantnej) 167. Banskobystrický samosprávny kraj momentálne nedisponuje žiadnou prognózou kapacity zariadení zdravotníckej starostlivosti na rok 2030.

Mapa 3 Porovnanie okresu Zvolen v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti v roku 2019

Zdroj: Zdravotnícka ročenka SR za rok 2019

Tabuľka 72 Počet lekárov v okrese Zvolen v roku 2020

Špecializácia	Počet lekárov v roku 2020	Počet lekárov nad 65 rokov v roku 2020	Počet lekárov nad 65 rokov v roku 2030
Všeobecná ambulancia pre deti a dospelých	13	6	.
Všeobecná ambulancia pre dospelých	47	8	.
Špecializovaná zubno-lekárska ambulancia	32	5	.
Špecializovaná gynekologická ambulancia	14	2	.
Spolu	106	21	.

Zdroj dát: e-VÚC, www.e-vuc.sk

Údaje: k 02/2021, odhad k 31.12.2030

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý. Prognóza počtu lekárov nad 65 rokov v roku 2030 nie je k dispozícii.

Vzdelávanie

Na území UMR je vybudovaná široká sieť škôl a školských zariadení, nachádza sa tu 25 materských škôl, 15 základných škôl, 8 základných umeleckých škôl, 6 centier voľného času, 11 stredných škôl s rôznym zameraním a 1 vysoká škola s technickým zameraním. V systéme vysokých škôl na Slovensku má Technická univerzita vo Zvolene jedinečnú profiláciu so zameraním na komplex les – drevo – ekológia – environment s primeraným rozšírením do ďalších technických, prírodovedných, bezpečnostných, ekonomických a umeleckých oblastí. Na území UMR Zvolen v školskom roku 2020/2021 navštevovalo materské školy 1 666 detí, základné školy 4 195 žiakov, stredné školy spolu 2 913 študentov a vysokú školu 2 171 študentov (denná forma 1 614, 557 externá forma štúdia).

Počet detí v materských školách a žiakov na základných školách v okrese Zvolen v roku 2020 oproti roku 2014 vzrástol. Materské školy zaznamenali nárast detí z 2 086 detí v roku 2014 na 2 132 detí v roku 2020. Na základných školách vzrástol počet žiakov z 4 943 v roku 2014 na 5 099 žiakov v roku 2020. Naopak pokles počtu študentov zaznamenala nielen Technická univerzita vo Zvolene (došlo k poklesu počtu denných aj externých študentov), ale aj stredné odborné školy (atraktívnejšie študijné odbory v SOŠ v Banskej Bystrici a Detve). Stredné odborné školy predstavujú významný potenciál pre

ekonomický rozvoj celého územia, ak prejdú v zmysle koncepcie VÚC³⁹ významnou špecializáciou napríklad v oblasti logistiky alebo pre Priemysel 4.0. Duálne vzdelávanie na stredných školách sa postupne rozvíja aj vďaka prítomnosti väčších zamestnávateľov a bude finančne podporené aj na strane podnikateľských subjektov na území UMR Zvolen (prieskum zamestnávateľov CURI, 2020).⁴⁰ Rozširuje sa ponuka kariérneho poradenstva, v tejto oblasti pôsobí viacero viacerých subjektov: CPPPaP Zvolen, Centrum mládeže (realizuje BBSK v rámci NP, sídli v Študentskom domove vo Zvolene), Regionálne centrum kariéry (realizuje BBSK v rámci NP, sídli v Dome služieb vo Zvolene), Konekt-poradenské centrum pre mladých v meste Zvolen (podporuje Mesto Zvolen, sídli v Dome služieb vo Zvolene).

Na území UMR Zvolen je zriadené jedno centrum odborného vzdelávania a prípravy – COVaP pre hotelierstvo a služby v Strednej odbornej škole hotelových služieb a obchodu vo Zvolene. K 30.09.2020 boli na území UMR Zvolen 4 stredné školy zapojené do systému duálneho vzdelávania a to Súkromná stredná odborná škola podnikania Zvolen, Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu Zvolen, Stredná odborná škola technická Zvolen a Stredná odborná škola drevárska, Zvolen.⁴¹

Na Technickej univerzite vo Zvolene pôsobí aj Univerzita tretieho veku zabezpečujúca neformálne vzdelávanie pre seniorov.

Testovanie žiakov 5. a 9. ročníkov základných škôl ukázalo, že matematická a čitateľská gramotnosť žiakov v okrese Zvolen je nad celoslovenským priemerom. V testoch z matematiky žiaci 5. ročníkov dosiahli v školskom roku 2019/2020 úspešnosť 68,6 % (priemer SR 63,4 %) a v testoch zo slovenského jazyka a literatúry 67,5 % (priemer SR 64,8 %). V porovnaní s prechádzajúcim testovaním stúpla úspešnosť v testoch z matematiky o 6,1 percentuálnych bodov a v testoch zo slovenského jazyka a literatúry o 5,9 percentuálnych bodov. Žiaci 9. ročníkov v testoch z matematiky v školskom roku 2018/2019 dosiahli úspešnosť 64,8 % (priemer SR 63,1 %) a v testoch zo slovenského jazyka a literatúry 64,4 % (priemer SR 62,3 %). V porovnaní s predchádzajúcim testovaním stúpla úspešnosť v testoch z matematiky o 6,7 percentuálnych bodov, avšak úspešnosť v testoch zo slovenského jazyka a literatúry klesla o 2,2 percentuálne body.⁴²

Podľa analýzy Inštitútu vzdelávacej politiky bol v školskom roku 2018/2019 podiel 5-ročných detí navštevujúcich materské školy v okrese Zvolen 91 %. Tento podiel by však mohol byť vyšší, v prípade ak by boli vybavené všetky žiadosti o umiestnenie detí.⁴³ Podľa údajov CVTI sa počet nevybavených

³⁹ Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v Banskobystrickom samosprávnom kraji na rok 2021. 2021. [online]. 34 s. Dostupné na internete: http://radavladayovp.sk/wp-content/uploads/2020/11/K_bodu_2_5_Regionalna_strat_vych_vzdel_v_SS_BBSK.pdf.

⁴⁰ Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj/ Svetová banka. 2020. *Slovakia Catching-Up Regions – Stredné odborné školstvo – Súhrnná správa. Riešenie nesúladu medzi úrovňou odborných zručností a požiadavkami trhu práce: Správa o strednom odbornom školstve v Banskobystrickom samosprávnom kraji v Slovenskej republike.* [online]. 73 s. Dostupné na internete: https://www.bbsk.sk/Portals/0/catchingup/2021/STREDNE%20ODBORNE%20SKOLSTVO_%20Suhrnna%20sprava_SK.pdf.

⁴¹ Duálne vzdelávanie. 2022. Zoznam škôl. [online]. Dostupné na internete: <http://dualnysystem.sk/skola/zoznam-skol-skola/>.

⁴² NÚCEM. 2022. Informácie o meraniach. [online]. Dostupné na internete: <https://www.nucem.sk/sk/merania>.

⁴³ Inštitút vzdelávacej politiky. 2019. *Držím ti miesto. Analýza kapacít materských škôl pre 5-ročné deti.* 2019. [online]. Dostupné na internete: <https://www.minedu.sk/data/att/15248.pdf>.

žiadostí o umiestnenie, ktorým nebolo vyhovie pre nedostatok miesta v okrese Zvolen v školskom roku 2020/2021 oproti predchádzajúcemu školskému roku zvýšil o 81.

Tabuľka 73 Počet škôl a školských zariadení so sídlom v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Materské školy	Základné školy	Základné umelecké školy	Centrá voľného času	Stredné školy	Vysoké školy
Obec Budča	1	1	1	1	0	0
Obec Kováčová	1	1	0	0	0	0
Obec Lieskovec	1	1	0	0	0	0
Mesto Sliač	4	1	1	0	0	0
Mesto Zvolen	18	11	6	5	11	1
UMR Zvolen	25	15	8	6	11	1

Zdroj dát: Spoločný školský úrad

Údaje: k 15.9.2020, počet škôl a školských zariadení

Tabuľka 74 Materské školy v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Názov a adresa	Zriaďovateľ
Obec Budča	MŠ Budča, Lhenická 34	Obec Budča
Obec Kováčová	MŠ pri ZŠ Kováčová, Trávniky 309/7	Obec Kováčová
	ZŠ pri zdravotníckom zariadení Kováčová, Sládkovičova 311*	Okresný úrad Banská Bystrica
Obec Lieskovec	MŠ Lieskovec, Nová 2912/2	Obec Lieskovec
Mesto Sliač	MŠ Sliač, J. Cikker 651/2	Mesto Sliač
	MŠ Sliač, SNP 27	Mesto Sliač
	EP - MŠ Sliač, Rybárska 30	Mesto Sliač
	Súkromná MŠ Sliač, ČSA 67/21	Súkromný zriaďovateľ
Mesto Zvolen	MŠ Tehelná 2549/5	Mesto Zvolen
	MŠ marš. Malinovského 1985/41	Mesto Zvolen
	MŠ Bystrický rad 2485/41	Mesto Zvolen
	MŠ J. Bánika 1733/41	Mesto Zvolen
	MŠ 1. Mája 161/1	Mesto Zvolen
	MŠ Hrnčiarska 2063/2	Mesto Zvolen
	MŠ Prachatická 2421/45	Mesto Zvolen
	MŠ Centrum 2496/29	Mesto Zvolen
	MŠ Ľ. Fullu 1689/43	Mesto Zvolen
	MŠ Imatra 2548/8	Mesto Zvolen
	MŠ E. P. Voljanského 491/3	Mesto Zvolen
	Súkromná MŠ Domček, M. M. Hodžu 5	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná MŠ, Š. Moyzesa 38	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná MŠ, J. Kráľa 22	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná MŠ Montessori, Prachatická 9320/1A	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná MŠ, Okružná 2471/131	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná MŠ Koník, J. Kalinčiaka 1882/38 – pozastavená činnosť	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná ZŠ pre žiakov s autizmom - Zvolen, J. Švermu 1736/14*	Súkromný zriaďovateľ
	Špeciálna ZŠ - Zvolen, Sokolská 2291/111*	Okresný úrad Banská Bystrica
	MŠ pri zdravotníckom zariadení, Kuzmányho nábrežie 28	Okresný úrad Banská Bystrica

Zdroj dát: Spoločný školský úrad, Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky – mapa regionálneho školstva,

<http://mapaskol.iedu.sk/>

Údaje: k 31.12.2020

Poznámka: *Zariadenie z dôvodu pôsobnosti materskej školy v zariadení ZŠ.

Tabuľka 75 Základné školy v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Názov a adresa	Zriaďovateľ
Obec Budča	ZŠ A. O. Budča, Školská 341/28	Obec Budča
Obec Kováčová	ZŠ pri zdravotníckom zariadení - Kováčová, Sládkovičova 311	Okresný úrad Banská Bystrica
	ZŠ s MŠ Kováčová, Trávniky 13	Obec Kováčová
Obec Lieskovec	ZŠ Lieskovec, Stredisková 2735/5	Obec Lieskovec
Mesto Sliač	ZŠ A. S. Sliač, Pionierska 348/9	Mesto Sliač
Mesto Zvolen	ZŠ, P. Jilemnického 1813/1	Mesto Zvolen
	ZŠ, P. Jilemnického 1035/2	Mesto Zvolen
	ZŠ, Hrnčiarska 2119/1	Mesto Zvolen

	ZŠ, M. Rázusa 1672/3	Mesto Zvolen
	ZŠ, J. Alexyho 1941/1	Mesto Zvolen
	ZŠ, Nám. mládeže 587/17	Mesto Zvolen
	ZŠ sv. D. Savia, M. M. Hodžu 1732/9	Cirkev
	Špeciálna ZŠ, Sokolská 2291/111	Okresný úrad Banská Bystrica
	Súkromná ZŠ pre žiakov s autizmom, J. Švermu 1736/14	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná základná škola, Hlbiny 2	Súkromný zriaďovateľ
	ZŠ pri zdravotníckom zariadení, Kuzmányho nábrežie 28	Okresný úrad Banská Bystrica

Zdroj dát: Spoločný školský úrad, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky – sieť škôl a školských zariadení,

www.minedu.sk

Údaje: k 15.10.2020

Tabuľka 76 Základné umelecké školy v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Názov a adresa	Zriaďovateľ
Obec Budča	Súkromná ZUŠ, Lhenická 33	Súkromný zriaďovateľ
Obec Kováčová	-	-
Obec Lieskovec	-	-
Mesto Sliač	ZUŠ, SNP 308/35	Mesto Sliač
Mesto Zvolen	ZUŠ, Nádvořná 3366/10	Mesto Zvolen
	Súkromná ZUŠ, Hlbiny 2 (elokované pracoviská M. M. Hodžu 9, Námestie mládeže 587/17, Okružná 2471/131, T. G. Masaryka 24)	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná ZUŠ, Š. Moyzesa 5	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná ZUŠ, Kalinčiakova 87 (aktuálna adresa J. Jesenského 624/42)	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná ZUŠ Quo Vadis, I. Krasku 7 (elokované pracovisko Prachatická 2421/45)	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná ZUŠ Lavuta, Magurská 14, Banská Bystrica (elokované pracovisko Unionka 8791/48, Zvolen)	Súkromný zriaďovateľ

Zdroj dát: Spoločný školský úrad, Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky – sieť škôl a školských zariadení,

www.minedu.sk

Údaje: k 15.10.2020

Poznámka: (-) jav sa nevyskytoval.

Tabuľka 77 Centrá voľného času v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Názov a adresa	Zriaďovateľ
Obec Budča	Súkromné CVČ, Lhenická 33	Súkromný zriaďovateľ
Obec Kováčová	-	-
Obec Lieskovec	-	-
Mesto Sliač	-	-
Mesto Zvolen	CVČ Domino, Bela IV. 1567/6	Mesto Zvolen
	Súkromné CVČ, Hlbiny 2 (elokované pracoviská EP Hrnčiarska 2119/17, M. M. Hodžu 9, Námestie mládeže 587/17, Okružná 2471/131, T. G. Masaryka 24)	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromné CVČ, Okružná 2471/131	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromné CVČ Quo Vadis, I. Krasku 7	Súkromný zriaďovateľ
	CVČ ako súčasť ZŠ sv. D. Savia, M. M. Hodžu 1732/9	Cirkev

Zdroj dát: Spoločný školský úrad, Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky – sieť škôl a školských zariadení,

www.minedu.sk

Údaje: k 15.10.2020,

Poznámka: (-) jav sa nevyskytoval.

Tabuľka 78 Stredné školy na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Názov a adresa	Zriaďovateľ
Obec Budča	-	-
Obec Kováčová	-	-
Obec Lieskovec	-	-
Mesto Sliač	-	-
Mesto Zvolen	Gymnázium Ľ. Štúra, Hronská 1467/3	BBSK
	Stredná priemyselná škola dopravná, Sokolská 911/94	BBSK
	Stredná zdravotnícka škola, J. Kozáčka 4	BBSK
	Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Jablonoňová 1351	BBSK
	Stredná odborná škola drevárska, Lučenecká cesta 2193/17	BBSK
	Stredná odborná škola technická, J. Švermu 1	BBSK

	Súkromná stredná odborná škola podnikania, Námestie mládeže 587/17	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná stredná športová škola, Kalinčiakova 87 (aktuálna adresa J. Jesenského 624/42)	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromné konzervatórium, Kalinčiakova 87 (aktuálna adresa J. Jesenského 624/42, elokované pracovisko Hviezdoslavova 5)	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná stredná umelecká škola, Môťovská cesta 8164	Súkromný zriaďovateľ
	Súkromná stredná umelecká škola scénického výtvarníctva, Kalinčiakova 87 (aktuálna adresa J. Jesenského 624/42)	Súkromný zriaďovateľ

Zdroj dát: Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky – mapa regionálneho školstva, <http://mapaskol.iedu.sk/>

Údaje: k 31.12.2020

Poznámka: (-) jav sa nevyskytoval.

Tabuľka 79 Kapacita škôl a školských zariadení na území UMR Zvolen v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Počet detí materských škôl	Počet žiakov základných škôl	Počet žiakov základných umeleckých škôl	Počet žiakov centier voľného času	Počet študentov stredných škôl	Počet študentov vysokých škôl
Obec Budča	60	169	465	76	0	0
Obec Kováčová	42	49	0	0	0	0
Obec Lieskovec	59	53	0	0	0	0
Mesto Sliač	162	428	376	0	0	0
Mesto Zvolen	1343	3496	1 893	2 875	2 913	2 171
UMR Zvolen	1 666	4 195	2 734	2 951	2 913	2 171

Zdroj dát: Centrum vedecko-technických informácií, <https://www.cvtisr.sk/> Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube,

Údaje: počet detí MŠ, žiakov ZŠ, ZUŠ a CVČ, študentov SŠ k 15.9.2020 a počet študentov VŠ k 31.10.2020

Poznámka: Počet detí materských škôl - je to počet detí zapísaných do evidencie materských škôl (štátnych, cirkevných a súkromných). Počet žiakov základných škôl - je to celkový počet žiakov zapísaných na vyučovanie v základných školách 1. stupňa (štátnych, cirkevných a súkromných) to znamená školy (1.-4. ročník) a aj počet žiakov zapísaných na vyučovanie v základných školách (štátnych, cirkevných a súkromných) školy (1.-9. ročník). Počet študentov stredných škôl - je to celkový počet žiakov zapísaných na denné štúdium na stredných odborných školách, konzervatóriách a gymnáziách (štátnych, cirkevných a súkromných), vrátane študujúcich popri zamestnaní.

Tabuľka 80 Počet študentov Technickej univerzity vo Zvolene v akademickom roku 2020/2021

VŠ a fakulty/Ukazovateľ	Študenti celkom	Slovenskí študenti		Zahraniční študenti	
		Denná forma	Externá forma	Denná forma	Externá forma
Lesnícka fakulta	635	487	143	1	4
Drevárska fakulta	985	714	183	14	74
Fakulta ekológie a environmentalistiky	270	209	56	5	0
Fakulta techniky	156	95	60	1	0
Univerzitné študijné programy	125	78	36	10	1
Technická univerzita vo Zvolene - spolu	2 171	1 583	478	31	79

Zdroj dát: Centrum vedecko-technických informácií SR, <https://www.cvtisr.sk/>

Údaje: k 31.10.2020, počet študentov

Poznámka: Univerzitné študijné programy sú odbory garantované a zabezpečované odbornými pracoviskami viacerých fakúlt univerzity. Študenti celkom sú všetci študenti študujúci dennou alebo externou formou na I., II. stupni štúdia alebo na doktorandskom štúdiu.

Tabuľka 81 Počet detí v materských školách v obciach na území UMR Zvolen za roky 2014 – 2020

Územie/Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	61	64	63	55	59	62	60
Obec Kováčová	35	42	41	40	40	39	42
Obec Lieskovec	49	43	44	44	45	48	59
Mesto Sliač	144	147	146	153	151	165	162
Mesto Zvolen	1 384	1 376	1 325	1 334	1 347	1 366	1 343
UMR Zvolen	1 673	1 672	1 619	1 626	1 642	1 680	1 666

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube,

Údaje: k 15.09. v danom roku, počet detí

Tabuľka 82 Počet žiakov v základných školách v obciach na území UMR Zvolen za roky 2014 – 2020

Územie/Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	165	151	161	166	169	162	169

Obec Kováčová	32	32	33	45	45	47	49
Obec Lieskovec	55	56	56	50	50	56	53
Mesto Sliach	410	395	402	403	406	409	428
Mesto Zvolen	3 415	3 453	3 437	3 435	3 464	3 478	3 496
UMR Zvolen	4 077	4 087	4 089	4 099	4 134	4 152	4 195

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube,

Údaje: k 15.9. v danom roku, počet žiakov

Tabuľka 83 Počet študentov stredných škôl v obciach na území UMR Zvolen za roky 2014 – 2020

Územie/Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	0	0	0	0	0	0	0
Obec Kováčová	0	0	0	0	0	0	0
Obec Lieskovec	0	0	0	0	0	0	0
Mesto Sliach	0	0	0	0	0	0	0
Mesto Zvolen	3 228	3 149	3 127	3 123	3 021	2 904	2 913
UMR Zvolen	3 228	3 149	3 127	3 123	3 021	2 904	2 913

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube,

Údaje: k 15.9. v danom roku, počet študentov

Poznámka: Počet študentov stredných škôl - je to celkový počet žiakov zapísaných na denné štúdium na stredných odborných školách, konzervatóriách a gymnáziách (štátnych, cirkevných a súkromných), vrátane študujúcich popri zamestnaní.

Tabuľka 84 Počet študentov Technickej univerzity vo Zvolene za roky 2014 – 2020

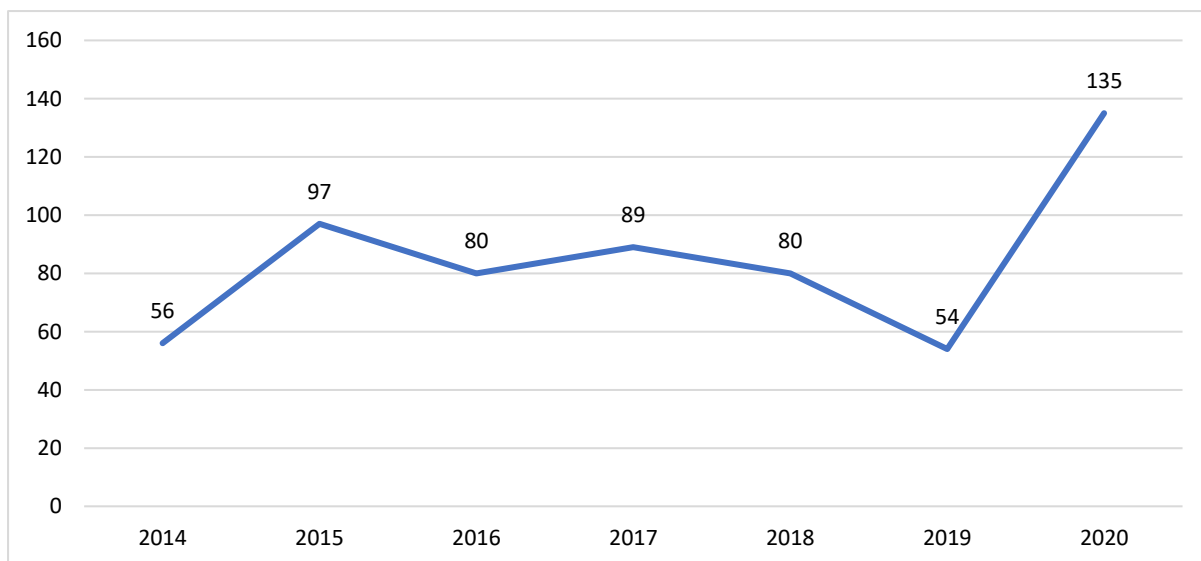
Ukazovateľ/Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
I. II. stupeň štúdia	denná forma	2 890	2 550	2 284	2 025	1 821	1 537
	externá forma	848	809	631	539	585	530
Doktorandské štúdium	denná forma	88	85	88	84	83	77
	externá forma	36	37	25	24	17	27
Spolu	denná forma	2 978	2 635	2 372	2 109	1 904	1 614
	externá forma	884	846	656	563	602	557

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Centrum vedecko-technických informácií SR, <https://www.cvtisr.sk/>

Údaje: k 31.10. v danom roku, počet študentov

Graf 9 Vývoj počtu nevybavených žiadostí o umiestnenie v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Zdroj: Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2020

Kultúra, šport a cestovný ruch

Územie poskytuje rôznorodé možnosti relaxácie, kultúrnych, športových a spoločenských aktivít. Široké spektrum inštitúcií, združení a iniciatív organizuje množstvo zaujímavých podujatí, tiež komunitné a dobrovoľnícke projekty.

V roku 2020 bola na území UMR Zvolen k dispozícii nasledujúca kultúrna infraštruktúra: 1 galéria (Slovenská národná galéria, Zámok Zvolen), 1 divadlo (Divadlo Jozefa Gregora Tajovského, Zvolen), 1 múzeum (Lesnícke a drevárske múzeum, Zvolen), 1 osvetové stredisko (Podpolianske osvetové stredisko), 5 knižníc, 7 kultúrnych domov, 1 kino, 1 výstavná sieň a 1 polyfunkčné kultúrne zariadenie.

Ponuku športovej infraštruktúry tvorili: všesportový štadión, zimný štadión, športové areály, kúpaliská, multifunkčné areály, mobilná ľadová plocha, tenisové centrum.

Každoročne sa koná množstvo kultúrnych podujatí regionálneho, ale aj medzinárodného významu, medzi najväčšie podujatia patria: Zámocké hry zvolenské, Štúrovo pero, Etudy z dreva, Lesnícke dni, Výstup na Pustý hrad. Aj ponuka športových podujatí je pestrá, väčšinou majú regionálny charakter.

V okrese Zvolen sa nachádza 165 nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok z nich 68,27 % má dobrý alebo vyhovujúci stavebno-technický stav, 20 % je v nevyhovujúcom stave a skoro 2 % v dezolátnom technickom stave. Najviac nehnuteľných kultúrnych pamiatok sa nachádza v meste Zvolen.

Územie UMR Zvolen ma priaznivé podmienky na rozvoj cestovného ruchu, a to na mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch, šport a turistiku, zdravotný a vidiecky cestovný ruch. Poskytuje možnosti letnej i zimnej rekreácie, kúpeľných pobytov, poznávacích pobytov, pešej turistiky, cykloturistiky, zimných športov, vodáctva, rybárstva, poľovníctva, golfu. Bližšie informácie sa k tejto téme nachádzajú v podkapitole Štruktúra hospodárstva v časti Terciárny sektor.

Tabuľka 85 Kultúrne zariadenia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie	Typ zariadenia	Názov zariadenia	Zriaďovateľ
Obec Budča	Knižnica	Obecná knižnica	Obec Budča
Obec Kováčová	Knižnica	Obecná knižnica v Kováčovej	Obec Kováčová
	Dom kultúry	Miestne kultúrne stredisko	Obec Kováčová
Obec Lieskovec	Dom kultúry	Kultúrny dom	Obec Lieskovec
Mesto Sliach	Knižnica	Mestská knižnica	Mesto Sliach
	Dom kultúry	Dom kultúry Hron	Mesto Sliach
	Výstavná sieň	Vlastivedná sieň Štefana Hudáka	Mesto Sliach
Mesto Zvolen	Knižnica	Krajská knižnica Ľudovíta Štúra	BBSK
		Slovenská lesnícka a drevárska knižnica	Technická univerzita vo Zvolene
	Múzeum	Lesnícke a drevárske múzeum	Lesy, š.p.
	Galéria	Slovenská národná galéria, Zámok Zvolen	SNG
	Divadlo	Divadlo Jozefa Gregora Tajovského	BBSK
	Kino	Kino Star	Kino Invest, s.r.o.
	Osvetové stredisko	Podpolianske osvetové stredisko	BBSK
	Dom kultúry	Dom kultúry Podborová	Mesto Zvolen
		Dom kultúry Lukové	Mesto Zvolen
		Dom kultúry Zolná	Mesto Zvolen
		Dom kultúry ŽSR	ŽSR
	Polyfunkčné kultúrne zariadenie	Stará radnica (výstavné priestory, divadelná sála)	Mesto Zvolen

Zdroj dát: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Budča na obdobie 2015 – 2025, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovec na roky 2015 – 2023, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kováčová na obdobie 2015 – 2024, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Sliač na obdobie 2016 – 2021, vlastné zisťovanie

Údaje: k 2021

Poznámka: Významné zariadenia v oblasti kultúry (knihnice, múzeá, galérie, divadlá, hudobné telesá, kiná, polyfunkčné kultúrne zariadenia, hvezdárne, planetárium, osvetové strediská,...).

Tabuľka 86 Športové zariadenia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie	Názov zariadenia	Zriaďovateľ
Obec Budča	Športový areál	Obec Budča
Obec Kováčová	Kúpele Kováčová	Kúpele Kováčová, s.r.o.
	Areál športu a oddychu	Obec Kováčová
	HOLIDAYPARK Kováčová	AQUAPARK KOVÁČOVÁ, s.r.o.
Obec Lieskovec	Športový areál Hájik Lieskovec	Obec Lieskovec
Mesto Sliač	Kúpele Sliač	Kúpele Sliač, a.s.
	Športová hala pri ZŠ Sliač	Mesto Sliač
	Telocvičňa ZŠ Sliač	Mesto Sliač
	Futbalové ihrisko ŠK Slovan	
	Multifunkčné ihrisko	Mesto Sliač
	Detské ihrisko/ športový areál Pod Kozákom	Mesto Sliač
Mesto Zvolen	Mestské kúpele Zvolen	Mesto Zvolen
	Športový areál Orlík	Športový areál Orlík
	Hotel Tenis	TENIS CENTRUM, s.r.o.
	Zimný štadión	Mesto Zvolen
	ICE ARENA	ICE ARENA ZVOLEN, s.r.o.
	RATES ARENA	DRIVE, s.r.o.
	Športový areál na Neresnici	
	Mobilná ľadová plocha	Mesto Zvolen
	Športcentrum Ekoma	Športcentrum EKOMA s.r.o.
	Vodné dielo Môťová	

Zdroj dát: vlastné zisťovanie

Údaje: k 2021

Poznámka: Významné zariadenia v oblasti športu (športovo-rekreačné areály) na území UMR Zvolen.

Tabuľka 87 Kultúrne podujatia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie	Názov podujatia	Zameranie	Hlavný organizátor
Obec Budča	Evička nám ochorela	Podujatie, počas ktorého sa deti hrajú na lekárov a zdravotné sestričky a ošetrojú zranených kamarátov.	MŠ s podporou EÚ
	Fašiangový sprievod so zabíjačkou	Kultúrne podujatie pre deti a dospelých.	Obec Budča
	Jánska vatra	Tradičné podujatie.	Obec Budča
	Májová veselica	Zábavno-kultúrne podujatie.	Obec Budča
	Medzinárodný deň detí	Kultúrne podujatie pri príležitosti Medzinárodného dňa detí.	Obec Budča
	Október, mesiac úcty k starším	Kultúrny program pre dôchodcov.	Združenie pre občianske záležitosti pri Obecnom úrade v Budči
	Vatra k výročiu SNP	Podujatie pri príležitosti výročia SNP.	
	Vianočné trhy	Podujatie s bohatým kultúrnym programom a predajom výrobkov s vianočnou tematikou.	Obec Budča
Obec Kováčová	Cesta rozprávkovým lesom	Podujatie pre deti.	OZ Gorazdík
	Deň koňa	Podujatie zamerané na furmanský šport so sprievodným programom.	Asociácia furmanov Slovenska
	Dni obce Kováčová	Dni obce Kováčová s kultúrnym programom.	Obec Kováčová
Obec Lieskovec	Letné kino	Premietanie filmu pod holým nebom.	Obec Lieskovec
	Lieskovská Mikulášska zabíjačka	Súťaží sa vo varení kapustnice, výrobe klobás a vianočných koláčoch.	Obec Lieskovec

	Majáles	Hudobno-tanečná zábava.	Obec Lieskovec
	Oslavy SNP	Kultúrne podujatie pri príležitosti výročia SNP.	
	Ples starostu obce	Hudobno-tanečná zábava.	Obec Lieskovec
	Štefanská zábava	Hudobno-tanečná zábava.	Lieskovský tenisový klub
	Tradície Veľkej noci	Kultúrne podujatie s ukážkami tradičných techník zdobenia vajčiek a pletenia korbáčikov.	Obec Lieskovec a Podpolianske osvetové stredisko Zvolen
	Živý Betlehem	Prezentovanie príbehu narodenia Ježiša Krista.	Obec Lieskovec
Mesto Sliač	Cesta rozprávkovým lesom	Podujatie pre deti v predškolskom veku.	
	Deň zdravia	Prezentácia zdravého životného štýlu.	
	Detský silvestrovský ohňostroj	Silvestrovský ohňostroj s bohatým programom.	Mestské kultúrne stredisko
	Dni kvetov, výstava kaktusov	Výstava kvetov, kaktusov, sukulntov a skalničiek.	
	Dni mesta Sliač	Dni mesta Sliač s bohatým kultúrnym programom.	
	Ekumenická pamiatka zosnulých	Spomienková slávnosť pri príležitosti Sviatku všetkých svätých a Pamiatky zosnulých.	
	Farmárske trhy	Podujatie venované propagácii a predaju výrobkov z regiónu.	
	Karneval Masiek	Karnevalová zábava pre deti do 10 rokov.	Mestské kultúrne stredisko
	Lampiónový sprievod	Lampiónový sprievod mestom	Mestské kultúrne stredisko Sliač.
	Maškarný bál	Hudobno-zábavné podujatie.	Mesto Sliač
	Mestský ples	Plesová zábava.	Mesto Sliač
	Mikuláš v meste	Podujatie venované deťom spojené s rozsvietením stromčeka.	Mesto Sliač
	Oslavy mesta – Sliač sa baví – jánska varta	Oslavy mesta Sliač s jánskou vatrou.	
	Oslavy oslobodenia mesta Sliač	Kultúrne podujatie pri príležitosti oslobodenia mesta Sliač.	
	Oslavy SNP	Oslavy výročia SNP.	
	Oslavy ukončenia II. sv. vojny	Podujatie na počesť ukončenia II. sv. vojny .	
	Pietny akt kladenia vencov – Ukončenie 1. sv. vojny	Pietny akt kladenia vencov na pripomienku ukončenia 1 sv. vojny.	
	Sliačska kvapka krvi	Obyvatelia môžu darovať krv v priestoroch MsKS Sliač.	Mestské kultúrne stredisko a Národná transfúzna služba BB
	Sliačske fašiangy	Fašiangová zábava.	Mesto Sliač
	Sliačske jesenné chuťovky s folklórom	Folklórne podujatie s bohatým programom.	
	Sliačske kúpeľné kultúrne leto	Séria kultúrnych podujatí v meste Sliač od júna do septembra.	
	Sliačske vianočné hody	Vianočné podujatie s bohatým programom.	Mesto Sliač
	Spoločné zapálenie prvej adventnej sviece	Podujatie venované zapáleniu prvej adventnej sviece.	
	Stavanie mája	Kultúrne podujatie.	
	Súťaž vo varení guláša	Súťaž vo varení gulášu o varešku primátorky.	
	Šarkaniáda	Zábavno – súťažné popoludnie plné lietajúcich šarkanov.	
	Trojkráľový koncert	Hudobné podujatie.	Mestské kultúrne stredisko a Cirkevný zbor ECAV Hronsek
	Týždeň slovenských knižníc		
	Vianočné námestie	Viacdnňové podujatie venované vianočným hodom, hudbe a tradíciám.	Mesto Sliač
Mesto Zvolen	Akademický Zvolen	Medzinárodný festival vysokoškolských folklórnych súborov.	Technická univerzita vo Zvolene

AMFO 2019	Krajská súťaž a výstava amatérskej fotografie.	
Ateliér pod nosom	Plenér zvolenských výtvarníkov vo sprievodnom programom.	Mesto Zvolen
Country záhrada	Festival country hudby.	Mesto Zvolen
Culturebox	Minifestival netradičných hudobných žánrov.	
Deň Borovej hory	Podujatie s kultúrnym programom, hudobnými a divadelnými predstaveniami.	Mesto Zvolen, OZ priatelia Borovej hory
Deň otvorených dverí DJGT	Deň otvorených dverí v divadle.	DJGT
Deň sídliska Západ	Celodenný program pre všetkých na sídlisku Západ. Súčasťou je Beh sídliska Západ.	Mesto Zvolen, OKO – komunitné centrum
Dni mesta Zvolen	Dni mesta Zvolen s bohatým kultúrnym programom.	Mesto Zvolen
Dni ruží	Prehliadka zbierok arboréta s dôrazom na zbierku ruží.	Arborétum Borová hora
Etudy z dreva	Celoslovenská súťaž a výstava v tvorbe a výrobe drevených úžitkových predmetov určená študentom SŠ a VŠ.	LDM
Festival na zámku	Hudobný festival.	
Jazzové námestie	minifestival jazzovej hudby v prostredí Parku Ľ. Štúra	Mesto Zvolen
Kinozáhrada	Séria filmových premietaní pod hviezdami.	Mesto Zvolen
Kráľovská svadba na Pustom hrade	Historická rekonštrukcia kráľovskej svadby z roku 1247 s výbornou účasťou divákov.	OOCR Stredné Slovensko, KOBR Banskobystrický kraj - Turizmus
Kurátorské výklady	Výklady o klenotoch zo zbierok SNG v podaní odborníkov – kurátorov jednotlivých kvalitných filmov pod holým nebom na zámokom nádvorí.	SNG – Zv. Zámok
Lesnícke dni	Propagácia významu a funkcie lesa.	Lesy, š.p.
Letné tvorenie na zámku	Výtvarný workshop pre deti v čarovnom prostredí zámku.	SNG – Zv. Zámok
MDD a chodník rozprávkovým lesom	Podujatie pri príležitosti MDD s bohatým programom.	Mesto Zvolen
Medzinárodný detský folklórny festival	Letný medzinárodný festival divadla a hudby, najstarší profesionálny plenérový divadelný festival na Slovensku.	DJGT
Mikuláš na námestí a beh mikulášov	Kultúrny program pre najmenších.	Mesto Zvolen
Národný výstup na Pustý hrad	Tradičné turistické a vlastivedné podujatie s pestrým kultúrnym programom.	Mesto Zvolen a Matica Slovenská
Noc múzeí a galérií	Unikátna príležitosť zažiť expozície a výstavy obohatené zaujímavým programom v nočných hodinách.	SNG – Zv. Zámok
Olympiáda vo varení bryndzových pirohov	Podujatie plné chutí, tradičných jedál, výrobkov a ľudovej hudby.	Mesto Zvolen
Podzámčie – jarmok a divadlo	Tradičný jarmok a exteriérový hudobno-divadelný minifestival.	Mesto Zvolen, Podpolianske osvetové stredisko Zvolen
Programy pre školy	Celoročné galerijné výchovno-vzdelávacie aktivity pre všetky skupiny od MŠ po Univerzitu tretieho veku.	SNG – Zv. Zámok
Sobotná bašta na zámku	Cyklus tvorivých sobotných dielní určených pre rodiny s deťmi.	SNG – Zv. Zámok
Šarkaniáda	Príjemné popoludnie pre rodiny s deťmi plné šarkanov a dobrej nálady.	Mesto Zvolen
Štúrovo pero	Celoslovenská novinárska súťaž študentov SŠ a VŠ.	KKLŠ

	Utáboríme sa na zámku	Letný denný tvorivý tábor s umeleckým zameraním pre detí	SNG – Zv. Zámok
	Veľkonočné trhy	Tradičné trhy so sprievodným programom.	Mesto Zvolen
	Vianočná dedina	Pravá predvianočná atmosféra s pestrým programom.	Mesto Zvolen
	Vianočné trhy s rytierskou zabíjačkou	Pravá predvianočná atmosféra s pestrým programom.	
	Víkend atraktívneho divadla	Medzinárodný divadelný festival.	
	Zámocké hry zvolenské	Medzinárodná nesúťažná prehliadka vysokoškolských folklórnych súborov.	DJGT
	Zámocká hudobná jar	Festival klasickej hudby.	Mesto Zvolen
	Zámok bez zámkov	Dni otvorených dverí na zámku so sprievodnými podujatiami.	SNG – Zv. Zámok
	Zelený objektív 2018	Výstava fotografií z celoslovenskej súťaže mladých fotografů na tému „les“.	Lesnícke a drevárske múzeum
	Zvolenské Korzo	Séria kultúrnych podujatí na námestí.	Mesto Zvolen
	Zvolenský výtvarný salón	Výstava členov Zvolenskej sedmičky a ich hostí.	Mesto Zvolen

Zdroj dát: vlastné zisťovanie

Údaje: k 2021

Poznámka: Významné kultúrne podujatia organizované na území UMR (v abecednom poradí).

Tabuľka 88 Športové podujatia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie	Názov podujatia	Zameranie	Hlavný organizátor
Obec Budča	Beh oslobodenia obce	Športové podujatie pre všetkých.	Obec Budča a Zvolenská bežecká liga
	Jarná cyklojazda	Cyklistické podujatie.	
	Jesenná cyklojazda	Cyklistické podujatie.	
	Súťaž v hasičskom športe	Podujatie zamerané na hasičský šport.	
	Tenisový turnaj	Tenisové podujatie.	
Obec Kováčová	Kováčovská desiatka	Podujatie zamerané na beh.	Obec Kováčová
	Hokejový turnaj	Turnaj v ľadovom hokeji.	Obec Kováčová
	Turnaj kúpeľných miest	Futbalový turnaj kúpeľných miest.	
Obec Lieskovec	Deň detí	Športové podujatie pri príležitosti MDD.	Obec Lieskovec
	Futbalový turnaj ulíc o pohár starostu obce	Turnaj v hraní futbalu.	Obec Lieskovec
	Šport & Music Fest	Všešportový hudobný festival.	
	Športový deň	Deň venovaný športu.	Obec Lieskovec a OZ Naša Lieska
	Vianočný stolnotenisový turnaj	Turnaj v stolnom tenise.	
Mesto Sliač	Deň športu	Športové podujatie.	
	Futbalový turnaj o pohár SNP	Turnaj v hraní futbalu.	FK Slovan kúpele Sliač
	Míľa pre mamu	Celoslovenská kampane Únie materských centier – podujatie je symbolom sviatku všetkých mám.	
Mesto Zvolen	Aqua beach open	Turnaj v plážovom volejbale.	Športový areál Orlík
	Beh okolo vodnej nádrže Môťová	Beh okolo priehrady.	Mesto Zvolen a Zvolenská bežecká liga
	Beh oslobodenia mesta Zvolen	Bežecké podujatie pri príležitosti oslobodenia mesta.	Mesto Zvolen a Zvolenská bežecká liga
	Bud' FIT! Nie len IT!	Beh na Bakovej jame.	Mesto Zvolen a Zvolenská bežecká liga
	Majstrovstvá Slovenska v orientačnom behu	Preteky v orientačnom behu.	
	Memoriál Pavla Zábojníka	Medzinárodný hokejový turnaj	
	Plavecká 12 hodinovka	Plavecký maratón.	Mesto Zvolen
	Preteky automobilov do vrchu	Automobilová súťaž amatérov.	
	Silvestrovský futbalový zápas	Futbalový zápas medzi AC Štácia a FC Mesto	
	Slovenský skateboardový pohár	Skateboardové podujatie.	
	Štefanský futbal	Futbalový zápas.	

	Výstup na vrch Zvolen	Tradičné turistické podujatie pri príležitosti oslobodenia mesta.	Klub turistov VPRED
	Zvolenská corrida	Medzinárodné bežecké preteky so sprievodným podujatím – rodinným behom „Minicorrída“	Mesto Zvolen a Zvolenská bežecká liga
	Zvolenská grgalica	Bežecké preteky.	Mesto Zvolen a Zvolenská bežecká liga
	Zvolenská športová jeseň	Séria športových podujatí pre deti a mládež.	Mesto Zvolen

Zdroj dát: vlastné zisťovanie

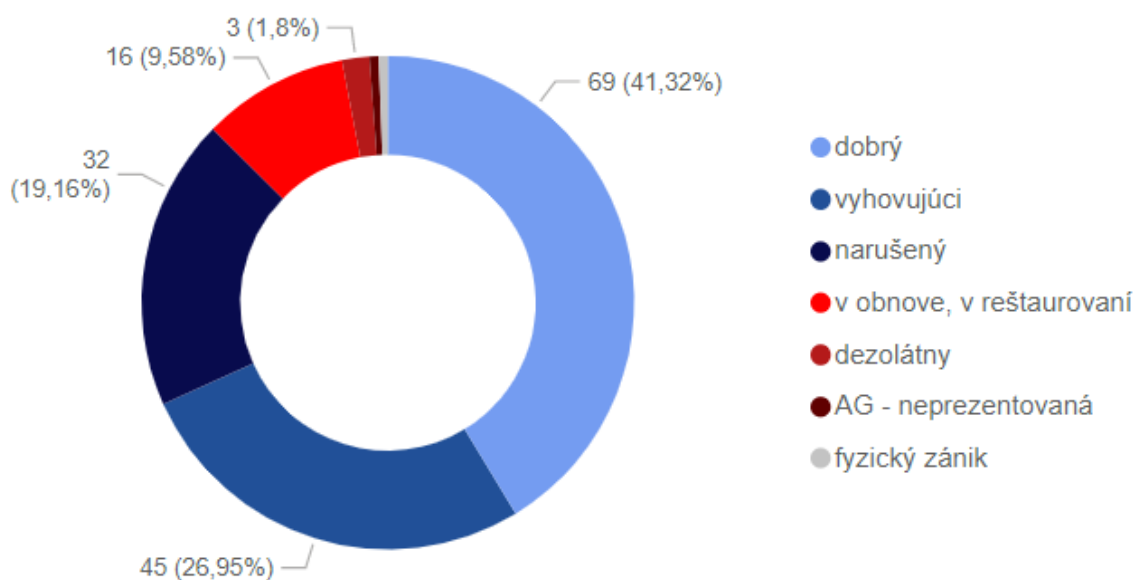
Údaje: k 2021

Poznámka: Významné športové podujatia organizované na území UMR (v abecednom poradí).

Graf 10 Nehnuteľné národné kultúrne pamiatky podľa stavebno-technického stavu v okrese Zvolen

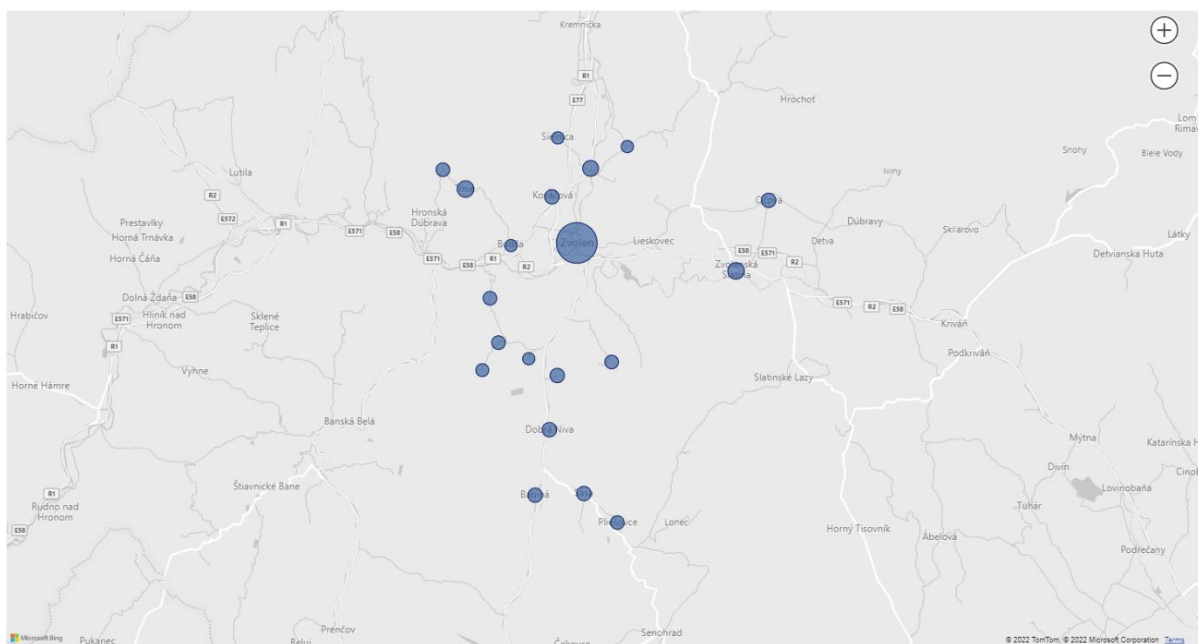
Zdroj: Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, 2022

Počet NNKP podľa STS

Mapa 4 Koncentrácia nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok v okrese Zvolen

Zdroj: Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, 2022

ÚZEMNO-TECHNICKÁ ANALÝZA ÚZEMIA UMR ZVOLEN

Poloha a rozloha

Územie udržateľného mestského rozvoja Zvolen tvorí mesto Zvolen, mesto Sliač a susediace obce Budča, Kováčová a Lieskovec. Nachádza sa v Banskobystrickom samosprávnom kraji v strede Slovenska, je súčasťou okresu Zvolen a strategicko-plánovacieho subregiónu STRED (okresy Zvolen, Detva, Krupina). Územie UMR Zvolen tvoria 2 mestá (Zvolen a Sliač), 3 obce (Budča, Kováčová a Lieskovec), v tom aj 6 mestských častí mesta Zvolen a 6 urbanistických častí mesta Sliač. Územie UMR Zvolen má rozlohu 17 552 ha (1 883 ha intravilán, 15 669 ha extravilán), rozlohou patrí UMR Zvolen k menším územiám UMR v SR.

Poloha územia UMR Zvolen v stredoeurópskom priestore nie je taká významná ako v prípade krajských miest Bratislava a Košice, ale funkcia medzinárodnej križovatky železničnej dopravy podporená dobudovaním cestnej infraštruktúry patria spolu s dosiahnutou úrovňou ekonomických ukazovateľov a nadpriemernou vzdelanostnou úrovňou obyvateľstva k výrazným rozvojovým faktorom územia mesta Zvolen a UMR Zvolen. **Poloha mesta Zvolen ako jadrového mesta** územia UMR Zvolen je ideálna pre rozvoj funkčnej väzby na mesto Banská Bystrica. Existujúca a plánovaná dopravná infraštruktúra umožní v budúcnosti územiu UMR Zvolen dosiahnuť nadregionálny význam. Územie UMR Zvolen má potenciál byť dôležitým dopravným uzlom, s prepojením na okolité okresy subregiónu STRED, strediskom verejných služieb pre spádovú oblasť, centrom inovácií a celoživotného vzdelávania, miestom medzinárodnej spolupráce v oblasti podnikania, vedy a výskumu.

Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001⁴⁴ (KURS, aktualizácia 2011 a návrh aktualizácie 2019) patrí **severná časť okresu Zvolen** k banskobystricko-zvolenskému ťažisku osídlenia najvyššej úrovne celoštátneho až medzinárodného významu. Jeho význam v rámci Slovenska umocňuje

⁴⁴ Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky. 2021. *Koncepcia územného rozvoja Slovenska - KURS2001*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/dokumenty/koncepcia-uzemneho-rozvoja-slovenska-kurs2001>.

centrálna poloha vo východno-západnom aj severo-južnom smere, existencia dôležitých dopravných koridorov a letiska medzinárodnej kategórie. Jadrovým priestorom je navrhované stredoslovenské regionálne centrum Banská Bystrica–Zvolen. Urbanistický priestor Zvolen–Banská Bystrica s takmer 150 000 obyvateľmi je treťou najväčšou koncentráciou obyvateľstva v SR. Mesto Zvolen ako sídelné centrum nadregionálneho významu je zároveň južným pólom stredoslovenského regionálneho centra s intenzívnymi aglomeračnými väzbami s mestom Sliač a obcami Kováčová a Lieskovec. Menej výrazná aglomeračná väzba je k obciam Sielnica a Veľká Lúka. Jadrom okresu je južná časť Zvolenskej kotliny, kde sú sústredené najvýznamnejšie obce s perspektívami ďalšieho rozvoja. Blízke kúpeľné mesto Sliač a obec Kováčová majú svojou dominantnou funkciou (liečebné kúpele) celoštátny až medzinárodný význam. Blízke obce Sielnica, Veľká Lúka a Lieskovec majú rozvinutú poľnohospodársku výrobu. Mestské časti Zolná, Lukové, Kráľová a Sekier majú okrem základnej poľnohospodárskej funkcie aj predpoklady na rozvoj vidieckej rekreácie. Rozvoj južnej časti Zvolenskej kotliny je podmienený priestorovo aj funkčne vyváženým rozvojom všetkých obcí nachádzajúcich sa v tomto priestore. Pre mesto Zvolen sa predpokladá výraznejší priestorový rozvoj mesta v severozápadnom smere približovaním k obytnému súboru Kováčová a v severnom smere s možnosťou postupného formovania vzájomných priestorových väzieb s mestom Sliač. Za optimálne rozvojové plochy mesta možno považovať teda územia na sever a západ od súčasného intravilánu mesta.

Tabuľka 89 Rozloha obcí na území UMR Zvolen v roku 2021

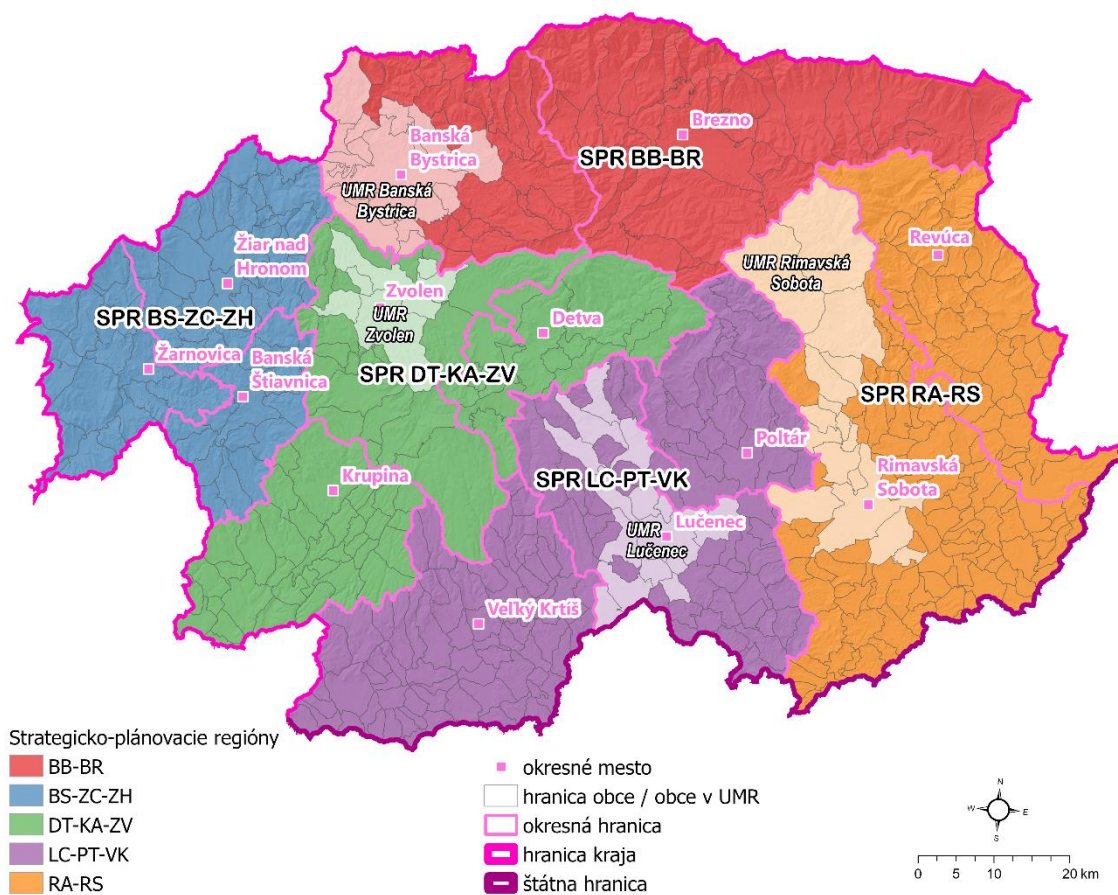
Územie / Ukazovateľ	Rozloha celkom (ha)	Intravilán (ha)	Extravilán (ha)
Obec Budča	1 591	61	1 530
Obec Kováčová	715	112	603
Obec Lieskovec	1 390	190	1 200
Mesto Sliač	3 983	231	3 752
Mesto Zvolen	9 873	1 289	8 584
UMR Zvolen	17 552	1 883	15 669

K Zdroj dát: vlastné zisťovanie

Údaje: k 2021

Mapa 5 SPR a UMR na území Banskobystrického kraja

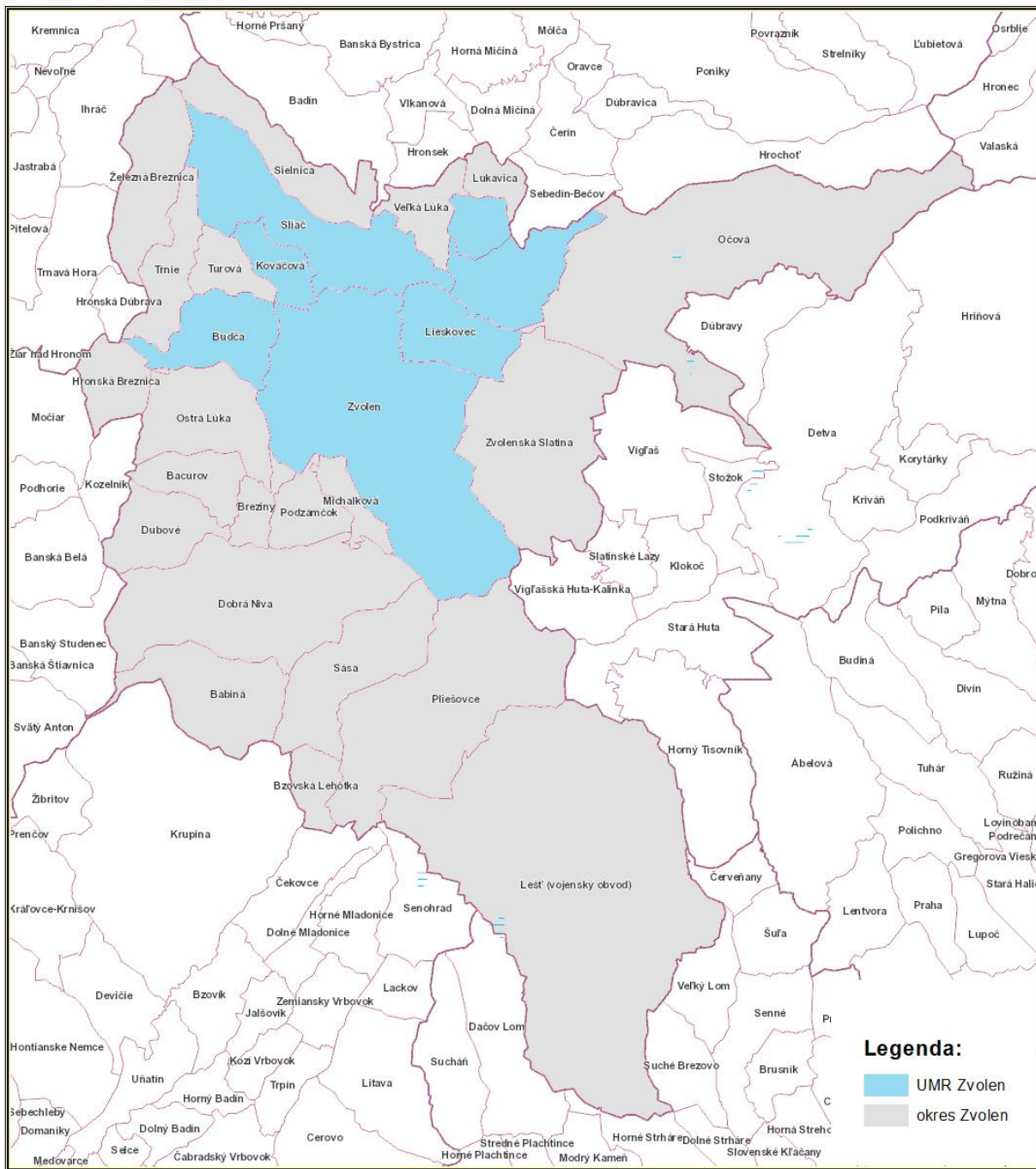
Zdroj: Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, 2022

Mapa 6 Územie UMR Zvolen

Zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

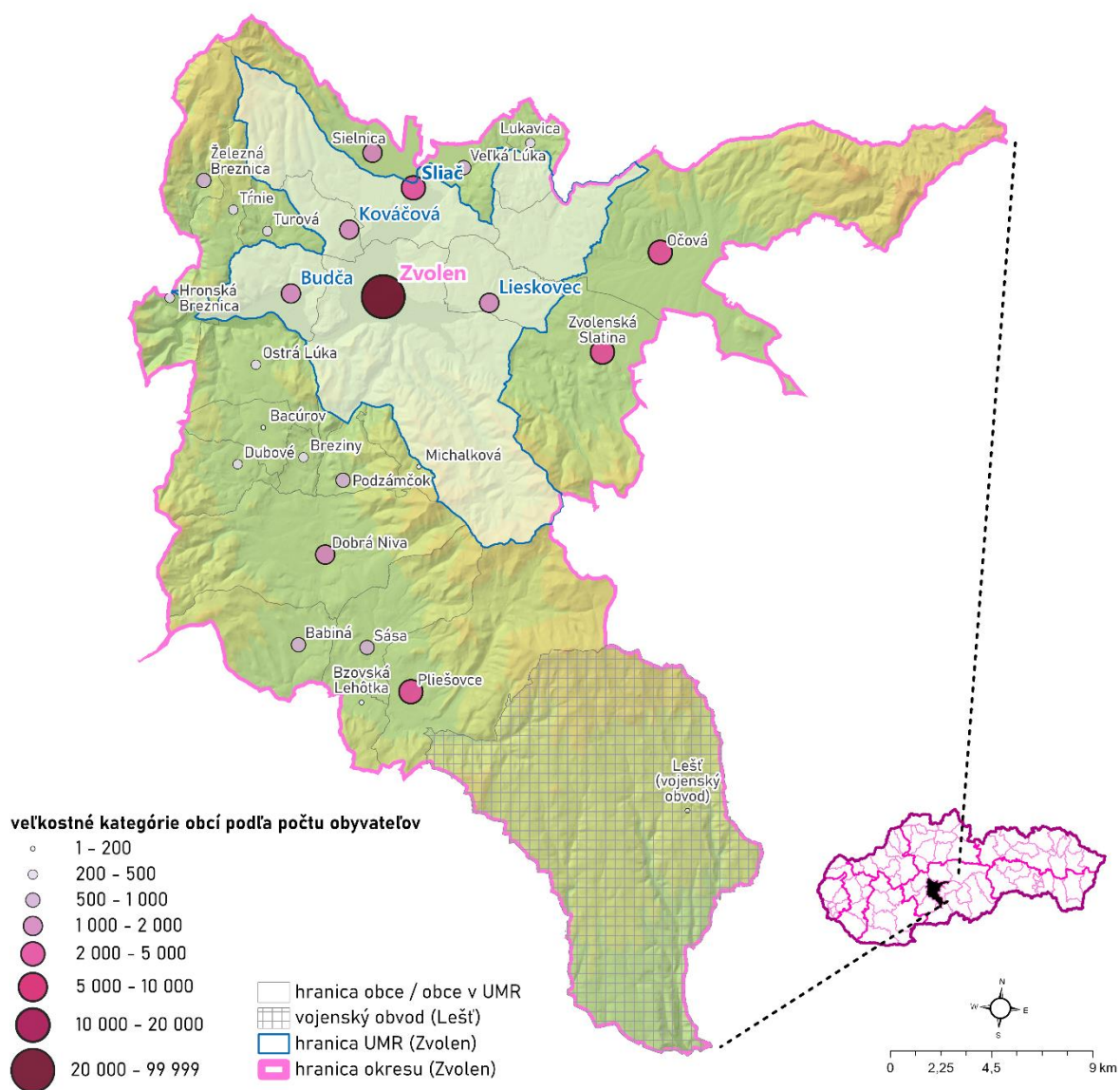
UMR Zvolen

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

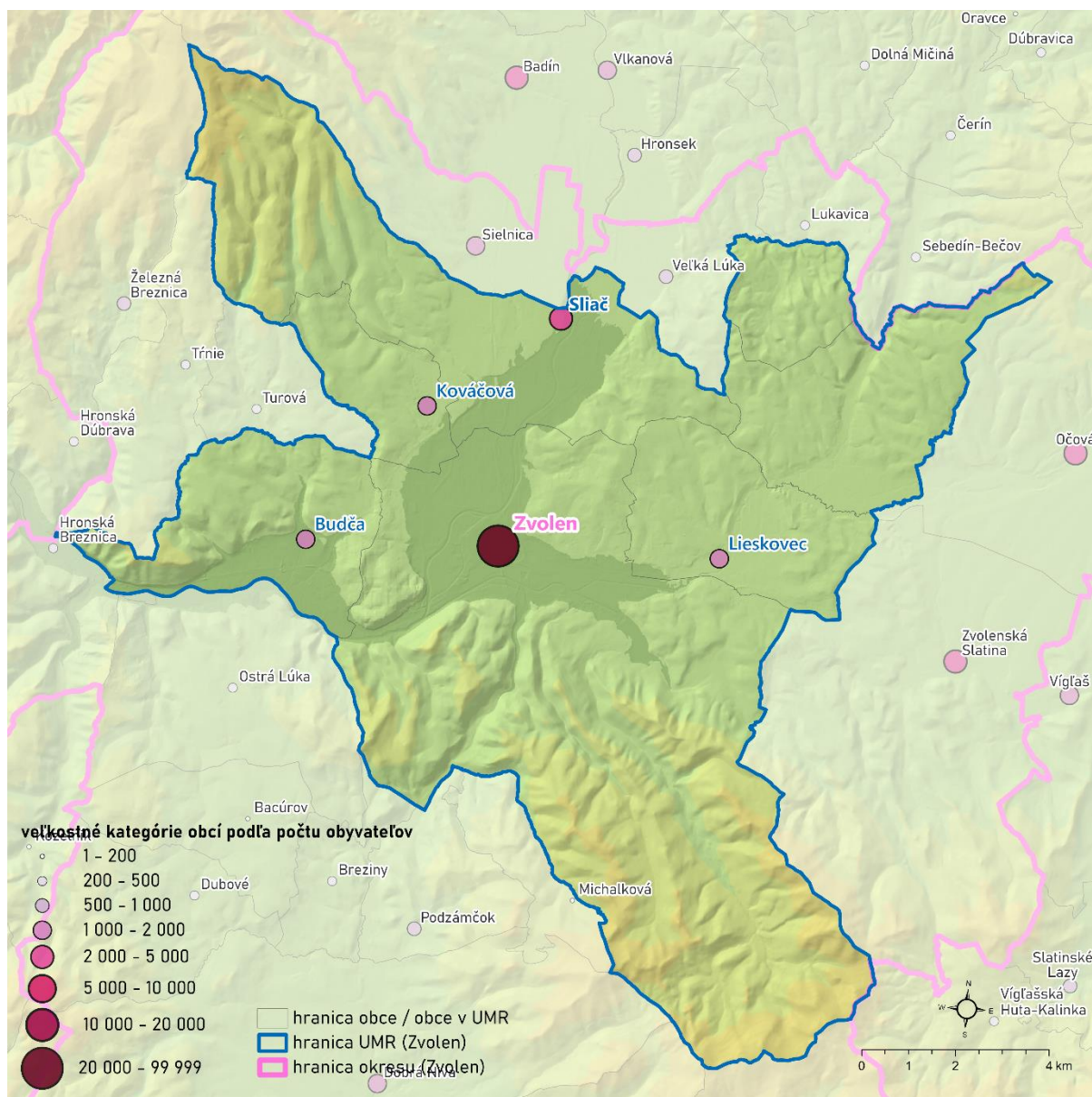
Mapa 7 Veľkostné kategórie obcí v okrese Zvolen

Zdroj: Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, 2022

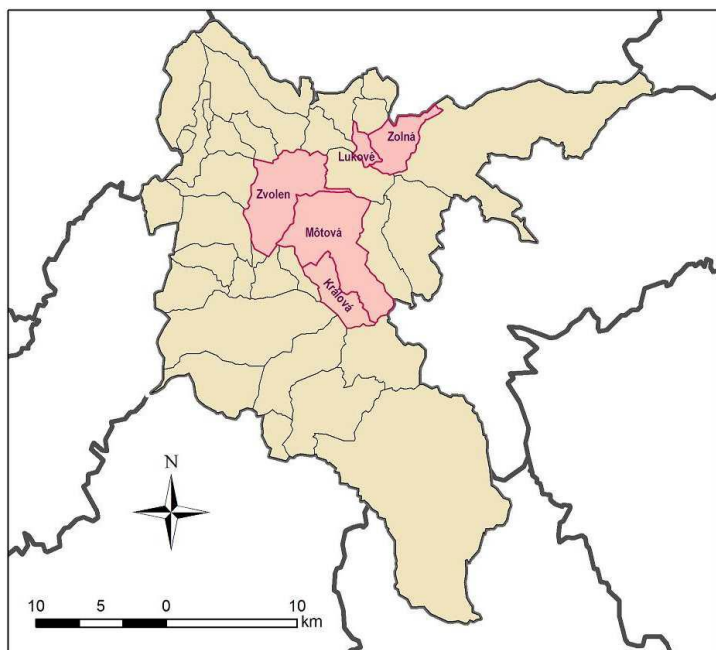
Mapa 8 Veľkostné kategórie obcí na území UMR Zvolen

Zdroj: Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, 2022

Mapa 9 Katastrálne územie jadrového mesta Zvolen

Zdroj: Digitálna mapa mesta Zvolen

Dopravná infraštruktúra

Dopravný systém

Dopravný systém na území UMR Zvolen je tvorený letiskom Sliač, cestnou sieťou, železničnou sieťou, sieťou cyklotrás a službami MHD, doplnený infraštruktúrou statickej dopravy. UMR Zvolen je vďaka výhodnej geografickej polohe významným dopravným uzlom – cestnej a železničnej dopravy, čo spolu s dosahovanou ekonomickou výkonnosťou tvorí významný ekonomický rozvojový potenciál územia.

Cestná doprava

Súčasná cestná infraštruktúra Slovenska je charakterizovaná hustou cestnou sieťou, nedobudovanými cestami vyšších tried a nevyhovujúcim stavom ostatných ciest. Cez územie UMR Zvolen prechádzajú dve trasy medzinárodných cestných ťahov „E“, kategorizované ako doplnkové cesty triedy „A“:

- E58 (Viedeň – Bratislava – Zvolen – Košice – Užhorod),
- E77 (Krakov – Trstená – Ružomberok – Zvolen – Budapešť).⁴⁵

Do priestoru Zvolena sa zbiehajú aj viaceré významné cestné ťahy:

- R1 (Trnava – Nitra – Žiar nad Hronom – Zvolen – Banská Bystrica),
- R2 (Trenčín – Žiar nad Hronom – Zvolen – Rožňava – Košice),
- R3 (Martin – Turčianske Teplice – Zvolen – Šahy).

Dopravný uzol Zvolen je jedným z ťažísk slovenskej cestnej siete. Z hľadiska hospodárskeho významu je najdôležitejší ťah R1-R2 v smere západ-východ, ktorý spája dve najväčšie slovenské mestá Bratislavu

⁴⁵ Slovenská správa ciest. Cestná databanka. 2021. [online]. Dostupné na internete: <https://www.cdb.sk/sk/cestna-siet-SR/Medzinarodne-tahy/Medzinarodna-cestna-siet-E.alej>.

a Košice a poskytuje spojenie aj pre ďalšie regióny Slovenska. Z pohľadu európskej cestnej siete je významná historická trasa Varšava – Krakov – Trstená – Ružomberok – Banská Bystrica – Zvolen – Šahy – Budapešť, ktorá spája európske metropoly a zodpovedá reálnemu medzinárodnému dopravnému toku v severojužnom smere. Podľa údajov Národnej diaľničnej spoločnosti⁴⁶ sa na území UMR Zvolen nerealizuje žiadna stavba diaľnice, rýchlostnej cesty a iných stavieb, v príprave je stavba úsekov:

- R2 Zvolen, Západ – Zvolen, Východ (10,77 km; proces EIA),
- R3 Zvolen – Šahy (70,00 km; proces EIA).

V roku 2021 tvorilo cestnú sieť v okrese Zvolen 221,44 km ciest, z toho diaľnice/rýchlostné cesty 24,02 km, cesty I. triedy 46,58 km, cesty II. triedy 23,37 km a cesty III. triedy 127,47 km. Na cestách sa nachádzalo 300 mostov, 996 priepustov, 66 podjazdov a 12 železničných priecestí. Hustota cestnej siete bola 0,291 km/km², čo je nižšia hodnota ako je priemer kraja (0,339 km/km²). Z hlavnej prehliadky ciest v roku 2020⁴⁷ vyplýva, že 81,339 km ciest je v nevyhovujúcom a 3,612 km ciest v havarijnom stave. Celkovo je 42,19 % ciest v nevyhovujúcom alebo havarijnom stave. Stav ciest v roku 2020 v porovnaní s rokom 2015 sa zhoršil predovšetkým u ciest II. a III. triedy. Naopak u ciest I. triedy došlo k zlepšeniu stavu. Dopravná dostupnosť okresu je najmä vďaka napojeniu na R1 veľmi dobrá. Cestná sieť v okrese je pomerne dobre rozvinutá. Z hľadiska intenzity dopravy, podľa pripravovaného dokumentu Regionálny plán udržateľnej mobility BBSK, je jedným z najzaťaženejších úsekov cestnej siete na území UMR Zvolen úsek cez mesto Zvolen smerom na Košice (viac ako 20 000 automobilov denne⁴⁸).

V okrese Zvolen bolo v roku 2020 evidovaných 42 012 vozidiel, ich počet každoročne narastá. V BBSK dosiahol stupeň automobilizácie hodnotu 2,536 (počet obyvateľov na 1 osobný automobil) a stupeň motorizácie 2,013 (počet obyvateľov na 1 motorové vozidlo), obidve hodnoty sú vyššie ako slovenský priemer (údaje za okres nie sú k dispozícii). Cestná verejná doprava v BBSK zaznamenala v rokoch 2014 až 2019 nárast prepravy tovaru z 1 848 na 2 016 tis. ton a pokles prepravených osôb z 38 173 na 33 911 osôb.

Pre rozvoj územia UMR je však dôležité zlepšovať aj kvalitu miestnych komunikácií a komplexnejšie riešenie dopravy v súlade s postupným prechodom na udržateľnú ekologickú dopravu najmä v meste Zvolen a vyriešenie logistiky dopravy na celom území UMR Zvolen.

Dobrá dopravná dostupnosť je výrazným faktorom potenciálneho rozvoja a jedným z kľúčových aspektov hodnotenia kvality života.

Veľkým problémom cestnej dopravy ostáva statická doprava a zavedenie efektívnej parkovacej politiky najmä v mestách Zvolen a Sliač. So zvyšovaním počtu vozidiel rastie aj problém s odstavovaním, garážovaním a parkovaním, ktorý je potrebné riešiť komplexne s ohľadom na trvalú udržateľnosť a rozvoj kvality života v území. Medzi významné parkoviská patria: parkovisko pri železničnej a autobusovej stanici, pod Zvolenským zámkom, pri nemocnici, zimnom štadióne a obchodných centrách (Europa Shopping Center, Retail Park) vo Zvolene.

⁴⁶ Národná diaľničná spoločnosť. 2021. [online]. Dostupné na internete:

<https://www.ndsas.sk/stavby/vystavba>.

⁴⁷ Banskobystrický samosprávny kraj. 2020. *Okres Zvolen – Socio-ekonomický profil okresu*. 2020. [online].

Dostupné na internete: <https://www.bbsk.sk/Portals/0/Users/052/64/564/Socio-ekonomick%C3%BD%20profil%20okresu%20Zvolen.pdf>.

⁴⁸ Slovenská správa ciest. 2016. *Výsledky celoštátneho sčítania dopravy v SR v roku 2015*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.ssc.sk/sk/cinnosti/rozvoj-cestnej-siete/dopravne-inzinierstvo/celostatne-scitanie-dopravy-v-roku-2015/banskobystricky-kraj.ssc>.

Tabuľka 90 Rozsah cestnej siete v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2021

Územie/ Rok	Diaľnice/ D	Diaľnice/ R	Cesty I. triedy	Cesty II. triedy	Cesty III. triedy	Spolu
Okres Zvolen	-	24,02	46,58	23,37	127,47	221,44
Banskobystrický kraj	-	127,59	640,28	602,11	1 840,03	3 210,02
Slovenská republika	521,23	296,98	3 336,78	3 631,80	10 343,19	18 129,98

Zdroj dát: Slovenská správa ciest – Cestná databanka, www.cdb.sk

Údaje: k 01.01.2021, km

Poznámka: (-) jav sa nevyskytoval.

Tabuľka 91 Rozsah a hustota cestnej siete v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Cesty, ktoré sú súčasťou			Rozloha km ²	Počet obyvateľov	Hustota cestnej siete km/km ²	Hustota cestnej siete km/1 000 obyv.
	„E“ ťahov	Trás „TEM“	Multimo- dálnych a doplnkových koridorov „TEN- T“				
Okres Zvolen	52,567	29,944	53,725	759	68 832	0,291	3,214
Banskobystrický kraj	287,953	104,384	309,489	9 454	647 874	0,339	4,953
Slovenská republika	1 529	915	1 533	49 034	5 450 421	0,369	3,316

Zdroj dát: Socio-ekonomický profil okresu Zvolen – Príloha P06 – Tabuľka č. 15: Cestná sieť v kraji, www.bbsk.sk Slovenská správa ciest -Prehľad údajov o sieti cestných komunikácií SR, www.cdb.sk

Údaje: k 01.01.2020, km

Tabuľka 92 Cestné objekty v okrese Zvolen v roku 2020

Druh objektu	Dopravný význam cestnej komunikácie	Počet (ks)	Dĺžka (m)	Plocha (m ²)
Mosty	Rýchlostné cesty	33	2 018	22 743
	Cesty I. triedy	37	1 320	12 979
	Cesty II. triedy	7	40	263
	Cesty III. triedy	73	1 247	10 208
	Spolu	150	4 625	46 193
Priepusty	Rýchlostné cesty	93	2 765	-
	Cesty I. triedy	88	1 519	-
	Cesty II. triedy	50	521	-
	Cesty III. triedy	267	2 480	-
	Spolu	498	7 286	-
Podjazdy	Rýchlostné cesty	15	232	2 242
	Cesty I. triedy	10	174	1 734
	Cesty II. triedy	2	38	203
	Cesty III. triedy	6	135	905
	Spolu	33	579	5 084
Železničné priecestie	Cesty I. triedy	-	-	-
	Cesty II. triedy	-	-	-
	Cesty III. triedy	6	54	326
	Spolu	6	54	326
Tunely	Spolu	-	-	-

Zdroj dát: Socio-ekonomický profil okresu Zvolen, Príloha – Doprava P06, Tabuľka č. 16: Cestné objekty

Údaje: k 01.01.2020

Poznámka: (-) jav sa nevyskytoval

Tabuľka 93 Stav ciest I., II. a III. triedy v okrese Zvolen v roku 2020

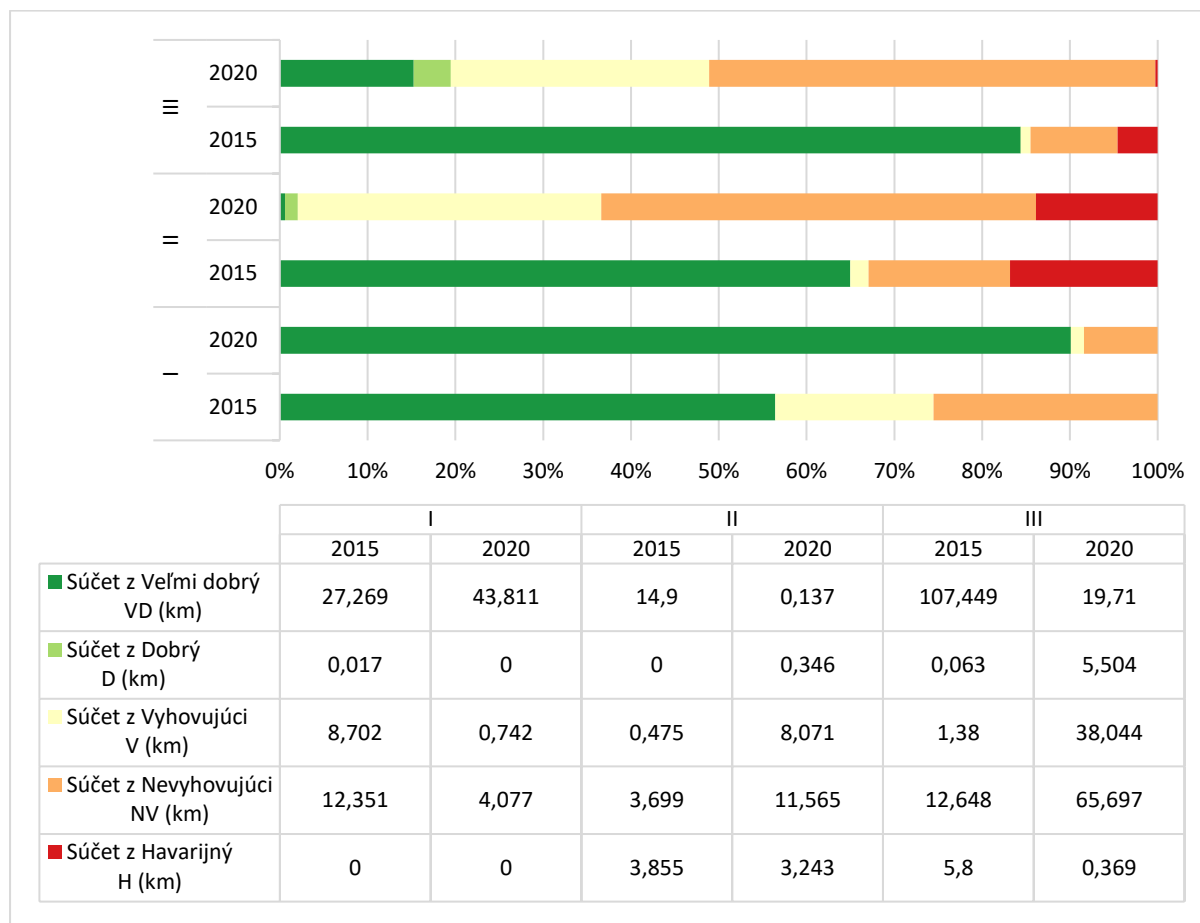
Trieda cesty/ Ukazovateľ	Veľmi dobrý (km)	Dobrý (km)	Vyhovujúci (km)	Nevyhovujúci (km)	Havarijný (km)	Spolu (km)	Veľmi dobrý (%)	Dobrý (%)	Vyhovujúci (%)	Nevyhov- ujúci (%)	Havarijný (%)
Cesty I. triedy	43,811	0	0,742	4,077	0	48,63	90,09	0	1,53	8,38	0
Cesty II. triedy	0,137	0,346	8,071	11,565	3,243	23,362	0,59	1,48	34,55	49,50	13,88
Cesty III. triedy	19,710	5,504	38,044	65,697	0,369	129,324	15,23	4,26	29,42	50,80	0,29
Spolu	63,658	5,850	46,857	81,339	3,612	201,316	31,62	2,91	23,28	40,40	1,79

Zdroj dát: Slovenská správa ciest - PREHLAD STAVU CIEST I., II. a III. Triedy, www.ssc.sk

Údaje: k 30.06.2020

Graf 11 Porovnanie stavu ciest I., II. a III. triedy v okrese Zvolen v roku 2020 oproti roku 2015

Zdroj: Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, 2022

Tabuľka 94 Počet evidovaných vozidiel v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2021 rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	.	.	.	.	40 685	41 130	42 012
Banskobystrický kraj	248 700	257 300	265 766	276 260	286 823	292 936	295 151
Slovenská republika	2 725 538	2 843 809	2 949 007	3 077 648	3 202 442	3 286 249	3 349 794

Zdroj dát: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, www.minv.sk

Údaje: k 31.12. v danom roku, auto

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý.

Tabuľka 95 Stupeň automobilizácie a stupeň motorizácie v BBSK a SR v roku 2019

Územie/ Ukazovateľ	Počet osobných vozidiel	Počet motorových vozidiel	Stupeň automobilizácie	Stupeň motorizácie
Banskobystrický kraj	254 918	353 629	2,536	2,013
Slovenská republika	2 393 577	2 984 883	2,279	1,827

Zdroj dát: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, www.mindop.sk

Údaje: k 2019

Poznámka: Stupeň automobilizácie vyjadruje počet obyvateľov pripadajúcich na 1 osobný automobil. Stupeň motorizácie vyjadruje počet obyvateľov pripadajúcich na 1 motorové vozidlo. Najnižšia dostupná granularita údajov je za kraj.

Tabuľka 96 Vybrané ukazovatele cestnej verejnej dopravy v BBSK v rokoch 2014 – 2020

Ukazovateľ/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Preprava tovaru (tis. ton)	1 848	2 682	2 218	2 454	2 101	2 016	.
Výkony v tonokilometroch (mil. tkm)	1 327	1 315	1 092	1 301	1 447	1 333	.
Prepravené osoby (tis. osôb)	38 173	36 928	35 434	34 851	34 496	33 911	.
Výkony v osobokilometroch (mil. oskm)	553	521	499	494	489	472	.

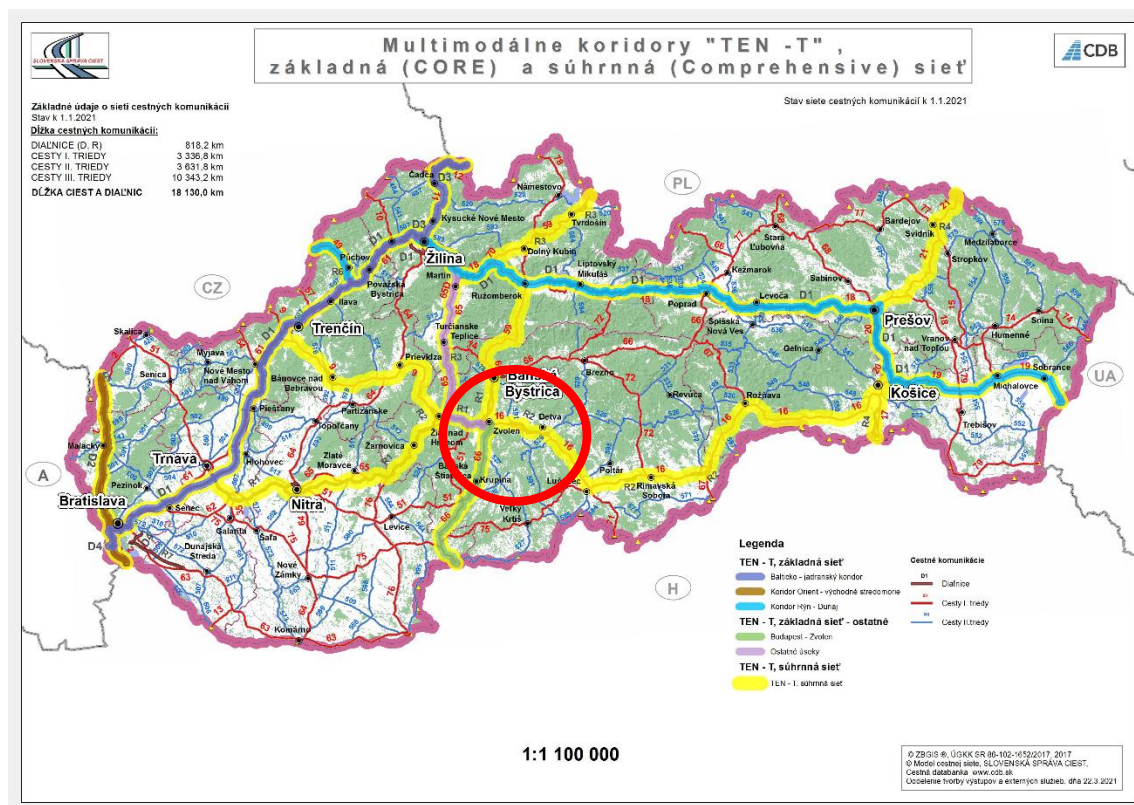
Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: 31.12. v danom roku

Poznámka: Od roku 2014 za podniky s prevažujúcou činnosťou dopravnou s počtom zamestnancov 20 a viac. (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespôhlivý.

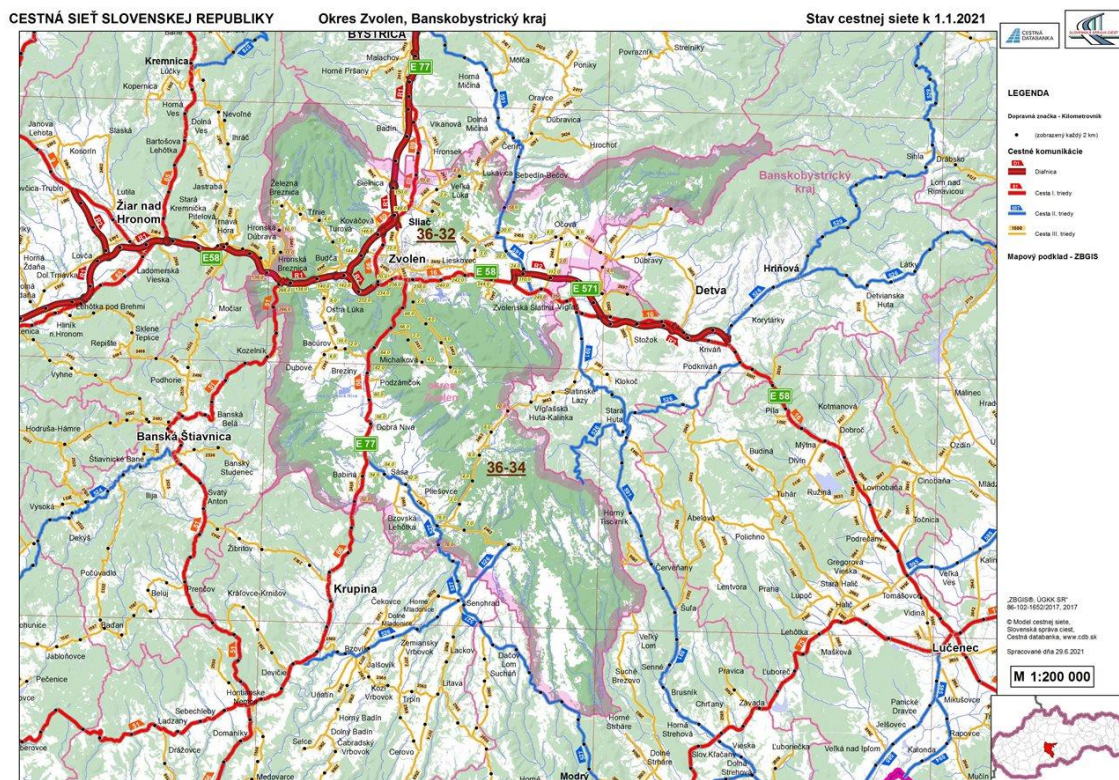
Mapa 10 TEN-T sieť

Zdroj: www.cdb.sk, 2020

Mapa 11 Cestná sieť v okrese Zvolen

Zdroj: CDB SR, 2020

Železničná doprava

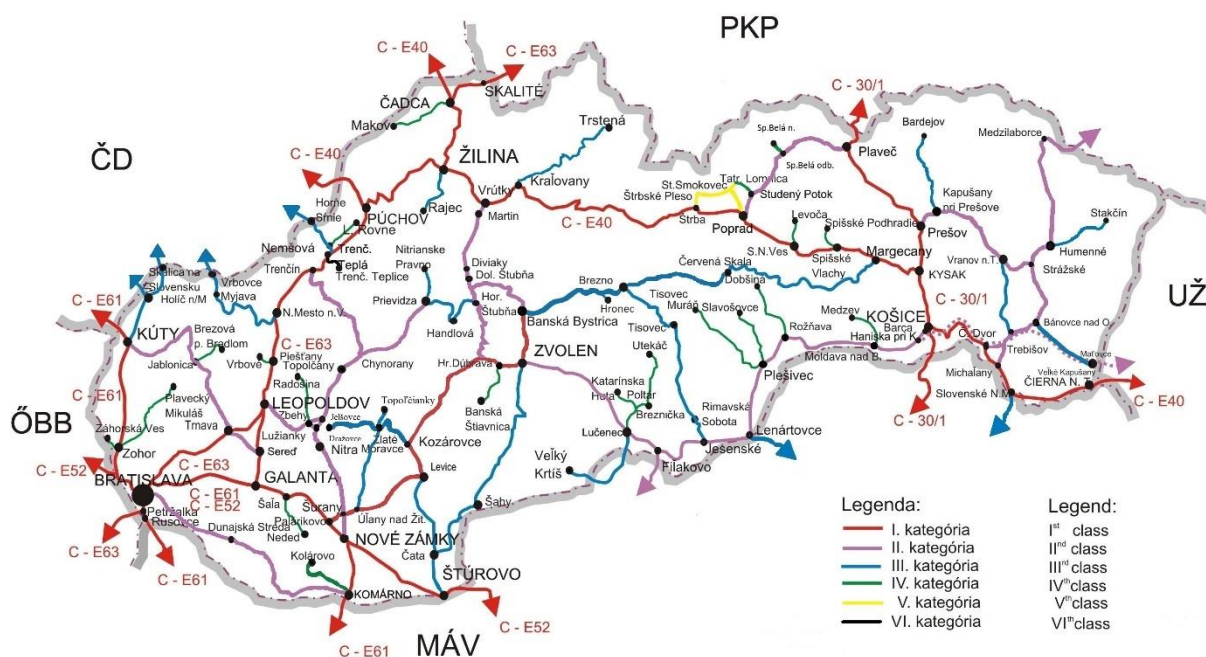
Železničná infraštruktúra zabezpečuje dopravné spojenie miest a obcí, pričom význam železničných staníc a zastávok závisí od druhov vlakov, ktoré v nich zastavujú a počtu odbavených cestujúcich. V železničnej osobnej doprave je realizovaná medzištátna a vnútroštátna diaľková doprava, medzištátna, vnútroštátna medziregionálna a regionálna doprava. Na území UMR Zvolen sa nachádzajú 4 železničné stanice a zastávky: Zvolen mesto, Zvolen nákladná stanica, Zvolen osobná stanica a Sliač kúpele. V súčasnosti sa realizuje rekonštrukcia železničnej stanice Zvolen a predstaničného areálu.

Železničný uzol Zvolen patrí k štyrom hlavným železničným staniciam v SR (Bratislava, Košice, Žilina, Zvolen). Pozostáva z dvoch staníc – osobnej a nákladnej, ktoré z dôvodov stagnácie železničnej dopravy kapacitne vyhovujú aj do budúcnosti. Umiestnenie zastávok je vyhovujúce, s dobrou pešou dostupnosťou a dobrou väzbou na ostatné druhy dopravy. Areál nákladnej stanice umožňuje vybudovať vo východnej časti priemyselnej zóny (medzi existujúcou cestou I/50 a riekou Zolná) medzinárodný terminál kontajnerovej dopravy. Na území UMR Zvolen v súčasnosti neexistuje moderný terminál integrovanej dopravy pre všetky druhy nákladnej dopravy, po rekonštrukcii železničnej stanice vo Zvolene sa vytvoria predpoklady na jeho vytvorenie.

Mapa 12 Železničné trate v SR

Zdroj: ŽSSK, 2020

ŽELEZNIČNÉ TRATE V SR RAIL NETWORK IN THE SLOVAK REPUBLIC

Letecká doprava

Územie UMR Zvolen je jediné územie v banskobystrickom kraji s existujúcim medzinárodným letiskom. Letisko Sliač zabezpečovalo vojenskú a civilnú prevádzku charterové linky do prímorských dovolenkových destinácií). V súčasnosti je Letisko Sliač pre civilnú prevádzku uzavreté.

Mapa 13 Letiská v SR

Zdroj: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, 2020

Doprava a logistika

Poloha územia UMR Zvolen poskytuje optimálne podmienky pre dopravno-logistické centrum, ktoré vyvolá potrebu rozvoja bývania a služieb v budúcnosti, čo uvádzajú aj strategické a koncepčné dokumenty v oblasti dopravy na regionálnej⁴⁹ a národnej úrovni. To si bude vyžadovať zaradiť medzi dopravné priority dobudovanie stredného a vonkajšieho dopravného okruhu Zvolena, obchvat a napojenie Budče na R1, riešenie dopravného vstupu na Sliač zo Zvolena a Kováčovej, riešenie prístupu k priemyselnej zóne obce Lieskovec a iných špecifických funkčných území.

Verejná hromadná doprava

Verejná pravidelná hromadná preprava osôb má strategický význam pre dopravnú obslužnosť územia. V súčasnom období na území UMR Zvolen zabezpečuje hromadnú dopravu: mestská hromadná doprava, prímestská a diaľková autobusová doprava a železnica. MHD je k dispozícii pre verejnosť vo Zvolene a Sliači. Autobusová stanica sa nachádza vo Zvolene, autobusové zastávky v mestách a obciach. Priebežne prebieha modernizácia zastávok, absentuje však elektronický informačný systém pre cestujúcich na zastávkach. Začiatok pracovnej doby a dochádzka do škôl je sústredená do rovnakého časového obdobia, čo sa prejavuje v dopravných špičkách ráno od 6:30 – 8:30 hod. a popoludní od 15:30 – 17:00 hod. Na území UMR Zvolen a celkovo v BBSK chýba integrovaný dopravný systém. Verejná hromadná doprava sa, podobne ako v iných mestách Slovenska, vyznačuje nevyhovujúcou deľbou dopravnej práce v prospech individuálnej automobilovej dopravy (IAD).

Cyklodoprava

Vhodné geomorfologické podmienky vytvárajú predpoklad pre rozvoj nemotorovej dopravy na území UMR Zvolen, najmä cyklodopravy a cykloturistiky.

⁴⁹ *Iniciatíva Catching-Up Regions – Komponent 1*. 2021. [online]. Dostupné na internete: <https://www.bbsk.sk/%C3%9Arad/Organiza%C4%8Dn%C3%A9jednotky%C3%9AraduBBSK/OddelenieCatching-UpRegions/Komponent1.aspx>.

Pre cyklo dopravu (doprava za prácou, do školy, či záujmovými aktivitami najmä v rámci obce/mesta) je dôležitá rozvinutá sieť cyklistických chodníkov, resp. cyklocestičiek, či cyklokoridorov. Pre účely cyklo dopravy v mestách a obciach slúži aj cestná sieť, miestami doplnená cyklochodníkmi rôzneho typu a značenia.

Pre cykloturistiku má význam hierarchicky štruktúrovaná sieť cykloturistických trás. Koordináciu budovania nadradenej siete cyklotrás v súčasnosti zabezpečuje BBSK, ktorý spracúva koncepciu kostrovej siete cyklistických komunikácií Banskobystrického samosprávneho kraja. „Podľa navrhutej kostrovej siete budú územím UMR Zvolen prechádzať tri vetvy a to BB01 Pohronská, BB05 Hontianska a BB07 Podpolianska. Každá vetva má svoje špecifiká a riešenia a je v inej fáze prípravy projektovej dokumentácie. Vetvy stanovujú koridor, ktorý sa bude upresňovať v ďalších stupňoch projektových dokumentácií. Kostrová sieť je navrhnutá tak, aby sa mohla ďalej rozvíjať aj po jej dobudovaní a to predĺžením, alebo riešením ďalších vetiev a rieši aj vybavenosť vetiev (odpočívadlá, smerové dopravné značenia, analyzátory dopravy, informačné strediská (BIKE POINT), odstavné zariadenia pre bicykle a v neposlednom rade aj doplnenie/zachovanie zelene.“⁵⁰

Na území UMR sú k dispozícii cyklochodníky v dĺžke 12,45 km, rozsah cyklo dopravenej siete nie je dostatočný.

Tabuľka 97 Cyklo doprava na území UMR Zvolen

Úsek	Dĺžka (km)	Poznámka
Cyklochodník Nám. SNP	0,76	cyklochodník po Námestí SNP od Európy po poštu
Cyklochodník Nám. SNP – Zlatý potok	3	Sládkovičova ul. 0,15 km P. O. Hviezdoslava 0,33 km Sokolská, 1,42 km A. Hlinku 1,1 km
Cyklochodník Nám. SNP – Západ Tepličky	1,1	Ľ. Štúra 1,1 km
Združený cyklochodník s chodníkom pre chodcov pravý breh Hrona od Hypernovy po ul. Ľ. Štúra	1,6	
Cyklochodník Retail park	1,1	Strážska cesta 0,5 km Obchodná ul. 0,6 km
Rodinná cestička Banská Bystrica – Zvolen	4,89	3,27 km v k. ú. Hájniky a Rybáre 1,62 km v k. ú. Zvolen

Zdroj dát: Mesto Zvolen – odbor územného plánovania, vlastné zisťovanie

Údaje: k 08/2021

Poznámka: V iných častiach UMR Zvolen sa na nemotorovú prepravu osôb využívajú pozemné a cestné komunikácie.

Tabuľka 98 Cyklistické trasy na území UMR Zvolen

Číslo trasy	Názov	Lokalita	Dĺžka (km)
12	Rudohorská cyklo magistrála (Zvolen - Košice) - úsek po Jelšavu	Zvolen - Košice	116,61
2565	Rodinná cestička Zvolen – Banská Bystrica	Zvolen – Banská Bystrica	21,24
5596	Hostinec - Sliač	Hostinec - Sliač	21,99

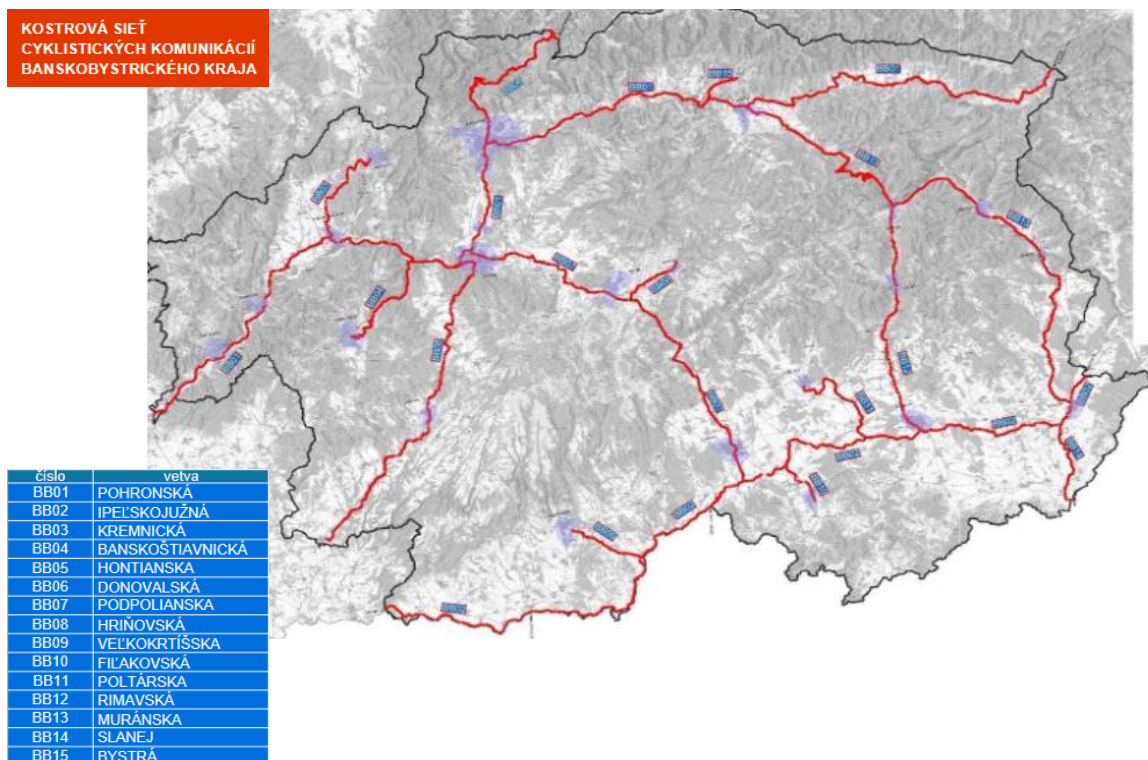
Zdroj dát: Cyklo pasport 2019/2020 BBSK, www.rabbsk.dobrykraj.sk

Údaje: k 05.08.2021

Mapa 14 Kostrová sieť cyklistických komunikácií Banskobystrického samosprávneho kraja

Zdroj: Banskobystrický samosprávny kraj, 2021

⁵⁰ Banskobystrický samosprávny kraj. *Analytická časť PHSR BBSK 21-27 s výhľadom do 2030, pracovná verzia. 23-12-2021. s. 175.*

Pešia doprava

Pešia doprava je dôležitá temer výlučne v intravilánoch obcí a miest. Výnimku tvoria turistické chodníky. Pešia doprava a pešie trasy sú definované v jednotlivých územných plánoch obcí. V lokalitách so sústredenou občianskou vybavenosťou sa v príslušných dokumentáciách (územné plány) uplatňuje požiadavka na bezkolíznosť peších trás s trasami iných druhov dopravy a taktiež zriadenie primeraných plôch rozptylu pre peších (námestia). Vzhľadom na lokálnu úroveň nie je nutné pešiu dopravu analyzovať vo väčšom detaile.

V meste Zvolen je vybudovaná pešia zóna s vylúčením automobilovej dopravy na východnej strane Námestia SNP, Trhovej ulici a Sládkovičovej ulici. Významným ťahom aj pre peších je cestička Zvolen-Sliač.

Bezpečnosť dopravy

Vývoj dopravnej nehodovosti v okrese Zvolen⁵¹ má stúpajúcu tendenciu, počet dopravných nehôd v rokoch 2014 – 2020 stúpol zo 187 na 223, údaje za BBSK a SR v tomto období vykazujú stagnáciu. Medzi najnebezpečnejšie dopravné úseky na území UMR Zvolen patria:

- cesta č. R2, úsek 231,700 – 232,600 km, dĺžka 900 m, (voľný úsek R2, voľný úsek v smerovom oblúku);
- cesta č. I/66, úsek 71,200 – 72,000 km, dĺžka 800m, (Intravilán mesta Zvolen, úsek od križovatky Strážska cesta po križovatku Trňanská ulica. (Mercury Market).

Tabuľka 99 Počet dopravných nehôd v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2021 v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	187	185	201	228	238	234	223

⁵¹ Krajské riaditeľstvo policajného zboru v Banskej Bystrici, 2020 (na vyžiadanie).

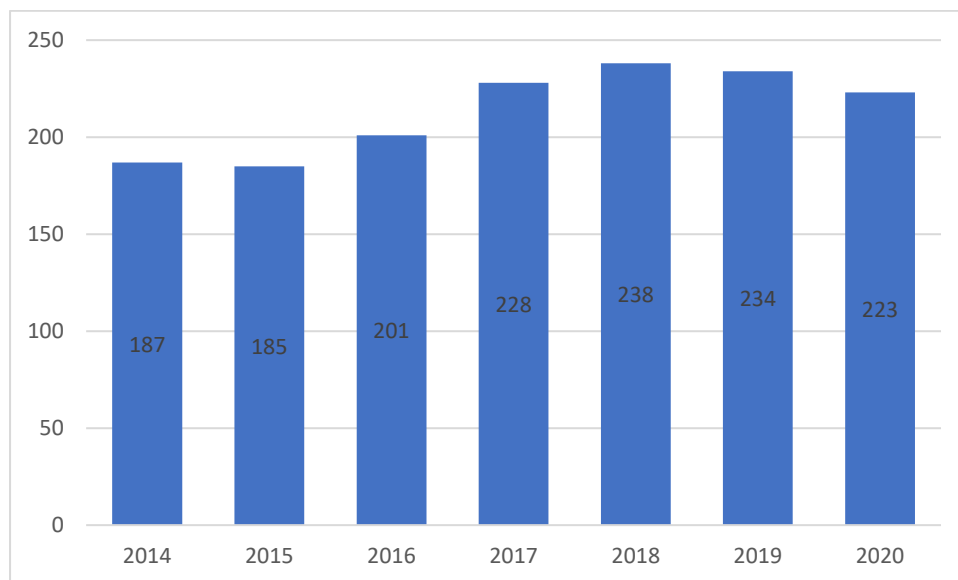
Banskobystrický kraj	1 363	1 412	1 305	1 423	1 443	1 467	1 361
Slovenská republika	13 307	13 547	13 522	14 013	13 902	13 741	11 875

Zdroj dát: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, www.minv.sk

Údaje: k 31.12. v danom roku, nehoda

Graf 12 Vývoj počtu dopravných nehôd v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Zdroj: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2020

Technická infraštruktúra

Vodné hospodárstvo

Územie UMR Zvolen je zásobované pitnou vodou z 2 zdrojov, na zásobovanie obyvateľov pitnou vodou v meste Zvolen a Sliach a obciach Kováčová a Budča sa používa Pohronský skupinový vodovod a obec Lieskovec čerpá pitnú vodu z vodného zdroja Čačín⁵². V roku 2018 bolo 97,01 % obyvateľov územia UMR Zvolen zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov, pričom obec Budča mala iba 82,06 % podiel zásobovaných obyvateľov, problémy s kapacitou vodovodu boli evidované vo Zvolene-časť Lukové a v Kováčovej.

V období 2014 – 2019 v okrese Zvolen vzrástla spotreba pitnej vody obyvateľstva (z 1 873 tis. m³ na 1 942 tis. m³, nárast o 3,68 %) aj množstvo vody čistenej v čistiarniach odpadových vôd v rokoch 2014 – 2019 v BBSK (z 51 487 tis. m³/rok na 54 356 tis. m³/rok, nárast o 5,57 %), väčšina z týchto vôd sú vody zrážkové, keďže väčšina priestoru UMR nemá delenú kanalizáciu.

V roku 2019 v okrese Zvolen bol podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov 95,6 % (BBSK 87,7 % a SR 89,5 %), podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť 78,0 % (BBSK 62,4 % a SR 69,1 %) a podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s ČOV 78,1 % (BBSK 60,1 % a SR 68,7 %), čo sú v porovnaní s inými okresmi v SR vysoké hodnoty a nad priemerom BBSK aj SR.

⁵² Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, september 2021, (na vyžiadanie).

Podľa výsledok SODB 2021 bolo na území UMR Zvolen 21 149 bytov zásobovaných vodou zo spoločného zdroja, bez vodovodu bolo 45 bytov a pri 737 bytoch nebol zistený spôsob zásobovania vodou.

Z hľadiska vodného hospodárstva sa územie UMR Zvolen vyznačuje dobrým napojením obyvateľstva na vodovodnú, kanalizačnú sieť a ČOV. Rozrastajúce sa mestá a obce potrebujú rozšíriť existujúcu a dobudovať chýbajúcu infraštruktúru. Podľa informácií StVPS, a.s. verejná kanalizácia, ktorú spoločnosť prevádzkuje v meste Zvolen nie je vybudovaná v lokalitách Zolná, Sekierska dolina, Bakova Jama, Kráľová, Lieskovská cesta (od plynárov smerom do Lieskovca), Dolná kolónia, Lučenecká cesta (od predkrižovania štátnej cesty a Slatiny smerom von z mesta), chatová oblasť Priehrada, Neresnícka cesta (od predajne AUTO ADEX smerom na Krupinu), Dobronivská cesta, Strážska cesta (priemyselná zóna medzi Strážskou cestou a Hronom) a Hronská ulica.⁵³ Podľa vyjadrení primátorky mesta Sliač a starostov obcí Budča, Kováčová a Lieskovec verejná kanalizačná sieť nie je dobudovaná:

- Sliač: na uliciach Nová, ČSA, Mlynská a Továrenská.
- Kováčová: na uliciach Bystrá, Ľ. Štúra, Mierová, Kúpeľná, P.O. Hviezdoslava, Dubičie, časť ulice Slovanská, Trávniky, Slobody, Plánočkova, Hrby, M. Kukučina, Krátka, A. Kmeťa, Lesnícka, časť ulice Športová (horná časť), J. C. Hronského a Nová.
- Lieskovec: na ulici Agátová a v priemyselnej zóne.
- Obec Budča bude v prípade úspešnej kolaudácie prebiehajúcej stavby kanalizácie plne odkanalizovaná.

Na území UMR Zvolen bolo v roku 2020 na verejnú kanalizáciu napojených 48 167 obyvateľov čo predstavuje 93,57 %. Najnižší podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu je v obci Kováčová a to 53,51 %, naopak najvyšší podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu je v meste Zvolen a to 97,69 %. Podľa výsledkov SODB 2021 bolo z celkového počtu 22 190 bytov na území UMR Zvolen pripojených na kanalizačnú sieť 20 355 bytov, 1 083 bytov na septik alebo žumpu a 46 bytov na domácu ČOV.

Tabuľka 100 Zdroje pitnej vody na území UMR Zvolen v roku 2021

Zdroje pitnej vody	Disponibilné množstvo pitnej vody
Zvolen Sekierska dolina vrt HS 1 - HS 4	Q max. 20 l.s
Kráľová vrt P-8	Q max. 1,5 l.s
Sliač Sampor	Q = 1,25 liter.s na -1

Zdroj dát: vlastné zisťovanie, Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., na vyžiadanie

Údaje: k 9.8.2021 a k 3.9.2021

Poznámka: Zdroje pitnej vody na území UMR Zvolen disponibilné množstvá pitnej vody podľa zdrojov. Obec Budča je zásobovaná Pohronským skupinovým vodovodom, nemá vlastné zdroje pitnej vody. Na území obce Kováčová sa nachádzajú len zdroje liečivej vody. Zásobovanie pitnou vodou v katastrálnom území Lieskovec zabezpečuje verejný vodovod napojený na Stredoslovenskú vodárenskú sústavu - z Čačína, údolím potoka Zolná cez miestnu časť Zolná, do vodojemu Lieskovec.

Tabuľka 101 Hodnotenie zásobovanosti a vybavenosti obcí verejnými vodovodmi v obciach na území UMR Zvolen v roku 2018

Územie/ Ukazovateľ	Počet bývajúcich obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Podiel zásobovaných obyvateľov (%)
Obec Budča	1 343	1 102	82,06
Obec Kováčová	1 567	1 453	92,72
Obec Lieskovec	1 443	1 421	98,48
Mesto Sliač	4 979	4 594	92,27
Mesto Zvolen	42 399	41 614	98,15

⁵³ Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, november 2021, (na vyžiadanie).

UMR Zvolen	51 731	50 184	97,01
------------	--------	--------	-------

Zdroj dát: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Plán rozvoja verejných vodovodov pre územie Slovenskej republiky na roky 2021 – 2028, na vyžiadanie

Údaje: 31.12.2018

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 102 Problémy existujúcich vodovodov v obciach na území UMR Zvolen v roku 2018

Územie/ Ukazovateľ	Problémy existujúcich vodovodov	Návrh riešenia problémov existujúcich vodovodov
Obec Budča	0	0
Obec Kováčová	rekonštrukcia vodovodného potrubia	Z dôvodu rozvoja obce Kováčová a IBV Sliač - inž. siete navrhovanej IBV sú napojené na infraštruktúru obce Kováčová je potrebné vykonať rekonštrukciu vodovodu DN 100 mm navýšenie dimenzie na DN 200 mm
Obec Lieskovec	0	napojenie na PSV vetva Zvolen
Mesto Sliač	0	0
Mesto Zvolen	zákal vodného zdroja pramene Čačín, nedostatočná kapacita vodovodu Lukové	úprava vody - riešenie kvality vody, rekonštrukcia existujúceho verejného vodovodu a dotlačacej stanice v Lukovom

Zdroj dát: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Plán rozvoja verejných vodovodov pre územie Slovenskej republiky na roky 2021 – 2028, na vyžiadanie

Údaje: 31.12.2018

Tabuľka 103 Napojenie obyvateľov na verejnú kanalizáciu v obciach na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	Počet obyvateľov bývajúcich	1 295	1 316	1 317	1 318	1 343	1 341	1 338
	Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu	762	762	769	782	800	812	840
	Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu (%)	58,84	57,90	58,39	59,33	59,57	60,55	62,78
Obec Kováčová	Počet obyvateľov bývajúcich	1 488	1 506	1 537	1 535	1 567	1 557	1 611
	Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu	711	726	741	749	785	820	862
	Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu (%)	47,78	48,21	48,21	48,79	50,10	52,67	53,51
Obec Lieskovec	Počet obyvateľov bývajúcich	1 467	1 441	1 438	1 453	1 443	1 442	1 456
	Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu	1 255	1 255	1 255	1 262	1 266	1 270	1 273
	Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu (%)	85,55	87,09	87,27	86,85	87,73	88,07	87,43
Mesto Sliač	Počet obyvateľov bývajúcich	5 015	5 001	4 990	4 967	4 979	4 964	4 953
	Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu	3 974	3 984	4 002	4 012	4 026	4 037	4 045
	Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu (%)	79,24	79,66	80,20	80,77	80,86	81,33	81,67
Mesto Zvolen	Počet obyvateľov bývajúcich	43 047	42 996	42 760	42 650	42 399	42 263	42 120
	Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu	41 380	41 422	41 444	41 450	41 212	41 124	41 147
	Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu (%)	96,13	96,34	96,92	97,19	97,20	97,30	97,69
UMR Zvolen	Počet obyvateľov bývajúcich	52 312	52 260	52 042	51 923	51 731	51 567	51 478
	Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu	48 082	48 149	48 211	48 255	48 089	48 063	48 167
	Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu (%)	91,91	92,13	92,64	92,94	92,96	93,20	93,57

Zdroj dát: Výskumný ústav vodného hospodárstva, na vyžiadanie

Údaje: k 31.12. v danom roku

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie.

Tabuľka 104 Spotreba pitnej vody obyvateľstva v okrese Zvolen v období 2014 – 2020

Ukazovateľ/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Spotreba pitnej vody	1 873	1 937	1 907	1 924	1 932	1 942	.

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku, v tis. m³

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý. Spotreba vody je množstvo pitnej vody spotrebovanej obyvateľstvom. Zahŕňa spotrebu v domácnostiach, vrátane odberu pre menovite uvedené organizácie, ktorým sa voda predáva za cenu platnú pre odbery vody v domácnostiach.

Tabuľka 105 Množstvo vody čistenej v čistiarnach odpadových vôd v BBSK s období 2014 – 2020

Ukazovateľ/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Množstvo čistených odpadových vôd	51 487	49 774	50 853	49 422	46 876	54 356	.

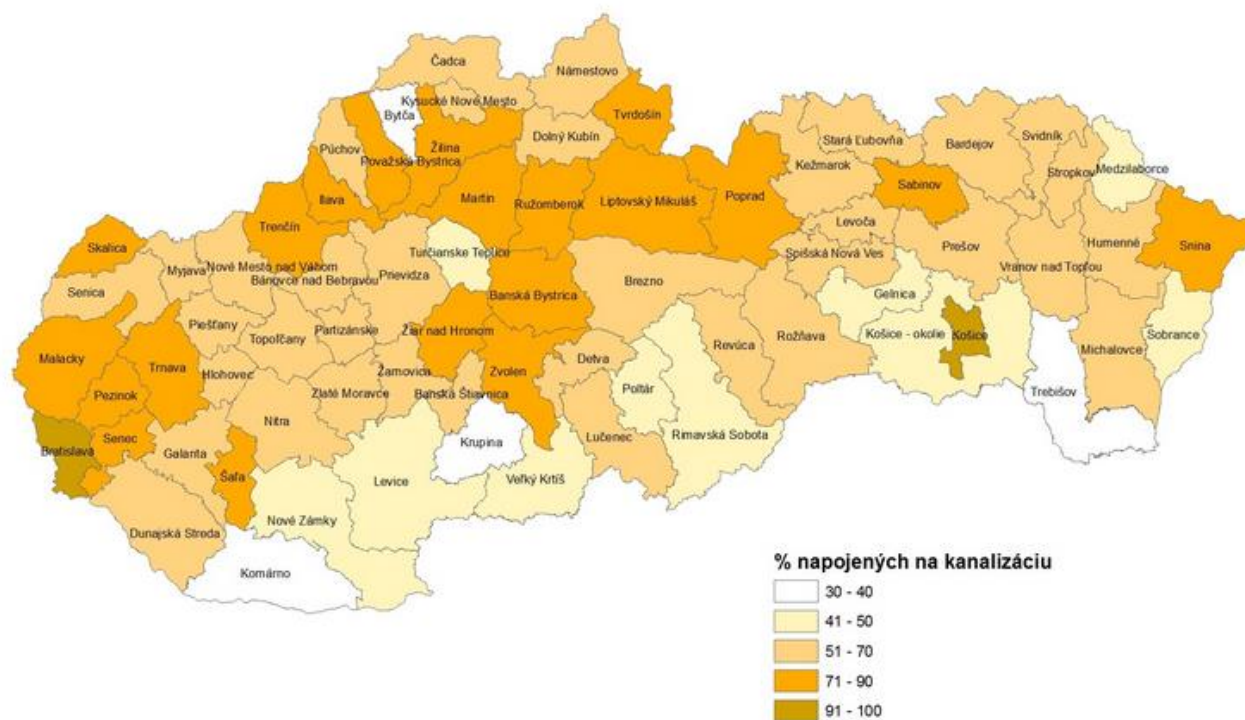
Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: 31.12. v danom roku, tis. m³

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii. Najnižšia dostupná granularita údajov je za kraj.

Mapa 15 Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu v roku 2019

Zdroj: Enviroportál, Výskumný ústav vodného hospodárstva, 2019

Telekomunikácie a širokopásmové pripojenie

Budúcnosť spoločnosti a ekonomiky je spojená s digitalizáciou, čoho dôsledkom je očakávaný enormný nárast prenášaných dát a celospoločenský dopyt po dostupnej, rýchlej, spoľahlivej a vysokokapacitnej komunikačnej infraštruktúre.⁵⁴ Digitalizácia však musí byť udržateľná a environmentálne priateľská.

Z hľadiska telekomunikačných sietí má územie veľmi dobré pokrytie. Biele miesta pokrytia internetom sa takmer nenachádzajú, vo všetkých obciach je možné pripojiť sa na určitú sieť širokopásmového internetu. Doposiaľ 35 verejnoprospešných inštitúcií na území UMR môže využívať aj pripojenie

⁵⁴ Banskobystrický samosprávny kraj. *Analytická časť PHSR BBSK 21-27 s výhľadom do 2030, pracovná verzia.* 23-12-2021.

na Zvolenskú optickú metropolitnú sieť. Podľa dostupných údajov operátorov na Slovensku sa 5G sieť na území UMR Zvolen nenachádza.⁵⁵

Odpadové hospodárstvo

Odpadové hospodárstvo na území UMR Zvolen čelí výzve prechodu na obehové hospodárstvo, čo môže predstavovať aj nové podnikateľské príležitosti. V systéme obehového hospodárstva sa kladie dôraz na tvorbu takých postupov a produktov, ktoré budú spotrebúvať čo najmenej primárnych zdrojov i energií, a zároveň pri ich realizácii bude preferované využívanie obnoviteľných zdrojov, materiálov, služieb a inovácií. Cieľom je čo najdlhšie udržiavať hodnotu výrobkov, materiálov a zdrojov ich návratom do produkčného cyklu na konci ich používania pri minimalizovaní tvorby odpadu. Znamená to odklon od tradičného chápania úlohy odpadového hospodárstva k inovatívnemu pohľadu na odpad, ako možný zdroj príležitostí a surovín.⁵⁶

Samosprávy majú spracované základné koncepčné dokumenty v oblasti odpadového hospodárstva a zabezpečené služby nakladania s komunálnym odpadom. Problematické je monitorovanie a odstraňovanie čiernych skládok na okraji obcí, nebezpečných skládok v súkromných areáloch a separácia odpadu vo vybraných lokalitách. Odpadové hospodárstvo na území UMR Zvolen si vyžaduje detailnejšiu samostatnú analýzu z dôvodu slabej dostupnosti dát a posúdenia z hľadiska medzinárodných štandardov a záväzkov SR. Dostupné dáta však ukazujú, že územie bude musieť riešiť systémovo a strategicky najmä prevenciu vzniku odpadu, spracovanie a ďalšie zhodnocovanie odpadu, zlepšenie technického stavu a dobudovanie vybranej environmentálnej infraštruktúry.

Produkcia komunálneho odpadu stúpa. V období 2014 – 2020 v okrese Zvolen narástlo množstvo komunálneho odpadu z 24 182,59 t na 27 095,52 t a množstvo vyseparovaného odpadu z 6 312,13 t na 10 391,83 t. Zvýšilo sa aj množstvo komunálneho odpadu na 1 obyvateľa z 0,35 t na 0,39 t a podiel separovaného odpadu z 26,10 % na 38,35 %, čo je pod priemerom Slovenskej republiky (43,67 %) a Európskej únie (48 %). V roku 2020 spomedzi miest a obcí UMR Zvolen najlepšie separovali obec Lieskovec (69,52 %), mesto Sliač (44,45 %) a mesto Zvolen (33,77 %). Množstvo komunálneho odpadu vyprodukovaného mestami a obcami na území UMR Zvolen sa v roku 2020 oproti roku 2019 znížil o 8,71 ton. Na jedného obyvateľa UMR Zvolen pripadalo 0,44 t vyprodukovaného komunálneho odpadu čo je menej ako priemer Slovenskej republiky (0,45 t). Na území UMR Zvolen sa v roku 2020 nachádzalo 18 zariadení na zhodnocovanie odpadov.

Tabuľka 106 Množstvo odpadu v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Množstvo komunálneho odpadu (t)	24 182,59	22 590,26	24 705,28	29 352,11	28 765,85	27 440,33	27 095,52
Množstvo kom. odpadu na 1 obyv. (t)	0,35	0,33	0,36	0,43	0,42	0,40	0,39
Množstvo vyseparovaného odpadu (t)	6 312,13	5 773,90	7 098,82	11 709,17	10 827,81	9 930,19	10 391,83
Podiel vyseparovaného odpadu (%)	26,10	25,56	28,73	39,89	37,64	36,19	38,35
Množstvo skládkovaného odpadu (t)	14 349,97	17 262,14	17 323,07	17 324,45	17 260,78	16 559,39	16 703,69
Podiel skládkovania odpadu (%)	57,58	73,97	70,12	59,02	60,00	60,35	61,65

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, na vyžiadanie, Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k 31.12. v danom roku

⁵⁵ nPerf. 2022. Mapa pokrytia 3G/ 4G/ 5G, Slovakia. [online]. Dostupné na internete:

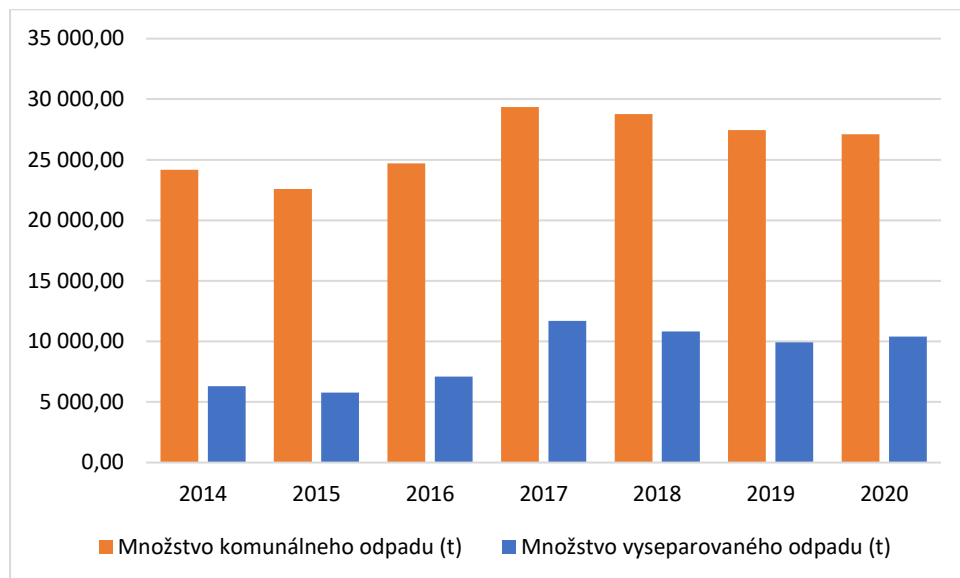
<https://www.nperf.com/sk/map/SK/-/-/signal/?ll=48.673674986030676&lg=19.705&zoom=8>.

⁵⁶ Plesník, J., Plesník, M. 2021. Obehové hospodárstvo v regionálnej samospráve - Regionálne centrum obehového hospodárstva. In: *GRANT journal* 10/02 ISSN 1805-0638 (online). 2021. s. 29-31 [online]. Dostupné na internete: <https://www.grantjournal.com/issue/1002/PDF/1002plesnik.pdf>.

Poznámka: Údaj množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa bol vypočítaný ako množstvo komunálneho odpadu (t)/ počet obyvateľov v okrese Zvolen k 31.12. v danom roku.

Graf 13 Vývoj množstva komunálneho odpadu a vyseparovaného odpadu v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Zdroj: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Štatistický úrad Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2020

Tabuľka 107 Množstvo vyseparovaného odpadu v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020

Územie/ Ukazovateľ	Množstvo komunálneho odpadu (t)	Množstvo komunálneho odpadu na 1 obyvateľa (t)	Miera skládkovania komunálneho odpadu (%)	Miera recyklácie komunálneho odpadu (%)
Okres Zvolen	27 095,52	0,39	61,65	38,35
Banskobystrický kraj	252 280,7	0,39	56,54	43,45
Slovenská republika	2 434 039,5	0,45	48,39	43,67

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, Štatistický úrad Slovenskej republiky, na vyžiadanie
Údaje: k 31.12.2020

Tabuľka 108 Porovnanie parametrov odpadového hospodárstva v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020 oproti roku 2019

Územie/ Ukazovateľ	Množstvo komunálneho odpadu (t)		Množstvo komunálneho odpadu na 1 obyvateľa (t)		Množstvo vyseparovaného odpadu (t)		Podiel vyseparovaného odpadu (%)	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Obec Budča	409,32	377,96	0,31	0,28	86,36	100,37	21,10	26,56
Obec Kováčová	659,43	719,20	0,41	0,45	127,12	182,34	19,28	25,35
Obec Lieskovec	1 845,85	1 858,13	1,27	1,29	1 312,29	1 291,70	71,09	69,52
Mesto Sliač	2 176,64	2 148,90	0,44	0,44	1 015,34	955,24	46,65	44,45
Mesto Zvolen	17 395,92	17 374,26	0,41	0,41	6 128,05	6 214,38	35,23	35,77
UMR Zvolen	22 487,16	22 478,45	0,44	0,44	8 669,15	8 744,03	38,55	38,90

Zdroj dát: vlastné spracovanie, vlastné zisťovanie, Mesto Zvolen - Odbor výstavby, životného prostredia a dopravy, na vyžiadanie
Údaje: k 31.12. v danom roku

Poznámka: Údaje za UMR Zvolen vlastné spracovanie. Množstvo komunálneho odpadu za 1 obyvateľa bolo vypočítané ako množstvo komunálneho odpadu (t)/ počet obyvateľov k 31.12.

Tabuľka 109 Zariadenia na zhodnocovanie odpadov v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie/ Ukazovateľ	Názov	R-kódy
Obec Budča	HG Recycling, s.r.o.,	R03, R05, R12, R13

Obec Kováčová	-	-
Obec Lieskovec	Castor & Pollux , a. s.	R03, R13
	REMOS Zvolen, s.r.o.	R03
Mesto Sliač	SITA Slovensko a.s.	R12
	Mesto Sliač	R03,R12
	SLIAČAN SK s.r.o.	R05,R12
	Zberné suroviny a.s.	R12
Mesto Zvolen	Špila, corp. export-import s.r.o.	R04
	ALUEX, s.r.o.	R12, R13
	Mäspoma, spol. s r.o.	R02
	Ján Viglaský	R12
	Marius Pedersen a.s.	R12
	DOPRASTAV, a.s. Bratislava	R05
	Železničné opravovne a strojárne Zvolen, a.s.	-
	MTM - Zlieváreň, s.r.o.	R04
	BUČINA ZVOLEN a. s.	R01, R12
	Pneu Comp, s.r.o.	R03
	Zberné suroviny a.s.	R12

Zdroj dát: Enviroportál – Register zariadení na zhodnocovanie odpadov, www.enviroportal.sk

Údaje: k 05.08.2021

Poznámka: R-kódy – spôsob zhodnocovania odpadu – Príloha č. 1 k zákonu č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. (-) jav sa nevyskytoval.

Urbánna bezpečnosť

Urbánnu bezpečnosť ako komplexnú problematiku od bezpečnosti dát cez bezpečnosť verejných priestorov a osobnú bezpečnosť je potrebné analyzovať osobitne ako prierezovú tému a vychádzať nielen z kvantitatívnych dát, ale aj z kvalitatívnych dát, ktoré nie sú dostupné. V otázke porovnania bezpečnosti jednotlivých obcí a miest UMR Zvolen, ako prvku kvality života, nebola vypracovaná detailnejšia analýza kriminality.

Počet trestných činov v okrese Zvolen v období 2014 – 2020 klesol z 1 184 na 811 trestných činov. V oblasti majetkovej trestnej činnosti je situácia podobná. V okrese Zvolen sledujeme od roku 2014 pokles majetkových trestných činov zo 468 na 276. Opačný trend mal vývoj násilnej kriminality, kde bol zaznamenaný nárast oproti roku 2014 o 40 trestných činov. Taktiež mravnostná kriminalita zaznamenala nárast trestných činov oproti roku 2014 o 13 trestných činov.

Ochrana pred povodňami je v pôsobnosť samosprávneho kraja a je legislatívne vymedzená.⁵⁷ Okresný úrad v sídle kraja zostavuje povodňový plán kraja v spolupráci s vyšším územným celkom a predkladá ho na schválenie Ministerstvu životného prostredia SR a Ministerstvu vnútra SR; povodňový plán poskytuje krajskému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru. Všetky uvedené orgány štátnej správy spolupracujú v rámci svojej pôsobnosti s Hasičským a záchranným zborom SR (HaZZ SR) a Policajným zborom SR (PZ SR).

Malé toky v riešenom území sú upravené len miestnymi úpravami. Z hľadiska ochrany územia pred povodňami sú nebezpečné najmä malokapacitné priepusty, premostenia a vtoky do krytých profilov.

Prevencia

Z analýzy rozhovorov so zástupcami rôznych aktérov na území UMR Zvolen tiež vyplynulo pozitívne hodnotenie osvetu a preventívnych aktivít v oblasti bezpečnosti a negatívnych spoločenských javov. V oblastiach ako je zdravie, sociálne otázky a riešenie vybraných životných situácií chýba osвета, ciele vzdelávacie a preventívne programy realizované neziskovými organizáciami, subjektmi verejnej správy a podnikateľskými subjektmi.

⁵⁷ Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.

Tabuľka 110 Počet trestných činov v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okres Zvolen	1 184	1 023	902	987	865	879	811
Banskobystrický kraj	10 009	8 745	7 876	7 672	7 169	7 280	6 966
Slovenská republika	81 245	73 163	69 635	66 215	61 392	58 829	54 244

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, www.statistics.sk, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Oddelenie komunikácie a prevencie krajského riaditeľstva PZ v Banskej Bystrici, na vyžiadanie

Údaje: k 31.12. v danom roku, trestný čin

Tabuľka 111 Vybrané štatistiky trestných činov v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Ukazovateľ/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Násilná kriminalita	105	109	114	133	131	137	145
z toho							
vraždy	1	0	0	1	0	1	1
lúpeže	14	13	12	11	4	11	12
úmyselné ublíženie na zdraví	34	42	23	38	44	47	36
Mravnostná kriminalita	4	8	12	9	12	14	17
z toho							
znásilnenia	0	3	1	1	3	2	2
Majetková kriminalita	468	393	312	386	308	279	276
z toho							
krádeže vĺamaním	135	97	77	102	60	40	47
krádeže motorových vozidiel	20	16	17	12	6	5	10

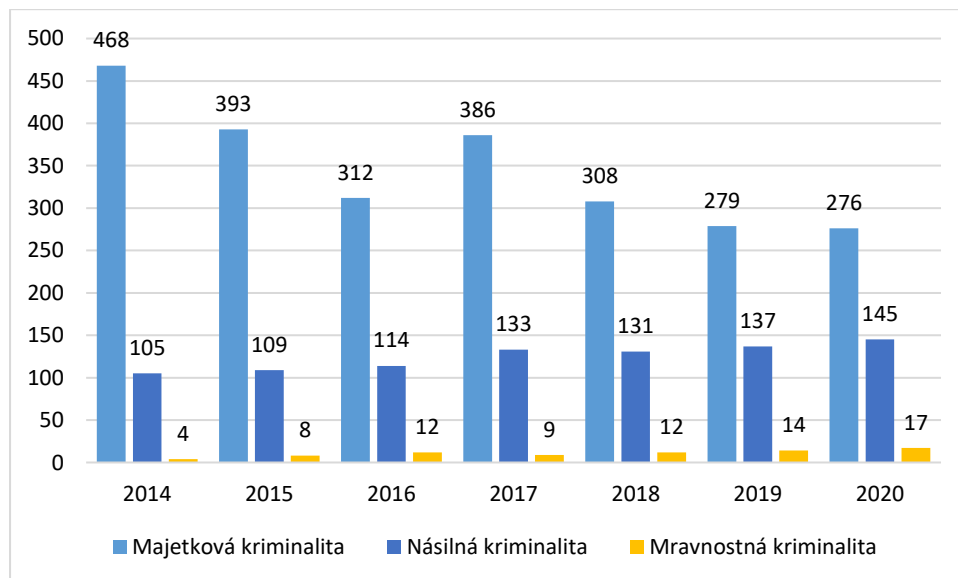
Zdroj dát: vlastné spracovanie, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Oddelenie komunikácie a prevencie krajského riaditeľstva PZ v Banskej Bystrici, na vyžiadanie

Údaje: k 31.12. v danom roku, trestný čin

Poznámka:

Graf 14 Vývoj vybraných štatistík trestných činov v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Zdroj: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, vlastné spracovanie, 2020

Energetika a surovinové zdroje

V období 2014 – 2019 v okrese Zvolen vzrástla spotreba elektrickej energie v hospodárstve (z 133 538 MWh na 142 846 MWh, nárast o 6,97 %), taktiež aj spotreba zemného plynu v hospodárstve (z 14 623 tis. m³ na 20 762 tis. m³, nárast o 41,98 %). Podľa výsledkov SODB 2021 z celkového počtu 22 190 bytov na území UMR Zvolen malo najviac bytov vykurovacie teleso na pevné

palivo (12 158 bytov) potom na plyn (8 331 bytov) a na elektrinu (565 bytov). Plynovú prípojku malo podľa výsledkov SODB 2021 až 18 586 bytov (čo je 83,76 % bytov) na území UMR Zvolen.

Energetická spotreba mesta Zvolen je podrobnejšie analyzovaná v schválenej Nízkouhlíkovej stratégii mesta Zvolen⁵⁸ vrátane návrhu opatrení predovšetkým v oblastiach energetiky, smart city riešení, dopravy a adaptácie na zmenu klímy.

V okrese Zvolen sa nachádzajú náleziská andezitu, bentonitu, kremenca, keramického ílu a tehliarskych surovín. Aktívne sa ťažia stavebné a dekoračné kamene.

Tabuľka 112 Spotreba elektrickej energie a zemného plynu v hospodárstve v okrese Zvolen v období 2014 – 2020

Ukazovateľ/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Spotreby elektrickej energie (MWh)	133 538	126 379	143 311	144 935	142 471	142 846	.
Spotreba plynu (1 000 m ³)	14 623	17 681	18 261	17 866	15 623	20 762	.

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12. v danom roku

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý. Spotreba za poľnohospodárstvo, lesníctvo, dopravu, priemysel a stavebníctvo a za podniky s počtom zamestnancov 20 a viac. Najnižšia dostupná granularita údajov je za okres.

Tabuľka 113 Zoznam plánovaných opatrení Nízkouhlíkovej stratégie mesta Zvolen

Oblasť	Opatrenie	Priorita
Budovy miestnej samosprávy	Zníženie energetickej náročnosti budov v majetku a pôsobnosti mesta	Najvyššia
	Zavedenie systému energetickeho manažérstva	Stredná
	Motivácia k energetickej efektívnosti budov v meste	Stredná
	Vodozádržné opatrenia budov	Stredná
Budovy na bývanie	Obnova IBV a BD	Stredná
	Zvýšenie podielu OZE pri IBV a BD	Stredná
	Daňový bonus za efektívnu obnovu budov	Nízka
Verejné osvetlenie	Výmena zostávajúcich svietidiel za LED alternatívu	Najvyššia
	Zavádzanie SMART riešení, regulácia	Nízka
Tepelná energetika a priemysel	Modernizácia rozvodov tepla	Najvyššia
	Ekologizácia zdroja	Najvyššia
	Revitalizácia odkaliska popolovín	Najvyššia
	Malé zdroje znečisťovania ovzdušia	Najvyššia
	Nekontrolované zdroje znečisťovania ovzdušia	Najvyššia
Opatrenia pre verejné priestranstvá	Vodozádržné opatrenia vo verejnom priestranstve	Stredná
	Nakladanie s odpadom v meste	Nízka
	Komunitné záhrady	Nízka
	Mestské včely – mestá pre opeľovače	Nízka
Doprava	Podpora alternatívnych spôsobov dopravy zamestnancami úradu	Nízka
	Podpora elektromobility a výstavba nabíjajúcich staníc	Stredná
	Podpora kvalitnej mestskej hromadnej dopravy	Najvyššia
	Podpora nemotorovej dopravy a cyklo dopravy	Najvyššia
	Podpora nemotorovej dopravy – propagácia	Nízka
	Bikesharing – systém zdieľania bicyklov	Nízka
	Vybudovanie siete nabíjajúcich staníc pre elektromobily v meste	Najvyššia
	Podpora bez-emisnej individuálnej automobilovej dopravy	Nízka
	Implementácia nízkoemisných zón	Nízka
	Obchvat mesta Zvolen	Najvyššia
	Podpora pešej dopravy	Stredná

Zdroj dát: Nízkouhlíková stratégia mesta Zvolen na roky 2020 – 2030, <https://strategia.zvolen.sk/>

Údaje: k 06/2020

⁵⁸ Mesto Zvolen. 2020. *Nízkouhlíková stratégia mesta Zvolen na roky 2020 – 2030*. [online]. Bratislava : NOVACO s. r. o., 2020. 161 s. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1397007.

Tabuľka 114 Náleziská nerastných surovín v okrese Zvolen v roku 2021

1. Dobývacie priestory	Nerastná surovina
Breziny	andezit
Dobrá Niva	andezit
Lieskovec	bentonit
Môľová	andezit
Ostrá Lúka	andezit
Sása	andezit
Zvolen	tehliarske suroviny
2. Chránené ložiskové územia	Nerastná surovina
Breziny	andezit
Dobrá Niva	andezit
Lieskovec	bentonit
Môľová	andezit
Očová I	keramické íly
Očová II	keramické íly
Ostrá Lúka	andezit
Pliešovce	kremence
Sása	andezit
Zvolen	tehliarske suroviny
3. Ložiská nevyhradených nerastov	Nerastná surovina
Lom nad Lazmi (Lešť)	andezit
Michalková - Šúplatka	andezit
Pliešovce	kremenec
Zaježová - Dubina (Pliešovce)	andezit
Zvolenská Slatina Na Dieli	andezit
Zvolenská Slatina Malý Korčín	andezit

Zdroj dát: Hlavný banský úrad, www.hbu.sk

Údaje: k 30.06.2021

PRÍRODNO-ENVIRONMENTÁLNA ANALÝZA ÚZEMIA UMR ZVOLEN

Geomorfologické aspekty

Územie UMR Zvolen sa nachádza v oblasti stredného Pohronia, na juhozápadnom okraji Zvolenskej kotliny. Zvolenská kotlina je intravulkanická panva obklopená sopečnými pohoriami. Kotlina sa delí na 9 podcelkov, pričom územie UMR Zvolen patrí do Sliachskej kotliny a Zvolenskej pahorkatiny, reliéf územia je prevažne rovinný a pahorkatinový.⁵⁹

Využívanie prírodného prostredia regiónu významnou mierou ovplyvňuje stabilita svahov. Región je porušený početnými svahovými deformáciami, ktoré ohrozujú existujúce aj plánované stavby a spôsobujú značné škody na lesných porastoch, poľnohospodárskej pôde, komunikáciách, priemyselných a obytných budovách. Najrozšírenejším typom svahových porúch sú zosuvy. Výmoľovou eróziou je územie postihnuté nerovnomerne. Oblasť v okolí Zvolena vykazuje nízke radónové riziko. Na strednom Slovensku majú zemetrasenia ohniská v Kremnických a Štiavnických vrchoch a postihujú aj región Zvolena a Banskej Bystrice. Za posledných 70 rokov bola najvyššia intenzita zemetrasenia v regióne 5° podľa Mercalli-Cancaniho stupnice v rozsahu 1 – 12° (novšie údaje nie sú k dispozícii).⁶⁰

⁵⁹ Kolektív autorov. 2013. *Zvolen – monografia mesta Zvolen*. Zvolen : Mesto Zvolen, 2013. 12-13 s. ISBN 978-80-971236-7-3.

⁶⁰ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 – 2020. [online]. Zvolen : Mesto Zvolen, 2014. 116 s. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=694016.

Klimatické pomery

Zvolen a jeho okolie v rámci Slovenska patrí do mierne teplého humídneho klimatického pásma s výrazným, ale nie veľmi dlhým zimným obdobím. Podnebie má prechodný ráz medzi oceánskym a kontinentálnym, pričom ho výrazne ovplyvňuje nadmorská výška a typ reliéfu. Počasie vo Zvolenskej kotline sa vyznačuje veľkou premenlivosťou aj extrémnosťou. Zvolenská kotlina patrí do mierne teplej oblasti, do podoblasti mierne vlhkej klímy, teplého mierne vlhkého okrsku s chladnou zimou. Hlavným klimatickým znakom Zvolenskej kotliny je malá veternosť s prevládajúcim severným prúdením (17 % situácií), v dolnej časti kotliny východným až západným smerom vetra. Oblasť charakterizuje vysoký počet bezveterných situácií (48 % situácií). Priemerné januárové teploty sa pohybujú od -4 do -5 °C, júlové od 17 do 18,8 °C. Kotlina má v pahorkatinových častiach 60 – 80 dní so snehovou pokrývkou.⁶¹

Kvalita životného prostredia

Na území UMR sa vyskytujú pestré prírodné spoločenstvá a zaujímavé prírodné útvary, množstvo minerálnych prameňov, návštevníkom sú k dispozícii náučné chodníky a náučné lokality prepojené na širšie okolie. Množstvo zelene je jedným z charakteristických prvkov celého územia UMR Zvolen.

Kvalita životného prostredia na území UMR Zvolen je ovplyvnená znečistením ovzdušia najmä dopravou a priemyslom. Pozitívnym faktorom sú plánované a realizované investície najmä miest do tzv. zelených opatrení (napr. schválenie nízkouhlíkových stratégií, znižovanie energetickej náročnosti verejných budov, podpora nemotorovej dopravy) a adaptačných opatrení zameraných na zmenu klímy (napr. úprava verejných priestorov na sídliskách, podpora komunitných zelených iniciatív a pod.).

Podľa environmentálnej regionalizácie patrí územie UMR Zvolen do tzv. Pohronskej zaťaženej oblasti, t.j. do jednej z ôsmich oblastí Slovenska s najviac narušeným životným prostredím. Narušenie kvality ovzdušia v celej tejto oblasti je podmienené predovšetkým drevárskym a spracovateľským priemyslom, výrobou tepelnej a elektrickej energie, ako aj priemyslom výroby hliníka – ktoré spoločne podmieňujú značný únik (emisie) znečisťujúcich látok do okolitého ovzdušia. Na znečisťovaní ovzdušia sa významne podieľa aj doprava.⁶² Doprava je v súčasnosti zodpovedná za štvrtinu emisií skleníkových plynov a je dominantným znečisťovateľom ovzdušia a producentov hlukovej záťaže, najmä v mestských aglomeráciách, preto je žiaduce mieru týchto negatívnych vplyvov pravidelne monitorovať, za účelom sledovania trendov a plánovania preventívnych a nápravných opatrení.⁶³

„Sociálna ekológia a ochrana životného prostredia je základom pre inovácie, udržateľný rozvoj a hospodársky rast.“⁶⁴

⁶¹ Kolektív autorov. 2013. *Zvolen – monografia mesta Zvolen*. Zvolen : Mesto Zvolen, 2013. 22-25 s. ISBN 978-80-971236-7-3.

⁶² Kolektív autorov. 2013. *Zvolen – monografia mesta Zvolen*. Zvolen : Mesto Zvolen, 2013. 22-25 s. ISBN 978-80-971236-7-3.

⁶³ Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. *Národný program znižovania emisií – Slovenská republika*. 2020. [online]. Dostupné na internete:

https://ec.europa.eu/environment/air/pdf/reduction_napcp/SK%20final%20NAPCP%203March20.pdf.

⁶⁴ Plesník, J., Plesník, M. 2021. Obehové hospodárstvo v regionálnej samospráve - Regionálne centrum obehového hospodárstva. In: *GRANT journal* 10/02 ISSN 1805-0638 (online). 2021. s. 30 [online]. Dostupné na internete: <https://www.grantjournal.com/issue/1002/PDF/1002plesnik.pdf>.

Ovzdušie

Medzi najväčších prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia v okrese Zvolen v roku 2019 patrili Zvolenská teplárenská, a.s., Zvolen; Kronospan, s.r.o., Zvolen; Bučina Zvolen, a.s., Zvolen a Bioplyn, s.r.o., Budča. Celkovo z veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia v okrese Zvolen v roku 2019 bolo vypustených do ovzdušia 42,555 t tuhých znečisťujúcich látok; 151,757 t SO₂; 414,318 t NO₂ a 173,481 t CO. V množstve emisií prepočítaných podľa rozlohy dosahuje okres Zvolen pod priemerné hodnoty v množstve tuhých znečisťujúcich látok 0,5 t/km², SO₂ 0,2 t/km² (SR 0,3 t/km²), NO₂ 1,1 t/km² (SR 1,2 t/km²) a CO 2,8 t/km² (SR 5,7 t/km²). Kvalita ovzdušia na území UMR je monitorovaná automatickou monitorovacou stanicou SHMÚ na Ul. J. Alexyho vo Zvolene, v roku 2017 bolo namerané množstvo emisií PM10 a PM2,5 pod limitnými hodnotami.

Meranie hluku na území UMR Zvolen sa realizuje na požiadanie v zmysle platnej legislatívy o ochrane zdravia.

Tabuľka 115 Najväčší prevádzkovatelia zdrojov znečistenia ovzdušia v okrese Zvolen v roku 2019

Prevádzkovateľ / Ukazovateľ	Množstvo emisií Tuhé znečisťujúce látky	Množstvo emisií SO ₂	Množstvo emisií NO ₂	Množstvo emisií CO
Zvolenská teplárenská, a.s., Zvolen	8,90	137,71	137,11	.
Kronospan, s.r.o., Zvolen	8,66	.	142,23	73,12
Bučina Zvolen, a.s., Zvolen	8,45	.	91,98	.
Bioplyn, s.r.o., Budča	.	11,31	.	.

Zdroj dát: Slovenský hydrometeorologický ústav, Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v SR v 2019, Tab. 13 Tuhé znečisťujúce látky, oxidy síry, oxidy dusíka a oxid uhoľnatý vypustené zo ZZO najvýznamnejších prevádzkovateľov na území kraja za rok 2019 – Banskobystrický kraj

Údaje: k 2019

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý.

Tabuľka 116 Emisie základných znečisťujúcich látok vypustených z veľkých a stredných ZZO v okrese Zvolen za rok 2019

Územie/ Ukazovateľ	Množstvo emisií Tuhé znečisťujúce látky	Množstvo emisií SO ₂	Množstvo emisií NO ₂	Množstvo emisií CO
Okres Zvolen	42,555	151,757	414,318	173,481

Zdroj dát: Slovenský hydrometeorologický ústav, Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v SR v 2019, Tab. 16 Tuhé znečisťujúce látky, oxidy síry, oxidy dusíka a oxid uhoľnatý vypustené zo ZZO najvýznamnejších prevádzkovateľov na území kraja za rok 2019 – Banskobystrický kraj

Údaje: k 2019, t

Poznámka: Tabuľka udáva emisie základných znečisťujúcich látok v tonách, vypustených z veľkých a stredných ZZO v SR za daný rok. Do týchto emisií nie sú zahrnuté emisie z lokálnych kúrenísk (domácnosti), malé ZZO, mobilné zdroje (doprava), plošné emisie (napr. skládky odpadov a pod.).

Tabuľka 117 Emisie základných znečisťujúcich látok v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2019

Územie / Ukazovateľ	Tuhé emisie	Oxid siričitý	Oxid dusíka	Oxid uhoľnatý
Okres Zvolen	0,5	0,2	1,1	2,8
Banskobystrický kraj	0,6	0,4	0,9	5,8
Slovenská republika	0,6	0,3	1,2	5,7

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube

Údaje: k 31.12.2019, t/km²

Poznámka: Údaje o emisiách základných znečisťujúcich látok v rokoch 2001-2018 sú emisie za vybrané stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia z činností uvedených v prílohe č. 1 k vyhláške č. 410/2012 Z. z. revidované za roky 2001-2018 podľa údajov platných k 15. marcu 2020 okrem emisií z lokálnych kúrenísk (domácností). Emisie od roku 2019 sú celkové namerané emisie, ktoré sú alokované do okresov podľa polohy zdroja znečisťovania ovzdušia.

Tabuľka 118 Kvalita ovzdušia v staniciach SHMÚ v okrese Zvolen v roku 2017

Územie/ Ukazovateľ	Množstvo emisií PM ₁₀ (priemer za 24 hod.)	Množstvo emisií PM ₁₀ (priemer za 1 rok)	Množstvo emisií PM _{2,5} (priemer za 1 rok)
J. Alexyho, Zvolen	31	24	18
Limit	50	40	25

Zdroj dát: Slovenský hydrometeorologický ústav, Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2017, Tabuľka 3.4 Vyhodnotenie znečistenia ovzdušia podľa limitných hodnôt na ochranu ľudského zdravia za rok 2017, www.shmu.sk

Údaje: $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}/\text{rok}$

Poznámka: Stanica SHMÚ Zvolen - J. Alexyho sa nachádza v areáli základnej školy na rozľahlom sídlisku Sekier v juhovýchodnej časti mesta. Vo vzdialenosti cca 300 m vedie frekventovaná cesta južného ťahu smer Košice. Významným zdrojom znečistenia ovzdušia v tejto oblasti je drevospracujúci priemysel. V roku 2016 boli monitorované znečisťujúce látky PM₁₀ a PM_{2,5}.

Voda

Na území UMR Zvolen sa nachádza viacero dôležitých vodných tokov. Vodné toky je možné rozdeliť na:

- rieky (Hron, Slatina, Neresnica, Zolná),
- potoky (Zlatý potok, Kováčovský potok, Boroviansky jarok),
- bystriny (Sekier, Pomiaslo, Bieň, Koreň, Teplý potok).

Samostatnú kategóriu prírodných útvarov tvoria strže, ktoré sa nachádzajú v horných častiach povodí tokov Zlatý potok a Boroviansky jarok. Koryto rieky Hron je v k.ú. Zvolen upravené v celkovej dĺžke 7,91 km, v úsekoch pri sídlisku Západ je prietokový profil dimenzovaný tak, aby ním bezpečne pretiekol aj päťstoročný prietok. Na rieke Slatina nad mestom Zvolen je postavená vodná nádrž Môťová, ktorej pôvodným účelom bolo zabezpečiť dostatok vody pre priemysel, výrobu elektrickej energie a rekreáciu. V obci Kováčová je na Kováčovskom potoku vybudovaná malá vodná nádrž, ktorej hlavným účelom je chov rýb.⁶⁵

V okrese Zvolen sa nachádzajú nasledovné povodňové úseky II., III., IV., VIII. a IX. Mestá a obce majú spracované povodňové plány záchranných prác. Medzi úseky vodných tokov s existujúcim potenciálne významným povodňovým rizikom v čiastkovom povodí Hrona patria:

- Hron (3,8 km úsek v Sliachi, 6,3 km úsek vo Zvolene),
- Neresnica (3,00 km úsek vo Zvolene),
- Pomiaslo (1,5 km úsek vo Zvolene),
- Slatina (4,8 km úsek vo Zvolene).⁶⁶

Mesto Zvolen je zaradené v III. Povodňovom úseku, kde je v zmysle Povodňového plánu zabezpečovacích prác je ohraničený vodný tok Hron od rkm 144,125 – 162,335 so všetkými prítokmi v tomto povodí. Hron a jeho prítoky má viacero miest, ktoré by boli zaplavené aj pri Q100 ročnej vode, v súčasnosti je povolený projekt úpravy rieky Hron a rieky Slatina na ochranu pred Q100 ročnou vodou, v príprave je projekt pre sútok riek Slatina a Hron.

Slovenský vodohospodársky podnik má v súčasnosti pripravenú technickú dokumentáciu na dve stavby:

- „Zvolen, protipovodňové opatrenie na toku Slatina“,

⁶⁵ Kolektív autorov. 2013. *Zvolen – monografia mesta Zvolen*. Zvolen : Mesto Zvolen, 2013. 26-27 s. ISBN 978-80-971236-7-3.

⁶⁶ Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. 2018. *Predbežné hodnotenie povodňového rizika v čiastkovom povodí Hrona – aktualizácia 2018*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/files/sekcia-vod/hodnotenie-rizika-2018/hron/phpr-hron.pdf>.

- „Zvolen, protipovodňové opatrenia na toku Hron“.

Stavba „Zvolen, protipovodňové opatrenie na toku Slatina,“ sa má realizovať na vodohospodársky významnom vodnom toku Slatina, v časti od zaústenia Slatiny do Hrona až po vodnú nádrž Môťová. Jej účelom je zabezpečenie protipovodňovej ochrany pred vybrežením povodňových vôd z toku Slatina a ochrana ohrozenej časti mesta Zvolen. Navrhujú sa protipovodňové opatrenia na návrhový prietok $Q_{100} = 375 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$ (od zaústenia do Hrona po rkm 2,471 – nad zaústením toku Neresnica), $Q_{100} = 320 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$ (od zaústenia toku Neresnica po zaústenie toku Zolná) a $Q_{100} = 215 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$ nad zaústením toku Zolná. Tak isto je posúdený aj tok Zolná v staničení od ústia do toku Slatina v rkm 0,000 až po rkm 0,600 (most nad zaústením Zvolenského potoka – vo VHM evidovaný ako bezmenný prítok), na návrhový prietok $Q_{100} = 130 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$. V rámci stavby je okrem toku Slatina a toku Zolná, riešená aj protipovodňová ochrana prítokov voči účinkom spätného vzdutia z toku Slatina, a to prítoky Neresnica a Pomiaslo.

Účelom stavby „Zvolen, protipovodňové opatrenia na toku Hron“ je zabezpečenie protipovodňovej ochrany pred vybrežením povodňových vôd z toku Hron a ochrana ohrozenej časti mesta Zvolen, ktorá nebola ochránená už v minulosti vybudovanými protipovodňovými opatreniami. Navrhujú sa protipovodňové opatrenia na návrhový prietok Q_{100} , s bezpečnosťou 0,5 m. Navrhovaný stav je posudzovaný pri prechode $Q_{100} = 855 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$ (od rkm 152,285 v profile H1 – pod ČOV, po rkm 153,523 v profile H10 – sútok s tokom Slatina) a pre $Q_{100} = 600 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$ nad sútokom s tokom Slatina po rkm 158,405 v profile H73 – cca 1520 m nad cestným mostom pri bývalej Hypernove. V rámci stavby je riešená aj protipovodňová ochrana prítokov voči účinkom spätného vzdutia z toku Hron pri prechode $Q_{100} + 0,5 \text{ m}$. Riešené sú prítoky: odpadný kanál z MVE UNION, tok Kováčovský potok a odpadný kanál z MVE na hati.⁶⁷

Väčšina povrchových vôd v regióne sú Ca-(Mg)-HCO_3 typu (hydrogén-uhličitanové vápenato-horečnaté), menšie zastúpenie má Ca-(Mg)-SO_4 typ (síranové vápenato-horečnaté). Na Zvolenskú kotlinu sa viaže bohatý výskyt minerálnych vôd. Minerálne pramene sú definované ako podzemné vody, ktoré sa od obyčajných odlišujú svojimi prírodnými vlastnosťami, predovšetkým svojim zložením, obsahom minerálnych látok, stopových prvkov, teplotou a fyziologickými účinkami na ľudský organizmus. Na území UMR Zvolen majú najväčšie zastúpenie dva typy minerálnych vôd:

- Sulfátovo-karbonatogénne minerálne vody ($\text{Ca-Mg-SO}_4\text{-HCO}_3$):
 - minerálne liečivé vody v Sliači, Kováčovej a Borovej hore (pramene Jazierko, Rossenaerov, Pitný),
 - pramene v Lukovom (medokýš Kúty),
 - pramene v Zolnej (medokýš v lese).
- Uhličitý silikáto-karbonatogénne vody (Na-Ca-(Mg)-HCO_3):
 - pramene v Lieskovci (v údolnej nive potoka Lukavica)
 - pramene v meste Zvolen (SAD, železničná stanica, Červený medokýš, Bučina, medokýš na Slatine, Gustávka, studňa p. Oravca).

Územie Zvolena patrí do ochranného pásma III. stupňa, prírodné liečivé zdroje v Kováčovej a Sliači sú chránené ochranným pásmom II. stupňa.⁶⁸

⁶⁷ Slovenský vodohospodársky podnik, december 2021 (na vyžiadanie).

⁶⁸ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2007 – 2013. [online]. Zvolen : Mesto Zvolen, 2007. 27 s. Dostupné na internete: https://www.zvolen.sk/download_file_f.php?id=48021.

Potenciálnymi bodovými aj plošnými zdrojmi znečistenia povrchových a podzemných vôd sú environmentálne záťaž a skládky odpadu nachádzajúce sa na okrajoch sídiel, ale aj na poľnohospodárskej a aj lesnej pôde. V okolí týchto zdrojov kontaminácie je zvýšené riziko koncentrácie škodlivých a toxických látok, ktoré sú však často neznáme. Ide o neregistrované a aj čierne skládky mimo súkromných areálov.

V okrese Zvolen sa nachádzajú vodné útvary povrchových vôd v čiastkovom povodí Hrona a vodné útvary povrchových vôd v čiastkovom povodí Ipľa. Z meraní ekologického a chemického stavu vyplýva, že veľmi zlý ekologický stav vody má vodný útvar Krupinica v čiastkovom povodí Ipľa a zlý ekologický stav vody má vodný útvar Zolná v čiastkovom povodí Hrona. Zo 41 testovaných vodných útvarov 7 nedosahuje dobrý chemický stav vody.⁶⁹

Monitoring kvality minerálnych prameňov vykonáva RÚVZ. Monitoring kvality podzemných vôd realizuje a zverejňuje Slovenský hydrometeorologický ústav Slovenskej republiky.

V registri prevádzok vyžadujúcich integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania a vydaných integrovaných povolení (IPKZ)⁷⁰ je na území UMR Zvolen evidovaných 6 prevádzok:

- (Farma brojlerových kurčiat Bakova Jama Zvolen,
- Farma na výkrm brojlerov Lieskovec,
- Odkalisko Zvolen,
- Tepláreň Zvolen,
- Výroba surovej drevotrieskovej dosky, laminovanej drevotrieskovej dosky a impregnovaného papiera Zvolen,
- Výrobný areál Continental Teves Zvolen (časť Galvanické povrchové úpravy Zvolen).

Tabuľka 119 Vybrané úseky vodných tokov s existujúcim potenciálne významným povodňovým rizikom v čiastkovom povodí Hrona v okrese Zvolen v roku 2018

Obec	Počet obyvateľov v roku 2017	Vodný tok	ID vodného toku	Úsek vodného toku – dĺžka	Povodne (rok, kedy došlo k povodni, rozsah)
Dobrá Niva	1 874	Neresnica	4-23-03-1523	5,9 km	III. SPA v roku 2010 - ohrozenie obyvateľia a zaplavená infraštruktúra. III. SPA v roku 2014 - ohrozenie obyvateľia, zaplavený intravilán a infraštruktúra.
Očová	2 603	Hučava	4-23-03-1797	4,6 km	III. SPA v roku 2012 - ohrozenie obyvateľia, zaplavený intravilán a poľnohospodárska pôda. III. SPA v roku 2013 - ohrozenie obyvateľia, zaplavený intravilán a infraštruktúra. III. SPA v roku 2014 - ohrozenie obyvateľia, zaplavený intravilán a poľnohospodárska pôda.
Podzámčok	533	Neresnica	4-23-03-1523	3,6 km	III. SPA v roku 2010 - ohrozenie obyvateľia a zaplavená infraštruktúra. III. SPA v roku 2013 - ohrozenie obyvateľia, zaplavený intravilán, infraštruktúra a poľnohospodárska pôda.

⁶⁹ Slovenský vodohospodársky podnik, september 2021, (na vyžiadanie).

⁷⁰ Enviroportál. 2021. *Informačný systém integrovanej prevencie a kontroly znečistenia*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.enviroportal.sk/environmentalne-temy/starostlivost-o-zp/ipkz-integrovana-prevencia-a-kontrola-znecistovania/informacny-system-ipkz-1>.

Sása	932	Neresnica	4-23-03-1523	3,5 km	III. SPA v roku 2010 - ohrozenie obyvateľa a zaplavená infraštruktúra. III. SPA v roku 2013 - ohrozenie obyvateľa a zaplavená poľnohospodárska pôda. III. SPA v roku 2014 - ohrozenie obyvateľa, zaplavený intravilán, infraštruktúra a poľnohospodárska pôda.
Sliač	4 980	Hron	4-23-01,02,04,05-1	3,8 km	
Turová	415	Turová	4-23-04-1482	1,5 km	
Veľká Lúka	725	Lukavica	4-23-02-2152	3,5 km	III. SPA v roku 2016 – ohrozenie obyvateľa a zaplavený intravilán, infraštruktúra a poľnohospodárska pôda.
Zvolen	42 476	Hron	4-23-01,02,04,05-1	6,3 km	III. SPA v roku 2013 – nie je konkretizované.
		Neresnica	4-23-03-1523	3,0 km	III. SPA v roku 2010 - ohrozenie obyvateľa a zaplavená infraštruktúra. III. SPA v roku 2013 - ohrozenie obyvateľa a zaplavená infraštruktúra.
		Pomiaslo	4-23-03-1760	1,5 km	III. SPA v roku 2013 - ohrozenie obyvateľa a zaplavená Poľnohospodárska pôda.
		Slatina	4-23-03-1520	4,8 km	III. SPA v roku 2010 - ohrozenie obyvateľa, zaplavený intravilán, infraštruktúra, poľnohospodárska pôda, priemyselné a obchodné objekty. Zasiiahnuté zdroje znečistenia. III. SPA v roku 2013 – nie je konkretizované.
Zvolenská Slatina	2 864	Slatina	4-23-03-1520	6,0 km	III. SPA v roku 2010 - ohrozenie obyvateľa, zaplavený intravilán, infraštruktúra, poľnohospodárska pôda, priemyselné a obchodné objekty. Zasiiahnuté zdroje znečistenia. III. SPA v roku 7/2014 - ohrozenie obyvateľa a zaplavený intravilán a poľnohospodárska pôda. III. SPA v roku 9/2014 - ohrozenie obyvateľa a zaplavený intravilán a poľnohospodárska pôda.
		bezmenný (Rybný)	4-23-03-1820	2,8 km	

Zdroj dát: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Plán manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hrona – aktualizácia 2018, Tabuľka 2.3 Prehľad obcí, ktorých katastrálnymi územiami preteká Hron, Príloha III. Závery predbežného hodnotenia povodňového rizika, Príloha II. Zoznam vodných tokov a obcí, v ktorých bol v období rokov 1997 – 2017 aspoň raz vyhlásený III. stupeň povodňovej aktivity a prehľad príčin a následkov povodní, www.minzp.sk

Údaje: k 12/2018

Poznámka: Úseky vodných tokov s existujúcim potenciálne významným povodňovým rizikom v čiastkovom povodí Hrona, ktoré geograficky patria do okresu Zvolen. Úseky vodného toku - dĺžka sú úseky vodných tokov s existujúcim potenciálne významným povodňovým rizikom v čiastkovom povodí Hrona. V stĺpci povodne sú zahrnuté vybrané povodne III. SPA v rokoch 2010 až 2017.

Tabuľka 120 Stav útvarov povrchových vôd v okrese Zvolen v roku 2021

Útvary povrchových vôd v čiastkovom povodí Hrona			
Kód VÚ	Názov VÚ	Ekologický stav	Chemický stav
SKR0004	Hron	3	N
SKR0011	Slatina	3	N
SKR0012	Slatina	3	N
SKR0014	Zolná	2	D
SKR0015	Zolná	4	N
SKR0020	Vajskovský potok	1	D
SKR0043	Kalný potok	3	D
SKR0063	Jasenica 1	2	D
SKR0070	Hučava	1	D

SKR0071	Hučava	3	D
SKR0078	Neresnica	3	D
SKR0080	Suchý jarok	2	D
SKR0082	Breznický potok	1	D
SKR0091	Bystrý potok_7	1	D
SKR0092	Bystrý potok_7	3	D
SKR0093	Orovnický potok	2	D
SKR0094	Lubica	1	D
SKR0095	Lubica	2	D
SKR0099	Dúbravský potok	2	D
SKR0100	Turová	1	D
SKR0101	Turová	2	D
SKR0116	Blien	1	D
SKR0117	Blien	2	D
SKR0128	Sielnický potok	1	D
SKR0129	Sielnický potok	3	D
SKR0133	Vlčí potok	2	D
SKR0134	Kováčovský potok_1	2	D
SKR0138	Sekier	1	D
SKR0144	Bystrý potok	1	D
SKR1002	Slatina	3	D
Útvary povrchových vôd v čiastkovom povodí Ipľa			
SKI0013	Stará rieka	1	N
SKI0016	Krtíš	2	N
SKI0019	Krupinica	3	D
SKI0020	Krupinica	5	D
SKI0023	Litava	1	D
SKI0031	Koprovnica	1	D
SKI0053	Plachtinský potok	1	N
SKI0074	Suchánsky potok	2	D
SKI0093	Suchý potok_6	2	D
SKI0099	Klinkovica	1	D
SKI0134	Babinský potok	2	D

Zdroj dát: Slovenský vodohospodársky podnik, na vyžiadanie

Údaje: k 27.9.2021

Poznámka: Stav útvarov povrchových vôd v čiastkovom povodí Hrona a v čiastkovom povodí Ipľa.

- 1 – veľmi dobrý
- 2 – dobrý
- 3 – priemerný
- 4 – zlý
- 5 – veľmi zlý
- D – dosahujúce dobrý chemický stav
- N – nedosahujúce dobrý chemický stav

Pôda

Pôdotvorným substrátom pôd na území Zvolenskej kotliny sú rôznorodé horninové materiály, z ktorých prevládajú svahoviny, eolické materiály a riečne náplavy – tieto predovšetkým v bezprostrednom okolí vodných tokov Hrona a Slatiny. Z hľadiska pôdných druhov sa na území UMR Zvolen vyskytujú ľahké a stredne ťažké pôdy.⁷¹

51 % územia UMR Zvolen tvorí poľnohospodárska pôda, 35 % lesná pôda a 14 % ostatná pôda.

Chránené územia

Územia podliehajúce ochrane prírody a krajiny (chránené územia, Natura 2000, územný systém ekologickej stability, územia medzinárodného významu) predstavujú prírodné dedičstvo, ale aj environmentálne limity. Na území UMR Zvolen sa nachádzajú:

⁷¹ Kolektív autorov. 2013. *Zvolen – monografia mesta Zvolen*. Zvolen : Mesto Zvolen, 2013. 28-32 s. ISBN 978-80-971236-7-3.

- chránené územia (Arborétum Borová hora, Boky, Mláčik, Potok Zolná, Zolniansky lahar),
- územia Natura 2000 (Boky, Mláčky, Slatinka – zároveň je tok Slatiny považovaný za biokoridor regionálneho významu, územie sa sčasti prekrýva s mokradou Slatinka – Krpele, ktorá je jedinou mokradou národného významu v okrese Zvolen),
- chránené stromy (Duby v Kováčovej, Borovica Ľudmily Podjavorínskej v Sliači, Hrab pri Lukovom).

Tabuľka 121 Zoznam území podliehajúcich ochrane prírody a krajiny na území UMR Zvolen v roku 2021

Typ prírodného dedičstva	Názov	Lokalita	Charakteristika
Chránené územia	Arborétum Borová hora	Zvolen	Chránený areál o výmere 455 000 m ² v 3 stupni ochrany. Rok vyhlásenia je 1981.
	Boky	Budča	Národná prírodná rezervácia o výmere 1 764 900 m ² v 5 stupni ochrany. Rok vyhlásenia je 1964.
	Mláčik	Kováčová	Národná prírodná rezervácia o výmere 1 472 000 m ² v 5 stupni ochrany. Rok vyhlásenia je 1982.
	Potok Zolná	Zvolen	Prírodná pamiatka o výmere 19 200 m ² vo 4 stupni ochrany. Rok vyhlásenia je 1991.
	Zolniansky lahar	Zvolen	Prírodná pamiatka o výmere 3 242 m ² vo 4 stupni ochrany. Rok vyhlásenia je 2000.
Natura 2000	ÚEV Boky	Budča	Územie o výmere 168,04 ha a je totožné s NPR Boky.
	ÚEV Mláčky	Kováčová, Sliač	Územie o výmere 402,47 ha a v rámci tohto územia sa nachádza NPR Mláčik.
	Návrh ÚEV Slatinka	Zvolen	Územie o výmere 22,56 ha. Zároveň je tok Slatiny považovaný za biokoridor regionálneho významu Slatinka RBk1. Územie sa sčasti prekrýva s mokradou Slatinka – Krpele, ktorá je jedinou mokradou národného významu v okrese Zvolen.
Územný systém ekologickej stability	-	-	-
Územia medzinárodného významu	-	-	-
Chránené stromy	Duby v Kováčovej	Kováčová	Dva stromy – dub letný (<i>Quercus robur</i> L.)
	Borovica Ľudmily Podjavorínskej	Sliač	Borovica lesná (<i>Pinus sylvestris</i> L.)
	Hrab pri Lukovom	Zvolen	Hrab obyčajný (<i>Carpinus betulus</i> L.)

Zdroj dát: Štátna ochrana prírody, Správa Chránenej krajiny oblasti Poľana, na vyžiadanie, Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Zvolen, www.minv.sk

Údaje: k 20.04.2021, mokrade k 2013

Poznámka: Zoznam území podliehajúcich ochrane prírody a krajiny na území UMR Zvolen - chránené územia, Natura 2000, územný systém ekologickej stability, územia medzinárodného významu. Príloha – mapa chránené územia na území UMR Zvolen. Na území UMR Zvolen sa rozprestierajú okrem mokrade národného významu Slatinka – Krpele aj dve mokrade regionálneho významu a 14 mokradí lokálneho významu.

Environmentálne záťaž

Na území UMR Zvolen je registrovaných 19 environmentálnych záťaží (A – pravdepodobná environmentálna záťaž, B – environmentálna záťaž, C – sanovaná, rekultivovaná lokalita).⁷² Medzi B-environmentálne záťaž patria: Zvolen - Rušňové depo Cargo a.s., Sliač - letecké kasárne, Sliač - letisko produktovod, Zvolen - Bučina biela impregnácia, Zvolen - Bučina stará depónia, Zvolen - Železničné opravovne a strojárne, Zvolen - Bučina čierna impregnácia, Zvolen - armádne objekty. Kompetencie v tejto oblasti sú rozdelené medzi viaceré subjekty, čo si vyžaduje koordináciu.

Tabuľka 122 Environmentálne záťaž na území UMR Zvolen v roku 2021

⁷² Enviroportál. 2021. *Informačný systém environmentálnych záťaží*. [online]. Dostupné na internete: <https://envirozataze.enviroportal.sk/>.

Register	Environmentálna záťaž	Lokalita	Popis
A – Pravdepodobná environmentálna záťaž	Lieskovec - obaľovačka	Lieskovec	*
	Zvolen - Liaz Zvolen	Zvolen	*
	Zvolen - Môťová - odkalisko	Zvolen	*
B – Environmentálna záťaž	Zvolen - Rušňové depo, Cargo a.s.	Zvolen	Železničné depo a stanica - Dlhodobá manipulácia s nebezpečnými látkami - oprava a údržba koľajových vozidiel - rušňov.
	Sliač - letecké kasárne	Sliač	Základne bývalej Sovietskej armády - Nevhodné nakladanie s ropnými látkami Sovietskou armádou v lokalite Sliač-letisko-juh. Nevhodné skladovanie starých a nefunkčných automobilových akumulátorov. Z okolia vrtu LK-2 bolo zo zeme vybratých niekoľko sudov s vykurovacím olejom. Budova prístrešok č.90 s komínom, neoddeliteľne spojená s budovou č. 5 - uhoľná kotolňa, po vybudovaní v r. 1957 slúžil pre uskladnenie uhlia a pevného paliva. Neskôr slúžil k umiestneniu starých a nefunkčných transformátorov. Budova č. 5 až do r. 1984 slúžila ako uhoľná kotolňa pre vykurovanie celého areálu leteckých kasární. Vnútrotný priestor kotolne je poznačený spaľovaním uhlia a tvorbou dechtov s prítomnosťou PAU. Základy jedného z kotlov museli byť v minulosti sanované pre ich havarijné sadanie spojené s prelomením podlahových betónov. Pod základmi budovy sa predpokladá prítomnosť kontaminovaných zemín a podzemnej vody. Budova sklad zemiakov po vybudovaní v roku 1980 slúžil pre uskladnenie potravín, neskôr slúžil k umiestneniu starých a nefunkčných automobilových akumulátorov (baterkáreň).
	Sliač - letisko - produktovod	Sliač	Základe po bývalej Sovietskej armáde - Produktovod Vľkanová - Sliač (sever) v dĺžke 3 660 m bol ku koncu prevádzky vo veľmi zlom technickom stave, na viacerých miestach poškodený, s únikmi kerozínu. Na registrovanej lokalite došlo k jeho úmyselnému poškodeniu a kontaminácii ropnými látkami.
	Zvolen - Bučina - biela impregnácia	Zvolen	Ochrana a spracovanie dreva - Na lokalite bielej impregnácie sa nechával „odkvapávať“ impregnačný olej zo železničných podvalov na nebezpečný povrch terénu. V súčasnosti je pozemok zatravnovaný a nevyužíva sa.
	Zvolen - Bučina - stará depónia	Zvolen	Ochrana a spracovanie dreva - Na lokalite sa „skládkoval“ opotrebovaný impregnačný olej a iné odpady asi v pôvodnej terénnej depresii. Hrúbka depónie je 0,5 - 2,8 m, pod prekryvom asi 0,5 - 1,5 m navážkových hĺn.
	Zvolen - Železničné opravovne a strojárne	Zvolen	Strojárska výroba - Výroba, oprava a údržba koľajových dopravných prostriedkov, špeciálnych strojov a zariadení v železničnej doprave. V areáli sa manipulovalo s PHM, olejmi, sú tam sklady nafty, opravárenské haly a pod.
	Zvolen - Bučina - čierna impregnácia	Zvolen	Ochrana a spracovanie dreva - Predmetná EZ je na pozemkoch Bučiny DDD s.r.o. od r. 2006, ktorá pozemky zatravnila a vykonáva sanačné čerpanie. Na lokalite už boli vykonané sanačné opatrenia a územie je chránené podzemnou testniacou stenou.
	Zvolen - armádne objekty	Zvolen	Základne armády SR - V objekte boli garážové dvory ťažkej vojenskej techniky a pravdepodobne aj sklady resp. ČS PHM. Na satelitnej snímke je zreteľne vidieť, že v areáli bolo veľmi veľa vojenskej techniky. Mesto plánuje areál prebudovať na bytové domy.
C – Snovaná, rekultivovaná lokalita	Sliač - letisko - juh	Sliač	Základne po bývalej Sovietskej armáde - Lokalita slúžila SA ako výdajňa so skladmi PHM, v susedstve sú garážové dvory. V súčasnosti sú tu sklady, bez manipulácie s ropnými látkami.
	Sliač - letisko - produktovod	Sliač	Základe po bývalej Sovietskej armáde - Produktovod Vľkanová - Sliač (sever) v dĺžke 3 660 m bol ku koncu prevádzky vo veľmi zlom technickom stave, na viacerých miestach poškodený, s únikmi kerozínu. Na registrovanej lokalite došlo k jeho úmyselnému poškodeniu a kontaminácii ropnými látkami.
	Sliač - letisko - sever II	Sliač	Základe po bývalej Sovietskej armáde - Lokalita slúžila SA ako sklady PHM pre vojenské letisko. PHM pre lietadlá (letecký benzín) sa dopravovali na letisko z Vľkanovej produktovodom a železničnou vlečkou. Ku koncu pobytu SA sa na lokalite prejavilo masívne znečistenie ropnými látkami.
	Zvolen - Železničné opravovne a strojárne	Zvolen	Strojárska výroba - Výroba, oprava a údržba koľajových dopravných prostriedkov, špeciálnych strojov a zariadení v

			železničnej doprave. V areáli sa manipulovalo s PHM, olejmi, sú tam sklady nafty, opravárenské haly a pod.
	Zvolen - Bučina - skládka tekutých odpadov	Zvolen	Skládka tekutých/pastovitých odpadov.
	Zvolen - bývalé Jegorovove kasárne	Zvolen	Základne po bývalej Sovietskej armády - V čase pobytu SA v kasárňach tu boli ubytovne, administratívne budovy, parkovanie automobilov, sklad a výdajňa PHM (vrátane nádrže), pri Hrone aj umývací rampa.
	Zvolen - ČS PHM Neresnícka cesta	Zvolen	Čerpacia stanica PHM EZ vznikala z nedostatoč. vybavených nádrží, pri plnení nádrží a pri čerpaní pohonných hmôt.
	Zvolen - Širiny	Zvolen	Základne bývalej Sovietskej armády - V JV časti areálu bola menšia v zemi zapustená kovová nádrž na PHM (motorovú naftu) s objemom cca 20 m ³ , na Z okraji areálu sklady motorových a opotrebovaných olejov. PHM boli k technike a rádiolokátorom dopravované oceľovými a gumovými produktovodmi.
D – Environmentálna záťaž vyradená z registrov	-	-	-

Zdroj dát: Enviroportál - Informačný systém environmentálnych záťaží, www.enviroportal.sk

Údaje: k 19.02.2021

Poznámka: Zoznam registrovaných environmentálnych záťaží v okrese. *Publikovanie údajov pre environmentálnu záťaž zaradenú do časti A - registra environmentálnych záťaží nie je povolené bez autorizovaného vstupu! V zmysle § 20a, odseku 2 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov (zákon č. 384/2009 Z. z.) nie sú sprístupnené informácie o pravdepodobných environmentálnych záťažoch.

Environmentálne povedomie

Environmentálna výchova, vzdelávanie a osвета je prierezovou témou a jedným z hlavných nástrojov na dosiahnutie cieľov vo všetkých oblastiach životného prostredia.⁷³

Samosprávy v spolupráci s Technickou univerzitou vo Zvolene a mimovládny organizáciami realizujú aktivity zamerané na zvyšovanie environmentálneho povedomia. Vzhľadom na nízku mieru separácie môžeme konštatovať, že enviro-povedomie obyvateľstva a podnikateľského sektora nie je dostatočné.

Výrazným nedostatkom v oblasti environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu sú chýbajúce dáta o environmentálnej výchove, ktoré by boli zbierané jednotným spôsobom na území Slovenska v mierke krajov až okresov, ktoré by boli verejne dostupné a využiteľné pre rozhodovacie a plánovacie procesy.⁷⁴

Klimatická zmena

Problematica klimatických zmien predstavuje v súčasnosti jednu z často diskutovaných otázok. Problém klimatických zmien už nie je v súčasnosti vnímaný len ako možná budúca hrozba, ale je považovaný za jeden z najväčších environmentálnych problémov dnešnej doby a je obrovskou výzvou pre obyvateľov celej planéty. Zmena klímy bude mať vplyv nielen na rast celosvetovej teploty, ale zároveň povedie k zmenám v celom klimatickom systéme. To sa prejaví taktiež v intenzite a periodicite zrážok, zmenami v prúde vetra, zvyšovaním morskej hladiny a zintenzívnením frekvencie extrémnych prejavov počasia. Dôsledky týchto dopadov sa prejavia diferencovane v rôznych častiach sveta.

⁷³ Banskobystrický samosprávny kraj. *Analytická časť PHSR BBSK 21-27 s výhľadom do 2030, pracovná verzia*. 23-12-2021.

⁷⁴ Banskobystrický samosprávny kraj. *Analytická časť PHSR BBSK 21-27 s výhľadom do 2030, pracovná verzia*. 23-12-2021.

Klimatické pomery danej lokality určuje predovšetkým geografická poloha. Podľa klimaticko-geografickej regionalizácie Slovenska patrí územie mesta Zvolen do oblasti teplej kotlinovej klímy, mierne suchej až vlhkej, s častým výskytom inverzií teplôt vzduchu.

Z analýzy scenárov zmeny klímy vyplýva, že môžeme očakávať nasledovný vývoj klimatických pomerov v lokalite mesta Zvolen:

- Priemerné ročné teploty vzduchu budú kontinuálne narastať, pričom variabilita priemerných ročných teplôt vzduchu sa príliš meniť nebude.
- Nárast priemerných teplôt vzduchu bude o niečo výraznejší v zimnom období oproti letnému obdobiu.
- Atmosférické zrážky budú narastať len veľmi pozvoľne, v zimných mesiacoch tento nárast bude výraznejší.
- V zimnom období sa bude postupne meniť pomer kvapalných a tuhých zrážok v prospech kvapalných a zmiešaných zrážok.
- Počet dní so snežením ako aj počet dní so snehovou pokrývkou sa bude postupne znižovať.
- V letnom polroku (IV – IX) sa bude zvyšovať podiel suchých bez zrážkových období, ktoré budú sporadicky prerušované intenzívnymi búrkovými lejakmi, ktorých výdatnosť bude narastať.
- Maximálne teploty vzduchu budú narastať a bude sa zvyšovať frekvencia ako aj dĺžka trvania „vln horúceho počasia“.

Pre oblasť mesta Zvolena môžeme uvažovať najmä s negatívnymi dôsledkami vysokých teplôt vzduchu a periód horúčav ako aj s negatívnymi dôsledkami záplav. S klimatickou zmenou súvisí aj sucho, t.j. výskyt dlhšieho časového obdobia (týždne) s nepriaznivou vodnou bilanciou. Vo vzťahu k urbanizovanému prostrediu (mestá) sa fenomén sucha posudzuje najmä z hľadiska zraniteľnosti vodných zdrojov mesta. Vzhľadom na situáciu v oblasti vodných zdrojov mesta Zvolen a jeho širšieho okolia, s dominanciou podzemných zdrojov pitnej vody a ich nízkej zraniteľnosti zmenou klímy sme túto klimatickú charakteristiku nezahrnuli do oblasti negatívnych dôsledkov zmeny klímy. Neznamená to však, že v budúcnosti nemôže dôjsť k takým zmenám hydrogeologického prostredia, ktoré by sa, v spojitosti so zmenou klímy, nemohli stať limitujúcimi pre ďalší rozvoj a fungovanie mesta. Preto, aj napriek neočakávaným negatívnym dopadom na vodné zdroje, nemôžeme túto oblasť úplne zanedbať a bude potrebné stav vodných zdrojov a ich senzibilitu na zmenu klímy permanentne monitorovať.⁷⁵

Sumarizácia klimatických faktorov, dôsledkov ich pôsobenia a návrh adaptačných opatrení v meste Zvolen je uvedená v tabuľke. Adaptačné opatrenia na zmiernenie negatívnych dôsledkov zmeny klímy vo Zvolene budú zamerané na zmiernenie dopadov vysokých teplôt vzduchu (zelená a modrá infraštruktúra, urbanistické opatrenia) a zmiernenie dopadov záplav (manažment povodí a krajiny, zvyšovanie retenčnej kapacity mesta, rekonštrukcie kanalizačnej sústavy).

Hlavným cieľom adaptačnej stratégie je:

- redukcia zraniteľnosti, čo znamená znižovanie negatívnych rizík dôsledkov zmeny klímy na rôzne oblasti života mesta (hospodárske, sociálne atď.) a kvalitu života obyvateľstva,
- zlepšovať flexibilitu jednotlivých aktivít a podmienok s potenciálom zvyšovania adaptačnej kapacity mesta.

⁷⁵ Mindáš, J., Škvarenina, J. a Hríb, M. 2015. *Adaptačná stratégia na zmenu klímy (využitie dažďovej vody)*. [online]. Dostupné na internete: https://www.zvolen.sk/download_file_f.php?id=603216.

Prioritami v oblasti využitia dažďovej vody bude:

- Ochrana pred povodňami úpravou povodia a koryta všetkých vodných tokov v k.ú. Zvolen.
- Redukcia a spomalenie povrchového odtoku prostredníctvom retencie, akumulácie a likvidácie dažďových vôd na nehnuteľnostiach vlastníkov.
- Čiastočné vhodné nahradenie pitnej vody dažďovou (šedou) vodou (závlahy zelene, WC).
- Podpora a preferenčné povoľovanie vodopriepustných plôch v dopravnej infraštruktúre (parkoviská, stojiská, chodníky, pešie zóny, parky) a vegetačných striech.

Tabuľka 123 Základné informácie o očakávanej zmene klimatických parametrov v meste Zvolen

Klimatická charakteristika	2025	2050	2075
Priemerná točná teplota	+ 0,9 až 1,6 °C	+ 1,8 až 2,4 °C	+ 2,8 až 3,6 °C
Počet tropických dní ($T_{\max} \geq 30$ °C)	+ 38 až 113 %	+ 63 až 225 %	+ 100 až 325 %
Atmosférické zrážky – rok	+2,5 až 4 %	+ 2,6 až 11,3 %	+ 5,1 až 15,7 %
Atmosférické zrážky – letný polrok	- 0,4 až +4,3 %	- 2,6 až +10,3 %	- 7,7 až +11,9 %
Atmosférické zrážky – zimný polrok	+3,7 až 9 %	+ 8,2 až 18,7 %	+ 19,7 až 26,6 %

Zdroj: Zvolen - Adaptačná stratégia na zmenu klímy (využitie dažďovej vody)

Údaje: k 04/2015

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý.

Tabuľka 124 Klimatické faktory, dôsledky ich pôsobenia a návrh adaptačných opatrení v meste Zvolen

Klimatický faktor	Dôsledok	Opatrenia
Zmena bioklimatických podmienok	Odumieranie senzitivných druhov mestskej líniovej vegetácie, mestských parkov a zelených plôch. Šírenie nových druhov rastlinných a živočíšnych škodcov (invázne druhy).	Rekonštrukcia druhového zloženia mestskej vegetácie.
Rast zimných zrážok a rast teploty v zime	Lokálne kombinované záplavy z dažďa a topenia sa snehu.	Redistribúcia snehu z rizikových oblastí.
Intenzívne lejaky	Lokálne povodne na malých tokoch. Lokálne záplavy z nedostatočnej kapacity kanalizačnej odvodňovacej sústavy.	Znižovanie plošného podielu odkanalizovanej dažďovej vody. Rekonštrukcia kanalizačnej/odtokovej sústavy.
Rast sezónnych teplôt vzduchu	Zmena distribúcie a intenzity kvitnutia alergénov v mestskom a prímestskom prostredí.	Rekonštrukcia druhového zloženia mestskej vegetácie.
Tropické dni, vlny horúčav	Vlny horúčav vyvolávajúce stresové reakcie, zvýšené zdravotné riziká, zvýšené hygienické riziká	Skvalitnenie existujúcej zelenej infraštruktúry. Zvýšenie plôch zelenej a modrej infraštruktúry. Mobilné „vodné“ zdroje. „Nová“ architektúra
Vysoké teploty a znečistenie ovzdušia ($PM_{2.5}$ a O_3)	Epizódy vysokých koncentrácií ozónu a jeho nepriaznivý vplyv na ľudské zdravie a vegetáciu, zvýšený výskyt tuhých znečisťujúcich látok (sekundárna prašnosť) v suchých obdobiach.	Redistribúcia dopravy v meste. Dobudovanie cestnej infraštruktúry národnej a regionálnej úrovne.
Vlny horúčav, vysoké letné teploty	Zmena interiérovej klímy – prehrievanie vnútorných priestorov (byty, kancelárie, výrobné haly...).	Klimatizácia vnútorných priestorov. Termické izolácie budov, sťolamy. Výsadba ochrannnej vegetácie.

Zdroj: Zvolen - Adaptačná stratégia na zmenu klímy (využitie dažďovej vody)

Údaje: k 04/2015

INŠTITUCIONÁLNO-ORGANIZAČNÁ ANALÝZA ÚZEMIA UMR ZVOLEN

Spolupráca medziobecná a medzinárodná

Zvolen je administratívnym centrom regiónu, v ktorom má sídlo viacero subjektov štátnej správy.

Štruktúra viacúrovňového polycentrického spravovania územia a jeho rozvoja v kontexte nových strategických dokumentov si bude vyžadovať analýzu kvalitatívnych dát a zverejnenie implementačného mechanizmu EŠIF v Programe Slovensko, predstavenie konceptu budovania kapacít pre viacúrovňové spravovanie územia vrátane zabezpečenia investícií do potrebnej infraštruktúry (Plán obnovy a reforma verejnej správy). Súčasťou nového konceptu spravovania územia musí byť aj finančná a nefinančná podpora komunít v urbánných územiach. Implementačný mechanizmus pre integrované investície bol zverejnený v pracovnej verzii, podpora bude orientovaná na úroveň VÚC a územia UMR. Zriadená Koordinačná rada by mala byť postačujúca na zabezpečenie efektívneho riadenia územia UMR Zvolen a bližšie vzťahy v území budú upravovať nové legislatívne normy.⁷⁶⁷⁷ Kompetencie jednotlivých orgánov a organizácií sú dané legislatívou SR – rozhodovanie na úrovni UMR Zvolen upravuje MIRRI svojimi metodickými pokynmi.

Efektívne spravovanie a komplexný rozvoj územia udržateľného mestského rozvoja ako mestskej funkčnej oblasti si bude vyžadovať posilnenie odborných kapacít v oblasti regionálneho a miestneho rozvoja, zavedenie nového systému prípravy a realizácie integrovaných investícií a nových modelov spolupráce a financovania navrhnutých intervencií v území. Zlepšenie kvality verejnej správy bude podmienené aj digitalizáciou a ďalším vzdelávaním pracovníkov verejnej správy na území UMR Zvolen. Obce Budča, Lieskovec a Kováčová nedisponujú dostatočnou odbornou a projektovou kapacitou pre nové programové obdobie, mestá Sliač a Zvolen pokrývajú súčasné potreby len čiastočne.

Mestá a obce na území UMR majú spracované základné strategické dokumenty – Programy hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, ktorých platnosť skončí v najbližších rokoch. Nahradí ich PHRSR skupiny obcí. Mestá Zvolen a Sliač majú spracované aj viaceré sektorové stratégie.

Územie udržateľného mestského rozvoja s jadrovým mestom Zvolen je novým územím a súčasné formy spolupráce na území sú viazané na existujúce územia dvoch miest Zvolen a Sliač a členské obce Budča, Kováčová a Sliač. Existuje len niekoľko „spoločných“ organizácií okrem R-ZMOS a nízky počet spoločných projektov rôznych subjektov v novom UMR Zvolen. Spolupráca v oblasti cestovného ruchu je zabezpečovaná prostredníctvom OOCR Banská Bystrica Stred.

Mestá Zvolen a Sliač ako aj členské obce sú členmi Regionálneho združenia ZMOS, mestá sú členmi Únie miest Slovenska. Do územia UMR Zvolen zasahujú dva mikroregióny ADELA, Naša Lieska a Verejno-súkromné partnerstvo Hontiansko-Dobronivské. Obce spolupracujú na princípe LEADER.

Na území UMR Zvolen pôsobí množstvo mimovládnych organizácií, mnohé z nich realizovali spoločné projekty, najaktívnejšie organizácie sú uvedené v tabuľke v podkapitole Občianska spoločnosť.

Subjekty na území UMR Zvolen sa môžu zapájať do programov cezhraničnej spolupráce – Program cezhraničnej spolupráce SK-HU, nadregionálne cezhraničné programy Central Europe, Dunajská stratégia.

Nedostatočné je medzisektorové sieťovanie a sieťovanie podnikateľských subjektov na území UMR. Žiadna z podnikateľských sietí alebo organizácií nemá sídlo ani organizačnú zložku na území UMR Zvolen. Sieťovanie je zabezpečené v oblasti cestovného ruchu v rámci Krajskej organizácie cestovného ruchu, ktorej členmi je 12 subjektov so sídlom na území UMR Zvolen (Mesto Zvolen, Mesto Sliač, Obec Kováčová, Kúpele Sliač, Kúpele Kováčová, Hotel Tennis, Hotel Kaskády, Holidaypark Kováčová, Letisko Sliač, Národné lesnícke centrum, Cykloadventure, E-bajk).

⁷⁶ Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

⁷⁷ Zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

„Kolaboratívne hospodárstvo predstavuje novú formu integrácie medzi hospodárstvom a spoločnosťou, kde ponúkané služby sú založené na širokej škále vzťahov zahrňajúcich hospodárske vzťahy v rámci sociálnych vzťahov a vytvárajúcich nové formy spoločenstva a nové podnikateľské modely.“⁷⁸

„Mali by sa podporovať siete spolupráce medzi MSP, akými sú tie, ktoré už existujú v EÚ v rámci družstiev (remeselné družstvá, družstvá MSP, odvetvové a zamestnanecké družstvá, atď.), pretože takéto siete výrazne posilňujú zakladanie a udržateľnosť mikropodnikov a malých podnikov prostredníctvom spoločného zavádzania produktov na trh, nákupov či iných služieb a pomáhajú im k tomu, aby sa stali zdrojom inovácií.“⁷⁹

Tabuľka 125 Subjekty štátnej správy so sídlom v okrese Zvolen v roku 2021

Názov inštitúcie	Sídlo
Centrum výcviku Lešť	962 63 Pliešovce
Daňový úrad	J. Kozáčka 2180/38, 960 99 Zvolen
Obvodný lesný úrad	Študentská 12, 960 01 Zvolen
Obvodný pozemkový úrad	Študentská 2084/12, 960 01 Zvolen
Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru vo Zvolene	Lieskovská cesta 500/38, 960 01 Zvolen
Okresné riaditeľstvo Policajného zboru SR vo Zvolene	Švermova 1900/4, 960 01 Zvolen
Okresný úrad Zvolen	Študentská 2084/12, 960 01 Zvolen
Regionálny úrad verejného zdravotníctva	Nádvorná 336/12, 960 01 Zvolen
Regionálna veterinárna a potravinová správa Zvolen	Námestie SNP 50, 960 01 Zvolen
Sociálna poisťovňa	Š. Moyzesa 1369/52, 960 01 Zvolen
Taktické krídlo, VÚ 4977 Sliač	ČSA 1, 962 31 Sliač
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	J. Jiskru 249/6, 960 09 Zvolen
Úrad vládneho auditu	T. G. Masaryka 10, 960 01 Zvolen
Okresný súd Zvolen	J. Kozáčka 19, 960 68 Zvolen
Okresná prokuratúra Zvolen	Trhová 7, 960 19 Zvolen
Veliteľstvo vzdušných síl OS SR, VÚ 3333	J. Jiskru 10, 960 01 Zvolen

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, www.statistics.sk, vlastné zisťovanie

Údaje: 30.6.2021

Tabuľka 126 Strategické dokumenty obcí na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie/ Ukazovateľ	Názov dokumentu	Platnosť
Obec Budča	PHSR obce Budča na roky 2015 – 2025	2015 – 2025
Obec Kováčová	PHSR obce Kováčová na roky 2015 – 2024	2015 – 2024
Obec Lieskovec	PHSR obce Lieskovec na roky 2015 – 2023	2015 – 2023
Mesto Sliač	PHSR mesta Sliač na roky 2016 – 2021	2016 – 2021
	Komunitný plán sociálnych služieb v meste Sliač na roky 2016 – 2021	2016 – 2021
	Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v meste Sliač	2019 – 2021
Mesto Zvolen	PHSR mesta Zvolen na obdobie 2014 – 2020 s výhľadom do roku 2025	2014 – 2022
	Nízkouhlíková stratégia mesta Zvolen na roky 2020 – 2030	2020 – 2030
	Koncepcia rozvoja mesta Zvolen v oblasti tepelnej energetiky na roky 2020 – 2025	2020 – 2025
	Strategický plán práce s deťmi a mladými ľuďmi v meste Zvolen na roky 2020 – 2030	2020 – 2030
	Koncepcia rozvoja školstva v meste Zvolen na obdobie 2020 – 2030	2020 – 2030
	Program odpadového hospodárstva mesta Zvolen na roky 2016 – 2020	2016 – 2020
	Komunitný plán sociálnych služieb v meste Zvolen na roky 2018 – 2023	2018 – 2023
	Adaptačná stratégia na zmenu klímy (využitie dažďovej vody)	-
	Komunálna energetická koncepcia mesta Zvolen (KOENKO)	-
	Stratégia rozvoja cestovného ruchu v meste Zvolen 2010 – 2020	2010 – 2020
	Pamäť mesta a miesta – materiál o zachovaní, obnove, starostlivosti a prezentácii pamiatok a pamätihodností na území mesta Zvolen	-
	Plán dopravnej obslužnosti mesta Zvolen	-

Zdroj dát: vlastné zisťovanie

⁷⁸ Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. júna 2017 o Európskej agende pre kolaboratívne hospodárstvo (2017/2003(INI)), bod 9.

⁷⁹ Uznesenie Európskeho parlamentu z 2. júla 2013 o Príspevku družstiev k prekonaniu krízy (2012/2321(INI)), bod 49.

Údaje: k 2021

Poznámka: Aktuálne strategické dokumenty.

Hospodárenie samospráv

Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO) každoročne prezentuje administratívno-geografické údaje, vstupné finančné ukazovatele, indikátory finančnej stability a finančné zdravie všetkých obcí na Slovensku.⁸⁰

V roku 2020 mestá a obce UMR Zvolen hospodárili s príjmami v sume 52,4 mil. eur. Celkové výdavky predstavovali sumu 46,6 mil. eur. Všetky mestá a obce UMR dosiahli kladný výsledok hospodárenia za bežné účtovné obdobie.

Finančné zdravie miest a obcí UMR Zvolen bolo v roku 2020 podľa zverejnených výsledkov výborné. Z maximálneho počtu bodov 6 získala najviac bodov obec Kováčová a to až 5,9 bodov. Všetky mestá a obce od roku 2014 zaznamenali zlepšenie bodového hodnotenia. Najväčší nárast bodov zaznamenala obec Kováčová (nárast o 0,7 bodu). Jadrové mesto Zvolen si od roku 2014 zlepšilo hodnotenie finančného zdravia z dobre na výborné a v roku 2020 dosiahlo 5,3 bodov.⁸¹

Tabuľka 127 Hospodárenie obcí na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Územie/ Rok		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obec Budča	Príjmy	1 222	3 010	1 562	2 179	1 617	2 179	2 115
	Výdavky	1 196	2 885	1 317	1 965	1 432	1 965	1 849
	Výsledok hospodárenia	-7	135	118	160	107	115	445
Obec Kováčová	Príjmy	685	732	876	732	858	875	1 878
	Výdavky	646	722	640	689	790	807	1 648
	Výsledok hospodárenia	-57	-28	-18	-87	15	86	88
Obec Lieskovec	Príjmy	699	717	922	1 100	1 288	1 278	1 211
	Výdavky	697	688	920	1 038	1 245	1 197	1 109
	Výsledok hospodárenia	-66	-55	-96	73	118	144	79
Mesto Sliač	Príjmy	4 107	3 876	4 143	4 400	4 706	5 226	5 706
	Výdavky	3 854	3 448	3 931	4 121	4 260	4 700	5 024
	Výsledok hospodárenia	375	323	261	135	162	175	38
Mesto Zvolen	Príjmy	28 419	30 934	31 195	33 267	34 787	38 115	41 511
	Výdavky	27 456	28 281	29 133	32 614	33 316	36 111	36 937
	Výsledok hospodárenia	-71	1 052	1 797	809	2 178	600	2 843

Zdroj dát: INEKO, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Údaje: k 27.1.2022, tis. eur

Poznámka: Príjmy zahŕňajú – príjmy daňové, nedaňové, granty a transfery, prijaté úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci a príjmy z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami. Výdavky zahŕňajú – výdavky na vzdelávanie, bývanie a občiansku vybavenosť, všeobecné verejné služby, ekonomickú oblasť, rekreáciu kultúru a náboženstvo, ochranu životného prostredia, verejný poriadok a bezpečnosť, sociálne zabezpečenie, obranu a na zdravotníctvo inde neklasifikované. Dosiahnutý výsledok hospodárenia obce za bežné účtovné obdobie (kalendárny rok) po zdanení. Údaje zahŕňajú aj rozpočtové organizácie v pôsobnosti danej obce.

Transparentnosť samospráv

V jadrovom meste Zvolen v roku 2018 realizovalo Transparency International Slovensko hodnotenie transparentnosti. Mesto Zvolen sa umiestnilo na 32. mieste zo 100 hodnotených miest Slovenska s výslednou známku B. Najlepšie hodnotenie mesto dosiahlo v kategórii Rozpočet a zmluvy, naopak najhoršie hodnotenie dosiahlo v kategórii Predaj a prenájom majetku. Rovnaké hodnotenie sa v meste

⁸⁰ INEKO. 2022. Hospodárenie obcí. Hospodárenie obcí, krajov a ich organizácií. [online]. Dostupné na internete: <http://www.hospodarenieobci.sk/>.

⁸¹ INEKO. 2022. Hospodárenie obcí. Hospodárenie obcí, krajov a ich organizácií. [online]. Dostupné na internete: <http://www.hospodarenieobci.sk/>.

Zvolen realizovalo aj v rokoch 2010, 2012, 2014 a v roku 2016. Najhoršie hodnotenie mesto Zvolen dostalo v roku 2010 a najlepšie v roku 2018. Keďže hodnotenie sa realizuje v 100 najväčších miest Slovenska v meste Sliač sa toto hodnotenie nerealizuje.⁸²

Občianska spoločnosť

Z celkového počtu 6 221 subjektov so sídlom na území UMR Zvolen k 30.6.2020 bolo evidovaných 569 právnických osôb neziskových subjektov.

V okrese Zvolen bolo v roku 2011 zaregistrovaných 381 subjektov z mimovládneho a neziskového sektora. Z toho 330 bolo občianskych združení, 39 neziskových organizácií, 8 záujmových združení právnických osôb alebo obcí, 2 nadácie a 2 neinvestičné fondy.⁸³

Na základe verejne dostupných dát a dokumentov samospráv na území UMR Zvolen je partnerská spolupráca a aktivity občianskej spoločnosti na území UMR zameraná najmä na oblasti kultúry, sociálnych služieb, práce s mládežou a šport. Podpora aktivít občianskej spoločnosti reprezentovaná aj neformálnymi skupinami a iniciatívami je v meste Zvolen dobrá, o čom svedčí rozsah aktivít neziskových organizácií, dobrovoľníctvo a pilotný projekt Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti realizovaný aj na území UMR Zvolen⁸⁴. Napriek tomu účastníci pracovných skupín poukázali na klesajúci záujem obyvateľov o účasť na tvorbe verejných politík a stratégií a tento fakt si bude vyžadovať ďalšie analýzy.

Angažovanosť občanov vo veciach verejných je všeobecne nízka. Volebná účasť v okrese Zvolen vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v roku 2018 bola iba 45,23 % čo je pod krajským aj slovenským priemerom (BBSK 47,91 %, SR 48,67 %). Dlhodobá nízka volebná účasť v okrese je vo voľbách do Európskeho parlamentu a to len 25,67 %.

Tabuľka 128 Občianska spoločnosť v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021

Územie/ Ukazovateľ	Názov subjektu	Typ organizácie	Sídlo subjektu	Oblasť pôsobenia
Obec Budča	Adela Kremnicko-Štiavnické združenie	o. z.	OcÚ, Lhenická 33, 962 33 Budča	rozvoj obce, regiónu, cestovný ruch
	Jednota dôchodcov na Slovensku - Základná organizácia JDS Budča	o. z.	Stromová 251, 962 33 Budča	sebarealizácia a socializácia seniorov
Obec Kováčová	Občianske združenie Gorazdík Kováčová	o. z.	Dubičie 243/9, 962 37 Kováčová	kultúra, práca s deťmi
	Občianske združenie Naša Lieska	o. z.	Horná 2776/27 96221 Lieskovec	regionálny rozvoj, cestovný ruch
Obec Lieskovec	Občianske združenie Naša Lieska	o. z.	Horná 2776/27 96221 Lieskovec	regionálny rozvoj, cestovný ruch
	Občianske združenie DFS Hučava	o. z.	Horná 2776/27 96221 Lieskovec	cestovný ruch

⁸² Transparency International Slovensko. 2022. Otvorená samospráva. Hodnotenie transparentnosti 100 najväčších miest a 8 žúp. [online]. Dostupné na internete: <https://samospava.transparency.sk/>.

⁸³ Banskobystrický samosprávny kraj. 2022. Dátové podklady. [online]. Dostupné na internete: <https://www.bbsk.sk/>.

⁸⁴ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. 2021. Národný projekt Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík. [online]. Dostupné na internete: https://www.minv.sk/?ros_np_participacia.

	Jednota dôchodcov na Slovensku - Základná organizácia JDS Lieskovec	o. z.	Horná 13, 962 23 Lieskovec	sebarealizácia a socializácia seniorov
Mesto Sliač	Jednota dôchodcov na Slovensku - Mestská organizácia JDS Sliač	o. z.	Sielnica 108, 962 31 Sielnica	sebarealizácia a socializácia seniorov
	Občianske združenie Naša Lieska	o. z.	Horná 2776/27 96221 Lieskovec	regionálny rozvoj, cestovný ruch
	Charita Sliač	o. z.	SNP 296/13, 962 31 Sliač - Rybáre	Podpora chudobných, sociálne odkázaných a sociálna pomoc.
	Rodinné centrum Pod prameňmi	o. z.	Pionierska 348/9, 962 31 Sliač - Rybáre	Psychická pomoc a podpora, sebarealizácia, aktivity pre fyzický a duševný rozvoj.
	Slovenský zväz zdravotne postihnutých – Základná organizácia SZZP, Sliač	o. z.	Kpt.Nálepku 95/1, 962 31 Sliač - Hájniky	Poradenstvo a pomoc občanom so zdravotným znevýhodnením.
Mesto Zvolen	Občania Sekier – Môťová združenie	o. z.	Ul. gen. Svobodu 1972/19, 960 01 Zvolen	Spolupráca s komunitou na sídlisku.
	Združenie Borová hora	o. z.	J. Kozačka 22, 960 01 Zvolen	kultúrne + prírodné = kultúrne dedičstvo Zvolena
	Návrat o. z.	o. z.	Nám. SNP 16, 974 01 Banská Bystrica	Podpora rodín, detí, profesionálne a náhradné rodičovstvo.
	Centrum komunitného organizovania	o. z.	Námestie mládeže 578/17, 960 01 Zvolen	aktívne občianstvo, ľudské práva
	Združenie Slatinka	o. z.	J. Kozačka 11, 960 01 Zvolen	životné prostredie, občianska participácia, deti a mladí ľudia
	Celé Slovensko číta deťom	o. z.	Š. Pilárika 2, 962 23 Očová	vzdelávanie, čítanie
	Delfín	o. z.	Okružná 137, 960 01 Zvolen	duševné zdravie
	Svet rodiny	o. z.	J. Švermu 18, 960 01 Zvolen	rodinné centrum, aktivity v CK OKO
	Quo Vadis	o. z.	I. Krasku 7, 96001 Zvolen	Tolerancia ľudských práv, rodová rovnosť, inkluzívne vzdelávanie, desegregácia rómskych detí.
	Súlád	o. z.	A. Hlinku 38, 960 01 Zvolen	osobnostný rozvoj
	Zvolenský ženský klub	o. z.	Tehelná 3, 960 01 Zvolen	Zlepšovanie vzťahov, rozvoj spolupatričnosti, národnej, fyzickej a kultúrnej vyspelosti žien.
	Slovenský zväz zdravotne postihnutých – Okresná rada Zvolen	o. z.	Zvolen – Lukové 3086/9, 962 21 Lieskovec	Poradenstvo a pomoc občanom so zdravotným znevýhodnením.
	Klub sclerosis multiplex pri SZSM vo Zvolene	o. z.	Jedľová 1364/1, 960 01 Zvolen	Poradenstvo, pomoc občanom so sklerózou multiplex.
	Združenie na pomoc túlavým a zanedbaným zvieratám v núdzi Veterinárna ambulancia	o. z.	Nográdyho 8939, 960 01 Zvolen	Pomoc zvieratám na uliciach.
	Psičkari o. z.	o. z.	Limbová 29, 974 09 Banská Bystrica	Aktivity so psami.
	DUŠA FUJARY	o. z.	J. R. Poničana 831/84, 96223 Očová	kultúra a umenie
	Zvolenský spevácky zbor	o. z.	Masaryka 24, 960 01 Zvolen	zborový spev
	Združenie lesníčiek	o. z.	Javorová 7 96001 Zvolen	rodová rovnosť, rovnosť príležitostí, sebarealizácia a vzdelávanie
	Filmový klub Zvolen	o. z.	Študentská 27, 960 01 Zvolen	kultúra, film, kinematografia
	Lions Club Zvolen	o. z.	Námestie SNP 2, 960 01 Zvolen	Starostlivosť o postihnutých a protidrogová aktivita.
	Rotary club Zvolen	o. z.	Námestie SNP 2, 960 01 Zvolen	Podpora, pomoc, spolupatričnosť na živote mesta
	Priaznivci Pustého hradu	o. z.	Ul. gen. Asmolova 96, 960 01 Zvolen	Výskum, obnova a propagácia Pustého hradu.
	Divadlo Zelenka	o. z.	Sokolská 69, 960 01 Zvolen	Rozvoj umenia a kultúry.

Jednota dôchodcov na Slovensku - Okresná organizácia JDS	o. z.	Imatra 2445/5, 960 01 Zvolen	sebarealizácia a socializácia seniorov
Archeofact	o. z.	Rákoš 26/6, 960 01 Zvolen	Výskum a obnova Pustého hradu a ďalších lokalít v regióne Zvolen.
Živnostenské spoločenstvo mesta Zvolen	o. z.	A. Hlinku 2568/33, 960 01 Zvolen	Poradenstvo pre MSP, životné prostredie, sociálna ekonomika, neformálne a informálne vzdelávanie.
Národná recyklačná agentúra Slovensko	o. z.	A. Hlinku 2568/33, 960 01 Zvolen	životné prostredie, poradenstvo a vzdelávanie, aplikovaný výskum, hodnotenie životného cyklu materiálov, výrobkov resp. celých stavieb (Life Cycle Assessment – LCA), environmentálne hodnotenie dopadov stavieb na obyvateľov a prostredie GREENPASS
Nadácia pre deti Slovenska	nadácia	Heydukova 3, 811 08 Bratislava	deti a mladí ľudia
Komunitná nadácia Zdravé mesto	nadácia	Komenského 21, 974 01 Banská Bystrica	Rozvoj a podpora miestnej komunity.
Charita sv. Alžbety	n. o.	J. Jesenského 495/33, 960 01 Zvolen	Podpora chudobných, sociálne odkázaných a sociálna pomoc.

Zdroj dát: Mesto Zvolen, <https://zivotvmeste.zvolen.sk>, www.zvolen.sk, vlastné zisťovanie

Údaje: k 05.09.2017 a k 2021

Poznámka: Významné subjekty občianskej spoločnosti pôsobiace na území UMR. V zozname nie sú zahrnuté športové kluby, organizácie poskytujúce vzdelávacie služby a organizácie poskytujúce zariadenia sociálnych služieb.

Tabuľka 129 Prehľad volebnej účasti vo voľbách za okres Zvolen

Rok	Voľby	Účasť voličov vo voľbách
2002	Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky	73,18 %
2006	Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky	56,85 %
2010	Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky	61,34 %
2012	Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky	61,11 %
2016	Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky	62,42 %
2020	Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky	67,97 %
2004	Voľby do Európskeho parlamentu	18,80 %
2009	Voľby do Európskeho parlamentu	24,12 %
2014	Voľby do Európskeho parlamentu	16,26 %
2019	Voľby do Európskeho parlamentu	25,67 %
2004	Voľby prezidenta Slovenskej republiky 1. kolo	52,60 %
2004	Voľby prezidenta Slovenskej republiky 2. kolo	49,27 %
2009	Voľby prezidenta Slovenskej republiky 1. kolo	47,84 %
2009	Voľby prezidenta Slovenskej republiky 2. kolo	53,58 %
2014	Voľby prezidenta Slovenskej republiky 1. kolo	45,63 %
2014	Voľby prezidenta Slovenskej republiky 2. kolo	50,51 %
2019	Voľby prezidenta Slovenskej republiky 1. kolo	52,63 %
2019	Voľby prezidenta Slovenskej republiky 2. kolo	45,52 %
2001	Voľby do orgánov samosprávnych krajov 1. kolo	24,19 %
2001	Voľby do orgánov samosprávnych krajov 2. kolo	23,18 %
2005	Voľby do orgánov samosprávnych krajov 1. kolo	16,15 %
2005	Voľby do orgánov samosprávnych krajov 2. kolo	14,06 %
2009	Voľby do orgánov samosprávnych krajov 1. kolo	28,78 %
2009	Voľby do orgánov samosprávnych krajov 2. kolo	27,75 %
2013	Voľby do orgánov samosprávnych krajov 1. kolo	26,00 %
2013	Voľby do orgánov samosprávnych krajov 2. kolo	28,14 %
2017	Voľby do orgánov samosprávnych krajov 1. kolo	43,81 %
2006	Voľby do orgánov samosprávy obcí	44,24 %
2010	Voľby do orgánov samosprávy obcí	47,48 %
2014	Voľby do orgánov samosprávy obcí	47,39 %
2018	Voľby do orgánov samosprávy obcí	45,23 %

Zdroj dát: Štatistický úrad Slovenskej republiky, <https://volby.statistics.sk/tree.html>

Údaje: k 31.12.2020

Absorpčná kapacita územia

V súčasnosti sú kvantitatívne dáta dostupné na úrovni verejnej správy prostredníctvom zverejnených informácií na stránkach prijímateľov a v systéme ITMS 2014+.

Absorpčná kapacita územia bude výrazne obmedzená štruktúrou zapojených aktérov do rozvoja územia a implementácie priorít a cieľov schváleného strategického dokumentu, mierou spolufinancovania a pripravenými odbornými projektovými kapacitami. Z predbežných analýz budúcich oprávnených žiadateľov a priorít zverejnenej Partnerskej dohody je zrejmé, že územná samospráva nebude v nasledujúcom programovom období 2021 – 2027 najväčším prijímateľom verejných zdrojov na území UMR Zvolen, ale bude to súkromný sektor.

Tabuľka 130 Čerpanie finančných prostriedkov z EŠIF v programovom období 2014 – 2020 na území UMR Zvolen (zdroj ERDF)

Územie/ Rok		2019	2020	2021	Spolu
Obec Budča	Obec/ Mesto	0	0	678 118	678 118
	Nezisková organizácia	0	0	0	0
	Podnikateľský sektor	0	0	0	0
	Akademický sektor	0	0	0	0
Obec Kováčová	Obec/ Mesto	0	0	0	0
	Nezisková organizácia	0	0	0	0
	Podnikateľský sektor	0	0	0	0
	Akademický sektor	0	0	0	0
Obec Lieskovec	Obec/ Mesto	0	0	0	0
	Nezisková organizácia	0	0	0	0
	Podnikateľský sektor	0	0	0	0
	Akademický sektor	0	0	0	0
Mesto Sliač	Obec/ Mesto	0	0	0	0
	Nezisková organizácia	0	0	0	0
	Podnikateľský sektor	0	0	0	0
	Akademický sektor	0	0	0	0
Mesto Zvolen	Obec/ Mesto	228 829	260 591	490 522	979 942
	Nezisková organizácia	0	0	0	0
	Podnikateľský sektor	3 777	2 949 014	4 196 402	7 149 194
	Akademický sektor	0	0	0	0
UMR Zvolen	Obec/ Mesto	228 829	260 591	1 168 710	1 658 130
	Nezisková organizácia	0	0	0	0
	Podnikateľský sektor	3 777	2 949 014	4 196 402	7 149 193
	Akademický sektor	0	0	0	0

Zdroj dát: Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, na vyžiadanie

Údaje: k 18.03.2022, eur

Poznámka: Výška čerpaných finančných zdrojov z EŠIF je počítaná len z programového obdobia 2014 – 2020 zo zdrojov ERDF. V rokoch 2014 – 2018 boli čerpané prostriedky z predchádzajúceho programového obdobia, údaje sú k dispozícii avšak tieto prostriedky technicky nie je možné rozdeliť do jednotlivých rokov.

CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Charakteristika územia UMR Zvolen

Územie udržateľného mestského rozvoja s jadrovým mestom Zvolen tvorí mesto Zvolen, mesto Sliač a susediace obce Budča, Kováčová a Lieskovec. Rozlohou patrí k menším územiám UMR v SR. Je súčasťou okresu Zvolen a strategicko-plánovacieho regiónu Stred (okresy Zvolen, Detva a Krupina). Územie UMR Zvolen je novým územím. Súčasná forma spolupráce na území sú viazané na existujúce územia dvoch miest Zvolen a Sliač a obce Budča, Kováčová a Lieskovec.

Efektívne spravovanie a komplexný rozvoj územia udržateľného mestského rozvoja si bude vyžadovať posilnenie odborných kapacít v oblasti regionálneho a miestneho rozvoja, zavedenie nového systému prípravy a realizácie integrovaných investícií a nových modelov spolupráce a financovania navrhnutých intervencií na území. Zlepšenie kvality verejnej správy bude podmienené aj digitalizáciou a ďalším vzdelávaním pracovníkov verejnej správy na území UMR Zvolen.

Obyvatelia

Počtom obyvateľov patrí UMR Zvolen k menším UMR v SR. Dlhodobo dochádza k miernemu poklesu počtu obyvateľov (najmä sťahovaním), ktorý bude pokračovať aj naďalej. Okres Zvolen patrí medzi nadpriemerne rýchlo starnúce v rámci kraja, čo sa prejavuje aj na území UMR Zvolen, najmä v meste Zvolen. Na území UMR Zvolen je veľmi priaznivá vzdelanostná úroveň.

Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese je druhá najnižšia v kraji. Výnimku predstavuje len dlhodobá nezamestnanosť marginalizovanej rómskej komunity a v budúcnosti významnejšie zastúpenie žien nad 65+ spôsobené zmenou legislatívy odchodu do dôchodku. Medzi cieľové skupiny ohrozené sociálnym vylúčením patria najmä rodiny s deťmi v ohrození, seniori, osoby so zdravotným postihnutím a osoby so sociálnym znevýhodnením (občania v núdzi).

Dlhodobo nedostatočne riešeným problémom najmä na území jadrového mesta je inklúzia marginalizovaných rómskych komunít. Rómske obyvateľstvo je situované v siedmich osídleniach, v ktorých sa nachádza 165 obydľí (päť osídlení v meste Zvolen a po jednom osídlení v obciach Budča a Lieskovec).

Ekonomický rozvoj

Okres Zvolen patrí medzi ekonomicky výkonnejšie územia, z hľadiska HDP na obyvateľa mu patrí druhé miesto v rámci BBSK. Okres Zvolen sa dlhodobo umiestňuje medzi top 15 najvýkonnejšími okresmi SR. Najväčší podiel na tvorbe HDP v rámci odvetvovej štruktúry územia v okrese Zvolen má sektor priemyslu reprezentovaný zároveň aj najväčšími zamestnávateľmi. Nasleduje sektor obchodu a služieb a sektor vedy a výskumu. Medzi nosné hospodárske odvetvia UMR Zvolen patria – strojársky, drevospracujúci, stavebný a potravinársky priemysel a kúpeľníctvo s previazaním na vybrané produkty cestovného ruchu. Ekonomická aktivita sa koncentruje v meste Zvolen. Je možné očakávať rast podielu služieb spojených s novými technológiami a logistikou. Územie UMR je sídlom siedmich väčších podnikateľských subjektov s počtom zamestnancov nad 250. V období 2015 až 2020 v okrese Zvolen vzrástol počet ziskových podnikov, naopak, počet živnostníkov klesol. Na území UMR Zvolen nie je evidovaný žiadny priemyselný park. Územná rezerva je však vytvorená pre obchodné a výrobné centrum, priemyselnú zónu, centrum multimodálnej dopravy a výrobnotechnickú zónu. Potenciál je aj v revitalizácii a reštrukturalizácii zanedbaných území a objektov (tzv. brownfieldov). Významné postavenie v oblasti logistiky dokazuje lokalizácia najvýznamnejších hráčov v oblasti veľkoobchodu a distribúcie na území UMR Zvolen.

Zvolen je významným centrom vzdelania a vedy so širokou sieťou stredných škôl, technickej univerzity a vedecko-výskumných inštitúcií. Potenciál akademických, vedecko-výskumných, vývojových a inovačných inštitúcií pôsobiach na území UMR však nie je dostatočne využitý. Na území UMR sa nenachádza ani žiadna špecializovaná podnikateľská zóna zameraná napríklad na podporu mladých podnikateľov.

Priemerná nominálna mzda zamestnancov okresu dosahuje 93 % slovenského priemeru, pričom je ovplyvnená nízkym podielom sektorov s vysokými mzdami. Muži zarábajú o 20% viac ako ženy. Na území UMR Zvolen je menej lesnej a viac poľnohospodárskej pôdy ako je slovenský priemer.

Cestovný ruch je dobre rozvinutý. Záujem turistov o územie rastie, návštevnosť ubytovacích zariadení sa do roku 2019 každoročne mierne zvyšovala. Územie má priaznivé podmienky na mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch, šport a turistiku, zdravotný a vidiecky cestovný ruch. Napriek tomu územie UMR Zvolen nepatrí k najvýkonnejším destináciám cestovného ruchu a nemá výrazne identifikovateľnú značku a identitu územia. Potenciál cestovného ruchu územia nie je dostatočne využitý.

Bývanie, občianska vybavenosť, sociálna infraštruktúra

Ponuka bytov v meste Zvolen z hľadiska ich veľkosti a ceny je nepriaznivá najmä pre mladé rodiny, ceny sú vysoké nad možnosťou ich príjmu.

Občianska vybavenosť a verejné služby na území UMR Zvolen sú koncentrované v meste Zvolen. V meste Sliač absentuje moderná kultúrna infraštruktúra a v ostatných obciach bude potrebné dobudovať najmä multifunkčné priestory pre komunitné aktivity.

Na území UMR je vybudovaná široká sieť zariadení sociálnych služieb. Úbytok a rýchle starnutie obyvateľstva vyvoláva potrebu zabezpečenia dôstojného starnutia a ďalšieho zvýšenia kapacít v zariadeniach pre seniorov a to najmä formou ambulantných a podporných služieb. Nedostatok pracovných príležitostí pre sociálne znevýhodnených obyvateľov vytvára potrebu pomoci pri získaní zamestnania v úzkej spolupráci s ostatnými podpornými organizáciami. V oblastiach ako je zdravie, sociálne otázky a riešenie vybraných životných situácií chýba osвета, cielené vzdelávacie a preventívne programy.

Na území UMR je vybudovaná aj široká sieť škôl a školských zariadení. Stredné odborné školy predstavujú významný potenciál pre ekonomický rozvoj celého územia, napríklad v oblasti logistiky alebo pre Priemysel 4.0. Duálne vzdelávanie na stredných školách sa postupne rozvíja aj vďaka prítomnosti väčších zamestnávateľov, rozširujú sa aktivity poradenských inštitúcií v oblasti kariérneho poradenstva. V systéme vysokých škôl na Slovensku má Technická univerzita vo Zvolene jedinečnú profiláciu so zameraním na komplex les – drevo – ekológia – environment s primeraným rozšírením do ďalších oblastí.

Územie poskytuje rôznorodé možnosti relaxácie, kultúrnych, športových a spoločenských aktivít. Široké spektrum inštitúcií, združení a iniciatív organizuje množstvo zaujímavých podujatí, tiež komunitné a dobrovoľnícke projekty. Každoročne sa koná množstvo kultúrnych podujatí regionálneho a medzinárodného významu. Partnerská spolupráca a aktivity občianskej spoločnosti na území UMR sú zamerané najmä na oblasti kultúry, sociálnych služieb, práce s mládežou a šport.

Doprava, dopravná a technická infraštruktúra

UMR Zvolen je vďaka výhodnej geografickej polohe významným dopravným uzlom cestnej a železničnej dopravy. Cez územie UMR Zvolen neprechádza žiadny z hlavných medzinárodných cestných ťahov. Z hľadiska intenzity dopravy je jedným z najzaťaženejších úsekov cestnej siete na území UMR Zvolen úsek cez mesto Zvolen smerom na Košice. Železničný uzol Zvolen patrí k štyrom hlavným železničným staniciam v SR. Na území UMR Zvolen v súčasnosti neexistuje moderný terminál integrovanej dopravy pre všetky druhy nákladnej dopravy, po rekonštrukcii železničnej stanice vo Zvolene sa vytvoria predpoklady na jeho vytvorenie. Poloha územia UMR Zvolen poskytuje optimálne podmienky pre dopravno-logistické centrum, ktoré vyvolá potrebu rozvoja bývania a služieb v budúcnosti. Územie UMR Zvolen je jediné územie v banskobystričskom kraji s existujúcim medzinárodným letiskom, v súčasnosti je však letisko Sliač pre civilnú prevádzku uzavreté. Verejná hromadná doprava sa, podobne ako v iných mestách Slovenska, vyznačuje nevyhovujúcou deľbou

dopravnej práce v prospech individuálnej automobilovej dopravy. Vhodné geomorfologické podmienky vytvárajú predpoklad pre rozvoj nemotorovej dopravy, najmä cyklodopravy a cykloturistiky. Rozsah cyklodopravnej siete na území UMR nie je dostatočný. Vývoj dopravnej nehodovosti v okrese Zvolen má stúpajúcu tendenciu. Pre rozvoj územia UMR je dôležité zlepšovať kvalitu miestnych komunikácií a komplexnejšie riešenie dopravy v súlade s postupným prechodom na udržateľnú ekologickú dopravu najmä v meste Zvolen a vyriešenie logistiky dopravy na celom území UMR Zvolen.

Z hľadiska vodného hospodárstva sa územie UMR Zvolen vyznačuje dobrým napojením obyvateľstva na vodovodnú, kanalizačnú sieť a ČOV, výnimkou je len obec Budča, kde nie je doteraz vybudovaná technická infraštruktúra vo všetkých častiach. Obce, ktoré sa rozrastajú, potrebujú rozšíriť existujúcu infraštruktúru. Vo Zvolene je vybudovaná ZOMES – Zvolenská optická metropolitná sieť s dĺžkou vybudovanej optickej trasy 15 km, do ktorej je pripojených 35 verejnoprospešných inštitúcií a 37 kamier.

Životné prostredie

Na území UMR sa vyskytujú pestré prírodné spoločenstvá, zaujímavé prírodné útvary, množstvo minerálnych prameňov. Nachádzajú sa tu chránené územia, územia Natura 2000 a chránené stromy. Územie Zvolena patrí do ochranného pásma III. stupňa, prírodné liečivé zdroje v Kováčovej a Sliači sú chránené ochranným pásmom II. stupňa. Kvalita životného prostredia na území UMR Zvolen je ovplyvnená znečistením ovzdušia najmä dopravou a priemyslom. Potenciálnymi bodovými aj plošnými zdrojmi znečistenia povrchových a podzemných vôd sú environmentálne záťaže a skládky odpadu nachádzajúce sa na okrajoch sídiel, ale aj na poľnohospodárskej a aj lesnej pôde. Pozitívnym faktorom sú plánované a realizované investície najmä miest do tzv. zelených opatrení a adaptačných opatrení zameraných na zmenu klímy. Samosprávy v spolupráci s Technickou univerzitou vo Zvolene a mimovládny organizáciami realizujú aktivity zamerané na zvyšovanie environmentálneho povedomia.

Odpadové hospodárstvo na území UMR Zvolen čelí výzve prechodu na obehové hospodárstvo, čo môže predstavovať aj nové podnikateľské príležitosti. Problematické je monitorovanie a odstraňovanie čiernych skládok na okraji obcí, nebezpečných skládok v súkromných areáloch a separácia odpadu vo vybraných lokalitách. Územie bude musieť riešiť najmä prevenciu vzniku odpadu, spracovanie a ďalšie zhodnocovanie odpadu, zlepšenie technického stavu a dobudovanie vybranej environmentálnej infraštruktúry.

Tabuľka 137 Charakteristika územia UMR Zvolen v číslach

Oblasť	Hlavné fakty
Územie	- 2 mestá a 3 obce tvoria UMR Zvolen - Okres Zvolen, SPR Stred, BBSK poloha územia UMR Zvolen v rámci Slovenska - 17 552 ha rozloha územia UMR Zvolen, z toho 1 883 ha intravilán a 15 669 extravilán
Obyvatelia	- 51 434 počet obyvateľov UMR Zvolen v roku 2020 - 125 priemerný ročný pokles počtu obyvateľov na území UMR Zvolen v období 2014 – 2020 - 75 % obyvateľov okresu žije na území UMR Zvolen v roku 2020 - 13 % 0 – 14, 68 % 15 – 64, 19 % 65+ vekové zloženie obyvateľov UMR Zvolen v roku 2020 - 145 index starnutia, 48 index ekonomického zaťaženia na území UMR Zvolen v roku 2020 - 43 rokov priemerný vek obyvateľa v okrese Zvolen v roku 2020 - 75 rokov muži, 82 rokov ženy stredná dĺžka dožitia v okrese Zvolen v roku 2019 - 90 % obyvateľov slovenskej národnosti na území UMR Zvolen v SODB 2021 - 25 % obyvateľov s VŠ, 48 % so SŠ vzdelaním na území UMR Zvolen - 7 osídlení MRK so 165 obydliami na území UMR Zvolen podľa Atlasu rómskych komunít 2019
Ekonomický rozvoj	- 35 % lesná, 51 % poľnohospodárska, 14 % ostatná pôda na území UMR Zvolen - menej ako 1 % PZI z celkových priamych zahraničných investícií v SR bolo v okrese Zvolen v roku 2018

	- 94 332 návštevníkov na území UMR Zvolen v roku 2019, z toho 83 % domáci a 27 % zahraniční návštevníci - 5,30 % miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Zvolen v roku 2020 - 2 205 uchádzačov o zamestnanie v okrese Zvolen (1 593 na území UMR Zvolen) v roku 2020 - 342 voľných pracovných miest v okrese Zvolen v roku 2020 - 1 061 poberateľov dávok v hmotnej núdzi v okrese Zvolen v roku 2020 - 1 182 eur priemerná nominálna mzda v okrese Zvolen v roku 2019 - 25 851 ekonomicky aktívnych obyvateľov (49 % z celkového počtu obyvateľov) na území UMR Zvolen podľa SODB 2011 - 2 942 podnikateľských subjektov v okrese Zvolen (2 488 na území UMR Zvolen) v roku 2020 - 6 podnikateľských subjektov na 100 obyvateľov v okrese Zvolen v roku 2020 - 50 živnostníkov na 1 000 obyvateľov v okrese Zvolen v roku 2020
Bývanie, občianska vybavenosť, sociálna infraštruktúra	- 445 bytov na 1 000 obyvateľov na území UMR Zvolen podľa SODB 2021 - 19 379 bytov na území UMR Zvolen podľa SODB 2011, z toho 4 087 v RD a 15 294 v BD - 87 postavených bytov ročne na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020, spolu 611 bytov - 42 zariadení sociálnych služieb na území UMR Zvolen v roku 2020, z toho 7 pobytová, 25 ambulantná, 10 terénna forma - 5 nemocníc, 2 polikliniky, 204 ambulancií lekárov na území UMR Zvolen v roku 2020 - 25 materských škôl, 15 základných škôl, 8 základných umeleckých škôl, 6 centier voľného času, 11 stredných škôl, 1 vysoká škola na území UMR Zvolen v školskom roku 2020/2021 - 1 666 detí MŠ, 4 195 žiakov ZŠ, 2 913 študentov SŠ a 2 171 študentov VŠ na území UMR Zvolen v roku 2020 - 165 nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok na území UMR Zvolen - 811 trestných činov na území UMR Zvolen v roku 2020
Doprava, dopravná a technická infraštruktúra	- 222 km ciest v okrese Zvolen v roku 2020, z toho 24 km R, 47 km I. triedy, 23 km II. triedy, 128 km III. triedy - 42 % ciest v nevyhovujúcom alebo havarijnom stave v okrese Zvolen v roku 2020 - 42 012 vozidiel evidovaných v okrese Zvolen v roku 2020 - 2,5 obyvateľa/1 osobné vozidlo a 2 obyvateľia/1 motorové vozidlo v okrese Zvolen v roku 2020 - 12,45 km cyklochodníkov na území UMR Zvolen v roku 2020 - 223 dopravných nehôd v okrese Zvolen v roku 2020 - 97 % obyvateľov napojených na verejný vodovod a 94 % obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu na území UMR Zvolen v roku 2020 - 15 km optických trás a 35 verejnoprospešných inštitúcií pripojených do ZOMES (Zvolenská optická metropolitná sieť) v roku 2020
Životné prostredie	- 440 kg komunálneho odpadu/1 obyvateľ na území UMR Zvolen v roku 2020 - 39 % podiel vyseparovaného odpadu na území UMR Zvolen v roku 2020 - 5 chránených území, 3 územia Natura 2000, 3 chránené stromy na území UMR Zvolen v roku 2020 - 19 environmentálnych záťaží na území UMR Zvolen v roku 2021

Zdroj dát: vlastné spracovanie

Údaje: k 4/2022

Charakteristika mesta Zvolen

Text kapitoly vychádza z analýzy verejne dostupných kvantitatívnych a kvalitatívnych dát, existujúcich a pripravovaných koncepčných a strategických dokumentov mesta Zvolen, získaných kvalitatívnych dát, a výsledkov stretnutí s aktérmi území pri príprave analytickej časti.

História, poloha a rozloha

Zvolen patrí medzi päť najstarších miest na Slovensku. Privilégiá, ktoré Zvolenu obnovil kráľ Belo IV. v roku 1243, zaradili Zvolen k popredným mestám v stredovekom Uhorsku.

Mesto Zvolen leží v oblasti stredného Pohronia, na sútoku riek Hron, Slatina a Neresnica, v prevažne rovinatom území Zvolenskej kotliny, obklopené malebnými pohoriami. Nadmorská výška v strede mesta je 293 m n. m., najnižšie položené miesto sa nachádza pod Pustým hradom vo výške 278,4 m n. m. a najvyššie položený bod je v lokalite Bakova jama vo výške 421 m n. m.

Celková rozloha územia mesta Zvolen je 9 869 ha, z toho je 1 294 ha intravilán a 8 575 ha extravilán. Mesto tvorí 5 katastrálnych území – Zvolen, Môťová, Zolná, Lukové a Kráľová. Mesto je rozdelené na 6 mestských častí:

- MČ 1 – Sekier, Záhonok, Lipovec, Môťová, Kráľová, Sekierska dolina;
- MČ 2 – Zlatý potok, Bakova jama, Lukové, Zolná;
- MČ 3 – Sídliisko Západ-Tepličky, Stráž;
- MČ 4 – Podborová, Borová hora;
- MČ 5 – Centrálna mestská zóna Východ;
- MČ 6 – Centrálna mestská zóna Západ.

Mesto Zvolen patrí do banskobystrického kraja a susedí so šiestimi okresmi: Banská Bystrica, Detva, Veľký Krtíš, Krupina, Banská Štiavnica a Žiar nad Hronom. Mesto Zvolen má spádový charakter a plní úlohu nadregionálneho centra, väzby má najmä s krajským mestom Banská Bystrica a okolitými okresmi Detva a Krupina. Pre obyvateľov je miestom bývania, zamestnania, služieb, oddychu, zábavy, nákupov a tranzitu.

Mesto disponuje vhodnými lokalitami pre výstavbu bytov, rozvoj služieb, nezávadného priemyslu a skladov. Výraznejší priestorový rozvoj mesta sa predpokladá v severozápadnom a severnom smere – približovaním sa ku Kováčovej a Sliachu. Podmienkou sociálno-ekonomického rozvoja mesta a celého kraja je budovanie nadradenej dopravnej infraštruktúry a modernizácia technickej infraštruktúry.

Demografia

Počet obyvateľov mesta Zvolen postupne rástol do roku 2000, od roku 2001 postupne klesá, historické maximum 44 705 obyvateľov dosiahol v roku 1998. Mestu Zvolen patrí 12. miesto v zozname slovenských miest podľa počtu obyvateľov. Vo Zvolene k 31.12.2020 žilo celkovo 42 092 obyvateľov, z toho bolo 22 167 žien a 19 925 mužov. Úbytok obyvateľstva je spôsobený najmä sťahovaním. Obyvateľstvo Zvolena starne, priemerný vek sa zvyšuje, v roku 2014 dosiahol hodnotu 41,44 roka a v roku 2020 to bolo už 43,45. Dochádza aj k zmene štruktúry obyvateľstva, index starnutia za zvýšil zo 112,9 v roku 2014 na 145,45 v roku 2020, index ekonomického zaťaženia z 38,83 na 47,85. Hustota obyvateľstva je však vysoko nad priemerom SR, k 31.12.2020 to bolo 426,73 obyvateľov/km².

V roku 2020 vo Zvolene žilo 5 550 obyvateľov v predproduktívnom veku (13,19 %), 28 469 obyvateľov v produktívnom veku (67,64 %) a 8 073 obyvateľov v poproduktívnom veku (19,18 %).

Podľa prognózy vývoja obyvateľstva a domácností mesta Zvolen do roku 2030⁸⁵ sa očakáva, že vo Zvolene bude klesať počet obyvateľov a pokračovať proces starnutia mestskej populácie. V roku 2030 tu bude mať trvalý pobyt menej ako 40 tisíc ľudí (39 864), z toho 5 034 vo veku 0 – 14 rokov (12,6 %), 24 708 vo veku 15 – 64 rokov (62,0 %) a 10 122 vo veku 65+ (25,4 %). Priemerný vek Zvolenčana vzrastie zo 43 na takmer 47 rokov.

Ekonomika a hospodárstvo

Zvolen patrí do severnej, ekonomicky vyspelejšej časti banskobystrického kraja. Nosnými odvetvami vo Zvolene sú predovšetkým strojársky, drevospracujúci, stavebný a potravinársky priemysel. Vo Zvolene v roku 2020 pôsobilo 5 008 subjektov, z toho bolo 2 594 právnických osôb (2 137 ziskovo orientovaných a 457 neziskovo orientovaných jednotiek) a 2 414 fyzických osôb (2 151 živnostníkov, 254 slobodných podnikaní a 9 samostatne hospodáriacich roľníkov). Medzi najväčších zamestnávateľov vo Zvolene patrili 4 subjekty s počtom viac ako 500 zamestnancov: Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o., Technická univerzita vo Zvolene a Slovenská autobusová doprava

⁸⁵ Šprocha, B. 2019. *Prognóza vývoja obyvateľstva a domácností mesta Zvolen do roku 2030 (pravdepodobný vývoj v súlade s celoslovenským trendom)*. [online]. 2019. 24 s. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1246550.

Zvolen a.s. a Nemocnica Zvolen a. s. Miera evidovanej nezamestnanosti sa v posledných rokoch pohybuje pod priemerom SR a BBSK. Počet uchádzačov o zamestnanie v meste Zvolen v roku 2020 bol 1 318.

Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo nie je v meste Zvolen dominujúcim sektorom, v tejto oblasti pôsobilo v roku 2020 iba 98 subjektov.

Zvolen a jeho okolie má priaznivé podmienky na rozvoj cestovného ruchu, a to najmä na mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch, šport a turistiku, zdravotný a vidiecky cestovný ruch. Zatiaľ je Zvolen pre turistu tranzitným miestom, alebo iba niekoľkodennou zastávkou počas dlhšieho pobytu na Slovensku či v strednej Európe.

Svojimi kultúrnymi a prírodnými danosťami je Zvolen predurčený na to, aby bol v budúcnosti významnou turistickou destináciou. Na území Zvolena, mesta s dávnou a bohatou históriou, sa nachádza viacero významných kultúrnych a historických pamiatok (okolo 80) a archeologických lokalít. Podstatná časť zachovaných pamiatkových objektov je situovaná v pamiatkovej zóne mesta Zvolen. Dominantou rozľahlého zrekonštruovaného námestia je goticko-renesančný Zvolenský zámok, v stredoveku občasné sídlo uhorských kráľov, v súčasnosti pobočka Slovenskej národnej galérie s expozíciami starého umenia domácich i európskych autorov, archívom a digitálnym centrom. Z Pustého hradu bol v stredoveku spravovaný Zvolenský komitát a zdržiavali sa tu králi Uhorska. V katastrálnom území mesta Zvolen sa nachádza viacero významných archeologických lokalít, ktoré sú sústredené predovšetkým na terasách riek Hron a Slatina. Významnou súčasťou kultúrneho bohatstva je živá kultúra – folklór.

Bývanie, občianska vybavenosť a verejné služby

Bytový fond vo Zvolene tvorí takmer 17 500 bytov, v jednom byte žije v priemere 2,3 osoby. Ponuka služieb je rozmanitá, vo Zvolene sa nachádzajú kostoly, pošty, sobášne siene, domy smútku, cintoríny, dom služieb, tržnice, obchodné domy, predajne, stravovacie a ubytovacie zariadenia, čerpacie stanice a mnohé ďalšie služby.

Zvolen je administratívnym centrom regiónu, v ktorom sídlia mnohé inštitúcie zabezpečujúce výkon verejnej správy. Bezpečnosť a poriadok zabezpečuje v meste viacero verejných inštitúcií vrátane Mestskej polície. Zvolen patrí medzi moderné, komunikujúce a dobre hospodáriace samosprávy. Základom pre systematický rozvoj mesta sú kvalitne spracované a navzájom prepojené kľúčové dokumenty – územný plán mesta, program rozvoja mesta a programový rozpočet.

Mesto Zvolen je významným centrom vzdelania a vedy so širokou sieťou škôl a vedecko-výskumných pracovísk medzinárodnej úrovne. Sieť škôl a školských zariadení sa vyznačuje dostatočnou kapacitou, dobrou dostupnosťou a špecializáciou na rôzne kategórie detí a žiakov a formy štúdia. V meste pôsobí jedna vysoká škola – Technická univerzita vo Zvolene, ktorá ako jediná na Slovensku vychováva špecialistov v odboroch lesníctvo, drevárstvo, ekológia a environmentalistika a environmentálna technika.

V roku 2020 bolo vo Zvolene 18 materských škôl, 11 základných škôl, 6 základných umeleckých škôl a 5 centier voľného času, zastúpené boli verejné, cirkevné i súkromné školy a školské zariadenia, tradičné i alternatívne školstvo. Stredné školy ponúkajú rôzne možnosti štúdia, od všeobecného po odborné. V roku 2020 bolo vo Zvolene 10 stredných škôl, v tom 1 gymnázium, 8 stredných odborných škôl a 1 konzervatórium. V spolupráci s BBSK v roku 2020 pribudlo nové centrum kariérneho poradenstva pre mladých ľudí.

Počet detí s poruchami správania a počet výchovných problémov narastá. Výchovné poradenstvo vo Zvolene zabezpečujú Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, Centrum špeciálnopedagogického poradenstva a špeciálni zamestnanci na školách (školský psychológ, školský špeciálny pedagóg, výchovný poradca a koordinátor prevencie), ich počet však nie je dostatočný. V rámci podpory z EÚ fondov rastie aj počet asistentov na základných školách, ich potreba však prevyšuje súčasné možnosti.

Vo Zvolene je vybudovaná fungujúca sieť sociálnych a zdravotníckych zariadení, v rámci ktorej zabezpečujú služby verejní aj neverejní poskytovatelia. Najväčšími zariadeniami sú Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb a Nemocnica Zvolen. Existencia nemocnice môže byť v budúcnosti ohrozená stratifikáciou ústavnej zdravotnej starostlivosti. Sieť sociálnych zariadení je pomerne široká, nepokrýva však všetky potreby občanov z hľadiska kapacity a sortimentu zariadení. Vo Zvolene sa v roku 2021 nachádzali 3 zariadenia pre seniorov, 3 domovy sociálnych služieb, 2 zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov, 1 útulok, 1 rehabilitačné stredisko, 9 denných centier (8 klubov dôchodcov, 1 klub zdravotne postihnutých), 2 strediská osobnej hygieny, 1 práčovňa, 1 jedáleň, 1 komunitné centrum. Najväčším zariadením sociálnych služieb vo Zvolene je Domov sociálnych služieb, ktorého zriaďovateľom je BBSK. Vo Zvolene sú poskytované rôzne typy sociálnych služieb – opatrovateľská a ošetrovateľská služba v teréne, prepravná služba, spoločné stravovanie, sociálne poradenstvo a prevencia. Celková ponuka sociálnych služieb v meste však nie je z hľadiska kvality, rozsahu a dostupnosti dostatočná. Chýbajú niektoré terénne služby, špecializované poradenské služby, prevenčné aktivity pre ohrozené skupiny (rodiny v kríze, seniori, osamelí občania), kombinované sociálne služby pre seniorov, podporované bývanie a chránené dielne pre zdravotne postihnutých, komplexné sociálne služby pre občanov v núdzi. V meste Zvolen fungujú tri obecné podniky a registrovaný sociálny podnik.

Medzi cieľové skupiny ohrozené sociálnym vylúčením vo Zvolene patria najmä rodiny s deťmi v ohrození, seniori, osoby so zdravotným postihnutím a osoby so sociálnym znevýhodnením (občania v núdzi), chýba najmä komplexná starostlivosť o chronicky a nevyliciteľne chorých pacientov dlhodobo, nedostatočne riešeným problémom je inklúzia marginalizovaných rómskych komunití.⁸⁶

V meste pôsobí viacero významných kultúrnych inštitúcií – Divadlo J. Gregora Tajovského, Slovenská národná galéria na Zvolenskom zámku, Lesnícke a drevárske múzeum, tiež Krajská knižnica Ľudovíta Štúra, Podpolianske osvetové stredisko a domy kultúry.

Okolie Zvolena poskytuje možnosti letnej a zimnej rekreácie, kúpeľných pobytov, pešej turistiky, cykloturistiky, vodáctva, rybárstva, poľovníctva a golfu. Centrom letnej rekreácie sú najmä Mestské kúpele, tiež blízke kúpele Sliač a Kováčová. Strediskom zimných športov je zimný štadión a mobilná ľadová plocha na Námestí SNP, možnosti na lyžovanie ponúkajú zimné strediská v okolí Zvolena. Celoročne je možné využiť viaceré športovo-rekreačné centrá.

Mesto a jeho okolie poskytuje rôznorodé možnosti relaxácie, kultúrnych, športových a spoločenských aktivít. Široké spektrum inštitúcií a združení každoročne organizuje množstvo zaujímavých podujatí. Tradičné formy aktívneho využívania voľného času dopĺňajú komunitné a dobrovoľnícke projekty.

Dopravná a technická infraštruktúra

⁸⁶ Mesto Zvolen. 2018. *Komunitný plán sociálnych služieb v meste Zvolen na roky 2018 – 2023*. [online]. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1033944.

Zvolen je vďaka svojej výhodnej geografickej polohe významným uzlom cestnej a železničnej dopravy, s medzinárodným letiskom Sliač vo svojej blízkosti. Zvolen leží na trase troch rýchlostných ciest R1, R2, a R3. Železničný uzol Zvolen patrí k štyrom hlavným železničným staniciam na Slovensku.

Mesto Zvolen má spracovaný Plán dopravnej obslužnosti tak, aby riešil efektívnosť a hospodárnosť zabezpečovania dopravnej obslužnosti územia, najmä racionálne usporiadanie pravidelnej dopravy s cieľom minimalizovať súbežné prepravy a vytvoriť funkčnú nadväznosť pravidelnej dopravy na železničnú dopravu, a aby podporoval integrované dopravné systémy. Dokument obsahuje aj návrhy na zvýšenie kvality mestskej hromadnej osobnej dopravy v Zvolene cestou merania kvality, ale aj v oblasti zlepšenie technického stavu najmä ostatnej technickej základne ako sú zastávky MHD a informačný systém⁸⁷.

Vo Zvolene sú vybudované všetky inžinierske siete s dostatočnou kapacitou (voda, kanalizácia, plyn, elektrická energia, teplo), ich technický stav si však vyžaduje rekonštrukciu. Mesto Zvolen je zásobované pitnou vodou z verejného vodovodu, ktorá sa získava výlučne z podzemnej vody. Odpadové vody sú zneškodňované v mestskej čistiarni odpadových vôd Zvolen, recipientom vyčistených odpadových vôd je rieka Hron. Mesto Zvolen je plynofikované. Vo Zvolene sa nachádzajú 4 hlavné zdroje elektrickej energie: teplárenské turbíny a 3 malé vodné elektrárne (vodná nádrž Moťová, Hydrocentrála Union, Hať Podhoríach), okrem nich sú v prevádzke ďalšie drobné a záložné zdroje elektrickej energie. Na území mesta Zvolen je vybudovaná sústava centrálného zásobovania teplom (SCZT), prostredníctvom ktorej sa realizuje 66 % objemu dodávok, má dosah na 80 % územia. V meste sú poskytované telekomunikačné služby (telefón, televízne a rozhlasové vysielanie, internet vrátane mestskej optickej siete). Podiel obnoviteľných zdrojov (OZE) sa aj vďaka štátnej podpore realizovanej Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou SR v rámci programu Zelená domácnostiam zvyšuje.⁸⁸

V rámci projektu ZOMES – Zvolenská optická metropolitná sieť samospráva od roku 2005 systematicky buduje vlastnú komunikačnú sieť na báze optických vlákien a pripája verejnoprospešné inštitúcie na internet. V roku 2020 bola dĺžka vybudovanej optickej trasy cca 15 km. Do siete ZOMES bolo pripojených 35 objektov (Mestský úrad, bývalý Okresný úrad, Technická univerzita, sedem SŠ, sedem ZŠ, jedenásť MŠ, NsP, Stará radnica, DJGT, LDM, KKLŠ, DSS Symbia, Arborétum). Všetky pripojené organizácie majú zabezpečený neobmedzený prístup k internetu s minimálnou rýchlosťou 1Gb/s, pričom niektoré z nich majú už dnes prístup s rýchlosťou 10Gb/s, ktorú bude možné od roku 2022 zvýšiť na 40Gb/s. Infraštruktúru ZOMES využíva aj kamerový systém mesta, 37 kamier je pripojených na ZOMES. V roku 2021 bol pripravený plán rozvoja kamerového systému ktorý počíta s postupným navýšením kamier na území mesta na takmer dvojnásobok súčasného stavu. Vzhľadom na obrovskú prenosovú kapacitu optickej infraštruktúry je už dnes možné použiť kamery s ultraHD rozlíšením bez obmedzenia prevádzky pripojených organizácii, nakoľko kamerový systém využíva samostatné optické vlákna. Správu a rozvoj siete ZOMES zabezpečujú odborníci z Centra informačných technológií Technickej univerzity vo Zvolene.⁸⁹

Odpadové hospodárstvo

Odpadové hospodárstvo je v meste Zvolen zabezpečované v súlade s koncepčnými dokumentmi mesta a s platnou legislatívou SR. Mesto Zvolen zabezpečuje zber, prepravu a zhodnocovanie

⁸⁷ Mesto Zvolen. 2022. *Plán dopravnej obslužnosti*. 2020. [online]. Dostupné na internete:

<https://urad.zvolen.sk/plan-dopravnej-obslužnosti-mesta-zvolen.phtml?id3=168432>.

⁸⁸ SIEA 2021. *Program zelená domácnostiam*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.siea.sk/zelena-domacnostiam/>.

⁸⁹ Centrum informačných technológií, Technická univerzita vo Zvolene, október 2021, (na vyžiadanie).

zmesového komunálneho odpadu vrátane jeho vytriedených zložiek na území celého mesta na základe zmluvného vzťahu so zberovou spoločnosťou. Podiel vyseparovaného odpadu vo Zvolene v roku 2020 dosiahol 35,77 %, čo je menej ako priemer v BBSK a SR.

Životné prostredie

Klimatické pomery mesta Zvolen určuje predovšetkým jeho geografická poloha. Územie mesta patrí podľa klimaticko-geologickej rajonizácie Slovenska do oblasti teplej kotlinovej klímy, mierne suchej až vlhkej, s častým výskytom inverzií v jarnom a jesennom období, čo má nepriaznivý dopad na kvalitu ovzdušia a na častý výskyt oblačnosti a hmly v meste. Počet dní s hmlou je až 67 a počet zamračených dní je 119.⁹⁰

Zvolen je hodnotený občanmi a turistami ako výrazne zelené mesto – mesto s množstvom zelene a s označením „Zvolen – mesto lesníctva“. Priamo na území mesta sa vyskytujú pestré spoločenstvá fauny a flóry a zaujímavé prírodné útvary. Vo Zvolene je rozšírené aj záhradkárstvo. V meste a okolí sa nachádza množstvo minerálnych prameňov, návštevníkom sú k dispozícii náučné chodníky a náučné lokality.

Na území mesta Zvolen sú evidované environmentálne záťaže súvisiace s priemyselnou výrobou a plnením si medzinárodných záväzkov SR.

Charakteristika mesta Sliač

Text kapitoly vychádza z analýzy verejne dostupných kvantitatívnych a kvalitatívnych dát, existujúcich a pripravovaných koncepčných a strategických dokumentov mesta Sliač, získaných kvalitatívnych dát a výsledkov stretnutí s aktérmi území pri príprave analytickej časti.

História, poloha a rozloha

Mesto Sliač má dlhú históriu. Prvá písomná zmienka o dvoch pôvodných obciach Hájniky a Rybáre je v listinách z polovice 13. storočia. Archeologické nálezy dokazujú osídlenie tejto lokality už v 5. storočí nášho letopočtu. Mesto Sliač je dlhodobo známe svojimi liečivými prameňmi a patrí do kategórie kúpeľných miest. Termálne pramene sú už od polovice 15. storočia spomínané pravidelne a v 16. storočí vznikajú miestne kúpele, ktoré sa postupne stali jednými z najvyhľadávanejších v celom Uhorskom kráľovstve. V priebehu 19. storočia došlo k výraznému rozšíreniu klientely kúpeľov a teda aj k rozvoju sídelnej štruktúry.

V roku 1959 spojením obcí Hájniky, Rybáre a Sliač-kúpele vzniklo spoločné sídlo Sliač. Štatút mesta mu bol udelený 1. marca 1969.

Sliač sa v dôsledku svojej polohy orientuje najmä na Banskú Bystricu a Zvolen, ktoré vytvárajú populačno-priemyselné centrum Banskobystrického kraja a celého stredného Slovenska. Zároveň leží na rieke Hron a stáva sa tak súčasťou Pohronskej osi osídlenia, ktorá tvorí hlavnú os osídlenia Banskobystrického kraja.

Hlavným miestnym hospodárskym odvetvím je prevádzkovanie kúpeľov a vytváranie zázemia pre fungovanie letiska. Hospodársky život mesta je priamo prepojený s mestami Zvolen a Banská Bystrica,

⁹⁰ Kolektív autorov. 2013. *Zvolen – monografia mesta Zvolen*. Zvolen : Mesto Zvolen, 2013. 22-23 s. ISBN 978-80-971236-7-3.

kde pracuje veľká časť jeho obyvateľov. Na tieto centrá sa orientuje aj cestné a železničné dopravné spojenie mesta.

Územný plán člení mesto Sliač na urbanizované a neurbanizované územie. Urbanizované územie predstavujú zastavané plochy a plochy navrhnuté pre ďalšiu urbanizáciu. Urbanizované územie je v návrhu územného plánu mesta Sliač rozdelené do týchto urbanistických častí: Trebuľa, Hájniky, Rybáre Stred, Rybáre Pod kúpeľmi, Kúpele, Sampor – pôvodne samostatná obec, ležiaca vo vzdialenosti cca 7 km od Sliača, ktorá od roku 1979 samosprávne patrí pod mesto Sliač. Sampor charakterizuje urbanistická štruktúra vidieckeho typu so zástavbou starších i novších rodinných domov (IBV).

Demografia

Mesto Sliač zaznamenávalo v histórii v podstate sústavný nárast počtu obyvateľov s výnimkou 70-tych rokov 19. storočia a 80-tych rokov 20. storočia. Počet obyvateľov mesta Sliač bol ku dňu 31.12.2020 celkom 4 938 osôb. Hustota obyvateľstva mesta bola 125,91 obyvateľov/km², priemer Slovenska bol k tomu istému dátumu 110 obyvateľov/km².

Migračné saldo bolo v rokoch 2009 a 2010 kladné, v rokoch 2011 – 2013 v záporných hodnotách a po roku 2014 opäť kladné.

V porovnaní s obyvateľmi okresu Zvolen sú obyvatelia mesta Sliač nadpriemerní pri vysokoškolskom vzdelaní I. stupňa 2,95 % voči 2,35 %, pri vysokoškolskom vzdelaní II. stupňa 18,10 % voči 13,46 % v SR a tiež pri doktorandskom štúdiu 1,09 % voči 1,02 %.

Ekonomika a hospodárstvo

Hospodárska, podnikateľská, obchodná a výrobná činnosť na území mesta Sliač je okrem areálu kúpeľov sústredená najmä v dvoch samostatných areáloch. Prvý sa nachádza na pravom brehu Hrona v severnej časti Hájniky (firma Belspol). V mestskej časti Rybáre sa nachádza v bývalom areáli OTEX zóna nezávadnej výroby a skladov, vrátane prevádzky autoservisu a malej stavebnej výroby. Na Hronskej ulici sa nachádzajú viaceré prevádzky drobných podnikateľov a nezávadnej výroby.

V priestore areálu bývalého roľníckeho družstva na juhozápadnom okraji intravilánu mesta sú umiestnené aj ďalšie prevádzky komunálneho hospodárstva, ako aj prevádzky súkromných podnikateľov – nezávadnej výroby a skladov.

Ubytovacie služby poskytovalo v meste Sliač v roku 2015 deväť subjektov, v roku 2020 ich počet klesol na 6. Najvýznamnejší poskytovateľom sú Kúpele Sliač a.s. – v areáli kúpeľov s rozlohou 405 143 m² sú 2 kúpeľné domy a ďalších 22 objektov s plánovanou kapacitou ubytovania okolo 500 lôžok. Z toho sú štyri budovy národnými kultúrnymi pamiatkami. Najvýznamnejšou z nich je komplex Palace***, ktorý sa skladá z ubytovacej časti, jedální, kaviarní a služieb. Kúpele Sliač poskytujú viac ako 45 druhov liečebných procedúr z oblasti hydroterapie, balneoterapie, teplotnej terapie, fyzioterapie a elektroliečby. Základom celej liečby je uhličitá terapia, ktorá je založená na prirodzenom vstrebávaní oxidu uhličitého kožou. Súčasný stav objektov a areálu kúpeľov si v budúcnosti vyžiada rozsiahlu rekonštrukciu.

Ďalším významným poskytovateľom ubytovania je spoločnosť BAD s.r.o., ktorá vo svojom komplexe Hotel & Spa Resort Kaskády s rozlohou cca 20 000 m² má kapacitu ubytovania okolo 500 lôžok v 68 komfortných izbách, 25 priestranných suitách a v 5 súkromných vilkách. Ochotný personál v rodinnej atmosfére ponúka výbornú gastronómiu v srdci Slovenska. Nachádza sa tu rozsiahle wellness centrum s vlastným termálnym prameňom.

Za posledných 5 rokov počet návštevníkov mesta kontinuálne rástol aj pri poklese zahraničných návštevníkov (priemerne 30 000 návštevníkov ročne).

Mesto Sliač má na svojom území pôdny fond vhodný pre poľnohospodárske využitie, čo podnietilo rozvoj tohto hospodárskeho odvetvia. Z celkovej rozlohy mesta Sliač tvorí pôdny fond 42,5 %, čo predstavuje 1692,74 ha. Pôdny fond mesta je rozdelený do 5 veľkých lokalít a 7 samostatných územných jednotiek, ktoré sa líšia svojim produkčným potenciálom a antropickými prvkami.

V rámci katastrálneho územia mesta Sliač sa nachádza lesný pôdny fond s rozlohou 1 960 ha, čo predstavuje 49 % celkovej rozlohy mesta. V katastrálnom území mestskej časti Hájniky má lesný pôdny fond 60%-ný podiel na jeho celkovej rozlohe. V katastrálnom území mestských častí Rybáre a Sampor má lesný fond 30%-ný podiel na ich celkovej rozlohe.

Fyzický stav lesného porastu je dobrý. V katastrálnom území mesta Sliač rastú stromy bukovo-dubového vegetačného stupňa, dubovo-bukového vegetačného stupňa, bukového vegetačného stupňa a jedľovo-bukového vegetačného stupňa. Les má vysoký produkčný potenciál, no jeho využívanie je obmedzené skutočnosťou, že jeho primárna funkcia súvisí s jeho umiestnením v okolí kúpeľných zariadení – kúpeľný les a kúpeľný lesopark.

Bývanie, občianska vybavenosť a verejné služby

Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra mesta Sliač je determinovaná fyzickým usporiadaním mesta, rozmiestnením jeho hlavných „blokov“ osídlenia a ich umiestnením vzhľadom na hlavné dopravné tepny a prírodné danosti. Hlavné oblasti osídlenia tvoria mestské časti Hájniky a Rybáre.

Občianska vybavenosť v mestskej časti Hájniky je sústredená predovšetkým do centrálnych priestorov vo väzbe na hlavné urbanistické osi osídlenia, ktorými sú ulica Československej armády, ktorú križujú ulice SNP a Letecká. K časti mesta Hájniky patrí aj zmodernizovaný areál Hotela Kaskády****, nachádzajúci sa pri obci Sielnica, ktorý je ubytovacím zariadením s najväčšou lôžkovou kapacitou v Sliači (okrem zariadení kúpeľov) a poskytujúci aj služby miestnemu obyvateľstvu.

V mestskej časti Rybáre Stred je sústredená prevažná časť občianskej vybavenosti mesta: materské školy (5), základná škola, kultúrny dom, centrum voľného času a ZUŠ, zdravotnícke zariadenie (55 ambulancií), špecializovaná nemocnica v časti Sliač atď. Hlavnými prioritami v centrálnej časti mesta je potreba prestavby Kina Hron na moderné kultúrno-spoločenské centrum mesta a rekonštrukcia objektu Domu služieb. Obidve nehnuteľnosti sú vo vlastníctve mesta a ich obnova prinesie do života obyvateľov i návštevníkov novú kvalitu.

Základná občianska vybavenosť (menšie prevádzky obchodov so základným sortimentom potravín a zmiešaného tovaru) je vo všetkých obytných lokalitách mesta vo vyhovujúcich dostupných vzdialenostiach, s výnimkou lokality Trebuľa, ktorá je viazaná na vybavenosť obce Kováčová.

V meste Sliač je poskytovaná opatrovateľská služba v zmysle platnej legislatívy.⁹¹ Domov pre seniorov Sliač je zariadenie Mesta Sliač, ktoré ako verejný poskytovateľ ponúka nasledovné druhy sociálnej služby: donov pre seniorov (pobytová služba, 31 lôžok), zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár (ambulantná forma).

Zdravotné služby v meste sú poskytované v dvoch zariadeniach: v Poliklinike MO SR a vo Všeobecnej nemocnici a centre jednodňovej chirurgie Gynpor, s.r.o.

⁹¹ Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Poliklinika MO SR Sliač na Mládežníckej ulici vznikla ako moderné vojenské zdravotnícke zariadenie poskytujúce zdravotnícku starostlivosť pre vojenských profesionálov, zamestnancov útvarov, vojenských dôchodcov a všetkých obyvateľov regiónu – poistencov zdravotných poisťovní. Je spektrom všeobecných a špecializovaných ambulancií na plnohodnotné zabezpečenie zdravotníckej starostlivosti všetkých obyvateľov mesta Sliač a regiónu.

V zrekonštruovanom objekte z roku 2014 na ul. SNP pôsobí firma Gynpor, s.r.o. ktorá poskytuje široké spektrum gynekologických operačných zákrokov a operácií v odboroch chirurgia, plastická chirurgia, ortopédia, traumatológia a urológia. Zariadenie disponuje 3 operačnými sálami a 36 lôžkami. Je zároveň aj školiace pracovisko pre Slovenskú zdravotnícku univerzitu v odbore gynekologická urológia. V objekte je aj stomatologická ambulancia.

Mesto Sliač je zriaďovateľom 1 základnej školy, 1 umeleckej základnej školy a 2 materských škôl.

Každá z mestských častí má svoje kultúrne pamiatky vrátane kultúrno-historického a prírodného potenciálu kúpeľov s okolitým areálom. V areáli kúpeľov je viacero pamiatkovo chránených objektov. Najvýznamnejším je komplex kúpeľného hotela PALACE postavený v 30-tych rokoch 20. storočia. Funkcionalistický komplex, dielo významného českého architekta Rudolfa Stockara, obsahuje lôžkovú a spoločenskú časť (spoločenskú dvoranu s barom, jedálne, divadlo s kapacitou 350 sedadiel). Dnes je hotel PALACE vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku a zachoval si v areáli kúpeľov dominantné postavenie. Pamiatkovo chránené sú aj ďalšie kúpeľné objekty v areáli, vrátane klasicistickej kaplnky sv. Hildegardy z prvej tretiny 19. storočia, nachádzajúcej sa v kúpeľnom parku s prírodnými liečivými prameňmi.

Mestské kultúrne stredisko v Sliači (MsKS) bolo zriadené Mestským národným výborom v Sliači dňa 1. januára 1985 ako štátna príspevková organizácia. MsKS má sídlo na Kúpeľnej ulici č. 11 a zamestnáva 3 zamestnancov. V súčasnosti je MsKS hlavným organizátorom všetkých celomestských kultúrno-spoločenských podujatí, koordinuje činnosť kolektívov záujmovo-umeleckej činnosti, zabezpečuje prevádzku mestskej knižnice a kina. Jeho poslaním je v čo najširšom spektre zabezpečovať kultúrne služby na základe potrieb a záujmov pre obyvateľov Sliača a jeho návštevníkov.

Plochami športovísk rôzneho charakteru a ďalšími športovými zariadeniami sú vybavené všetky mestské časti mesta Sliač.

Z pohľadu športovej infraštruktúry predstavuje areál kúpeľov špeciálnu kategóriu, ktorá sa orientuje najmä na kúpeľných hostí a návštevníkov, ktorí vyhľadávajú priestory na šport a rekreáciu. Na východnom okraji zastavaného územia kúpeľov na okraji lesoparku sa nachádzajú štyri tenisové kurty s antukovým povrchom. Športové plochy pre deti a dospelých sa nachádzajú aj v areáli termálneho kúpaliska, ktoré je v správe Kúpeľov.

Mimo územia mesta v katastrálnom území obce Sielnica sa nachádza golfové ihrisko Tri duby.

Vedľa športového areálu Základnej školy A. Sládkoviča sa nachádza športová hala určená pre halové športy, ktorá je vo vlastníctve Mesta Sliač. V dopoludňajších hodinách je využívaná pre účely vyučovania ZŠ.

Vyššia športová vybavenosť je situovaná do mestských častí Hájniky Juh a Rybáre Juh: na pravom brehu Hrona je navrhovaný športový areál s maloplošnými ihriskami, športovou halou a kúpaliskom, na ľavom brehu Hrona je navrhované rekreačno-relaxačné centrum s krytou plavárňou, fitnesscentrom a vodáckou základňou, ktoré by mali slúžiť aj pre cestovný ruch. V meste je v súčasnosti len minimálna možnosť športovej rekreácie v zimných mesiacoch. Absentuje najmä lokalita vhodná na lyžovanie a sánkovanie, ale tiež prírodná či umelá vodná plocha vhodná na korčuľovanie.

Dopravná a technická infraštruktúra

Mesto Sliač má vynikajúce napojenie na dopravnú infraštruktúru cestnú a železničnú. Mesto Sliač má napojenie na rýchlostnú komunikáciu R1, spájajúcu mestá Banská Bystrica a Zvolen, z ktorých pokračuje cestné a železničné spojenie do celého Slovenska. Okrem diaľnice je mesto Sliač s týmito mestami spojené aj cestou I/69. Sliač má priame cestné napojenie na všetky susediace obce.

Železničná trať prechádza mestom samotným a železničná stanica je dostupná pešo pre obyvateľov všetkých mestských častí. Mesto je spojené autobusovými linkami so Zvolenom a ďalšími okolitými obcami. Prímestské linky prevádzkuje SAD Zvolen a.s., ktorá zabezpečuje autobusové spojenie medzi oboma mestami zo všetkých zastávok na území mesta Sliač.

Blízka vzdialenosť okresného centra, mesta Zvolen, cestnou dopravou 5 km a 4,5 km dopravou železničnou, dáva možnosť vzájomného prepojenia obyvateľov v krátkom čase 6 – 8 minút pre všetky druhy dopravy. Mesto Sliač s jeho kúpeľmi a okolitou prírodou sa stáva aj vhodnou prímestskou rekreačnou zónou mesta Zvolen a tento význam mesta sa zvyšuje aj dobudovaním cyklistickej infraštruktúry. Pre mesto Sliač je Zvolen so svojou nadmestskou vybavenosťou (školy stredné a vysoké, nákupné strediská, administratíva, priemysel) sústredeným priestorom záujmu jeho obyvateľov. Medzi mestami Zvolen a Sliač bola v roku 2015 dobudovaná I. etapa „Rodinnej cyklocestičky“ s asfaltovým povrchom, ktorá v tomto úseku vedie po hrádzi toku Hrona v budúcnosti spájajúca priamo Zvolen a Banskú Bystricu. Krajské mesto Banská Bystrica je vzdialené 15 km, čo je priemerná časová dostupnosť 15 – 20 minút pre dopravu individuálnu a 20 – 25 minút pre dopravu hromadnú.

V minulosti bolo letisko Sliač využívané na prevádzkovanie pravidelných leteckých liniek do viacerých metropol Európy s napojením na ďalšie lety do celého sveta. V súčasnej dobe však nie sú v prevádzke žiadne pravidelné letecké spojenia, čím mesto prišlo o jednu zo svojich veľkých výhod a letisko bude využívané na vojenské účely.

Mesto Sliač nie je sebestačné v zásobovaní pitnou vodou a je odkázané na dodávku pitnej vody z iných katastrálnych území. Stúpajúcu spotrebu pitnej vody bude potrebné riešiť pripojením nového zdroja.

Kanalizačná sieť mesta Sliač je napojená na sieť skupinovej kanalizácie Sliač – Kováčová – Zvolen s potrebou dobudovania v mestských častiach Hájniky a Sampor.

Na území mesta Sliač sa nevyrába elektrická energia, celá spotreba obyvateľstva a podnikov je pokrytá z vedenia, ktoré sem prichádza z Banskej Bystrice (vedenia č. č.301, č.481 a 482). Pre plánovaný rozvoj mesta je súčasný stav siete VN a NN nepostačujúci. Nárast počtu obyvateľov a urbanistický rozvoj mesta si vyžiada vybudovanie nových energetických zariadení alebo výrazné zníženie spotreby elektrickej energie.

Mesto Sliač bolo na plyn pripojené v roku 1970, kedy sa začala aj výstavba miestnej siete plynovodov. V súčasnosti je plynovod plne funkčný a využívaný. Celková dĺžka uličných plynovodov STL je 14,5 km a strednotlakových prípojok 4,8 km. Plynovodná sieť v podstate pokrýva celé kompaktné obývané územie mesta. Z pohľadu územného pokrytia vyhovuje súčasná sieť plynovodov v meste Sliač všetkým požiadavkám, dôležitá bude jeho postupná modernizácia a zvyšovanie podielu alternatívnych zdrojov.

Mesto Sliač má napojenie na pevnú telefónnu sieť a služby telefónnych operátorov sú dostupné na celom jeho území. Pokrytie signálom mobilných telefónnych operátorov je tiež úplné.

Mesto zatiaľ nemá mestskú optickú sieť na celom území a rýchlosť a kvalita pripojenia na internet je preto obmedzená. Rýchle a kvalitné pripojenie na internet je kľúčovým predpokladom pre budúci hospodársky a spoločenský rozvoj mesta.

Odpadové hospodárstvo

V rámci okresov Zvolen a Banská Bystrica existujú tri veľké legálne skládky, ktorých spoločná kapacita dosahuje 443 611 m³ odpadu, a ktoré budú otvorené do rokov 2020 – 2028. Aj keď kapacitne postačujú obyvateľom mesta Sliač momentálne otvorené skládky okresov Banská Bystrica a Zvolen, je vhodné orientovať sa v budúcnosti na priority riešenia problému komunálneho odpadu a klásť väčší dôraz na predchádzanie vzniku odpadov, ich recykláciu a zhodnocovanie. V roku 2007 bola do prevádzky uvedená kompostáreň odpadu, ktorej ročná kapacita dosahuje hodnotu 800 ton organického odpadu a ktorá kvalitným kompostom zásobuje mesto a okolité obce. V roku 2020 začalo mesto prevádzkovať zberný dvor.

Životné prostredie

Celkové podnebie mesta Sliač determinujú faktory jeho polohy a celkovej geomorfologickej situácie vo Zvolenskej kotline. Podnebie je vďaka malej nadmorskej výške a otvorenému terénu teplé, pomerne suché a pokojné. Vysoké sú aj hodnoty slnečného žiarenia – 1992 hodín ročne. Do roka je iba asi 80 dní bez slnečného svitu.

Cez mesto Sliač preteká rieka Hron, ktorá je hlavným riečnym tokom Zvolenskej kotliny, celej pohronskej oblasti a tiež jednou z najväčších riek na Slovensku. Rieka Hron vďaka svojmu prietoku a šírke dominuje časti územia mesta. Tvar koryta rieky na území mesta zohľadňuje nároky na protipovodňovú ochranu a umožňuje obmedzenú rekreáciu obyvateľom mesta. Prírodný zdroj vody, ktorý sa nachádza v blízkosti obydľí obyvateľov mesta, v sebe nesie veľký potenciál pre budúce využitie na rekreáciu.

Najdôležitejším prírodným bohatstvom mesta Sliač sú zdroje termálnej minerálnej vody s unikátnym zložením. Vďaka týmto prameňom sa mesto etablovalo ako významné kúpeľné centrum. Celkovo tu existuje päť prameňov, ktorých vlastnosti sú výrazne odlišné.

Okrem hlavných využívaných liečivých prameňov existuje ešte v extraviláne mesta liečivý prameň BO-3, ktorý je klasifikovaný podobne ako Kúpeľný prameň A14 a jeho výdatnosť je 3,5 l za sekundu. Nemenej zaujímavé z lekárskeho hľadiska je využívanie žriedlového plynu, ktorý je z väčšej časti tvorený čistým CO₂ a ktorý sprevádza minerálnu vodu prameňa.

Od roku 1990 na Slovensku postupne klesá objem povrchovej vody, ktorú obyvateľstvo využíva, a to v domácnostiach, priemysle aj poľnohospodárstve. Rovnako klesá aj objem znečistenej vody, ktorá je opätovne vypúšťaná. Tento vývoj má pozitívny vplyv na životné prostredie a je dôležitý pre kvalitu života v meste Sliač, ktorého osou je práve rieka Hron.

Celkovo leží mesto Sliač na území, ktoré je Ministerstvom životného prostredia SR hodnotené ako mierne až stredne narušené, čo platí pre celú Zvolenskú kotlinu. Mesto je súčasťou tzv. Pohronskej záťažovej oblasti. Štruktúra priemyslu v zaťaženej oblasti je zastúpená predovšetkým drevárskym a spracovateľským priemyslom, výrobou tepelnej a elektrickej energie so značným únikom emisií, čo v konečnom dôsledku negatívne vplyva na kvalitu ovzdušia. Hlavné lokálne zdroje znečistenia ovzdušia sú najmä doprava, suspenzia a esuspenzia častíc z nedostatočne čistených komunikácií, stavenísk, skládok sypkých materiálov, vykurovanie domov na tuhé palivá a poľnohospodárstvo, ktoré priamo vplyvajú na úroveň znečistenia.

Medzi hlavné špecifické environmentálne záťaže mesta Sliač patrí trvalé poškodenie životného prostredia mesta a jeho okolia v dôsledku prítomnosti okupačných jednotiek armády Sovietskeho zväzu v rokoch 1968 – 1990 a poškodzovanie životného prostredia v dôsledku pretrvávajúcej prevádzky leteckej základne a letiska v susedstve mesta.

Okrem pretrvávajúcich environmentálnych záťaží, ktoré vznikli v minulosti, na leteckej základni bude pokračovať prevádzka, čo má negatívny vplyv na životné prostredie a obyvateľov mesta. Letecká základňa sa nachádza vo veľkej blízkosti obývaných oblastí mesta Sliač a jej poloha medzi dvoma mestami krajského významu – Banskou Bystricou a Zvolenom je nevýhodná z pohľadu vplyvu na obyvateľstvo a to najmä obyvateľov mestskej časti Hájniky.

Charakteristika obce Budča

Text kapitoly vychádza z analýzy verejne dostupných kvantitatívnych a kvalitatívnych dát, existujúcich a pripravovaných koncepčných a strategických dokumentov obce Budča, získaných kvalitatívnych dát, a výsledkov stretnutí s aktérmi územia pri príprave analytickej časti.

História, poloha a rozloha

Obec Budča leží 6 kilometrov juhozápadne od okresného mesta Zvolen v Banskobystrickom kraji. Obec leží na pravom brehu rieky Hron. Rieka spolu s okolitými lúkami a brehovými porastmi – jelše a vrby, sú cennou prírodnou lokalitou s množstvom druhov živočíchov.

Najzaujímavejšie nálezy z lužickej kultúry v chotári Budča sú z rokov 1900 – 800 p. n. l. V prvej polovici 13-teho storočia bola už väčšou obcou, pretože už v roku 1239 stál v obci gotický kostol, v 17. storočí bola dostavňovú stanicou na linke Banská Bystrica – Banská Štiavnica a v roku 1900 takmer celá obec vyhorela. Budča aj v minulosti disponovala verejnými službami ako bola škola, notársky a poštový úrad a inými službami ako obchod a železničná doprava. Obec bola bohatá na tradičné remeslá (stolárstvo, textilná výroba a pod.) a významný podiel mala poľnohospodárska výroba. Aj vďaka histórii dnes v obci Budča existuje a funguje veľké množstvo záujmových organizácií a spolkov.

Demografia

Počet obyvateľov obce Budča kontinuálne rastie od roku 1869 s výnimkou roku 1950. V roku 2020 mala obec 1 356 obyvateľov, najviac vo vekovej skupine 15 – 64 rokov, s priemerným vekom 41 rokov a najnižším indexom ekonomického zaťaženia v porovnaní s ostatnými obcami a mestami UMR Zvolen a najnižším podielom vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva.

Ekonomika a hospodárstvo

V obci Budča sa nachádzajú zariadenia cestovného ruchu – vodácky tábor a kemp. V obci sa nachádza iba jeden motel, ktorý poskytuje aj reštauračné služby. Reštauračné služby poskytuje aj koliba. V obci pôsobia rôzne podnikateľské subjekty (stavebníctvo, služby, cestovný ruch, spracovanie dreva), nachádzajú sa tu niektoré prevádzky služieb. V súčasnosti sa uvažuje sa o dobudovaní priemyselnej zóny v obci.

Obec Budča bola tradične zameraná na poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo (dve pozemkové spoločenstvá, existujúce podnikateľské subjekty).

Bývanie, občianska vybavenosť a verejné služby

Rozvoj funkcie bývania sa realizuje v obci viacpodlažnou bytovou výstavbou alebo malopodlažnou zástavbou a záujem o novú IBV je vysoký. Obec disponuje aj vlastnými obecnými bytmi. V budúcnosti sa plánuje rozšírenie najmä individuálnej výstavby - rodinné domy.

V obci Budča sa nachádza jedna materská škola a základná škola so špeciálnymi triedami. Na území obce pôsobí Základná umelecká škola Heuréka a Centrum voľného času.

V obci sa nachádza jedna maloobchodná prevádzka potravín a zmiešaného tovaru, jedno pohostinstvo, jedna cukráreň s podávaním alkoholických nápojov a Poštová banka.

Vybudované zdravotné stredisko poskytuje priestor pre niekoľko zariadení ambulantnej zdravotnej starostlivosti (5 ambulancií), a to všeobecný lekár pre dospelých a deti a mládež, zubný lekár, gynekologický lekár a psychoterapeutická ambulancia. V týchto priestoroch sa nachádza aj lekáreň.

Sociálne služby zabezpečuje terénna opatrovateľská služba prevádzkovaná obcou.

Pri základnej škole sa nachádza telocvičňa a viacúčelové ihrisko. V sídle obce sa nachádza futbalové ihrisko a tenisový kurt. Viacúčelové ihrisko, futbalové ihrisko a tenisový kurt sú k dispozícii verejnosti.

Obec podporuje a organizuje rôzne kultúrne aktivity v spolupráci s obecnou a školskou knižnicou, cirkvou a organizáciami Dobrovoľný hasičský zbor, Červený kríž a Jednota dôchodcov, no nemá vybudovaný kultúrny dom a ani iné vhodné multifunkčné priestory.

Dopravná a technická infraštruktúra

Obec Budča je pripojená dopravne k ceste III. triedy a je zabezpečený prístup k rýchlostnej komunikácii R1. Do obce je možné dostať sa prostredníctvom prímestských liniek verejnej osobnej dopravy. Aj keď sa tu nachádza železničná trať, zástavka v obci nie je, čiastočne je dobudovaná cyklistická infraštruktúra využívaná najmä na rekreačné účely.

Pre zvýšenie kvality prostredia obce je nevyhnutným predpokladom dobudovanie technickej infraštruktúry, a to najmä kanalizácie, ktorá sa nenachádza na celom území obce. V niektorých častiach obce nie sú vybudované ani cesty, osvetlenie a iná infraštruktúra vedúca k individuálnej bytovej výstavbe.

Odpadové hospodárstvo

Obec Budča má problémy s recykláciou odpadu najmä z dôvodu slabého environmentálneho povedomia obyvateľov.

Životné prostredie

Obec Budča sa usiluje dodržiavať všetky princípy trvalo udržateľného rozvoja vo svojej územnej pôsobnosti. Najmä v centre obce je potrebné nahradiť časť asfaltových plôch zeleňou, vodnými plochami, lavičkami. Rezervy sú i vo využití prázdnych verejných objektov, družstevných, ale i podkrovných priestorov. Objekty verejného vybavenia je potrebné citlivo upraviť zdôraznením tradičných prvkov a znakov. Väčšia pozornosť bude musieť byť venovaná manažmentu vody vrátane ochrany proti povodňami a vodozádržným opatreniam.

Na území obce nie sú evidované špecifické environmentálne záťaže. Z dôvodu blízkosti rýchlostnej komunikácie R1 je možná zvýšená úroveň hluku a zvýšenie znečistenia ovzdušia dopravou.

Charakteristika obce Kováčová

Text kapitoly vychádza z analýzy verejne dostupných kvantitatívnych a kvalitatívnych dát, existujúcich a pripravovaných koncepčných a strategických dokumentov obce Kováčová, získaných kvalitatívnych dát, a výsledkov stretnutí s aktérmi územia pri príprave analytickej časti.

História, poloha a rozloha

Obec Kováčová je podhorská obec, rozprestierajúca sa v malebnom úbočí pod výbežkami Kremnického pohoria severozápadne od Zvolena a nachádzajúca sa vo Zvolenskej kotline, susediaca s katastrom mesta Zvolen, Sliač a Turová. Obec ako súčasť okresu Zvolen a Banskobystrického kraja patrí v súčasnosti medzi obce s najväčšou dynamikou rozvoja. Prioritnou funkciou obce Kováčová je funkcia kúpeľného miesta celoštátneho významu so špecifickými podmienkami jej ďalšieho rozvoja stanovenými v Štatúte kúpeľného miesta Kováčová. Významnou funkciou s predpokladmi rozvoja je aj funkcia obytná.

Obec Kováčová patrí do siete najstarších služobníckych osád vo Zvolenskej kotline, existenciu ktorých možno predpokladať ešte v preduhorskom období. Prvá písomná správa o kúpeľnej obci Kováčová pochádza z obdobia kolonizácie z 13. storočia, keď na územie Slovenska prišli nemeckí kolonisti – hostia.

Obec Kováčová svojou geografickou polohou, terénym reliéfom a dopravnou dostupnosťou k mestským sídlam Zvolen a Sliač má optimálne podmienky pre rozvoj funkcie bývania a prímestskej rekreácie. Využitie termálnych prameňov pre rozvoj cestovného ruchu nadväzuje na súčasný regionálny význam termálneho kúpaliska v Kováčovej pre celý priestor Zvolenskej kotliny.

Zastavané územie obce tvoria dve funkčne odlišné časti: južná časť – zastavané územie obce s nadradenou obytnou funkciou, severná časť – vnútorné kúpeľné územie kúpeľného miesta Kováčová.

Demografia

V roku 2019 žilo v obci celkovo 1 601 obyvateľov a o rok 1603 obyvateľov. Vývoj počtu obyvateľov je charakterizovaný pomalým rastom. Migrácia obyvateľstva, t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vysťahovanými obyvateľmi, je od roku 2016 pozitívny. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov v produktívnom veku, ale priemerný vek obyvateľov je najvyšší na území UMR Zvolen (44,83 rokov).

Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo regiónu. Malá časť obyvateľov sa vysťahovala mimo hraníc SR. Hustota obyvateľstva v obci je vysoko nad úrovňou Slovenska. Z dlhodobého hľadiska dochádza v obci k nárastu hustoty obyvateľstva. K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 65 – 74 rokov. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci Kováčová.

V obci Kováčová majú dlhodobo najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania s úplným stredným vzdelaním a obyvatelia s vysokoškolským vzdelaním a tento pomer je potrebné minimálne udržať a zvyšovať. Vyššiu mieru evidovanej nezamestnanosti takmer počas celého obdobia vykazujú ženy. V obci sú obyvatelia zamestnaní hlavne v malých výrobných rodinných prevádzkach a v službách. Vzhľadom na veľkosť obce je pracovný trh na území obce obmedzený.

Ekonomika a hospodárstvo

V obci Kováčová pôsobí najviac podnikateľských subjektov v oblasti obchodu, stavebníctva a obchodných činností. Pomerne vysoké percento (4,5 %) je orientovaných na poľnohospodárstvo a lesníctvo. Na území obce je podnikateľská činnosť zameraná predovšetkým na služby pre kúpeľníctvo a cestovný ruch. Funkčné plochy pre služby výrobného charakteru a výrobné prevádzky sú situované na okraji zastavaného územia zmenou funkcie v priestoroch bývalého hospodárskeho dvora roľníckeho družstva. Na území kúpeľného miesta mimo vnútorného kúpeľného územia možno zriaďovať a prevádzkovať len zariadenia, ktoré nepôsobia rušivo na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti a na kúpeľné prostredie.

Z pohľadu rozvoja cestovného ruchu je únosná kapacita lôžok určených pre rekreáciu v katastrálnom území obce v súčasnosti naplnená, nie je možné rozvoj zamerať na ďalšie zvyšovanie lôžkových kapacít v existujúcich chatových lokalitách. Rozvojové zámery obce je potrebné zamerať na zvyšovanie kvality a štandardu služieb pre cestovný ruch predovšetkým v zastavanom území obce a v lokalitách na toto územie bezprostredne nadväzujúcich. Ťažiskovým priestorom rekreačných služieb a športu v zastavanom území obce je v súčasnosti areál termálneho kúpaliska – Holidaypark s odstavným parkoviskom a športový areál, ktoré sa nachádzajú vo vnútri vnútorného kúpeľného územia. Termálne kúpalisko má kapacitu v letnej sezóne do 5 000 návštevníkov.

Z celkového hľadiska dochádza v katastrálnom území obce k redukcii poľnohospodárskej pôdy. K najväčším negatívnym zmenám došlo v sledovanom období v prípade ornej pôdy a trvalých trávnatých porastov, ktorých výmera klesla do roku 2014 na 91,1 a 86,0 ha. Poľnohospodárska výroba v časti Chmeľová-Chotáre je riešená pre intenzívnejšiu rastlinnú výrobu využívaním poľnohospodárskej pôdy v kategóriách orné pôdy a trvalé trávne porasty, v časti Košariská-Dubičie pre extenzívnejšiu rastlinnú výrobu využívaním poľnohospodárskej pôdy v kategórii trvalé trávne porasty, nakoľko tento priestor je súčasťou navrhovaného lesoparku. S hospodárskym dvorom na chov hospodárskych zvierat sa neuvažuje. Všetky lesy patria do kategórie lesov osobitného určenia s ekologicko-environmentálnou funkciou, prevažná časť lesov je vymedzená pre diviačiu zvernicu (oplotený areál) a hospodárske využívanie lesa napriek vysokému produkčnému potenciálu je výrazne limitované mimoprodukčnými funkciami lesa (zvernica, kúpeľný a rekreačný les, urbárska spoločnosť, vysokoškolské pozemky).

Bývanie, občianska vybavenosť a verejné služby

V obci Kováčová sa nachádza základná škola s materskou školou. Vzhľadom na predpokladaný demografický vývoj nebude potrebné meniť súčasný systém základného školstva, ktorý zabezpečuje v obci školskú výučbu pre 1. až 4. ročník. Do vyšších ročníkov dochádzajú deti do základnej školy vo Zvolene. Okrem tejto vzdelávacej infraštruktúry je na území obce zriadená aj materská škola so základnou školou pri zdravotníckom zariadení Kováčová s celoročnou prevádzkou.

Pre rastúcu skupinu obyvateľov v seniorskom veku by mala obec zabezpečiť dostatočnú ponuku sociálnych služieb vrátane komunitných služieb, ktoré sú významným predpokladom pre možnosti dôstojného starnutia, vzájomnej pomoci a prevencie, ponuku zdravotníckych služieb a adekvátnu bezpečnosť.

Obyvatelia využívajú zdravotnícke služby prevažne v okresnom meste Zvolen (všeobecní lekári a odborní lekári, poliklinika, nemocnica).

Obytnú zástavbu, s výnimkou bytových domov na Slnecnej ulici, tvorí individuálna bytová výstavba (IBV). Charakteristická zástavba samostatných rodinných domov s prvkami ľudovej architektúry je v súčasnosti len „prechodným územím“ do novších lokalít obytnej zástavby pozostávajúcej z rodinných domov. Základným zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania.

Priestorové rozloženie existujúcich obchodov základnej siete vyhovuje. Maloobchod je jednou z najčastejšie sa meniacich funkcií občianskej vybavenosti, ktorá plne podlieha požiadavkám trhu.

Obec a jej okolie poskytuje široké možnosti športového, rekreačného a kultúrneho využívania nielen pre vlastných obyvateľov, ale tvorí aj potenciál rekreácie – hlavne krátkodobej pre obyvateľov okresného mesta Zvolen, ako aj pre širší región. Priamo v obci je pomerne dostatočne vybudovaná športová infraštruktúra (oddychová zóna, viacúčelové ihrisko, termálne kúpalisko).

V obci Kováčová sa nachádza niekoľko národných kultúrnych pamiatok evidovaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR: Liečebný dom Detvan, Dom ľudový s hospodárskou časťou, Pamätník SNP v Bôrine a iné.

Obec zabezpečuje všetky základné verejné služby a v budúcnosti chce rozšíriť služby v oblasti sociálnej starostlivosti a elektronické služby pre obyvateľov. Súkromní poskytovatelia prevádzkujú zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov a službu včasnej intervencie.

Dopravná a technická infraštruktúra

Obec Kováčová je dopravne pripojená na komunikačný systém celoštátneho významu (rýchlostná cesta R1 - I/66), je napojená mimoúrovňovou križovatkou v smere na Zvolen a Banskú Bystricu a priamym napojením v smere od Banskej Bystrice.

Obec je elektrifikovaná. Rozvodná sieť plynu je v obci vybudovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod. Obec má čiastočne vybudovanú splaškovú kanalizáciu odvedenú do ČOV Zvolen. Dažďová kanalizačná sieť je riešená sporadicky prostredníctvom rigolov popri ceste. Pokrytie mobilných operátorov je zabezpečené. Občania majú vsúčasnosti možnosť pripojenia na internet prostredníctvom optickej siete, Wi-Fi, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov. Obec Kováčová, liečebné kúpele Kováčová a príľahlá rekreačná oblasť sú v zásobovaní pitnou vodou závislé na dodávke pitnej vody z územia mimo katastrálneho územia obce. Zdrojom pitnej vody je Pohronský skupinový vodovod, z ktorého sú plnené vodojemy pre obec a rekreačnú oblasť. Zásobovanie pitnou vodou zabezpečujú verejné vodovody. Hlavným napájacím bodom v zásobovaní elektrickou energiou pre riešené územie obce Kováčová je elektrická rozvodňa a transformovňa Rz Vlkanová.

Hlavné záujmové územie s vhodnou a pomerne krátkou časovou dostupnosťou a kvalitným cestným spojením je územie okresného mesta Zvolen, územie kúpeľného mesta Sliač s liečebnými kúpeľmi celoštátneho významu a mesta Banská Bystrica – sídla Banskobystrického kraja a VÚC. Prepojenie mesta Zvolen a obce Kováčová je prímestskou dopravou a regionálnou dopravou SAD vo vzťahu Zvolen – Kováčová – Sliač – Banská Bystrica, ktorá prechádza obcami v priestore medzi Sliačom a Banskou Bystricou. Časová dostupnosť automobilovou dopravou do miest Zvolen a Sliač sa pohybuje od 5 do 10 minút, do Banskej Bystrice po rýchlostnej ceste 10 – 15 minút. Po vybudovaní navrhovanej regionálnej cestnej trasy Kováčová – Sielnica – Badín – Banská Bystrica bude vhodné riešiť súbežnú cyklistickú trasu. Cyklistickými trasami by mali byť s Kováčovou prepojené aj mestá Zvolen a Sliač. Katastrálnym územím obce železničná trať priamo neprechádza. Najbližšie napojenie na železničnú dopravu je železničný uzol Zvolen v dostupnosti cca 4,5 km. Cez obec Kováčová prechádza jedna cyklotrasa: Kováčová – Dolná Mičiná (dĺžka 15 km, spravuje SCK, číslo trasy 5559).

Odpadové hospodárstvo

Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky sú čiastočne využité ako druhotné suroviny. Likvidáciu komunálneho odpadu sa odporúča riešiť v súlade so širšími vzťahmi v kraji v nadväznosti na platnú legislatívu.⁹² V súčasnosti sa v riešenom území nenachádzajú rozsahom väčšie divoké skládky, je však nutné jednoduchou formou upozorňovať obyvateľov obce na likvidáciu odpadu formou jeho triedenia. V oblasti separácie komunálneho odpadu rozšíri obec aktivity o viaceré komodity. Pozornosť je potrebné venovať riešeniu zhromažďovania a likvidácie odpadu v chatových oblastiach.

Životné prostredie

⁹² Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Na území katastra obce Kováčová sa nachádza niekoľko chránených území s ich ochrannými pásmami. Podmienky ochrany týchto území sú rešpektované. Trend v znečisťovaní ovzdušia sa ubera pozitívnym smerom v prípade každej zložky. Hlavnými zdrojmi znečistenia je automobilová doprava, výroba tepla v domácnosti a výrobné prevádzky v meste Zvolen.

Na území obce nie sú evidované špecifické environmentálne záťaže. Z dôvodu blízkosti rýchlostnej komunikácie je možná zvýšená úroveň hluku.

Charakteristika obce Lieskovec

Text kapitoly vychádza z analýzy verejne dostupných kvantitatívnych a kvalitatívnych dát, existujúcich a pripravovaných koncepčných a strategických dokumentov obce Lieskovec, získaných kvalitatívnych dát, a výsledkov stretnutí s aktérmi území pri príprave analytickej časti.

História, poloha a rozloha

Obec Lieskovec leží vo Zvolenskej kotline, na pravom brehu potoka Húčava. Obec je vzdialená od okresného mesta cca 5 km východným smerom a svojim extravilánom naň bezprostredne nadväzuje. Obec Lieskovec má intenzívne aglomeračné väzby na okresné mesto Zvolen. Okrem rozvinutej poľnohospodárskej výroby má významné predpoklady na rozvoj rekreácie, základ pre vybudovanie prímestskej rekreačnej zóny, ktorá svojou ľahkou dostupnosťou bude vyhľadávanou oblasťou pre obyvateľov samotnej obce ako aj mesta a okolitých sídel.

História obce Lieskovec sa začína písať už od neskorej doby kamennej, kedy sa na lokalite Hrádok usídľujú prví osadníci. Prvá písomná zmienka o Lieskovci pochádza z roku 1263, kedy bol obci vymieraný vlastný chotár. Hromadná výstavba obce nastáva po roku 1923 a to výstavbou rodinných a hospodárskych budov, zaviedla sa elektrina a tento rozvoj pokračoval do roku 1931. V roku 1976 dostala obec príkaz na pripojenie sa k Zvolenu, čím došlo k miernemu stlmeniu rozvoja obce. Po novembrových voľbách v roku 1990 sa Lieskovec znova odčlenil od Zvolena a stal sa samostatnou obcou.

Súčasnú územie obce Lieskovec možno rozčleniť na dva základné celky a to samotnú obec, ktorá plní prevažne obytnú funkciu a priemyselnú zónu Lieskovskej cesty.

Demografia

Podľa štatistických údajov Obecného úradu v Lieskovci v obci k 31.12.2020 žilo 1 445 obyvateľov. Počet obyvateľov obce pomaly rastie, migrácia obyvateľstva dosahuje dlhodobu pozitívny výsledok. V obci Lieskovec je prítomná aj marginalizovaná rómska komunita (priemerne 7 % podiel) . Demografický vývoj obyvateľstva sa odráža predovšetkým vo vekovej štruktúre obce, vývoj je nepriaznivý, no napriek tomu obec patrí medzi vekovo mladšie obce a priemerný vek obyvateľov je 42,74 roka.

Vzdelanostná úroveň v obci Lieskovec v porovnaní s ukazovateľmi za SR je viac menej vyrovnaná. V obci je vysoký podiel občanov s úplným stredným vzdelaním s maturitou (25,2 %) a vysokoškolským vzdelaním (15,9 %).

Ekonomika a hospodárstvo

Dôležitými faktormi pre ekonomický rozvoj obce sú aktivity podnikateľských subjektov pôsobiach na území obce a podmienky pre rozvoj podnikania v obci. Priamo v obci podnikajú fyzické osoby, najmä v oblasti obchodu a služieb, ide o živnostníkov venujúcich sa elektrikárskym, stavebným prácam, práci

s drevom, vedeniu účtovníctva, finančnému poradenstvu. Podnikateľské subjekty sú sústredené v rámci priemyselnej zóny.

Celkovo na riešenom území podniká 76 subjektov (právnické aj fyzické osoby), ktoré zamestnávajú cca 679 zamestnancov.

Priemerný ukazovateľ podielu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci na celkovom počte obyvateľov sa za posledné roky pohybuje v intervale 40 – 50 %. Z ekonomického hľadiska má pre ďalší rozvoj obce najväčší význam práve ekonomicky aktívna zložka obyvateľstva.

Obec Lieskovec je vidieckou obcou s minimálnymi pracovnými príležitosťami priamo v obci. Významnú úlohu v ekonomickej aktivite obyvateľstva zohráva dochádzka do zamestnania, najmä do blízkej priemyselnej zóny, mesta Zvolen a mesta Banská Bystrica.

Počet nezamestnaných v obci má od roku 2006 kolísavý priebeh, ktorý sa negatívne prejavil najmä v roku 2012 a 2013. Od toho roku zaznamenávame pokles evidovaných uchádzačov o zamestnanie. Miera nezamestnanosti sa udržala pod 10 %.

V obci svoju činnosť vykonáva Tenisový klub Lieskovec, kde je možné trénovať na 4 antukových dvorcoch a v krytej nafukovacej hale.

V rámci poľnohospodárstva na území obce pôsobí Poľnohospodárske družstvo v Lieskovci, INSEMAS, s.r.o., okrem toho sú registrovaní dvaja samostatne hospodáriaci roľníci.

Bývanie, občianska vybavenosť a verejné služby

Na území obce Lieskovec je zriadená štvorročná základná škola (1. stupeň), materská škola a školská jedáleň, zriaďovateľom je obec Lieskovec. ZŠ v Lieskovci nemá vlastnú telocvičňu. Na zabezpečenie telesnej výchovy sa využíva miestny Kultúrny dom, školský dvor vybudovaný svojpomocne s basketbalovými plochami a košmi, hrazdou a doskočiskom, futbalové ihrisko a tenisové kurty Lieskovského tenisového klubu (LTC).

Predškolské zariadenie v obci je v činnosti od roku 1948. Súčasná budova materskej školy (MŠ) je v prevádzke od roku 1979. Kapacita MŠ je 54 detí, ktoré sú zaradené do troch tried. Školská jedáleň v Lieskovci sa nachádza v budove materskej školy a poskytuje stravu pre žiakov základnej školy a detí z materskej školy.

Obec nemá v súčasnosti zdravotnícke stredisko, ani žiadne privátne alebo štátne ordinácie lekárov. Obyvatelia využívajú zdravotnícke služby, ktoré sú k dispozícii v meste Zvolen.

Obci chýba lekáreň, menší domov sociálnych služieb, resp. denný stacionár.

V obci Lieskovec sa nachádza športový areál s ihriskami – dvoma futbalovými, plážovým volejbalovým a basketbalovým, tiež viacero detských ihrísk a parkov rozptýlených v jednotlivých častiach zástavby obce.

K rozvíjaniu spoločenského života v obci výrazne napomáhajú aj aktívni obyvatelia v obci. Organizované kultúrne a športové podujatia sú financované z rozpočtu obce a súkromnými sponzormi.

Dopravná a technická infraštruktúra

Obec Lieskovec je situovaná okolo ciest III. triedy v tesnej nadväznosti na mesto Zvolen a tie nadväzujú na komunikácie vyššieho významu. V súčasnom období na území obce zabezpečuje hromadnú dopravu prímestská autobusová doprava SAD. Cez obec Lieskovec premávajú podľa aktuálneho

cestovného poriadku linky zabezpečujúce prepravu obyvateľov do: Banskej Bystrice, Očovej, Čerína, Detvy, Starej Huty, Dúbrav, Horného Tisovníka, Klokoča, Kalinky, Hriňovej, Látok, Veľkého Krtíša. Cez obec Lieskovec prechádza železničná trať v smere Bratislava – Zvolen – Košice. V obci fungovala železničná zástavka pre osobnú železničnú dopravu, ktorá však bola v 80-tych rokoch zrušená.

Obec Lieskovec je plne elektrifikovaná a v katastri Lieskovca je 18 transformačných staníc, z toho 13 bodových, 4 DTS vo vlastnom Lieskovci a 1 DTS v Bakovej Jame.

Katastrálnym územím obce Lieskovec prechádzajú prírodné vodovodné potrubia profilov DN 300 zo zdrojov Čačín a Zolná. Z verejného vodovodu sú pitnou vodou zásobované: obec Lieskovec, priemyselný areál a poľnohospodárske družstvo. Skupinový vodovod v obci nie je.

Obec Lieskovec je zásobovaná zemným plynom.

Vykurovanie bytov v obci je decentralizované. V súčasnosti má 97 % bytov ústredné kúrenie, ostatné sú vykurované lokálne. Priemyselné závody a objekty skladového hospodárstva, ostatné podnikateľské prevádzky sú vykurované z individuálnych zdrojov tepla na báze zemného plynu, elektrickej energie, resp. biomasy.

Obec Lieskovec v máji 1999 uviedla do trvalej prevádzky vodohospodárske dielo obecnú čistiareň odpadových vôd (M-ČOV). Kanalizačná sieť, ktorá je budovaná etapovite, je napojená na M-ČOV s biologickou jednotkou 2 x BC 65-D. V budúcnosti bude potrebné rekonštruovať ČOV aj existujúcu kanalizáciu a doplniť dažďovú kanalizáciu so záchytným dažďovej vody pre jej ďalšie použitie.

Odpadové hospodárstvo

Služby odpadového hospodárstva sú zabezpečované externe.

Životné prostredie

Územie je ohrozované stresovými faktormi, a to prírodnými (povodne) a antropogénnymi faktormi (znečistenie ovzdušia, vôd a pôd, kontaminácia hlukom a prachom, poškodenie vegetácie, zastavané plochy, priemysel, poľnohospodárstvo, rekreácia, svetelné znečistenie, skládky).

Na území obce je zeleň udržiavaná na ploche 1,6 ha. Starostlivosť o tieto plochy zabezpečuje Obecný úrad v Lieskovci.

V katastrálnom území obce Lieskovec sa nachádza niekoľko stredných zdrojov znečistenia ovzdušia od 0,2 do 5 MW výkonu (ide hlavne o plynové kotolne). V tesnej blízkosti riešeného územia sa nachádzajú zdroje znečistenia – Zvolenská teplárenská a.s., Bučina Zvolen, a.s., ktoré nepriaznivo ovplyvňujú kvalitu ovzdušia v obci, ide o diaľkový presun, ktorý nevieme ovplyvniť. Zaťaženie obytných súborov a domov v blízkom okolí hlavnej komunikácie je značné a priamo narastá s intenzitou dopravy a s podielom ťažkých nákladných vozidiel.

Priamo v k.ú. Lieskovec sa nachádzajú tri minerálne pramene: Medokýš v agátovom háji (v doline Medokýšne) – prameň bol upravený občanmi v roku 1957, Medokýš pred Starým mlynom – prameň bol zachytený miestnymi občanmi v roku 1950 a Medokýš v stredisku PD Lieskovec – prameň vznikol v roku 1957. Približne polovica k.ú. (západná časť) spadá do ochranného pásma II. stupňa pre kúpele Sliač a Kováčová.

Environmentálna záťaž nie je na území obce evidovaná.

PROGRAMY ROZVOJA MIEST A OBCÍ NA ÚZEMÍ UMR ZVOLEN PLATNÉ V ROKOCH 2014 – 2020

Jednotlivé mestá a obce na území UMR Zvolen majú spracované svoje programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja, v ktorých si stanovili vízie.

V ďalších častiach sa podrobnejšie venujeme opatreniam, ktoré mestá a obce na území UMR Zvolen realizovali v rokoch 2014 – 2020.

Tabuľka 131 Vízie miest a obcí na území UMR Zvolen v programovom období 2014 – 2020

Mesto/obec	Vízia
Zvolen	Vízia mesta Zvolen Chceme, aby v roku 2020 Zvolen bol: - dobre hospodáriacim a dobre riadeným mestom, - centrom obchodu, cestovného ruchu a priemyslu, - progresívnym mestom s dobrou infraštruktúrou, - mestom sebavedomých a vzdelaných ľudí s aktívnym prístupom k životu, - mestom, kde všetci majú rovnaké šance, - mestom chrániacim a zveľaďujúcim bohaté prírodné a kultúrne dedičstvo, - príjemným miestom pre život – pekným, čistým, zdravým a bezpečným miestom.
Sliač	Vízia mesta Sliač Vízia rozvoja mesta Sliač pre rok 2025 Mesto Sliač bude kúpeľným mestom s rozvinutým cestovným ruchom, ktoré pre svojich obyvateľov a návštevníkov mesta poskytuje dostatok pracovných príležitostí, vysoko kvalitné mestské služby, má vysokú kvalitu životného prostredia, je čisté s dostatkom upravených parkov, zelene a kvetov, je bezpečné, pomáha seniorom a sociálne odkázaným obyvateľom mesta a je priateľské k rodine. Takisto mesto poskytuje dostatok príležitostí pre kvalitné kultúrne zážitky a podporuje kreativitu.
Budča	Vízia obce Budča Obec Budča bude v roku 2030 obec aktívnych ľudí s priateľským a ekologickým prostredím pre život, ktoré všestranným rozvojom a s využitím vnútorného potenciálu všetkých daností svojho územia zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov.
Kováčová	Vízia obce Kováčová Obec Kováčová bude vyvážená a ohľaduplne využívať svoje prírodné bohatstvo za účelom jeho ekonomického a ekologického zveľaďovania. V súvislosti s rozvojom sa bude snažiť propagovať existujúce hodnoty založené hlavne na kúpeľnej tradícii a vybudovanej infraštruktúre cestovného ruchu. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa bude snažiť aj o čo najlepšie prezentovanie svojich hodnôt (liečivé pramene), ale aj kultúrnych tradícií a zvyklostí v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky. Vytvorí podmienky na dobudovanie rekreačného priestoru v okolí rybníka Kováčová, ako aj v priestore bývalého autocampingu. Obnoví a dobuduje cykloturistické trasy a vytvorí aj podmienky pre rozvoj letného aktívneho cestovného ruchu. Do šírenia kultúrnych hodnôt sa budú zapájať hlavne kultúrne spolky orientujúce sa na prezentáciu tradičných remesiel a zvyklostí. Z hospodárskeho hľadiska obec vytvorí priaznivé podmienky na rozvoj tradičných nevýrobných odvetví, pre ktorých rozvoj má obec najväčší potenciál a ktoré neovplyvňujú kvalitu bývania. Obec sa stane príjemným sídlom zabezpečujúcim komplexné sociálne služby pre svojich obyvateľov. V obci funguje materská škola a základná škola, v ktorej každý rok stúpa počet detí. Materská škola je komplexne vybavená čo sa týka interiérov ako aj exteriérov. Základná škola je plnoorganizovaná a komplexne vybavená.
Lieskovec	Vízia obce Lieskovec Želáme si, aby obec Lieskovec v roku 2023 (2025) bola: - miestom nášho ŽIVOTA – peknou, čistou, bezpečnou a príťažlivou obcou, - dobre hospodáriacou a riadenou obcou, - súdržnejšou, otvorenejšou a aktívnejšou obcou, uspokojujúcou záujmy občanov, - progresívnou obcou s dobrou infraštruktúrou, s rozvinutou výstavbou a aktívnym cestovným ruchom, - obcou chrániacou a zveľaďujúcou si svoje prírodné a kultúrne dedičstvo, - s primeraným nárastom počtu obyvateľov.

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 – 2020, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Budča na obdobie 2015 – 2025, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovec na roky 2015 – 2023, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kováčová na obdobie 2015 – 2024, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Sliač na obdobie 2016 – 2021.

Údaje: k 2021

Opatrenia realizované v meste Zvolen v rokoch 2014 – 2020

Mesto Zvolen realizovalo monitorovanie dokumentu Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 – 2020 s periodicitou raz ročne. Cieľom monitorovania bolo zostaviť komplexnú informáciu o realizácii aktivít, projektov a opatrení. Správa o monitorovaní odpovedala na otázku „Ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PRM?“. Počas monitoringu sa zisťovali stav realizácie aktivít a hodnoty merateľných ukazovateľov výstupov.

V akčnom pláne mesta Zvolen⁹³ bolo k 31.12.2020 evidovaných 116 aktivít, z toho 53 aktivít bolo realizovaných, 30 aktivít bolo čiastočne realizovaných a 33 aktivít nebolo realizovaných. Miera plnenia programu rozvoja k 31.12.2020 je 45,69 % realizovaných aktivít; 25,86 % čiastočne realizovaných aktivít a 28,45 % nerealizovaných aktivít.

Dopad programu rozvoja na mesto Zvolen sledujeme prostredníctvom piatich indikátorov, v roku 2020 dosiahli nasledovné hodnoty:

- 2,73 celková spokojnosť obyvateľov mesta Zvolen v roku 2020 (známka 1 – 5 ako v škole),
- 42 092 počet obyvateľov mesta Zvolen k 31.12.,
- 5,30 % miera nezamestnanosti v meste Zvolen k 31.12.,
- 4 prírastok obyvateľov sťahovaním do mesta Zvolen k 31.12. (migračné saldo) ,
- 162 počet dokončených bytov v meste Zvolen k 31.12.

V Programe rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 – 2020 boli zadefinované dva globálne ciele: „Zabezpečiť rozvoj územia a potreby obyvateľov mesta Zvolen. Stabilizovať počet obyvateľov mesta Zvolen.“ Demografický vývoj ukazuje stály pokles obyvateľov Zvolena, úbytok obyvateľov je spôsobený najmä sťahovaním sa zo Zvolena a v menšej miere aj prirodzeným úbytkom obyvateľstva. Obyvatelia Slovenska sa sťahujú do zahraničia a väčších miest za lepšími pracovnými príležitosťami, ale aj do obcí kvôli nižším cenám nehnuteľností. Pôrodnosť klesá v celej Európe. Samospráva by sa mala v najbližšom období sústrediť na spomalenie tempa poklesu počtu obyvateľov. Bude potrebné zvýšiť atraktivnosť Zvolena rozvojom mestskej infraštruktúry – podporiť pracovné príležitosti, bývanie, služby a voľnočasové možnosti Zvolenčanov. Starnutie obyvateľov bude vyžadovať viac pozornosti v oblasti rozvoja služieb pre seniorov.

Medzi najväčšie projekty mesta Zvolen realizované v rokoch 2014 – 2020 v členení podľa programov PHSR patrili⁹⁴:

1. Vzdelávanie – rekonštrukcia škôl a školských zariadení (MŠ J. Bánika, MŠ Hrnčiarska, MŠ Ľ. Fullu...), rekonštrukcia telocviční (ZŠ Hrnčiarska), rekonštrukcia školských športových areálov (ZŠ Hrnčiarska, ZŠ Námestie mládeže, ZŠ J. Alexyho).
2. Kultúra, šport, voľný čas a mládež – výskumné a konzervačné práce na Pustom hrade, rekonštrukcia veže kostola sv. Alžbety, rekonštrukcia futbalového štadióna, realizácia Fun zóny na Námestí SNP, rekonštrukcia cintorína Červenej armády.
3. Sociálne služby a zdravotníctvo – realizácia národných projektov v oblasti opatrovateľskej služby, terénnej sociálnej práce a komunitnej práce, rekonštrukcia objektu Komunitného centra Romano Jilo.

⁹³ Mesto Zvolen. 2021. *Správa o monitorovaní Programu rozvoja mesta Zvolen k 31.12.2020*. [online].

Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/?id_menu=92873.

⁹⁴ Mesto Zvolen. 2021. *Správa o priebežnom hodnotení PHSR Zvolen za roky 2014-2017, Správa o monitorovaní Programu rozvoja mesta Zvolen k 31.12.2018, 31.12.2019 a 31.12.2020*. [online]. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/?id_menu=92873.

4. Bývanie a služby, bezpečnosť a poriadok – rekonštrukcia verejného osvetlenia, rekonštrukcia verejných priestranstiev (III. etapa Námestia SNP, vnútroblok ulíc Hrnčiarska-Bystrický rad-Kozačeka, predstaničný priestor), rekonštrukcia/budovanie detských ihrísk, fit areálov a psích výbehov, vybudovanie nových hrobových miest na cintoríne na Zlatom potoku, čiastočná rekonštrukcia objektov vo vlastníctve mesta, rozšírenie kamerového systému mesta, občianska poriadková služba.
5. Marketing, cestovný ruch a ekonomický rozvoj – rekonštrukcia budovy Starej radnice.
6. Dopravná a technická infraštruktúra – rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, modernizácia zastávok MHD, výstavba parkovacích miest, výstavba cyklistických chodníkov, rozšírenie siete ZOMES.
7. Životné prostredie – výstavba stojísk polopodzemných kontajnerov, realizácia projektu Biotechnické inovácie pri využití dažďovej vody v meste Zvolen.
8. Samospráva – rozšírenie kancelárskych priestorov, rekonštrukcia zasadačky Mestského zastupiteľstva a rekonštrukcia vnútorných priestorov Kancelárie prvého kontaktu v budove Mestského úradu.

Medzi najväčšie investície financované z NFP vo Zvolene v období 2014 – 2020 patrili (nad 50 000 eur):

Realizované projekty z NFP:

- Biotechnické inovácie pri využití dažďovej vody v meste Zvolen (1 089 530 eur),
- Obnova objektu Starej radnice na Nám. SNP 21/31 vo Zvolene (601 517 eur),
- Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva (390 135 eur),
- Pamiatková obnova a výskum Pustého hradu (286 588 eur),
- Rozšírenie kapacity MŠ J. Bánika 1733/41, Zvolen (284 785 eur),
- Občianska poriadková služba vo Zvolene (151 208 eur),
- Rekonštrukcia telocvične ZŠ Hrnčiarska vo Zvolene (129 562 eur),
- Rozšírenie kamerového systému (91 696 eur),
- Hasičská zbrojnica vo Zvolene (55 318 eur),
- Rekonštrukcia vnútrobloku ulíc Hrnčiarska, Bystrický rad a Kozačeka (799 922 eur).

Schválené a prebiehajúce projekty z NFP:

- Rekonštrukcia predstaničných priestorov ŽST vo Zvolene (1 978 513 eur),
- Modernizácia vozového parku mesta Zvolen – autobusy MHD (1 223 624 eur),
- Zníženie energetickej náročnosti budov MŠ Hrnčiarska a MŠ Fullu vo Zvolene (1 116 953 eur),
- Rekonštrukcia školského športového areálu ZŠ M. Rázusa vo Zvolene (779 368 eur),
- Modernizácia učební v ZŠ Jilemnického 1, Jilemnického 2, Hrnčiarska 1 Zvolen, Námestie mládeže 587/ 17 (591 096 eur),
- Cyklochodník Námestie SNP – Zlatý Potok (324 228 eur),
- Vodozádržné opatrenia v parku Jozefa Dekréta Matejovie vo Zvolene (289 465 eur),
- Vybudovanie športového ihriska na ZŠ Jilemnického 2 (267 477 eur).

Projekty z NFP v schvaľovacom procese:

- Rekonštrukcia MŠ Prachatická (607 500 eur),
- Rekonštrukcia vnútrobloku M. R. Štefánika (797 000 eur).

Tabuľka 132 Indikátory dopadov Programu rozvoja mesta Zvolen za obdobie 2014 – 2020

Indikátor/ Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celková spokojnosť obyvateľov mesta Zvolen	.	.	.	2,43	2,65	2,96	2,73
Počet obyvateľov mesta Zvolen k 31.12.	43 047	42 868	42 688	42 476	42 321	42 167	42 092
Prírastok obyvateľov sťahovaním v meste Zvolen	-48	-166	-146	-191	-126	-150	4
Počet dokončených bytov v meste Zvolen	18	107	22	33	75	142	162
Miera nezamestnanosti v meste Zvolen k 31.12.	11,02 %	10,07 %	8,52 %	5,14 %	4,36 %	4,25 %	6,23 %
Počet uchádzačov o zamestnanie v meste Zvolen	2 334	2 131	1 804	1 088	923	900	1 318

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Správa o monitorovaní Programu rozvoja mesta Zvolen k 31.12.2020, <https://strategia.zvolen.sk/>

Údaje: k 31.12.2020

Poznámka: (.) údaj nie je k dispozícii alebo je nespoľahlivý. Reprezentatívny prieskum sa pred rokom 2017 nerealizoval. Riadok Miera nezamestnanosti v meste Zvolen k 31.12. bola aktualizovaná podľa údajov z Tabuľky 6 Počet a podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva k SODB 2011 a Tabuľky 3 Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2014 – 2020. Miera nezamestnanosti v meste Zvolen k 31.12.2020 bola vypočítaná ako (počet evidovaných nezamestnaných v meste Zvolen k 31.12.2020/ počet ekonomicky aktívnych obyvateľov v meste Zvolen k SODB 2011) x 100.

Tabuľka 133 Plnenie Programu rozvoja mesta Zvolen za rok 2020

Oblasť	Celkový počet aktivít	Počet realizovaných aktivít	Počet čiastočne realizovaných aktivít	Počet nerealizovaných aktivít	Podiel realizovaných aktivít	Podiel čiastočne realizovaných aktivít	Podiel nerealizovaných aktivít
1.1 Vzdelávanie	21	10	11	0	47,62 %	52,38 %	0,00 %
2.1 Kultúra	5	4	0	1	80,00 %	0,00 %	20,00 %
2.2 Šport	2	1	1	0	50,00 %	50,00 %	0,00 %
2.3 Voľný čas	3	3	0	0	100,00 %	0,00 %	0,00 %
2.4 Mládež	1	1	0	0	100,00 %	0,00 %	0,00 %
3.1 Sociálne služby	17	8	1	8	47,06 %	5,88 %	47,06 %
3.2 Zdravotníctvo	0	0	0	0	x	x	x
4.1 Bývanie a služby	19	8	7	4	42,11 %	36,84 %	21,05 %
4.2 Bezpečnosť a poriadok	4	3	0	1	75,00 %	0,00 %	25,00 %
5.1 Marketing	1	1	0	0	100,00 %	0,00 %	0,00 %
5.2 Cestovný ruch	3	0	0	3	0,00 %	0,00 %	100,00 %
5.3 Ekonomický rozvoj	1	0	0	1	0,00 %	0,00 %	100,00 %
6.1 Dopravná infraštruktúra	15	2	6	7	13,33 %	40,00 %	46,67 %
6.2 Technická infraštruktúra	4	2	0	2	50,00 %	0,00 %	50,00 %
7.1 Životné prostredie	13	5	4	4	38,46 %	30,77 %	30,77 %
8.1 Samospráva	7	5	0	2	71,43 %	0,00 %	28,57 %
Spolu	116	53	30	33	45,69 %	25,86 %	28,45 %

Zdroj dát: Správa o monitorovaní Programu rozvoja mesta Zvolen k 31.12.2020, <https://strategia.zvolen.sk/>

Údaje: k 31.12.2020

Poznámka: (x) zápis nie je možný z logických dôvodov.

Tabuľka 134 Projekty mesta Zvolen realizované a pripravené v období 2014 – 2020

Projekt	Zdroj	Rok podania žiadosti	Náklady na projekt
SCHVÁLENÉ A UKONČENÉ			
Biotechnické inovácie pri využití dažďovej vody v meste Zvolen	EEA GRANTS - Prispôsobenie sa zmene klímy	2013	1 089 530,24 eur
Obnova objektu Starej radnice na Nám. SNP 21/31 vo Zvolene	Ministerstvo pôdohospodárstva SR	2015	601 516,76 eur
Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	2014 – 2020	390 134,68 eur
Pamiatková obnova a výskum Pustého hradu	Ministerstvo kultúry SR	2014 – 2020	286 587,61 eur
Rozšírenie kapacity MŠ J. Bánika 1733/41, Zvolen	Ministerstvo školstva SR	2015	284 785,00 eur
Občianska poriadková služba vo Zvolene	Ministerstvo vnútra SR	2017	151 207,48 eur
Rekonštrukcia telocvične ZŠ Hrnčiarska vo Zvolene	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	2017	129 562,20 eur
Rozšírenie kamerového systému	Ministerstvo vnútra SR	2013 – 2017	91 695,89 eur
Hasičská zbrojnica vo Zvolene	Ministerstvo vnútra SR	2017 – 2018	55 317,83 eur

Rekonštrukcia vnútrobloku ulíc Hrnčiarska, Bystričský rad a Kozačeka	Integrovaný regionálny operačný program	2017	799 921,58 eur
Rekonštrukcia školského športového areálu ZŠ M. Rázusa vo Zvolene	Slovenský atletický zväz	2019	779 367,59 eur
SCHVÁLENÉ, REALIZUJE SA			
Rekonštrukcia predstaničných priestorov ŽST vo Zvolene	Integrovaný regionálny operačný program	2017	1 978 512,52 eur
Modernizácia vozového parku mesta Zvolen	Integrovaný regionálny operačný program	2019	1 223 624,00 eur
Zníženie energetickej náročnosti budov: MŠ Hrnčiarska a MŠ Fullu vo Zvolene	Operačný program Kvalita životného prostredia	2016	1 116 952,26 eur
Modernizácia učební v ZŠ Jilemnického 1, Jilemnického 2, Hrnčiarska 1 Zvolen, Nám. mládeže 587/ 17, Zvolen	Integrovaný regionálny operačný program	2017	591 095,73 eur
Cyklochodník Námestie SNP - Zlatý Potok	Ministerstvo dopravy a výstavby SR	2019	324 228,20 eur
Vodozádržné opatrenia v parku Jozefa Dekréta Matejovie vo Zvolene	OP KŽP, Ministerstvo životného prostredia SR	2020	289 464,48 eur
Vybudovanie športového ihriska na 3. ZŠ Jilemnického 2	Fond na podporu športu	2021	267 476,62 eur
V SCHVAĽOVACOM PROCESE			
Pamiatková obnova a výskum Pustého hradu vo Zvolene v roku 2021	Ministerstvo kultúry SR	2021	51 030,00 eur
Zapojenie nezamestnaných do obnovy a výskumu Pustého hradu vo Zvolene	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	2021	34 500,00 eur
Rekonštrukcia MŠ Prachatická	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	2021	607 500,00 eur
Rekonštrukcia vnútrobloku M. R. Štefánika	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	2021	797 000,00 eur

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Mestský úrad Zvolen – databáza projektov financovaných z NFP
Údaje: k 2022

Opatrenia realizované v meste Sliač v rokoch 2014 – 2020

Mesto Sliač nemá spracované vyhodnotenie plnenia programu rozvoja obce za obdobie 2014 – 2020. Vyhodnotenie plnenia programu rozvoja obce bude v priebehu roka 2022. Podľa vyjadrení primátorky mesta bolo v meste Sliač realizované:

Medzi najväčšie investície (nad 100 000 eur) realizované v Sliači v období 2014 – 2020 patrili:

- miestna komunikácia Trebuľa (cca 220 000 eur).

Ďalej boli realizované investície (nad 10 000 eur):

- zlepšenie infraštruktúry „Za traťou“ – vybudovanie prístupovej cesty k bytovým domom (15 080 eur),
- osadenie polopodzemných kontajnerov na uliciach Rybárska, Gorkého a Topoľová (45 000 eur),
- vybudovanie parkovacích plôch pre 10 automobilov na ulici Rybárska,
- osadenie polopodzemných kontajnerov na uliciach Kollárova, Gorkého, Cikkerova a Na Slatinkách (45 000 eur).

Prebiehajúce projekty:

- vybudovanie detského ihriska Pod vybudovanie detského ihriska Pod Kozákom (súčasťou je i skatepark a pumptracková dráha), oploenie ihriska na ulici Rybárska a oprava detského ihriska na ulici Clementisova (65 000 eur),
- rekonštrukcia autobusových zastávok (23 000 eur),
- vybudovanie parkovacích plôch pre 20 automobilov na ulici Boženy Němcovej a Pod Kozákom (25 000 eur),
- podpora opatrovateľskej služby v meste Sliač (97 920 eur),
- zvyšovanie kvality terénnych služieb (2 999,45 eur),
- vybavenie odbornej učebne ZŠ (5 000 eur),
- rekonštrukcia DK Hron (300 000 eur),
- vybudovanie vodovodu na ulici Mlynská a Továrenská (170 000 eur),
- Wifi pre teba v meste Sliač (schválené 2020; 13 794 eur),
- rekonštrukcia a stavebné úpravy MŠ Cikkerova – Sliač (prebieha VO; 237 975 eur),
- centrum sociálnych služieb Sliač (prebieha VO; 1 376 677,68 eur),
- chodník slávnych pri ZŠ Sliač (8 989,68 eur),
- turistické odpočinkové miesto (8 990 eur),
- vybudovanie novej križovatky „Na Dolinke“ (40 000 eur),
- osadenie polopodzemných kontajnerov na ulici Kúpeľná (15 000 eur).

Pripravované projekty:

- „Enviro“ Centrum Sliač (odoslané 2021; 902 040,63 eur),
- detské ihrisko (odoslané 2021; 50 000 eur).

Opatrenia realizované v obci Budča v rokoch 2014 – 2020

Obec Budča nemá spracované vyhodnotenie plnenia programu rozvoja obce za obdobie 2014 – 2020. Podľa vyjadrení starostu obce od roku 2014 bolo v Budči realizované:

- protipovodňové opatrenia – úprava brehov potoka Turová,
- vybudovanie zberného dvora,
- vybudovanie chodníka na ul. SNP (750 m),
- zrekonštruovanie verejného osvetlenia,
- zrekonštruovanie kotolní zdravotného strediska,
- zrekonštruovanie kotolní základnej školy,
- vybudovanie kamerového systému – 12 kamier,
- zrekonštruovanie multifunkčného ihriska v základnej škole,
- dokončuje sa kanalizácia obce (november 2021).

Prebiehajúce projekty:

- nové vybavenie učební v základnej škole,
- Wifi pre teba,
- chodník na ulici Československej armády.

Pripravované projekty:

- okružná križovatka ul. SNP, Ľ. Štúra, Školská,
- obchvat obce,

- rekonštrukcia komunikácií na ul. Priehradná, Školská.

Opatrenia realizované v obci Kováčová v rokoch 2014 – 2020

Obec Kováčová má spracované vyhodnotenie plnenia programu rozvoja obce vo forme zoznamov realizovaných investičných a neinvestičných projektov za jednotlivé roky.

Medzi najväčšie investície (nad 100 000 eur) realizované v Kováčovej v období 2014 – 2020 patrili:

- zníženie energetickej náročnosti budovy Obecného úradu Kováčová (646 729 eur),
- rekonštrukcia vnútorných priestorov Obecného úradu Kováčová (201 303 + 50 300 eur),
- rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci (143 012 eur),
- rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a plôch (vo viacerých lokalitách, vrátane rekonštrukcie vozovky a nástupiska v kúpeľoch, vybudovanie nového chodníka a spevnenej plochy k domu smútku).

Ďalej boli realizované investície (nad 10 000 eur):

- obstaranie kompostérov do domácností,
- kamerový monitorovací systém v obci,
- vybudovanie workoutového ihriska
- oprava strechy a kanalizácie objektu SZ ATC,
- modernizácia miestneho rozhlasu,
- vybudovanie bezbariérových priechodov pre chodcov na Kúpeľnej ul.,
- oplotenie futbalového ihriska,
- automatický závlahový systém futbalového ihriska,
- terénne opravy pre šport a rekreáciu.

Prebiehajúce projekty:

- obnova a doplnenie informačného systému v obci Kováčová,
- prestavba existujúcej autobusovej zastávky na Námestí SNP v obci Kováčová,
- zlepšenie vzhľadu parku v obci Kováčová - úprava chodníkov a mobiliáru,
- obnova chodníka na ulici Ľ. Štúra.

Pripravované projekty:

- zníženie energetickej náročnosti budov ZŠ a MŠ v Kováčovej,
- obnova chodníka na ulici Dubičie,
- oplotenie futbalového ihriska,
- rekonštrukcia a modernizácia spoločenského zariadenia a šatní, Areál športu a oddychu Kováčová.

Opatrenia realizované v obci Lieskovec v rokoch 2014 – 2020

Obec Lieskovec má spracované vyhodnotenie plnenia programu rozvoja obce vo forme zoznamov realizovaných investičných a neinvestičných projektov za jednotlivé roky.

Medzi najväčšie investície (nad 100 000 eur) realizované v Lieskovci v období 2014 – 2020 patrili:

- v roku 2018 výstavba nového obecného úradu,
- v roku 2020 rekonštrukcia chodníka ulica Osloboditeľov,
- v roku 2020 obnova miestnej komunikácie ulica Nová.

Ďalej boli realizované investície (nad 10 000 eur):

- v roku 2016 obnova miestnej komunikácie ulica Horná,
- v roku 2017 rekonštrukcia chodníka ulica Osloboditeľov,
- v roku 2019 vybudovanie nového basketbalového ihriska,
- v roku 2019 postavenie prístrešku na stroje.

Prebiehajúce projekty:

- výstavba amfiteátra,
- výstavba hasičskej zbrojnice.

Pripravované projekty:

- rekonštrukcia materskej školy,
- rekonštrukcia ČOV,
- rekonštrukcia Kultúrneho domu.

PRIESKUMY

V období 2018 – 2021 sa na území UMR Zvolen realizovalo viacero prieskumov, všetky v meste Zvolen. Mesto Sliach, obce Budča, Kováčová a Lieskovec nerealizovali žiadny prieskum.

Prieskum spokojnosti občanov vo Zvolene

V rokoch 2017 – 2021 realizovalo Mesto Zvolen prieskum s názvom „Vysvedčenie pre mesto Zvolen – prieskum spokojnosti obyvateľov so službami samosprávy“. Cieľom prieskumu bolo zistiť názory občanov na 16 oblastí života v meste, ktoré sú vyhodnocované v rámci PHSR Zvolen 2014 – 2020. Prieskum bol realizovaný na vzorke obyvateľov mesta Zvolen starších ako 15 rokov. Prieskum bol reprezentatívny z hľadiska počtu respondentov (viac ako 350) ako aj ich štruktúry respondentov podľa pohlavia, veku a bydliska v mestskej časti Zvolena. V prieskume respondenti hodnotili svoju spokojnosť s jednotlivými oblasťami známkou ako v škole (známka od 1 do 5, pričom 1 bola najlepšia a 5 najhoršia známka). V otvorených otázkach respondenti uviedli, čo sa podľa nich v meste zlepšilo, čo sa zhoršilo, čo im chýba, v čom sa Zvolen líši od iných miest a akú majú predstavu o Zvolene v roku 2030.

Prieskum realizovaný v roku 2021⁹⁵ ukázal, že obyvatelia sú spokojní so službami samosprávy v rozsahu priemerných známok 2,65 – 3,78. Celková priemerná známka bola 3,09 (kým v roku 2017 to bolo 2,43). Poradie priemerných známok bolo nasledovné: vzdelávanie (2,65), životné prostredie (2,85), sociálne služby (2,89), kultúra (2,90), cestovný ruch (2,92), technická infraštruktúra (2,96), bezpečnosť a poriadok (2,99), moderná samospráva (3,00), zdravotníctvo (3,03), voľný čas (3,12),

⁹⁵ *Spokojnosť občanov so službami samosprávy vo Zvolene – Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi obyvateľmi Zvolena*. 2021. [online]. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1566718.

marketing mesta (3,16), mládež (3,17), šport (3,25), bývanie a služby (3,33), ekonomický rozvoj (3,45) a dopravná infraštruktúra (3,78).

Obyvatelia si predstavujú, že v roku 2030 bude Zvolen zelenším a ekologickým mestom, ktoré sa prispôsobí klimatickej zmene, s vyriešenou dopravou a obchvatom, vybudovanými cyklotrasami, s vyriešeným parkovaním a záchytným parkoviskom, moderné, priateľské pre ľudí rôzneho veku a životného cyklu, s dobrým vedením, funkčnou infraštruktúrou, s kúpaliskom, fungujúcou a modernou plavárňou, plné kultúry, podporujúce šport, s oddychovými zónami, čistejšie, bezpečné pre všetkých.

Prieskum v oblasti školstva vo Zvolene

V máji 2019 Mesto Zvolen realizovalo dotazníkový prieskum⁹⁶ medzi rodičmi detí, ktoré v tom čase navštevovali materské, základné, stredné školy a osemročné gymnáziá. Cieľom prieskumu bolo zistiť spokojnosť a názory rodičov na rôzne aspekty školstva vo Zvolene. Prieskum bol vyhodnotený pre 609 respondentov. Rodičia-respondenti odporúčali školám najmä zlepšiť: kvalitu výučby a systém vzdelávania, vzťah učiteľa a študenta, vybavenosť škôl a učební, prostredie školských dvorov a ihrísk, ponuku krúžkov a športových aktivít, komunikáciu a informovanosť, integráciu detí, kvalitu stravy v školských jedálňach, vybavenie škôl a školských jedální.

Prieskum potrieb mladých ľudí vo Zvolene

Vo februári a marci 2018 uskutočnil Mestský úrad Zvolen v spolupráci so Združením Slatinka, CVČ Domino a s Krajskou knižnicou Ľ. Štúra „Prieskum potrieb mladých ľudí vo Zvolene v roku 2018 – Ako sa žije mladým ľuďom?“⁹⁷. Dotazník online alebo fyzicky vyplnilo 874 žiakov a študentov ZŠ, SŠ a TU vo Zvolene. Medzi nimi boli aj takí, ktorí v meste síce nežijú trvalo, ale tu študujú. Z dotazníka vyplynulo, že mladým ľuďom sa na Zvolene páči, že je to pokojné mestečko, veľkosťou „tak akurát“, dobre dostupné z iných miest, dá sa v ňom skoro všade dostať pešo, každý si v ňom nájde niečo pre seba – kultúru, šport, či prírodu, je moderné, ale nie premodernizované, útulné a praktické a tento charakter by si mal Zvolen v budúcnosti udržať. Mladým však chýbajú športoviská a miesta pre neorganizovaný šport, dobrá plaváreň a kúpalisko, kluby a podujatia poskytujúce zábavu, viac obchodných centier. Zmenili by dopravu (obchvat, verejná doprava, cyklotrasy, dopravné spojenia). Želajú si čistejšie mesto, viac zelene, krajšie parky, vyššiu bezpečnosť a riešenie bezdomovectva. Veľa mladých ľudí rozmyšľa o odchode zo Zvolena. Vo Zvolene nechce ostať v budúcnosti žiť 47 % detí zo ZŠ, 64 % stredoškolákov a 61 % vysokoškolákov. Medzi faktory, pre ktoré by sa mladí ľudia rozhodli ostať žiť vo Zvolene, patria – ponuka zamestnania, rodina a spätosť s rodným krajom. Mnohých mladých ľudí baví štúdium na ich škole, ale túžia po väčšej inovatívnosti, kreativite, praktickosti a lepšej komunikácii s pedagógmi. Vo Zvolene je množstvo aktívnych detí a mladých ľudí, ochotných zapojiť sa do diania v meste, ktorých je potrebné podporiť a vziať do života v meste.

⁹⁶ Školstvo vo Zvolene z pohľadu rodičov – Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi rodičmi detí, žiakov a študentov materských, základných a stredných škôl vo Zvolene. 2019. [online]. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1213630.

⁹⁷ Správa z prieskumu potrieb mladých ľudí vo Zvolene v roku 2018 – Ako sa žije mladým ľuďom? 2018. [online]. Dostupné na internete: https://www.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1054999.

Novo vynárajúce sa potreby detí a mladých ľudí vo Zvolene

Kvalitatívny prieskum „Novo vynárajúce sa potreby detí a mladých ľudí v meste Zvolen 2019“⁹⁸ bol súčasťou projektu Nadácie pre deti Slovenska pod názvom „Novo vynárajúce sa potreby detí a mladých ľudí na Slovensku a projektu s názvom: Zvyšovanie informovanosti a participácie občanov vo verejných politikách zameraných na deti a mladých ľudí na samosprávnej úrovni“. Projekt bol realizovaný v partnerstve s Mestom Zvolen a Združením Slatinka. NDS pracuje s témou novo vynárajúcich sa potrieb detí a mladých ľudí od roku 2009. Cieľom je mapovať potreby detí a mladých ľudí, vytvárať inovačné prístupy smerujúce k profesionalizácii práce a tým budovať „Komunity priateľské deťom a mladým ľuďom“. Cieľovú skupinu prieskumu tvorili deti a mladí ľudia žijúci v meste Zvolen vo veku od 12 do 30 rokov. Nástrojmi prieskumnej štúdie bolo 10 fokusových skupín (120 účastníkov), rozhovory (4 účastníci) a dotazník (120 respondentov). Do prieskumu sa zapojilo celkovo 244 detí, mladých ľudí a dôležitých dospelých z mesta Zvolen. Výsledky prieskumu pomenávajú najvýznamnejšie javy, za ktorými stoja potreby detí a mladých ľudí.

Na základe prieskumu bolo identifikovaných týchto 15 najvýznamnejších javov, za ktorými stoja potreby detí a mladých ľudí:

1. Zmeny v angažovanosti rodičov vo výchove (nedostatok hraníc a času verzus absolútna kontrola)
2. Nárast agresivity (verbálnej aj fyzickej)
3. Príležitosti a ohrozenia informačno-komunikačnými technológiami a vplyv sociálnych sietí a médií
4. Nevyhovujúce spôsoby učenia a vyučovania na školách/deklaratívna integrácia a inklúzia
5. Príležitosti a problémy trávenia voľného času
6. Tlak na výkon a úspešnosť detí/súťaže ako hlavný nástroj vzdelávania
7. Dôsledky súčasného životného štýlu na zdravie (fyzická zdatnosť, psychická stabilita, zvýšený počet chorôb, sebaoškodzovanie detí a mladých ľudí)
8. Zvyšujúce sa prejavy rasizmu voči národnostným menšinám a iným kultúram (deti, dospelí, učitelia)
9. Nedorozumenia medzi generáciami (deti verzus seniori)
10. Bezpečnosť verejných priestorov, nedostatok bezpečných miest pre hru, pohyb detí a mladých ľudí
11. Ľahká dostupnosť drog a iných návykových látok
12. Zmena životného prostredia a dopady na život detí a mladých ľudí
13. Nedostatok príležitostí a miest na realizáciu a seberealizáciu detí a mladých ľudí
14. Neefektívne informačné toky pre deti, mladých ľudí a rodiny zo strany organizácií a samosprávy
15. Zmeny typov rodín/rozpad rodín

⁹⁸ Nadácia pre deti Slovenska. *Správa z prieskumu Novo vynárajúce sa potreby detí a mladých ľudí v meste Zvolen*. 2019. (na vyžiadanie).

3. ZOZNAMY

ZOZNAM SKRATIEK

Skratka	Význam
BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
BD	Bytový dom
CPPPaP	Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
CSPV	Centrum sociálnych a psychologických vied
CURI	Dobiehajúce regióny (Catching-up Regions)
CVČ	Centrum voľného času
ČOV	Čistička odpadových vôd
DD	Domov dôchodcov
DSS	Domov sociálnych služieb
DTS	Distribučná transformačná sieť
EIA	Posudzovanie vplyvu na životné prostredie
EP	Elokované pracovisko
EPI	Index environmentálnej výkonnosti (Environmental Performance Index)
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
FST	Fond spravodlivej transformácie
HaZZ SR	Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky
HDP	Hrubý domáci produkt
HU	Maďarsko
CHKO	Chránená krajinná oblasť
IAD	Individuálna automobilová doprava
IBV	Individuálna bytová výstavba
IKT	Informačno-komunikačné technológie
IPKZ	Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania
IT	Informačné technológie
IÚS	Integrovaná územná stratégia
KKP	Kultúrny a kreatívny priemysel
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska
LTC	Lieskovský tenisový klub
MAS	Miestna akčná skupina
MČ	Mestská časť
MIRRI	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie
MHD	Mestská hromadná doprava
MO SR	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MRK	Marginalizované rómske komunity
MsKS	Mestské kultúrne stredisko
MSP	Malé a stredné podniky
MŠ	Materská škola
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NDS	Národná diaľničná spoločnosť
NIP	Národný investičný plán
NLC	Národné lesnícke centrum

OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OOCR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
OP	Operačný program
OS SR	Ozbrojené sily Slovenskej republiky
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PD	Partnerská dohoda
PSV	Pohronský skupinový vodovod
PZI	Priame zahraničné investície
PZ SR	Policačný zbor Slovenskej republiky
RD	Rodinný dom
RÚVZ	Regionálny úrad verejného zdravotníctva
SA	Sovietska armáda
SAD	Slovenská autobusová doprava
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SAV	Slovenská akadémia vied
SCK	Slovenský cykloklub
SCZT	Sústava centrálného zásobovania teplom
SEA	Strategické environmentálne posudzovanie
SNP	Slovenské národné povstanie
SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SOŠ	Stredná odborná škola
SPA	Stupeň povodňovej aktivity
SŠ	Stredná škola
SR	Slovenská republika
SSC	Slovenská správa ciest
TUZVO	Technická univerzita vo Zvolene
UMR	Udržateľný mestský rozvoj
UoZ	Uchádzač o zamestnanie
ÚPSVaR	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
VaV	Výskum a vývoj
VŠ	Vysoká škola
VÚ	Vojenský útvar
VÚC	Vyšší územný celok
ZMOS	Združenie miest a obcí Slovenska
ZOMES	Zvolenská optická metropolitná sieť
ZŠ	Základná škola
ZUŠ	Základná umelecká škola
ZZO	Zdroj znečistenia ovzdušia

ZOZNAM PARTNEROV PRE TVORBU A SPRACOVANIE STRATÉGIE

Kooperačná rada UMR Zvolen

Za miestnu a regionálnu samosprávu

Za mesto Zvolen

1. **Ing. Lenka Balkovičová**, primátorka mesta Zvolen, predsedníčka Kooperačnej rady UMR
2. **PhDr. Zuzana Almáši Koreňová**, vedúca odboru školstva MsÚ Zvolen
3. **Ing. Jaroslav Stehlík**, poslanec MsZ Zvolen

Za mesto Sliač

4. **Ing., Mgr. et Mgr. Ľubica Balgová**, primátorka mesta Sliač, podpredsedníčka Kooperačnej rady UMR
5. **Ing. Ján Belička**, poslanec MsZ Sliač

Za obec Kováčová

6. **Ing. Ján Izrael**, starosta obce Kováčová
7. **Ing. Peter Hrbál**, poslanec OZ Kováčová

Za obec Budča

8. **Ing. František Moravec**, starosta obce Budča
9. **Miroslav Pindák**, poslanec OZ Budča

Za obec Lieskovec

10. **Michal Turay**, starosta obce Lieskovec
11. **Ing. Jana Tužinská**, zástupkyňa starostu obce Lieskovec, poslankyňa OZ Lieskovec

Za BBSK

12. **PhDr. Ján Beljak, PhD.**, poslanec zastupiteľstva BBSK

Za podnikateľský sektor, akademický a vzdelávací sektor, občiansku spoločnosť a neziskový sektor

13. **Ing. Martina Barancová Paulíková**, Združenie Slatinka, Zvolen
14. **Ing. Marcela Beličková**, Agrobell Sliač s.r.o., Sliač
15. **Ing. Mgr. Martin Beňuch**, Kúpele Sliač a.s., Sliač
16. **Ing. Branislav Horniak**, MAS Naša Lieska OZ, Lieskovec
17. **Maroš Chmelík**, Centrum komunitného organizovania, Zvolen
18. **Dr. h. c. prof. Ing. Rudolf Kropil, PhD.**, Technická univerzita vo Zvolene
19. **Ing. Ondrej Maciak**, Betamont Zvolen s.r.o., Zvolen
20. **Ing. Jiří Pěč**, PhD., Oblastná organizácia cestovného ruchu Stredné Slovensko, Banská Bystrica
21. **Jozef Pivka**, Marius Pedersen a.s., Zvolen
22. **Mgr. Katarína Šichtová** Domov pre seniorov, Sliač
23. **Mgr. Eva Schmidtová**, Slovenská národná galéria, Zvolen (od 28.4.2021),
Mgr. art. Erika Trnková, Slovenská národná galéria, Zvolen (15.12.2020 – 27.4.2021)

Za štátnu správu

24. **Ing. Eduard Bublinec**, Okresný úrad životného prostredia vo Zvolene
25. **Ing. Peter Pavelka**, Okresný úrad Zvolen (15.12.2020 – 27.4.2021),
pplk. Ing. Roman Hríbik, Okresné riaditeľstvo Policajného zboru SR vo Zvolene (15.12.2020 – 27.4.2021)

Riadiaci výbor UMR Zvolen

1. **Ing. Lenka Balkovičová**, primátorka mesta Zvolen, predsedníčka Kooperačnej rady UMR
2. **Ing., Mgr. et Mgr. Ľubica Balgová**, primátorka mesta Sliač, podpredsedníčka Kooperačnej rady UMR
3. **Ing. Ján Izrael**, starosta obce Kováčová
4. **Ing. František Moravec**, starosta obce Budča
5. **Michal Turay**, starosta obce Lieskovec
6. **PhDr. Zuzana Almáši Koreňová**, vedúca tematickej pracovnej skupiny 1
7. **Ing. Jaroslav Stehlík**, vedúci tematickej pracovnej skupiny 2
8. **Ing. Martina Barancová Paulíková**, vedúca tematickej pracovnej skupiny 3

Vedúci tematických pracovných skupín

1. **PhDr. Zuzana Almáši Koreňová**, vedúca tematickej pracovnej skupiny 1 Ochrana a rozvoj ľudských a prírodných zdrojov (vzdelávanie, šport, voľný čas, mládež, sociálne služby, zdravotníctvo, MRK, sociálne bývanie)
2. **Ing. Jaroslav Stehlík**, vedúci tematickej pracovnej skupiny 2 Udržateľné zhodnotenie zdrojov v regionálnej ekonomike (kultúra, marketing, cestovný ruch, ekon. rozvoj, univerzita, výskum a vývoj, doprava, inžinierske siete, samospráva)
3. **Ing. Martina Barancová Paulíková**, vedúca tematickej pracovnej skupiny 3 Kvalita života (bývanie, služby, bezpečnosť a poriadok, odpadové hospodárstvo, životné prostredie, občianska spoločnosť)

Projektoví koordinátori

1. **Ing. František Moravec**, projektový koordinátor pre oblasť Inovácie a práca
2. **Ing. Beata Slamková**, projektová koordinátorka pre oblasť Obehové hospodárstvo
3. **Ing. Vladimír Bella**, projektový koordinátor pre oblasť Kvalita životného prostredia (energetika, vodovody, kanalizácie)
4. **Ing. Pavel Brťka**, projektový koordinátor pre oblasť Udržateľná mobilita (cyklodoprava, MHD)
5. **Mgr. Denisa Kudrínová**, projektová koordinátorka pre oblasť Integrované sociálne služby
6. **Mgr. Juliana Kochlicová Ištóková**, projektová koordinátorka pre oblasť Kúpeľníctvo, cestovný ruch a kultúra
7. **Mgr. Peter Drozdík**, projektový koordinátor pre oblasť Moderné verejné služby (verejné priestory, športové areály, šport a pohyb)

Členovia tematických pracovných skupín

1. **Mgr. Norbert Babarik**, konateľ, Hebiss, s.r.o.
2. **Ing. Marian Bakita**, predseda predstavenstva, REPRIK
3. **Ing. Milan Barna**, poslanec MsZ Zvolen
4. **Ing. Ján Belička**, poslanec MsZ Sliač
5. **Mgr. art. Peter Bibza**, predseda o.z. Detský spevácky zbor zvolenských škôl Štvorlístok, dirigent

6. **Ing. Ladislav Bíro**, manažér kvality ovzdušia, Oddelenie územného plánovania a životného prostredia, Úrad BBSK
7. **Peter Blaho**, referent, Referát informatiky, Mestský úrad Zvolen
8. **PhDr. Elena Buksová, PhD.**, koordinátorka, Odbor prevencie kriminality, Ministerstvo vnútra SR
9. **Ing. Imrich Czére, MBA**, generálny riaditeľ, Železničné opravovne a strojárne Zvolen, a.s.
10. **JUDr. Andrea Čečtková**, vedúca, Právne oddelenie, Mestský úrad Zvolen
11. **Radovan Červienka**, dopravný inžinier
12. **Bc. Martina Čonková**, referentka, Obecny úrad Budča
13. **Darina Diošiová**, expertka v oblasti práce s mládežou
14. **doc. Ing. Josef Drábek, CSc.**, kvestor, Technická univerzita vo Zvolene
15. **Ing. Dušan Hruška**, prednosta, Mestský úrad Sliač, poslanec MsZ Zvolen
16. **Mgr. Juraj Chabada**, náčelník, Mestská polícia Zvolen
17. **Ing. Soňa Chrastinová**, vedúca, Odbor výstavby, životného prostredia a dopravy, Mestský úrad Zvolen
18. **Július Jankovský**, expert v oblasti energetiky
19. **Rastislav Karczub**, poslanec MsZ Zvolen
20. **Ing. arch. Peter Kašša**, vedúci, Odbor územného plánovania, Mestský úrad Zvolen
21. **Ing. Július Katina**, súkromná osoba, Zvolen
22. **Adrian Klimó**, vedúci, Oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, UPSVaR Zvolen
23. **PhDr. Mária Koreňová**, vedúca, Odbor sociálnych vecí, zdravia a rodiny, Mestský úrad Zvolen,
24. **Bc. Dušan Košík**, poslanec MsZ Zvolen
25. **Ing. Miroslav Kusein**, poslanec MsZ Zvolen
26. **Ondrej Laskavý**, poslanec MsZ Sliač
27. **Ing. Gabriela Lukáčová**, konzultantka, REPRIK
28. **Ing. Vladimír Lupták**, zástupca primátorky mesta Zvolen
29. **Mgr. Lenka Malovcová**, zástupkyňa riaditeľky, krajská metódička, Krajská knižnica Ľ. Štúra, Zvolen
30. **Ing. Vladimír Maňka**, súkromná osoba, Zvolen
31. **Mgr. Elena Mašlonková MBA**, riaditeľka, Vzdelávacia inštitúcia TINA, predsedníčka o.z. Aktívny život Lieskovec
32. **Ing. Anton Mazán**, člen predstavenstva a generálny riaditeľ, Slovenská autobusová doprava Zvolen, a.s.
33. **Mgr. Daša Melicheríková**, prekladateľka a tlmočnica, Zvolen
34. **Mgr. Alena Mičian Ostrihoňová**, referentka, Odbor školstva, Mestský úrad Zvolen
35. **Ing. Jozef Mikuš**, prednosta, Mestský úrad Zvolen
36. **Mgr. Ľubica Miľanová**, referentka, Odbor rozvoja, Mestský úrad Zvolen
37. **Sanja Nikolov**, komunitná organizátorka, CKO
38. **Ing. Zuzana Niščáková**, poslankyňa MsZ Zvolen
39. **Ing. Igor Olajec**, člen komisie finančnej a správy obecného majetku OZ Kováčová
40. **Marian Ološtiak**, predseda okresnej organizácie Zvolen, Jednota dôchodcov Slovenska
41. **Viera Patrášová**, súkromná osoba, Zvolen
42. **Mgr. Silvia Pintérová**, riaditeľka, ZŠ Budča
43. **Ing. Ján Plesník**, Národná recyklačná agentúra Slovensko, Zvolen
44. **Radek Pospíšil**, konateľ, Weishaupt, s.r.o.
45. **Jaroslav Prošek**, náčelník, mestská polícia Sliač

46. **Ing. arch. Martin Repický**, konateľ, Archi – Tekton, s.r.o.
47. **Ing. Darina Rojíková**, doktorandka, Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja, EF UMB, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
48. **Iveta Rybárová**, komunitná organizátorka, CKO
49. **PhDr. Mgr. Miroslav Slížik, PhD.**, poslanec MsZ Zvolen
50. **Kristína Strapcová**, koordinátorka poradenského centra, KONEKT Zvolen, o.z.
51. **Renáta Šeniglová**, vedúca, Mestské a kultúrne stredisko Sliač
52. **Ing. Peter Šuchaň**, vedúci, Referát informatiky, Mestský úrad Zvolen
53. **Ing. Romana Trnková**, riaditeľka, Stredná priemyselná škola dopravná, Zvolen
54. **Mgr. Evelína Trubiansky**, referentka, odbor školstva, Mestský úrad Zvolen
55. **Ing. Alena Valíková**, vedúca, Odbor správy majetku, Mestský úrad Zvolen
56. **Mgr. Nikola Vranová**, organizátorka podujatí, Lieskovec
57. **Ing. Ľubomír Zdút -Šťastný**, poslanec MsZ Zvolen

Externí konzultanti

1. **PhDr. Andrea Hagovská**, Centrum rozvoja turizmu PSK, Vysoké Tatry
2. **JUDr. Milan Hagovský**, Centrum rozvoja turizmu PSK, Vysoké Tatry
3. **Ing. Štefan Repko**, Centrum rozvoja turizmu PSK, Vysoké Tatry
4. **Ing. arch. Erika Horanská**, Centrum rozvoja turizmu PSK, Vysoké Tatry
5. **Ing. Magdaléna Bernátová**, M.B.Consulting, Banská Bystrica

Sekretariát Kooperačnej rady UMR Zvolen

1. **Mgr. Juliana Kochlicová Ištóková**, vedúca odboru rozvoja, MsÚ Zvolen, gestorka PHRSR UMR Zvolen
2. **Ing. Dagmar Weisová**, odborná referentka odboru rozvoja, MsÚ Zvolen, koordinátorka PHRSR UMR Zvolen
3. **Ing. Jana Ferjenčíková Fašangová**, odborná referentka odboru rozvoja, MsÚ Zvolen
4. **Ing. Lucia Potančoková**, odborná referentka odboru rozvoja, MsÚ Zvolen, analytička PHRSR UMR Zvolen

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

1. *Aarhuský dohovor*. 2022. [online]. [cit. 2022-06-17] Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/eu/medzinarodne-dohovory/aarhusky-dohovor/>.
2. *Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj*. 2021. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html>.
3. BANSKOBYSTRICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ. *Analytická časť PHSR BBSK 21-27 s výhľadom do 2030, pracovná verzia*. 2021-12-23.
4. BANSKOBYSTRICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ. 2022. Dátové podklady. [online]. [cit. 2022-01-26] Dostupné na internete: <https://www.bbsk.sk/>.
5. BANSKOBYSTRICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ. 2020. *Okres Zvolen – Socio-ekonomický profil okresu*. 2020. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.bbsk.sk/Portals/0/Users/052/64/564/Socio-ekonomick%C3%BD%20profil%20okresu%20Zvolen.pdf>.
6. BANSKOBYSTRICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ. 2015. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023*. 2015. [online]. [cit. 2022-03-28] Dostupné na internete: https://www.bbsk.sk/Portals/0/01%20Urad%20BBSK/Odd_regionalneho_rozvoja/PHSR%202015-2023/PHSR_BBSK_na_roky_2015-2023.pdf.
7. BARBORSKÁ CESTA. 2021. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://barborskacesta.sk/>.
8. CENTRUM INFORMAČNÝCH TECHNOLOGIÍ. TECHNICKÁ UNIVERZITA VO ZVOLENE. 2021.
9. DUÁLNE VZDELÁVANIE. 2022. Zoznam škôl. [online]. [cit. 2022-01-27]. Dostupné na internete: <http://dualnysystem.sk/skola/zoznam-skol-skola/>.
10. ENVIROPORTÁL. 2021. *Informačný systém environmentálnych záťaží*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://envirozataze.enviroportal.sk/>.
11. ENVIROPORTÁL. 2021. *Informačný systém integrovanej prevencie a kontroly znečistenia*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.enviroportal.sk/environmentalne-temy/starostlivost-o-zp/ipkz-integrovana-prevencia-a-kontrola-znecistovania/informacny-system-ipkz-1>.
12. EUROPEAN COMMISSION. 2021 *Performance, monitoring and evaluation of the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund and the Just Transition Fund in 2021 – 2027*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/evaluations-guidance-documents/2021/performance-monitoring-and-evaluation-of-the-european-regional-development-fund-the-cohesion-fund-and-the-just-transition-fund-in-2021-2027.
13. FIFEKOVÁ, E., NEMCOVÁ, E. 2016. Priemysel 4.0 a jeho implikácie pre priemyselnú politiku EÚ. In *Prognostické práce*. Vol. 8. NO 2. ISSN 1338-3590. 2016. s. 23-40. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: http://www.prog.sav.sk/sites/default/files/2018-03/Priemysel.4.0.a.jeho_implikacie.pre_priemyselnu.politiku.pdf.
14. INEKO. 2022. Hospodárenie obcí. Hospodárenie obcí, krajov a ich organizácií. [online]. [cit. 2022-01-26] Dostupné na internete: <http://www.hospodarenieobci.sk/>.
15. *Iniciatíva Catching-Up Regions – Komponent 1*. 2021. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.bbsk.sk/%C3%9Arad/Organiza%C4%8Dn%C3%A9jednotky%C3%9AraduBBSK/OddelenieCatching-UpRegions/Komponent1.aspx>.
16. INŠTITÚT VZDELÁVACEJ POLITIKY. 2019. *Držím ti miesto. Analýza kapacít materských škôl pre 5-ročné deti*. 2019. [online]. [cit. 2022-02-08] Dostupné na internete: <https://www.minedu.sk/data/att/15248.pdf>.
17. KOLEKTÍV AUTOROV. 2013. *Zvolen – monografia mesta Zvolen*. Zvolen : Mesto Zvolen, 2013. 453 s. ISBN 978-80-971236-7-3.

18. KRAJSKÉ RIADISTEĽSTVO POLICAJNÉHO ZBORU V BANSKEJ BYSTRICI. 2020. *Vývoj dopravnej nehodovosti v okrese Zvolen za obdobie 2014 -2020*.
19. LUBYOVÁ, M., FILČÁK, R. eds. 2016. *Globálne megatrendy: Hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava : Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016. 268 s. ISBN 978-80-970850-2-5.
20. ĽUDIA V TATRÁCH O. Z. 2021. *Výkonnosť okresov SR v rokoch 2000 – 2020*.
21. MEDZINÁRODNÁ BANKA PRE OBNOVU A ROZVOJ/ SVETOVÁ BANKA. 2021. *Slovakia Catching–Up Regions - Prepájanie priemyslu a výskumu a vývoja v Banskobystrickom samosprávnom kraji (BBSK)*. [online]. 131 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://www.bbsk.sk/Portals/0/catchingup/2021/PREPAJANIE%20PRIEMYSLU%20A%20VYSKUMU%20Suhrnna%20sprava_SK.pdf.
22. MEDZINÁRODNÁ BANKA PRE OBNOVU A ROZVOJ/ SVETOVÁ BANKA. 2020. *Slovakia Catching–Up Regions – Stredné odborné školstvo – Súhrnná správa. Riešenie nesúladu medzi úrovňou odborných zručností a požiadavkami trhu práce: Správa o strednom odbornom školstve v Banskobystrickom samosprávnom kraji v Slovenskej republike*. [online]. 73 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://www.bbsk.sk/Portals/0/catchingup/2021/STREDNE%20ODBORNE%20SKOLSTVO_%20Suhrnna%20sprava_SK.pdf.
23. MESTO ZVOLEN. 2018. Komunitný plán sociálnych služieb v meste Zvolen na roky 2018 – 2023. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1033944.
24. MESTO ZVOLEN. 2009. *Stratégia rozvoja cestovného ruchu v meste Zvolen*. 2009. [online]. [cit. 2021-09-21]. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=71464.
25. MESTO ZVOLEN. 2020. *Nízkouhlíková stratégia mesta Zvolen na roky 2020 – 2030*. [online]. Bratislava : NOVACO s. r. o., 2020. 161 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1397007.
26. MESTO ZVOLEN. 2022. *Plán dopravnej obslužnosti mesta Zvolen*. 2020. [online]. [cit. 2022-01-12] Dostupné na internete: <https://urad.zvolen.sk/plan-dopravnej-obsluznosti-mesta-zvolen.phtml?id3=168432>.
27. MESTO ZVOLEN. 2021. *Správa o monitorovaní Programu rozvoja mesta Zvolen k 31.12.2020*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/?id_menu=92873.
28. MESTO ZVOLEN. 2021. *Správa o priebežnom hodnotení PHSR Zvolen za roky 2014-2017, Správa o monitorovaní Programu rozvoja mesta Zvolen k 31.12.2018, 31.12.2019 a 31.12.2020*. [online]. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/?id_menu=92873.
29. MINĐAŠ, J., ŠKVARENINA, J. a HRÍB, M. 2015. *Adaptačná stratégia na zmenu klímy (využitie dažďovej vody)*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://www.zvolen.sk/download_file_f.php?id=603216.
30. MINISTERSTVO DOPRAVY A VÝSTAVBY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2021. *Koncepcia územného rozvoja Slovenska - KURS2001*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/dokumenty/koncepcia-uzemneho-rozvoja-slovenska-kurs2001>.
31. MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2021. *Plán obnovy a odolnosti*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.mfsr.sk/sk/verejnost/plan-obnovy-odolnosti/>.
32. MINISTERSTVO INVESTÍCIÍ REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2017. *Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/narodny->

- [investicny-plan/vladne-materialy/metodika-a-institucionalny-ramec-tvorby-verejnych-strategii/index.html](https://www.mirri.gov.sk/investicny-plan/vladne-materialy/metodika-a-institucionalny-ramec-tvorby-verejnych-strategii/index.html).
33. MINISTERSTVO INVESTÍCIÍ REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2022. Národný investičný plán. [online]. [cit. 2022-03-28] Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/narodny-investicny-plan/index.html>.
 34. MINISTERSTVO INVESTÍCIÍ REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 53 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.
 35. MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2022. *Atlas rómskych komunít 2019*. [online]. [cit. 2022-01-26] Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?atlas-romskych-komunit-2019>.
 36. MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2021. *Národný projekt Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://www.minv.sk/?ros_np_participacia.
 37. MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Národný program znižovania emisií – Slovenská republika*. 2020. [online]. [cit. 2022-01-13] Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/environment/air/pdf/reduction_napcp/SK%20final%20NAPCP%203March20.pdf.
 38. MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2018. *Predbežné hodnotenie povodňového rizika v čiastkovom povodí Hrona – aktualizácia 2018*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/files/sekcia-vod/hodnotenie-rizika-2018/hron/phpr-hron.pdf>.
 39. NADÁCIA PRE DETI SLOVENSKA 2019. *Správa z prieskumu Novo vynárajúce sa potreby detí a mladých ľudí v meste Zvolen*.
 40. NÁRODNÁ DIALNIČNÁ SPOLOČNOSŤ. 2021. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.ndsas.sk/stavby/vystavba>.
 41. NPERF. 2022. Mapa pokrytia 3G/ 4G/ 5G, Slovakia. [online]. [cit. 2022-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.nperf.com/sk/map/SK/-/-/signal/?ll=48.673674986030676&lg=19.705&zoom=8>.
 42. PARTNERSKÁ DOHODA. ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2021. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/>.
 43. PLESNÍK, J., PLESNÍK, M. 2021. Obehové hospodárstvo v regionálnej samospráve – Regionálne centrum obehového hospodárstva. In *GRANT journal*. Vol. 10. Issue 02. ISSN 1805-0638. 2021. s. 29-31. [online]. [cit. 2022-01-17]. Dostupné na internete: <https://www.grantjournal.com/issue/1002/PDF/1002plesnik.pdf>.
 44. POHRONSKÁ HRADNÁ CESTA. 2021. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.pohronskehrady.sk/>.
 45. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2007 – 2013*. [online]. Zvolen : Mesto Zvolen, 2007. 27 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://www.zvolen.sk/download_file_f.php?id=48021.
 46. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 – 2020*. [online]. Zvolen : Mesto Zvolen, 2014. 116 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=694016.
 47. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovec na roky 2015 – 2023*. [online]. Lieskovec : Obec Lieskovec, 2015. 84 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://www.obeclieskovec.sk/e_download.php?file=data/editor/84sk_1.pdf&original=1.pdf

48. *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kováčová na roky 2015 – 2024.* [online]. Banská Bystrica : SCARABEO-SK ,s. r. o., 2015. 84 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.kovacova.sk/phsr-obce-kovacova.phtml?id3=78229>.
49. *Program rozvoja mesta Sliač na roky 2016 – 2021.* [online]. Sliač : Mesto Sliač, 2015. 126 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://www.sliac.sk/download_file_f.php?id=751864.
50. *Program rozvoja obce Budča na obdobie 2015 – 2025.* [online]. Budča : Obec Budča, 2015. 59 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://www.budca.sk/download_file_f.php?id=986394.
51. *Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v Banskobystrickom samosprávnom kraji na rok 2021.* 2021. [online]. 34 s. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: http://radavladypvp.sk/wp-content/uploads/2020/11/K_bodu_2_5_Regionalna_strat_vych_vzdel_v_SS_BBSK.pdf.
52. SARIO. *Sektorové a regionálne prehľady. Publikácie.* 2021. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.sario.sk/sk/investujte-na-slovensku/sektorove-regionalne-prehľady>, <https://www.sario.sk/sk/o-nas/publikacie>.
53. SIEA. 2021. *Program zelená domácnostiam.* [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.siea.sk/zelena-domacnostiam/>.
54. SLOVENSKÁ SPRÁVA CIEST. 2016. *Výsledky celoštátneho sčítania dopravy v SR v roku 2015.* [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.ssc.sk/sk/cinnosti/rozvoj-cestnej-siete/dopravne-inzinierstvo/celostatne-scitanie-dopravy-v-roku-2015/banskobystricky-kraj.ssc>.
55. SLOVENSKÁ SPRÁVA CIEST. CESTNÁ DATABANKA. 2021. [online]. Dostupné na internete: <https://www.cdb.sk/sk/cestna-siet-SR/Medzinarodne-tahy/Medzinarodna-cestna-siet-E.alej>.
56. SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK. 2021. *Okres Zvolen, žiadosť o informácie o stave vodných útvaroch a o povodňových úsekoch – vyjadrenie.*
57. SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK. 2021. *Plánované PPO na území mesta Zvolen. Plánované PPO na toku Hron na území Zvolen. [elektronická pošta]. Správa pre: Ing. Lucia Potančoková. 2021-12-03 [cit. 2021-12-03].*
58. *Spokojnosť občanov so službami samosprávy vo Zvolene – Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi obyvateľmi Zvolena.* 2021. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1566718.
59. *Správa z prieskumu potrieb mladých ľudí vo Zvolene v roku 2018 – Ako sa žije mladým ľuďom?* 2018. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://www.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1054999.
60. STREDOSLOVENSKÁ VODÁRENSKÁ PREVÁDZKOVÁ SPOLOČNOSŤ. 2021. *Zdroje pitnej vody na území udržiavateľného mestského rozvoja Zvolen. [elektronická pošta]. Správa pre: Ing. Lucia Potančoková. 2021-08-09 [cit. 2021-09-30].*
61. STREDOSLOVENSKÁ VODÁRENSKÁ PREVÁDZKOVÁ SPOLOČNOSŤ. 2021. *Žiadosť o informácie o kanalizačnej sieti v meste Zvolen – odpoveď. [elektronická pošta]. Správa pre: Ing. Lucia Potančoková. 2021-11-10 [cit. 2021-11-11].*
62. *Školstvo vo Zvolene z pohľadu rodičov – Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi rodičmi detí, žiakov a študentov materských, základných a stredných škôl vo Zvolene.* 2019. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1213630.
63. ŠPROCHA, B. 2019. *Prognóza vývoja obyvateľstva a domácností mesta Zvolen do roku 2030 (pravdepodobný vývoj v súlade s celoslovenským trendom).* [online]. 2019. 24 s. [cit. 2021-09-21]. Dostupné na internete: https://strategia.zvolen.sk/download_file_f.php?id=1246550.
64. ŠPROCHA, B., VAŇO, B., BLEHA, B. 2013. *Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060.* [online]. Bratislava : INFOSTAT – Inštitút informatiky a prognostiky, 2013. 81 s.

- ISBN 978-80-89398-23-2. [cit. 2021-09-21]. Dostupné na internete: <http://www.infostat.sk/vdc/pdf/Prognóza2060.pdf>.
65. ŠPROCHA, B., VAŇO, B. a BLEHA, B. 2013. *Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035*. [online]. Bratislava : Prognostický ústav Slovenskej akadémie vied, 2013. 97 s. ISBN 978-80-89019-25-0. [cit. 2021-09-21]. Dostupné na internete: http://www.infostat.sk/vdc/pdf/Prognóza_okresy_SR_2035.pdf.
 66. THE COMMUNITY RESEARCH AND DEVELOPMENT INFORMATION SERVICE. 2021. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <http://cordis.europa.eu/>.
 67. TRANSPARENCI INTERNATIONAL SLOVENSKO. 2022. Otvorená samospráva. Hodnotenie transparentnosti 100 najväčších miest a 8 žúp. [online]. [cit. 2022-01-26] Dostupné na internete: <https://samosprava.transparency.sk/>.
 68. ÚRAD BANSKOBYSTRICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA, Spoločná databáza projektových zámerov do IÚS PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja, údaje k 21.3.2022, na vyžiadanie.
 69. ÚRAD PODPREDESEDU VLÁDY SR PRE INVESTÍCIE A INFORMATIZÁCIU. 2020. *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. [online]. [cit. 2021-09-21] Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcije/regionalny-rozvoj/metodicke-a-koncepcne-materialy/index.html>.
 70. Uznesenie Európskeho parlamentu z 2. júla 2013 o príspevku družstiev k prekonaniu krízy (2012/2321(INI)), bod 49.
 71. Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. júna 2017 o Európskej agende pre kolaboratívne hospodárstvo (2017/2003(INI)), bod 9.
 72. Uznesenie vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017 k návrhu Metodiky a inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií.
 73. WEISOVÁ, D., BERNÁTOVÁ, M. 2012. *Strategické plánovanie v samospráve*. Žilina : Municipalia, 2012. 181 s. ISBN 978-80-971209-0-0.
 74. Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.
 75. Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 76. Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 77. Zákon č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 78. Zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 79. Zákon č. 368/2021 Z. z. o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 80. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.
 81. Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.
 82. Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.
 83. Záznamy z rozhovorov s aktérmi v území.

ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV

Strategické dokumenty

- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS 2001) a jej aktualizácie
- Národný investičný plán
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky
- Plán obnovy a odolnosti
- PHRSR Banskobystrického samosprávneho kraja 2015 – 2023
- PHSR miest a obcí na území UMR Zvolen (schválené dokumenty)
- Územný plán Banskobystrického samosprávneho kraja a jeho aktualizácie, doplnky
- Územné plány miest a obcí na území UMR Zvolen (schválené, platné dokumenty vrátane doplnkov)
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030
- Štúdie a analýzy SAV, ministerstiev a ich odborných organizácií

Databázy

- BBSK – Dátové podklady Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja
- INEKO – inštitút pre ekonomické a sociálne reformy
- INFOSTAT – Inštitút informatiky a štatistiky
- CORDIS – The Community Research and Development Information Service
- CVTI – Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky
- Enviroportál – Informačný portál rezortu MŽP SR
- FINSTAT – databáza firiem
- HBÚ – Hlavný banský úrad
- Informačný systém environmentálnych záťaží
- MDaV SR – Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
- MH SR – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
- MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
- MPSVaR SR – Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
- MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
- MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia SR
- NBS – Národná banka Slovenska
- NEIS – Národný Emisný Inventarizačný Systém NEIS
- SAS® Visual Analytics – databáza rozšírených výsledkov SODB 2021
- SHMÚ – Slovenský hydrometeorologický ústav
- ŠOP SR – Štátna ochrana prírody SR
- ŠGÚDŠ – Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
- ŠÚ SR DATAcube – verejná databáza Štatistického úradu SR
- TREND Analyses
- ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
- Webregistre – registre Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Hodnotenie a výzvy globálnych megatrendov z pohľadu Slovenskej republiky	10
Tabuľka 2 Počet obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020.....	11
Tabuľka 3 Celkový prírastok obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020 ..	12
Tabuľka 4 Prirodzený prírastok obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020	13
Tabuľka 5 Prírastok obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR sťahovaním v rokoch 2014 – 2020	14
Tabuľka 6 Porovnanie výsledkov o obyvateľstve SODB 2001, SODB 2011 a SODB 2021 za mesto Zvolen	14
Tabuľka 7 Počet obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR podľa veku v roku 2020.....	15
Tabuľka 8 Podiel obyvateľov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR podľa veku v roku 2020	15
Tabuľka 9 Porovnanie demografických ukazovateľov na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020	16
Tabuľka 10 Stredná dĺžka života obyvateľov v okrese BBSK a SR pri narodení podľa pohlavia v rokoch 2014 – 2020	16
Tabuľka 11 Prognóza počtu obyvateľov v okrese Zvolen, BBSK a SR podľa pohlavia a veku v roku 2030.....	17
Tabuľka 12 Odhad zmeny počtu detí vo veku 5 až 19 rokov v okrese Zvolen v roku 2030 oproti roku 2020	17
Tabuľka 13 Obyvateľstvo podľa národnosti v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020.....	17
Tabuľka 14 Počet obyvateľov podľa národnosti v obciach na území UMR Zvolen k SODB 2021	18
Tabuľka 15 Počet a podiel obyvateľov obcí na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania k SODB 2021	19
Tabuľka 16 Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020.....	20
Tabuľka 17 Zamestnávateľa s najväčším počtom zamestnancov na území UMR Zvolen v roku 2020	20
Tabuľka 18 Zamestnávateľa s najväčšími tržbami v okrese Zvolen v roku 2020	20
Tabuľka 19 Zahraničné investície v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020	21
Tabuľka 20 Štruktúra zamestnancov podľa ekonomickej činnosti (zistení pracoviskovou metódou) SK NACE Rev. 2 v okrese Zvolen v roku 2019	21
Tabuľka 21 Štruktúra zamestnancov podľa zamestnania (zistení pracoviskovou metódou) SK ISCO-08 v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2019	22
Tabuľka 22 Index krajinej štruktúry v obciach na území UMR Zvolen, v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020	23
Tabuľka 23 Pestovanie plodín v okrese Zvolen období 2014 – 2020	24
Tabuľka 24 Pestovanie plodín v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020.....	24
Tabuľka 25 Chov hospodárskych zvierat v okrese Zvolen v období 2014 – 2020	24
Tabuľka 26 Chov hospodárskych zvierat v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020	25
Tabuľka 27 Najväčší zamestnávateľa – ziskové subjekty v okrese Zvolen v roku 2020.....	25
Tabuľka 28 Najväčší exportéri na území UMR Zvolen v roku 2020	26
Tabuľka 29 Priemyselné parky v BBSK v roku 2020	26
Tabuľka 30 Kultúrny a kreatívny priemysel v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020	28
Tabuľka 31 Počet subjektov pôsobiach v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu v obciach na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020	29
Tabuľka 32 Počet návštevníkov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020.....	29
Tabuľka 33 Počet prenocovaní návštevníkov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020	30
Tabuľka 34 Štatistika ubytovacích zariadení v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020.....	30
Tabuľka 35 Kultúrne dedičstvo na území UMR Zvolen	31
Tabuľka 36 Pamätihodnosti na území UMR Zvolen	33
Tabuľka 37 Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020.....	37
Tabuľka 38 Počet voľných pracovných miest v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020.....	37
Tabuľka 39 Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obciach na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020	37
Tabuľka 40 Štruktúra evidovaných uchádzačov o zamestnanie podľa pohlavia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020	38
Tabuľka 41 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020	38
Tabuľka 42 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020	39
Tabuľka 43 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020.....	39
Tabuľka 44 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa profesie SK ISCO-08 vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020	39

Tabuľka 45 Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi so spoločne posudzovanými osobami v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020.....	40
Tabuľka 46 Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020	40
Tabuľka 47 Mzdy zamestnancov podľa ekonomickej činnosti (zistení pracoviskovou metódou) SK NACE Rev. 2 v okrese Zvolen v roku 2019	41
Tabuľka 48 Výskumné ústavy a vývojové pracoviská v okrese Zvolen v roku 2021	42
Tabuľka 49 Výskumné ústavy a vývojové pracoviská v okrese Zvolen akreditované MH SR v roku 2021.....	42
Tabuľka 50 Najvýznamnejšie spoločné projekty v oblasti vedy a výskumu na území UMR Zvolen v období 2014 – 2020.....	45
Tabuľka 51 Patentové prihlášky a udelené patenty v okrese Zvolen, BBSK a SR v období 2014 – 2020.....	45
Tabuľka 52 Prihlášky úžitkových vzorov a zapísané úžitkové vzory v okrese Zvolen, BBSK a SR v období 2014 – 2020	45
Tabuľka 53 Medzinárodné projekty v oblasti vedy a výskumu vo vybraných inštitúciách na území UMR Zvolen v období 2014 – 2020	46
Tabuľka 54 Spoločné projekty v oblasti vedy a výskumu vo vybraných inštitúciách na území UMR Zvolen v období 2014 – 2020	46
Tabuľka 55 Počet zamestnancov výskumu a vývoja v BBSK a SR rokoch 2014 – 2020	46
Tabuľka 56 Počet a podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020	47
Tabuľka 57 Počet a podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obciach na území UMR Zvolen k SODB 2011	47
Tabuľka 58 Počet právnických osôb v obciach na území UMR Zvolen a okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020.....	47
Tabuľka 59 Počet fyzických osôb – podnikateľov podľa právnych foriem v obciach na území UMR Zvolen a okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020.....	48
Tabuľka 60 Počet podnikateľských subjektov podľa počtu zamestnancov v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020.....	48
Tabuľka 61 Štruktúra podnikateľských subjektov v okrese Zvolen podľa ekonomických činností SK NACE v roku 2020	48
Tabuľka 62 Podnikateľská aktivita v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020	49
Tabuľka 63 Štatistika bývania v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR k SODB 2021	50
Tabuľka 64 Počet postavených bytov v obciach na území UMR Zvolen, okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020	50
Tabuľka 65 Porovnanie výsledkov o domoch a bytoch SODB 2001, SODB 2011 a SODB 2021 za mesto Zvolen	51
Tabuľka 66 Štatistika zariadení sociálnych služieb podľa formy v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021.....	52
Tabuľka 67 Štatistika zariadení sociálnych služieb podľa druhu v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021.....	53
Tabuľka 68 Zariadenia sociálnych služieb v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021.....	53
Tabuľka 69 Podniky obecných služieb a sociálne podniky v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021	55
Tabuľka 70 Zariadenia zdravotníckej starostlivosti v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021	56
Tabuľka 71 Štatistika zariadení zdravotníckej starostlivosti podľa typu zariadenia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2019	56
Tabuľka 72 Počet lekárov v okrese Zvolen v roku 2020	57
Tabuľka 73 Počet škôl a školských zariadení so sídlom v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020	59
Tabuľka 74 Materské školy v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020.....	59
Tabuľka 75 Základné školy v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020	59
Tabuľka 76 Základné umelecké školy v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020	60
Tabuľka 77 Centrá voľného času v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020	60
Tabuľka 78 Stredné školy na území UMR Zvolen v roku 2020	60
Tabuľka 79 Kapacita škôl a školských zariadení na území UMR Zvolen v roku 2020	61
Tabuľka 80 Počet študentov Technickej univerzity vo Zvolene v akademickom roku 2020/2021	61
Tabuľka 81 Počet detí v materských školách v obciach na území UMR Zvolen za roky 2014 – 2020	61
Tabuľka 82 Počet žiakov v základných školách v obciach na území UMR Zvolen za roky 2014 – 2020.....	61
Tabuľka 83 Počet študentov stredných škôl v obciach na území UMR Zvolen za roky 2014 – 2020.....	62
Tabuľka 84 Počet študentov Technickej univerzity vo Zvolene za roky 2014 – 2020.....	62
Tabuľka 85 Kultúrne zariadenia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021.....	63
Tabuľka 86 Športové zariadenia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021	64
Tabuľka 87 Kultúrne podujatia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021.....	64
Tabuľka 88 Športové podujatia v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021	67
Tabuľka 89 Rozloha obcí na území UMR Zvolen v roku 2021	70
Tabuľka 90 Rozsah cestnej siete v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2021	77
Tabuľka 91 Rozsah a hustota cestnej siete v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020.....	77
Tabuľka 92 Cestné objekty v okrese Zvolen v roku 2020	77
Tabuľka 93 Stav ciest I., II. a III. triedy v okrese Zvolen v roku 2020	77
Tabuľka 94 Počet evidovaných vozidiel v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2021 rokoch 2014 – 2020	78
Tabuľka 95 Stupeň automobilizácie a stupeň motorizácie v BBSK a SR v roku 2019	78
Tabuľka 96 Vybrané ukazovatele cestnej verejnej dopravy v BBSK v rokoch 2014 – 2020.....	78

Tabuľka 97 Cyklodoprava na území UMR Zvolen	83
Tabuľka 98 Cyklistické trasy na území UMR Zvolen	83
Tabuľka 99 Počet dopravných nehôd v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2021 v rokoch 2014 – 2020	84
Tabuľka 100 Zdroje pitnej vody na území UMR Zvolen v roku 2021	86
Tabuľka 101 Hodnotenie zásobovanosti a vybavenosti obcí verejnými vodovodmi v obciach na území UMR Zvolen v roku 2018	86
Tabuľka 102 Problémy existujúcich vodovodov v obciach na území UMR Zvolen v roku 2018	87
Tabuľka 103 Napojenie obyvateľov na verejnú kanalizáciu v obciach na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020	87
Tabuľka 104 Spotreba pitnej vody obyvateľstva v okrese Zvolen v období 2014 – 2020	87
Tabuľka 105 Množstvo vody čistenej v čistiarnach odpadových vôd v BBSK s období 2014 – 2020	88
Tabuľka 106 Množstvo odpadu v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020	89
Tabuľka 107 Množstvo vyseparovaného odpadu v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2020	90
Tabuľka 108 Porovnanie parametrov odpadového hospodárstva v obciach na území UMR Zvolen v roku 2020 oproti roku 2019	90
Tabuľka 109 Zariadenia na zhodnocovanie odpadov v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021	90
Tabuľka 110 Počet trestných činov v okrese Zvolen, BBSK a SR v rokoch 2014 – 2020	92
Tabuľka 111 Vybrané štatistiky trestných činov v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020	92
Tabuľka 112 Spotreba elektrickej energie a zemného plynu v hospodárstve v okrese Zvolen v období 2014 – 2020	93
Tabuľka 113 Zoznam plánovaných opatrení Nízkouhlíkovej stratégie mesta Zvolen	93
Tabuľka 114 Náleziská nerastných surovín v okrese Zvolen v roku 2021	94
Tabuľka 115 Najväčší prevádzkovatelia zdrojov znečistenia ovzdušia v okrese Zvolen v roku 2019	96
Tabuľka 116 Emisie základných znečisťujúcich látok vypustených z veľkých a stredných ZZO v okrese Zvolen za rok 2019	96
Tabuľka 117 Emisie základných znečisťujúcich látok v okrese Zvolen, BBSK a SR v roku 2019	96
Tabuľka 118 Kvalita ovzdušia v staniciach SHMÚ v okrese Zvolen v roku 2017	97
Tabuľka 119 Vybrané úseky vodných tokov s existujúcim potenciálne významným povodňovým rizikom v čiastkovom povodí Hrona v okrese Zvolen v roku 2018	99
Tabuľka 120 Stav útvarov povrchových vôd v okrese Zvolen v roku 2021	100
Tabuľka 121 Zoznam území podliehajúcich ochrane prírody a krajiny na území UMR Zvolen v roku 2021	102
Tabuľka 122 Environmentálne záťaž na území UMR Zvolen v roku 2021	102
Tabuľka 123 Základné informácie o očakávanej zmene klimatických parametrov v meste Zvolen	106
Tabuľka 124 Klimatické faktory, dôsledky ich pôsobenia a návrh adaptačných opatrení v meste Zvolen	106
Tabuľka 125 Subjekty štátnej správy so sídlom v okrese Zvolen v roku 2021	108
Tabuľka 126 Strategické dokumenty obcí na území UMR Zvolen v roku 2021	108
Tabuľka 127 Hospodárenie obcí na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020	109
Tabuľka 128 Občianska spoločnosť v obciach na území UMR Zvolen v roku 2021	110
Tabuľka 129 Prehľad volebnej účasti vo voľbách za okres Zvolen	112
Tabuľka 130 Čerpanie finančných prostriedkov z EŠIF v programovom období 2014 – 2020 na území UMR Zvolen (zdroj ERDF)	113
Tabuľka 131 Vízie miest a obcí na území UMR Zvolen v programovom období 2014 – 2020	136
Tabuľka 132 Indikátory dopadov Programu rozvoja mesta Zvolen za obdobie 2014 – 2020	138
Tabuľka 133 Plnenie Programu rozvoja mesta Zvolen za rok 2020	139
Tabuľka 134 Projekty mesta Zvolen realizované a pripravené v období 2014 – 2020	139

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1 Podiel počtu obyvateľov územia UMR Zvolen podľa obcí v roku 2020	12
Graf 2 Vývoj počtu obyvateľstva v obciach na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020	13
Graf 3 Veková štruktúra obyvateľov v obciach na území UMR v roku 2020	16
Graf 4 Štruktúra zamestnancov podľa ekonomickej činnosti (zistení pracoviskovou metódou) SK NACE Rev. 2 v okrese Zvolen v roku 2019	22
Graf 5 Počet návštevníkov územia UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020	29
Graf 6 Vývoj evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obciach na území UMR Zvolen v rokoch 2014 – 2020	37
Graf 7 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa profesie SK ISCO-08 vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie za UMR Zvolen v roku 2020	39
Graf 8 Štruktúra podnikateľských subjektov podľa ekonomických činností SK NACE v okrese Zvolen v roku 2020	49
Graf 9 Vývoj počtu nevybavených žiadostí o umiestnenie v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020	62
Graf 10 Nehnuteľné národné kultúrne pamiatky podľa stavebno-technického stavu v okrese Zvolen	68

Graf 11 Porovnanie stavu ciest I., II. a III. triedy v okrese Zvolen v roku 2020 oproti roku 2015	78
Graf 12 Vývoj počtu dopravných nehôd v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020	85
Graf 13 Vývoj množstva komunálneho odpadu a vyseparovaného odpadu v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020.....	90
Graf 14 Vývoj vybraných štatistík trestných činov v okrese Zvolen v rokoch 2014 – 2020	92

ZOZNAM MÁP

Mapa 1 Kategórie potenciálu poľnohospodárskeho využívania pôdno-ekologických regiónov	23
Mapa 2 Logistické centrá a logistické parky na území Slovenska v roku 2020.....	26
Mapa 3 Porovnanie okresu Zvolen v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti v roku 2019	56
Mapa 4 Koncentrácia nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok v okrese Zvolen	68
Mapa 5 SPR a UMR na území Banskobystrického kraja	70
Mapa 6 Územie UMR Zvolen	71
Mapa 7 Veľkostné kategórie obcí v okrese Zvolen	73
Mapa 8 Veľkostné kategórie obcí na území UMR Zvolen	73
Mapa 9 Katastrálne územie jadrového mesta Zvolen.....	74
Mapa 10 TEN-T sieť.....	79
Mapa 11 Cestná sieť v okrese Zvolen.....	79
Mapa 12 Železničné trate v SR.....	80
Mapa 13 Letiská v SR	81
Mapa 14 Kostrová sieť cyklistických komunikácií Banskobystrického samosprávneho kraja	83
Mapa 15 Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu v roku 2019.....	88